

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Twelfth Day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 26th August, 1983.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Supply of Imported Tools to artisans By Khadi and Village
Industries Board

101—

* 417-(Z)-Q.—Sarvasri S. Vijayarama Raju, (Naguru), M. Jagannadham, (Wardhannapet) and P. Jagan Naik (Mulug) :—Will the Minister for Information be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the tools being supplied to the artisans by the Khadi and Village Industries Board are imported from the States of Gujarat and Karnataka;

(b) whether such type of tools are not available in our State; and

(c) whether the Board is making any efforts for their production?

సమాచార, ఖాదీ, గ్రామ పరిశ్రమల కాటా మంత్రి (శ్రీ సి. హెచ్. వెంకటరామకోగయ్య):—

(ఎ) లేదండీ.

(బి) లేదండీ. అవి రాష్ట్రంలో లభ్యమవుతాయి.

(సి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

*An Asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

(శ్రీ) ఎం. జగన్నాథం :—భాదీ గ్రామీణ పరిశ్రమలైన కమ్మరులు వుపయోగించే పవర్ గన్నీసు, సారెలు, ఇవన్నీ గత సంవత్సరము నుండి గుజరాత్ కంపెనీ నుండి దిగుమతి చేసుకున్నారు. 10 వేల రూపాయలు గత సంవత్సరము కంపెనీకి చెల్లిస్తే, ఇప్పటికి దిగుమతి చేశారు. అవి రీమాడల్ చేస్తేగాని పని చేయడం లేదు. ఈనాడు పవర్ గన్నీసు తయారు చేయుటకు చిత్తూరు జిల్లాలో, వరంగల్ జిల్లాలో అనేక గ్రామాలలో లక్షల రూపాయలతో రుణాలు ఇస్తున్నాము. పబ్లిడి కూడా ఇస్తున్నాము. ఆ పవర్ గన్నీసు మరల గుజరాతు నుండి తెస్తే ఇక్కడ నాణ్యతగలవిగా చేస్తే తప్ప అవి పనికి రావడం లేదు. ఇక్కడ నాణ్యత గలవి తయారవుతున్నవి. మేము పోయినసారి వరంగల్ లో 20 తీసుకొన్నాము. అక్కడ నుండి వచ్చిన పట్టీలు ఇక్కడ నిప్పేసరికి ఒక్కొక్కదానికి 6 వేలు అర్బు పెట్టవలసి వచ్చింది. ఇక్కడ ఉత్పత్తి చేయడం చాలా తేలిక. కాబట్టి గ్రామీణ భాదీ పరిశ్రమలకు పవర్ గన్నీసు కుమ్మర, వడంగులు పనిచేసే పరికరాలు ఇక్కడ చేయటానికి తగిన చర్యలు తీసుకొంటారా?

(శ్రీ) సి. హెచ్. వెంకటరామజోగయ్య :—వారు అడిగిన ప్రశ్న టూల్సు వరకు సంబంధించింది. సప్లైమెంటరీలో మెషినరీకి సంబంధించిన విషయం అడిగారు. ఈ టూల్సుగాని, మెషినరీగాని, ఏదయినా భాదీ బోర్డు కొనాలంటే రూల్సు ప్రకారం భాదీ కమీషన్ అప్రూవల్ పొందిన సంస్థ నుండి మాత్రమే కొనాలి. భాదీ కమీషన్ వారి డబ్బు మాత్రమే ఉపయోగించుకొని ఇక్కడ భాదీ బోర్డు పని చేస్తున్నది. ఇక్కడ భాదీ కమీషన్ యొక్క అప్రూవుడ్ ఫర్మ్ లేనందువల్ల కొనడానికి వీలులేదు. ఆ మెషినరీని తయారుచేసే వ్యక్తులు లేదా ఫరమ్ భాదీ కమీషన్ యొక్క అప్రూవల్ తీసుకుంటే ఇక్కడ నుండి కూడా కొనడానికి వీలుంటుంది.

(శ్రీ) ఎం. జగన్నాథం :—పవర్ గన్నీసు ప్రతిపటా 20-30 లక్షలు పెట్టి గుజరాతు నుండి కొంటున్నాము. మనము డబ్బు కట్టిన సంవత్సరానికి వాళ్ళు ఇక్కడకు పంపుతున్నారు. అవి చివరకు అక్కరకు రాకుండా పోతున్నవి. చిత్తూరు జిల్లాలోని నారాయణ పురంలో నాణ్యతగల పవర్ గన్నీసు తయారుచేసే ఒక కేంద్రము వుంది. అక్కడ చిత్తూరు జిల్లా వారు ఒక కంపెనీ పెట్టారు. దాన్ని రికగ్నైజ్ చేయమని మన భాదీ గ్రామీణ పరిశ్రమల సంస్థ కూడా రికమెండ్ చేసింది. దాన్ని శ్రద్ధగా మంత్రిగారు పరిశీలించే. దానికి రికగ్నైజ్ యిచ్చే దానికి ప్రయత్నిస్తారా?

(శ్రీ) సి. హెచ్. వెంకటరామజోగయ్య :—అది తప్పనిసరిగా భాదీ కమీషన్ కు వ్రాసి, ఆ ఫరమ్ వాళ్ళ యొక్క సెనిఫికేషన్ కు లొపల వుంటే, రికగ్నైజ్ చేయవలసిందిగా కోరుతాము.

ALLEGATIONS AGAINST GOVERNMENT PLEADER CHITTOOR

102—

*414-(F)-Q—Sri M. Venkaiah Naidu (Udayagiri) :—Will the Chief Minister be pleased to state;

(a) whether the Government are in receipt of any representation from Sri K. Ramaiah Pillai, Advocate, Chittoor dated 27-5-1982 and 28-1-1983 regarding allegations against the Government Pleader, Chittoor.

(b) if so, the action taken by the Government:

(c) whether it is also a fact that one of the important allegations is regarding the impersonation by the Government Pleader to get about 10 lakhs of rupees for Government land which is acquired by Dairy Development Corporation, Chittoor; and

(d) if so, whether any enquiry was conducted?

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు):—

(ఎ) లేదండీ, ఆ కేసులో వినతి పత్రాలేవీ ఆ దలేదండీ, అటుకే నెల్లూరు కాసన సభ సభ్యుడు శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు 11-3-83 న పంపిన లేఖతో పాటుగా చిత్తూరు న్యాయవాదులు శ్రీయుతులు కే. రామయ్య పిళ్ళే, బి. నరసింహులు నాయుడు నుంచి 12-3-83 కేడిగల వినతి పత్రం మాత్రం ప్రభుత్వానికి అందింది.

(బి) పైన చెప్పినట్టి కాసన సభ సభ్యుని లేఖ మరియు ఇద్దరు న్యాయ వాదులు వినతి పత్రం అందిన తర్వాత, ప్రభుత్వంలోని అటవీ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖవారు 28-3-1983 కేడిన చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరును, ప్రాదరాబాదులోని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వాడీపరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థను ఒక నివేదిక వంపనల్పింగా కోరడం జరిగింది. 23-4-1983 కేడిగల తన లేఖలో చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరు సవివరమైన నివేదిక ప్రభుత్వానికి పంపారు.

(సి) వాస్తవమేనండీ.

(డి) చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరు ఈ విషయాన్ని వివరంగా పరిశీలించి, ప్రభుత్వంలోని అటవీ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖకు సవివరమైన నివేదిక పంపారు. 15-7-1983వ కేడిగల ప్రభుత్వ మెమోరాండం నెం. 4080 యల్ 83-2లో, డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీసు (నేరాలు), ప్రాదరాబాదు, వారికి ఈ విషయాన్ని పరిశోధన చేయటానికినీ చట్టప్రకారంగా దోషిని ప్రాసెక్యూటు చేయటానికినీ అప్పగించడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ముందు యిచ్చినవి అందాయా అంటే అందలేదని అన్నారు. ఇప్పుడు కొత్త ప్రభుత్వము వచ్చింది. నేను వ్రాసినది అందిందని అన్నారు. కలెక్టరు దానిమీద ఏ రిమార్కుస్ వ్రాశారో సభకు తెలియజేస్తారా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :—కలెక్టరు ఎంక్వయిరీలో, డబ్బు అంతా సవర్ ఆఫ్ అటర్నీ తీసుకొన్నారు. సుమారుగా ఆ స్థలం యజమాని అయిన మాడిగ

నాగయ్యగారి దగ్గర పవరాఫ్ అటర్నీ తీసుకొని, చిత్తూరు జిల్లా ప్రభుత్వ ప్లీడర్ అయిన సుందరాచారిగారు ఆయన పతాన వ్యవహారిస్తూ రెండు లక్షలు వైచిలు ఆయనే పుచ్చుకొని రిజిస్టర్ చేసినట్లుగా రిపోర్టులో వ్రాయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఇక్కడ జేసిక్ పాయింట్ ఏమిటో చిత్తూరు జిల్లా ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగా వున్న సుందరాచారి గారు మాది నాగయ్య ప్లీడర్ని డెయిరీ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ అక్వయిర్ చేస్తే, దా పేరుతో వచ్చే డబ్బును మాదిగ నాగయ్య అనే మనిషి లేకుండా వుంటే, ఆ మనిషి వున్నట్లుగా వేరే అతనిచేత ప్రేలిముడ్ర వేయించి, ఈయనే పవరాఫ్ అటర్నీగా వ్యవహారిస్తూ, దానిలో కొంత డబ్బును తీసుకొని, మిగతా డబ్బును తీసుకోడాని ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. మాదిగ నాగయ్య అనే వ్యక్తి లేనేలేడు అనే ప్రధానమైన ఆరోపణ. ఈ ఆరోపణపై ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానమ చెప్పలేదు. నేను చెప్పిన అడ్వకేట్ రెండు అఫిడవిట్స్ దాఖలు చేశారు. 1981 నుండి ఈ మాదిగ నాగయ్య లేడు. ఏ జూరిలో వున్నాడో ఇప్పటివరకు ఎవరి కనబడలేదు. అడ్వకేట్ గారే ఈ మాదిగ నాగయ్య తన అడ్రసులో ఫారమ్ సర్వెంటుని ఇచ్చారు. మరొకసారి మరో పూరిచేరు యిచ్చారు. ఈ విధంగా పేర్లు మార్చుస్తూరు. మొత్తము మిసప్రాప్రియేషన్ చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. కాబట్టి దీన్ని అపరాధం అంటున్నాము. ముందుగా పేమెంట్ అపారా? కలెక్టరుగారు ఈ పరిశుభర్ పాయింట్ మీద ఏమని సిఫారసు చేశారు ప్రభుత్వానికి?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—ఆ స్థలం విషయం వివరాలు కూడా వచ్చాయి. 1924 వ సంవత్సరములో మునిస్వామి చెంగులకు ప్రభుత్వము పట్టా యిచ్చింది. వారి దగ్గర నుండి మాదిగ నాగయ్య 1981 లో ఆ భూమిని కొన్నట్లుగా వుంది. 1981 లో సుందరాచారి ఆయన దగ్గర నుండి పవరాఫ్ అటర్నీ పుచ్చుకొన్నట్లు రికార్డు వరంగా తెలిసింది. ఆ తరువాత ఆ భూములను రెవెన్యూ ఎంప్లాయీస్ హౌస్ బిల్డింగ్ సొసైటీ వారికి అమ్మడం జరిగింది. ఆ తరువాత ఆ సొసైటీ వారు డెయిరీ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ వారికి విక్రయించారు. అది మొత్తం వివరం. ఇప్పుడు ఈ మాదిగ నాగయ్య అనే మనిషి వున్నాడా లేదా అనేది తేలవలసిన విషయం. పేరులేని మనిషిని ఒకరిని సృష్టించి, అతని పేరుతో డబ్బు గుంజుకుంటున్నారని తెలిసింది. అందువల్ల మామూలు ఎంక్వయిరీ కంటే డి.ఐ.జి. ఆఫ్ క్రయిమ్స్ లో ఎంక్వయిరీ చేస్తే బాగుంటుందని, వారిని ఈ విషయంలో విచారణ చేసి, ప్రభుత్వానికి నివేదిక అందజేయవలసిందిగా కోరడం జరిగింది. డబ్బును పెండింగులో పెట్టమని యిష్టటానికి వీలులేదని తెలియజేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం (గుంటూరు-2) :—కలెక్టరు నుండి మనకు రిపోర్టు వచ్చింది. మాదిగ నాగయ్య అసలు లేడు, అది ఇంఫర్మేషన్, ఫాల్స్ పర్మిషన్ చేశారు. అది విచారణలో తేలినట్లుగా ప్రభుత్వానికి నివేదిక పంపినట్లుగా తెలుస్తున్నది. అది వాస్తవమా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—మాదిగ నాగయ్య అనేవారు ఇంతవరకు పర్సనల్ గా రెప్రెజెంటేషన్ యివ్వడంగాని, కోర్టుకుగాని, రిజిస్టరు సందర్భములో గాని, ఆయన రావడం జరిగలేదు. ఆయన తరపున సుందరాచారిగారే వ్యవహారాలను చేయడం జరిగింది. అందువల్ల నిజమైన మనిషిని తెలుసుకోడానికి, డి.ఐ.జి. క్రయం వారికి ప్రాయడం జరిగింది. వారి నివేదిక ప్రకారం ఆయన ఎప్పుడూ రాలేదు. ఆయన తరపున సుందరాచారి గారే వ్యవహరిస్తున్నారని అన్నారు. డబ్బు విషయంలో యదార్థానికి మనము ఎప్పటికప్పుడు డబ్బు వుమ్మకొనే రిజిస్టరు చేస్తున్నాము. కాబట్టి డబ్బు కూడా పెండింగు పీపీలేదని తెలిసినదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం :—కలెక్టరుగారు పంపించిన నివేదికలో అసలు యీ మాదిగ నాగయ్య అనే మనిషి లేడు ఆయన పేరు ఫాల్స్ రిప్రెజెంటేషన్ తో యీ సుందరాచారి వ్యవహరిస్తున్నాడు అని చెప్పి స్పష్టంగా కలెక్టరుగారు దగ్గరనుంచి నివేదిక వచ్చినమాట వాస్తవమా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—కలెక్టరుగారు మాదిగ నాగయ్య అనే మనిషి లేదని తెలియపరచలేదు కాని ఆయన తరపున యీ సుందరాచారి వ్యవహరించి తీసుకుంటున్నాడు అనేది కలెక్టరు నివేదికలో ఉంది. అందుకే డి.ఐ.జి. క్రైమ్ బ్రాంచి వారికి ఎంక్వయిరీ కోరకు పంపించి అసలు యీ మాదిగ నాగయ్య అనే మనిషి ఉన్నాడా, లేక చచ్చిపోయాడా? చనిపోయి ఉంటే ఆయనకు వారసుడు ఎవరు అనే వివరాలు వెంటనే అందజేయవలసిందిగా కోరడం జరిగింది. అది రాగానే తక్షణ చర్య తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్) :—ముఖ్యమంత్రిగారు యీ వ్యవహారంలో మోసము జరిగిందని అంగీకరించారు. అటువంటపుడు ఆయన తిరిగి గవర్నమెంటు ప్లీడరుగా ఎట్లాగు ఉన్నారు ? ఆ గవర్నమెంటు ప్లీడరును తొలగించకుండా యీ కేసు విచారణకు వెట్టి ఏమి ఉపయోగము? అది గవర్నమెంటు ఎపైన్ చేసిన లాండు. అందువల్ల దానిని పట్టాలు యిచ్చినప్పుడు కండిషన్స్ లో గవర్నమెంటుకు ఎప్పుడు అవసరం అయినా దానిని ఉచితంగా పరిహారం లేకుండా స్వాధీనం చేసుకోవచ్చును అని వాగ్దానం ఉంటుంది. ఇప్పుడు యజమాని నాగయ్య లేడు. అటువంటపుడు యీ భూమి పరిహారము యివ్వడానికి ఎవరు ప్రయత్నం చేసారు? ఆ కాల్యూజన్ అయిన అధికారి ఎవరు అయితే దీనికి భాగస్వామిగా ఉన్నాడో అతని మీద కూడా యాక్షన్ తీసుకోవాలనేది అంశంగా తీసుకొని విచారణ జరిపిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—ఇది 1924 సంవత్సరంలో జరిగింది. ఆ భూమికి మాదిగ నాగయ్య ముందు మునుస్వామి, చెంగాడు అనే యిద్దరికి పట్టాలు యిచ్చారు. నాగయ్య వారి దగ్గరనుంచి 1968 సంవత్సరంలో కొనుక్కున్నాడు అనేది రికార్డులలో ఉంది. అట్లా గవర్నమెంటు భూమిని ఎందుకు కొనుక్కున్నాడు, పట్టాలు యిచ్చినదానిని అమ్మడానికి వారి యిద్దరికి అధికారం ఉందా యివన్నీ పరిశీలించి దాని విషయంలో చర్యతీసుకుంటాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఈ మాదిగ నాగయ్యకు నోటీసు ఇచ్చినపుడు ఆయన రిసీప్ట్ చేసుకోకుండా కనపడకుండా ఉన్నపుడు ప్రకారంగా ఆ లాండును గవర్నమెంటు తీసుకోవచ్చును.

మిస్టర్ స్పీకర్:—అవన్నీ ఎంక్వయిరీలో వస్తాయి కదా?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఎంక్వయిరీలో నాగయ్య అసలు ఉన్నాడో లేదో చేయడంలేదు. జాయింటు కలెక్టరు, సబ్ కోర్టు కలెక్టరు కూడా ఇచ్చిన నోటీసులకు ప్రతిసారి కూడా గవర్నమెంటు ప్లీడరు అటార్నీ తీసుకొని రిసీప్ట్ చేసుకోవడం జరిగింది. ఆ సుందరాచారిగారు కోర్టుముందు హాజరు అయ్యేవారు. ఈ తరంగం ఏమిటో చూద్దామని ఒక ఎడ్వకేటు నాగయ్యకు 100 రూపాయలు జాకీ ఉన్నట్లు నోటీసు ఇస్తే ఆ నోటీసును సురకల్లు గ్రామ వాసి ఆయన శంకరయ్య వేలిముద్రపేసి నాగయ్య నోటీసును రిసీప్ట్ చేసుకున్నాడు. ఆ నోటీసును సబ్ కోర్టులో ఫైడ్ గ్యాన్ చేస్తే యీ వెనక వేలి ముద్ర ఆ శంకరయ్య వేలిముద్ర ఒకటే అని తేలింది. ఈ శంకరయ్య అనేవాడు గవర్నమెంటు ప్లీడరు సుందరాచారిగారి ఇంట్లో పనిచేసే మనిషి. కాబట్టి సుందరాచారిగారు శంకరయ్యను మాదిగ నాగయ్యగా చూపించి వేలిముద్ర పేసి చూపిస్తున్నట్లు ఈ వ్యవహారం అంతా ఆ గవర్నమెంటు ప్లీడరే నడిపిస్తున్నట్లు ప్రాథమిక ఆధారాలనుబట్టి తేలింది. అందువల్ల దీనిమీద విచారణ పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రభుత్వ న్యాయవాదవదలి నుంచి తొలగించాలి. రెండవది యీ వ్యవహారంలో ఎవరైతే అడ్వకేట్స్ స్టాంపు వేసర్లు మీద ఆఫీడివిట్స్ దాఖలు చేసారో వారిని కనీసం విచారించాలి కదా? అందువల్ల ఆ ఎడ్వకేట్సు రామయ్య పిళ్లై, నరసింహులునాయుడు అనేవారికి కూడా నోటీసులు ఇచ్చి వారిని కూడా విచారించడానికి ముఖ్యమంత్రిగారికి అభ్యంతరం ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—నాకు అభ్యంతరం ఏమీ లేదు. గౌరవ సభ్యులు ఆ వివరాలు నాకు అందజేస్తే విచారణ జరిపేటప్పుడు అవి దృష్టిలో పెట్టుకొని యీ కేసులో అవకతవకలు ఉంటే దానిని సరిచేస్తాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఈ లోపల ఆ గవర్నమెంటు ప్లీడరును తొలగించే విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారి సమాధానం రాలేదు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—వివరాలు గౌరవసభ్యులు వంపిస్తే తప్ప కుండా తగిన చర్య తీసుకుంటాను.

ప్రకాశం జిల్లా, కవిగిరి తాలూకా బలిజ పాలెం గ్రామంలో స్త్రీ సామాహిక మానభంగం.

ప్రశ్న నెం. 1117.—

శ్రీ ఎం. కాళిరెడ్డి:—గౌరవనీయులైన ముఖ్య మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:—

(ఎ) ప్రకాశం జిల్లా కనిగిరి తాలూకా, బలిజపాలెం గ్రామంలో 19-3-1983 తేదీన పాడ్ మాస్టరు శ్రీ ప్రసాదరావు గారి భార్యను కొందరు దుండగులు మానభంగం చేసి హత్య చేసిన మాట నిజమేనా?

(బి) ఈ సంఘటన ఆమె భర్త పాడ్ మాస్టరు స్కూలులో ఉన్న సమయంలో జరిగిన వంగతి కూడా నిజమేనా?

(సి) దుండగులు ఈ ఘాతుక చర్య జరిపిన తరువాత ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకున్నట్లు అందరు అనుకోవడానికి వీలుగా ఆమెను వేళిలాడ దీసిన విషయం కూడా నిజమేనా?

(డి) ఈ విషయంలో నేరస్థులను శిక్షించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్య ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:—(ఎ) పాడ్ మాస్టరు ప్రసాదరావు గారి భార్య శ్రీమతి లీలావతి బలిజ పాలెంలోని సామూహిక మానభంగానికి గురి అయినట్లు గాని, దుండగులు ఆమెను హత్య చేసినట్లు గాని సి.బి.సి.ఐ.డి. వారి దర్యాప్తు వల్ల తెలియరాలేదు.

(బి) బలిజపాలెంలోని పంచాయతీ సమితి అప్పర్ ప్రెసిడెంట్ స్కూలులో పాడ్ మాస్టరుగా పని చేస్తూ శ్రీ కె.ఇ.వి. ప్రసాదరావు 19-3-1983 తేదీ మధ్యాహ్నం 1 గంట పాఠశాలలో ఉదయం పూట స్కూలు అయిపోయిన వెంటనే ఇంటికి తిరిగి వచ్చి చూడగా ఇంటి తలుపులు లోపలి వైపు గొట్టెం వేసి ఉన్నట్లు కనుగొన్నారు. ఆయన, భార్య నుండి ఎట్టి సమాధానం రానందున వెనుకవైపు ద్వారం గుండా ఇంట్లోకి ప్రవేశించి చూడగా పెద్ద గదిలో ఉన్న దూలానికి కట్టి ఉన్న తాడుకు ఆమె వ్రేలాడుతుండగా చూచారు.

(సి) లీలావతి శవాన్ని చూసిన సాక్షులందరూ ఆమె జుట్టు చెరగలేదని, ఆమె దుస్తులు, తిలకం ఇరిగి పోలేదని తెలియచేశారు, ఆమె దౌర్జన్యానికి, మానభంగానికి గురైనదని సూచించడానికి ఆమెపై ఎట్టి గాయాలు గాని, ఘాతకచర్య జరిగిన చిహ్నాలు గాని కనపడలేదు. ఆమె ఉరివల్ల మరణించినట్లు వైన తెలిసిన పరిస్థితులను బట్టి తెలుస్తున్నదని, ఆమె మానభంగం జరిగినట్లు ఆరోపణకు ఆస్కారం లేదని ఈ విషయమై విచారణ జరిపిన సి.బి.సి.ఐ.డి. వారు తెలియజేశారు. వైగా వ్రేలాడుతూ ఉండడాన్ని బట్టి చూసినపుడు ఇది ఆత్మహత్య కేసు గానే కనిపిస్తున్నది.

(డి) నేరం ఏది రుజువు కాలేదు. గమక చర్య తీసుకొనే ప్రశ్న ఉన్నప్పుడు కాదు.

శ్రీ ఎం. కాళిరెడ్డి :— ఈ సంఘటన స్థానిక ప్రజలను భయభ్రాంతులను చేసి వారితో పెద్ద సంచలనాన్ని సృష్టించింది. ఇది తప్పకుండా సామూహిక మానభంగము అని అక్కడ ప్రజలు, ఉపాధ్యాయులు అనుకుంటున్నారు. శ్రీ ప్రసాదరావు అనే ఉపాధ్యాయుడు రేపల్లె తాలూకా ఫిట్టిప్రోలుకు చెందిన వాడు. ఆయన భార్య మీద యీ మానభంగము జరిగినా అక్కడ కొందరు ప్రజలు ఏకమై ప్రాథమిక దర్శాపులో ఏమీ ఆధారాలు దొరకకుండా ఆ ఉపాధ్యాయుని బెదిరించి అతని ద్వారానే యీ శవాన్ని దహనం చేయించిన పరిస్థితి యిది. తాలూకా స్థాయిలోని ఉద్యోగులందరు కూడా యీ విషయంలో అంధోళన చేసారు. అందువల్ల ఆ స్త్రీ చేసుకున్నది ఆత్మహత్య కాదు. నేను కూడా స్వయంగా పరిశీలన చేసాను. ఆమెకు మానభంగము జరిగింది. అక్కడ ప్రజలు కూడా ఆమెకు మానభంగము జరిగింది, అయినా మేము ఏమీ చేయలేము అంటున్నారు. దాని మీద చర్యతీసుకోకపోతే మొత్తము కనిగిరి తాలూకాకే చెడ్డ పేరు వస్తుంది. అక్కడ ఉపాధ్యాయులు ఎవరూ ఉద్యోగాలు చేయడానికి ముందుకు దాని పరిస్థితి ఉంది కాబట్టి వెంటనే ముఖ్యమంత్రిగారు యీ విషయంలో తగు చర్యలు తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఆ స్త్రీకి మానభంగము జరిగినట్లు ఏ మాత్రమూ ఆధారాలు కనిపించలేదు. వైగా 2½ సంవత్సరములు కొడుకు కూడా ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకున్న గదిలో ఉన్నాడు. అప్పుడు ఏమీ అతను కేకలు వేయడం జరగలేదు. ఆ మాస్టరు దొడ్డి ద్వారం గుండా గడియ తీసి గదిలో పోవేళించినపుడు మాత్రం కేకలు వేసాడు. ఆ ఉపాధ్యాయుడు గదిలో చూచినపుడు ఆమె ప్రేలాడకట్టబడి ఉంది. అప్పుడు గ్యామస్టులు అందరూ అక్కడికి చేరారు. ఆయన శవాన్ని తన గ్యామానికి తీసుకొని వెడతానంటే అప్పుడే దురదృష్టవశాత్తు టంగుటూరు కాల్పులు జరగడం వల్ల ఆ దారి రద్దీగా ఉన్నందువల్ల ఆ ప్రజలు ఆ ఉపాధ్యాయుడు తన భార్య పాము కాటు వల్ల చనిపోయిందని చెప్పవచ్చని, ఎందుకు శవం తీసుకు పోవడమని ఏదో జరిగిన అనర్థం జరిగిందని ఆ శవాన్ని దహనం చేయించారు.

యదార్థానికి దహన సంస్కారం చేయకూడదు. పాతివెట్టాలి. కాబీ దహన సంస్కారం చేశారు. వెంటనే రిపోర్టును ఆమె భర్త కానీ గ్రామస్థులు కానీ యివ్వలేదు. మునసబు గ్రామంలో లేరు మూడు రోజులకు ఆలస్యంగా రిపోర్టు సంపాదు. అతడిని సస్పెండు చేశారు. అలబడి జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ టీచర్స్ ఫెడరేషన్ వారు, కనిగిరి సమితి వారు, కొన్ని రాడికల్ యూత్స్ కరవత్రాలను, పిటిషన్స్ను యివ్వడం ద్వారాను దురంతం జరిగిందనీ, దానిని మభ్య పెట్టడం జరిగిందనే విషయం జయటకు వచ్చింది. మార్బారు గిరిజాబు, మరో ఆరుగురు గ్రామస్థులు కలిసి ఆమెను మానభంగం చేసారని, ఆ తరువాత ఆత్మహత్య చేసుకున్నట్లుగా చూపడానికి ప్రేలాడకట్టారని పిటిషన్లో వ్రాసారు. కొంతమంది భర్త చంపాడని నూడా అనుమానం ఉన్నట్లు తెలియచేసారు. 21-8-83 న ఈ సంఘటన జరిగిన తరువాత, ఆమె సహోదరుడు హెడ్ మాస్టర్ తండ్రి వచ్చి విచారించగా పాముకాటుతో ఆమె చనిపోయినట్లుగా గ్రామంలోని

వారు చెప్పారు 28న ఆమె తండ్రి, తండ్రి తమ్ముడు వచ్చారు. ఆమె బాబాయి రిటైర్డు మేజిస్ట్రేటు, చీలుగా మచిలీపట్టణంలో ఉంటున్నారు వాని కూడా ఫిర్యాదు చేయకుండానే, వారి ద్రోవన వారు వెళ్ళిపోయారు. క్రైమ్ బ్రాంచి వారికి ఇన్వెస్టిగేషన్ కు కేసు అప్పజెప్పబడింది. విచారణ జరిగింది, మానభంగం కానీ, ఖాని కానీ జరిగినట్లుగా సాక్ష్యం దొరకలేదు. చూసిన వారు కూడా శవంపై గాయాలు లేవని అన్నారు. శవానికి స్నానం చేయించిన కంపెనీ పాటి లక్ష్మీనరసమ్మ గారు స్కూలు స్వీపరు. ఆమె కూడా వెంటి మీద చెబ్బలు లేవని, దుస్తులు కానీ, తిలకం కానీ, జుట్టు కానీ చెదిరిపోలేదనీ, గజలు కూడా పగలలేదని అంది. కనుక మానభంగం చేసారని, ఈ రకంగా ఘాతుక చర్య జరిగిందని చెప్పడానికి సాక్ష్యాధారాలు లేవు. అంతేకాక లోపల రెండున్నర సంవత్సరాల కుర్రవాడు కూడా ఉన్నాడు. ఆరుగురు కలిసి మానభంగం చేస్తుంటే, దారణమైన బీభత్స సంఘటన జరగాలి. అది జరగలేదు. ఏ విధమైన, నిర్దుష్టమైన సాక్ష్యాధారాలు లేకపోవడంతో చర్య తీసుకోవడానికి వీలులేకపోయింది. ఇది ఆత్మహత్యగానే భావించబడింది.

శ్రీ ఎం వెంకయ్యనాయుడు:—ఇంతటి దారుణమైన విషయం ఇంకొకటి ఉండదు. ముఖ్యమంత్రిగారు వానికి వచ్చిన రిపోర్టును చదివారు. లోపల తలుపుచేసి వుంది అని ఎవరు చెప్పారు? గ్రామస్థులు, పాము కాటు అని ఎవరు అన్నారు? గ్రామస్థులు, ఆత్మహత్య అని ఎవరు చెప్పారు? గ్రామస్థులే పాముకాటు ఏమిటి? ఆత్మహత్య ఏమిటి? లోపల తలుపుచేసి ఉండటం ఏమిటి? ఇవన్నీ పరస్పర విరుద్ధంగా ఉన్నాయి. ఈ మాట చెబుతూనే ముఖ్యమంత్రి గారు ఆత్మహత్య అని భావించడం సమర్థించుకోవడం సమంజసం కాదు. నా నియోజక వర్గం ప్రక్కనే ఉన్న నియోజక వర్గం లోనిదే ఆ గ్రామం. ఈ సంఘటన తరువాత మొత్తం గ్రామం ఒకటి అయింది. ఆ కులానికి సంబంధించి, చోపోతే పాతివెడతారు కానీ దహనం చెయ్యరు. మరి దహన సంస్కారం ఎందుకు చేసినట్లు? ముందు పాము కాటు అని ఎందుకు చెప్పారు? ఆ తరువాత ఆత్మహత్యగా ఎందుకు చెప్పారు? దీనిని బట్టే తెలుస్తోంది ఏదో తప్పు ఉన్నట్లుగా, క్రైమ్ బ్రాంచ్ దర్యాప్తు సక్రమంగా లేదు. ఈ సంఘటన నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోనూ, చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతాల ఆందోళన గలిగించింది. కొద్దిమంది ఒకటి అయినంత మాత్రాన సరిపోదు. నిజం చెప్పడానికి టీచర్ కూడా భయపడుతున్నాడు. చెబితే ప్రాణం పోతుందేమో అని భయపడుతున్నాడు కనుక మొత్తం వ్యవహారాన్ని తిరిగి పరిశీలించవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. దీనికి ప్రభుత్వానికి అభ్యంతరం ఉండబోదు. ఈ విషయంలో గట్టి చర్య తీసుకోకపోతే, సరైన న్యాయం జరగదు. కనుక దీనికి ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తుందా?

శ్రీ వి. వి. నారాయణరెడ్డి (మార్కాపురం):—అధ్యక్షా, ఈ హత్య చాలా విస్తృతంగా ప్రచారం చేయబడింది. ప్రకాశం, నెల్లూరు జిల్లాలలో చాలా భయ బ్రాంతం కలిగించింది. ఆ గ్రామంలో రెండు పజాలున్నాయి. ఈ హత్య తరువాత అందరూ ఒకటైనారు. దీనిని మభ్యపెట్ట ప్రయత్నం చేశాడు.

హత్య జరిగిందనడానికి కారణం ఒకటి చెబుతాను. కలెక్టరుగారు ఆ స్కూలును ఆ గ్రామంలో ఉండకూడదని పానలైట్ చేసి, రద్దు చేశారు. అంటే కలెక్టరు గారికి కూడా ఈ విషయం తెలుసు. ఆ తాలూకా వారే కాకుండా చుట్టుప్రక్కల వారికి కూడా ఈ సంగతి స్పష్టంగా తెలుసు. కనుక ఈ హత్య విషయం ఎందుకు మళ్ళీ పెట్టబడిందో, ఎవరినై నా నియమించి ముఖ్యమంత్రి గారు తగిన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) వసంత నాగేశ్వరరావు (నందిగూడ):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారి ప్రకటనలట్టి చూస్తే, ఆ గ్రామస్తులు అందరూ కలిసి పోలీసులకు కూడా సరైన సమాచారం అంది ని రీతిగా చేసి, అర్హత కట్టుకథ. ఇరు పక్షాలకు చెందిన వారి పిల్లలు ఈ కేసులో ఇన్వోల్వ్ అయి ఉన్నారు. అందుకే ఈ రకంగా ఈ కేసు మళ్ళీ పెట్టబడింది. మొదట ఆత్మహత్య అన్నారు. తరువాత పాము కాటు అన్నారు. పాము కాటు అయితే శవం ప్రేలాడకట్టి ఉండడం ఎట్లా సంభవం? ఇటువంటి పరిస్థితులలో, రాష్ట్రం మొత్తం అందోళన చెందుతోంది. మేము కూడా ఈ ప్రశ్న ప విధే, ముందే అలెప్ చేయడం జరిగిందని, మా ప్రశ్న డిస్ అలెప్ చేశారు. అంతేకాదు, వారి కులానికి సంబంధించినంత వరకూ శవాన్ని పాతిపెట్టాలి. కానీ దహనం చేశారు. ఈ విషయంలో తీవ్రమైన దర్యాప్తు చేయాలి. ఈ రకంగా అన్యాయపు సంఘటనలు జరిగి, సాక్ష్యాధారాలు దొరకుండా చేస్తే, రక్షణ ఏముంటుంది? దయచేసి ముఖ్యమంత్రి గారు మరొకసారి దర్యాప్తు చేయించాలని కోరుతున్నాను.

Sri M. M. J. Thomas Choudary (Dichpalli):— It has to be reported by the Village Munisif. Whether such a report has been given by the Police Patel? If so when it was given? Whether any action is taken against the Police Patel so far?

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— పోస్టుమార్టం జరిగిందా? జరగలేదు. కారణం మేమిటి? ఆత్మహత్య అయినా కూడా పోస్టుమార్టం జరగాలి కదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— రిపోర్టు ఇవ్వక ముందే దహనం చేశారు కదా?

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— అందుకే అనుమానించాలి. పోస్టుమార్టం జరగలేదు. శవాన్ని దహనం చేశారు. ఇంకా కూడా చెబితే ఏమి జరుగుతుందోనని, ప్రాణ భయంతో ఉన్నాడు. సభ్యులందరూ అందోళన చెందుతున్నారు. వాస్తవాన్ని గ్రహించకుండా, పోలీసువారు పంపిన రిపోర్టునే ముఖ్యమంత్రిగారు చదివితే, అంతకంటే దారుణం ఇంకొకటి ఉండదు, ఇంత దారుణ సంఘటనను ఊరటా కప్పిపెట్టారు. కనుక సరైన విచారణ జరిపించి, ఏ రకంగా అయినా కేసును బయటకు తీసుకు వస్తారా? వాస్తవాన్ని బయటకు తీసుకురాలేని ప్రభుత్వం ఉంటే ప్రయోజన లేదనే పరిస్థితి ఉంది కనుక తప్పనిసరిగా విచారణ చేసి ఏ రూపంగా అయినా కేసును బయటకు తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) ఎం. ఓంకార్ (నర్సాపేట) :— ఇందులో కొన్ని బేక్ ఇన్సూల్డ్ ఇన్వార్ట్స్ అయి ఉన్నాయి. బాధితుడు హరిజనుడు. వేళ్ళకు బాగా మదమెక్కిన అగ్ర, ధనిక కులానికి చెందిన వాడు. రాజకీయంగా చూస్తే, గ్రామంలో ధనికులు, కూస్వాములు అందరి నోళ్లు మూయించి ఈ పని చేశారు. మాకు లెటర్స్ వచ్చాయి. మేము నోటీసు కూడా ఇచ్చాము. ప్రకారరావు భయపడు తున్నాడు. టీచర్స్ అసోసియేషన్ నుంచి కంప్లయింట్ చేస్తే, ఎక్కడ ఉన్నా చంపివేస్తామని బెదిరింపులు వచ్చాయి. అందువల్లనే భర్త చుందుడు వచ్చి కంప్లయింటు ఇచ్చే స్థితిలో లేదని లెటర్ లో వ్రాశారు. టంగుటూరులో పోలీసు కాలనీలు ఉన్నా, అక్కడ ఉద్రిక్త పరిస్థితి ఉన్నా, ఈ గ్రామానికి ఆ గ్రామానికి సంబంధం లేదు. ప్రైమాఫేసీ చేసినప్పుడు ఆత్మహత్య అయితే పోలీసులు వంచనామా చేయాలి.

వీరి ఆచారము పాతికైట్టడము తప్ప కాల్చరు. ఎలాంటి గుర్తులను 9-00 a.m. అవకాశం లేకుండా వుండడానికే కాల్చివేయడం జరిగింది. కన్వెన్షనల్ పద్ధతు లో విచారణ జరిపే విషయం కాదు. యిది. ఎక్స్లెక్ట్ శిక్ష తీసుకొని విచారణ చేస్తే తప్ప సరియైన న్యాయం జరగదు.

(శ్రీ) ఎ. మదనమోహన్ (సిద్దిపేట) :— ప్రశ్నలు జవాబులు జరిగేటపుడు అందరిని వరసగా ప్రశ్నలు వేయమనడం, ఒకేసారి ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడం విశ్వదాభిరామ విమరశేష అన్నట్లు సజబు కాదు.

We are making a terrible departure from the procedures which were in vogue in the House for generations. ముఖ్యమంత్రిగారు దశావధాని, శతావధాని కావచ్చు. నాకు అభ్యంతరం లేదు కాని అది పద్ధతి కాదు. ఈ సంఘటన, జరిగిన వెంటనే పోలీసు పశులు పోలీసుకు రిపోర్టు వంపారా లేదా అని అటువన్న గౌరవ సభ్యులు అడిగారు, ఇంకొకరు మరొక ప్రశ్న వేశారు. దీనిని ఒక చర్చనీయాంశముగా పెట్టి చర్చను అనుమతిస్తే మేమంతా మా అభిప్రాయాలను తెలియచేస్తాము. పదిరికున్నా సంఘటన నుంచి ఈ నాటివరకు ఈ కొత్త ప్రక్రియ వచ్చిన తరువాత ఎన్.టి. రామారావుగారు చేయమన్నారు దుష్ప్రచారము చేసేవాణ్ణి కాను. అన్ పోషల్ ఎలిమెంట్స్ లో కుమ్మక్కయి ప్రతిగ్రామములో చేయడం జరుగుతున్నది.

The new type of forces that are unleashed into the society or the State is something strange. It is a very unfortunate thing which you are doing in the society. దీనిని ఏదో కాజవల్ గా, తేలికగా మాట్లాడితే ప్రతిపక్షము వారము కాబట్టి మాట్లాడుతున్నామను కొనవచ్చు. ఉభయ పక్షాల సభ్యులు చెబుతున్నపుడు దీనిని తేలికగా తీసుకొనకూడదు. ప్రతి చోట ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పనివ్వండి.

It is a systematic situation which we are seeing in the society throughout the length and breadth of our State. Unfortunately after the advent of this Government, I am not making aspersions on this

government and certainly I am not attributing to the Chief Minister. It is the responsibility of the government to arrest such persons.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పటానికి లేచారు. కాని గౌరవ సభ్యులు ఒకరి తరువాత మరొకరు ప్రశ్నలు వేయటానికి లేచారు నేను ఏమి చేయాలి ?

Sri N. T. Rama Rao :—Government is not taking this matter so lightly. I am sorry. It is a very serious matter. We know the obligation of the Government to do justice by establishing peace and order in the State. ఇది 19 న జరిగింది. 19 న పోలీసు పతులు, మునసబు అక్కడ గ్రామములో లేరు. ఆయన 21 వ తేదీన గ్రామానికి వచ్చారు. 21 వ తేదీన గ్రామానికి వచ్చి 23 న రిపోర్టును పంపించారు. ఆయన గ్రామములో ఎందుకు లేరు, అక్కడకు వెళ్ళారు లీప్ పెట్టారా అనేది చెప్పలేదు. గ్రామానికి వచ్చిన తరువాత కూడ 23 న రిపోర్టును పంపారు. ఇది సక్రమమైన విధానముగా లేదు కాబట్టి వెంటనే ఆయనను సస్పెండ్ చేయడం కూడ జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—కరణంగాని, సబ్పంచ్ గాని ఎవరైనా రిపోర్టును పంపవచ్చును కదా. వారు కూడ పంపలేదు కనుకనే అనుమానం కలుగుతున్నది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—సక్రమముగా జరగనిదానిని సమర్థించడం లేదు, తప్పు తప్పే. 23 న మునసబు పంపినపుడు పోలీసులకు సమాచారము అందినది. ఉరిపోసుకొని కైలాశేశ్వరం—అందరూ పాముకాటు అని మధ్య పెట్టారని చెప్పారు. ఈ రెంటికీ సమన్వయం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా మార్పుకొందామని వారిలో వారు కూడబుక్కుని చెప్పారు. పర్వతాలి. పూడ్చి పెట్టాలి కాని దహనం చేశారు. ఆ ఆచారాన్ని అతిక్రమించారు. వారి బాబాయి అడ్వకేట్. వారు కూడ ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాలేదు. ఈ విధంగా పరిస్థితులున్నాయి. చౌరస్వయము జరిపిన నేరస్తులను శిక్షించడమే తప్ప రక్షించాలని అనుకొనడం లేదు. ఇంత తీవ్రమైన ఆందోళన ఈనాడు ఈ సభలో కల్గినది. కాబట్టి ఫర్దర్ ఎంక్వయిరీ చేయస్తాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఫర్దర్ ఎంక్వయిరీ ఎవరిచేత ? క్రింది స్థాయిలో జరిగింది. ఇప్పుడు అడిషనల్ ఐ.టి. లెవెల్ లో జరగాలి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—ఉన్న తాధికారిని పంపి విచారణ జరిపిస్తాను. ఇదివరకు జరిపిన తక్కువ అధికారి చేత చేయించడానికి వీలులేదు. అంతకంటే ఉన్న తాధికారి చేత పటిష్టముగా విచారణ జరిపిస్తాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—లోకల్ పోలీసులు నేరస్థులతో కుమ్మక్కయి పున్నారనేది దృష్టిలో పుంచుకోవాలి.

Attacking of Dacoits on several Houses in Jeedimetla on 10-4-83

104—

*1051-Q.—Dr. Y. S. Rajasekhara Reddy (Pulivendla) :—Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that two persons, including a woman, were butchered to death while five others sustained injuries when a gang of dacoits attacked several houses in Jeedimetla, on the outskirts of the city in the early hours of 10th April, 1983; and

(b) if so, the action taken or proposed to be taken to curb dacoities and improve Law and Order situation especially in twin cities and surrounding areas?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—(ఎ) 9/10-4-83 రాత్రి జీడిమెట్ల ప్రాంతంలో రెండు బందిపోటు బృందాలు దాడి చేశాయి. ఆ దాడులలో ఒక స్త్రీతో సహా ముగ్గురు వ్యక్తులు మరణించారు. అయిదుగురు గాయపడ్డారు.

(బి) ఐ.పి.సి. 396 భారత అయుధాల చట్టంలో 25/27 క్రింద నేరం నెం. 74/83 గాను, భారత అయుధాల చట్టంలోని 25/27 తో పాటు ఐ. పి. సి. 396/397 విభాగం క్రింద నేరం నెం. 15/83 గాను కేసులు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేపట్టారు. ఈ నేరాలకు కారకులైన నేరస్థులను మహారాష్ట్ర రాష్ట్రంలో పట్టుకున్నారు. త్వరలోనే చార్జి షీటు దాఖలు చేస్తారు. అట్టి సంఘటనలు తిరిగి జరగకుండా రాత్రి పూట గస్తీని ఎక్కువ చేశారు. కొత్త వ్యక్తుల కోసం తరచు తనిఖీలు నిర్వహించి, అనుమానిత వ్యక్తులను పట్టుకొని ప్రశ్నిస్తున్నారు శివారు ప్రాంతాలలో పోలీసు ఏకెట్లు ఏర్పాటు చేశారు. నేరం దర్యాప్తు భద్యతను సి. డి. సి. ఐ. డి.కి అప్పగించారు.

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి:—దుండగులను మహారాష్ట్ర రాష్ట్రములో అరెస్టు చేశామన్నారు. దుండగులు ఎంతమంది? ఎప్పుడు అరెస్టు చేశారు?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—సుమారు 12 మందిని అరెస్టు చేశారు. 3 వారాలలోపల పట్టుకొనగలిగారు.

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి:—పోలీస్ సొమ్ము ఎంత దొరికినది?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—సుమారు 40 వేల రూపాయల ఆస్తి పోతే వారిదగ్గర 2 లక్షల పైస ఆస్తిని పట్టుకొనడం జరిగింది. తీసికోనే కాకుండా వేరే నేరాలతో సంబంధము వున్నట్లుగా తేలడం వల్ల వారిని పోలీసు కస్టడీలోని తీసుకొనడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—వీరి సొమ్ము ఏది అనేది గుర్తించబడినదా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—ఇడెంటిఫికేషన్ కోసము రిటన్ తీసుకు మెజిస్ట్రేట్ ముందు పోషు అయినది.

శ్రీ కె. లక్ష్మారెడ్డి (చేవేళ్ళ):—పెట్రోలింగ్ ఎక్కువ చేశామంటున్నారు. కాని నిన్న రాత్రి మలకపేట డగ్గర సలీంసగర్ కాలనీలో దోపిడి జరిగింది. రెండవసారి ఎం. ఎల్. ఎ. క్వార్టర్స్‌లోనే దొంగతనం జరిగింది. అందువల్ల లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితి వైన చర్యకు అనుమతించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. టి. రామారావు:—లా అండ్ ఆర్డర్ విషయం ఇదివరకే మనవిచేశాను. సిటి పరిసరాలు, సివార్లలో ఎటువంటి చర్య తీసుకున్నది మొన్ననే మనవి చేశాను. ఈ విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నది. ఎప్పటి కప్పుడు దొంగతనాలు అరికట్టడానికి, నేరాలు అవటానికి పరిపూర్ణమైన కృషి జరుగుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. దానిలో లోటుగాని, జాప్యం కాని జరగడం లేదు. పోలీసులు శ్రద్ధగా పనిచేస్తున్నారు. ఏ విధమైన కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలో అవి తీసుకొంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—ప్రశ్న నెం. 105 పోస్టుపోస్ట్ చేస్తున్నాను.

Construction of "Retaining Walls" to Nizampatnam Irrigation Canals

106—

*418-(H) Q.—Sarvasri Annabathula Satyanarayan (Tenali), J.R. Pushpa Raju (Tadikonda), and T.S.L. Naicker (Sampara):—Will the Minister for Works be pleased to state:

(a) whether the then Minister for Roads and Buildings had in 1980 sanctioned the construction of Retaining Walls to Nizampatnam Irrigation Canals, passing through the heart of Tenali, at a cost of Rs. 22 lakhs ;

(b) whether it is a fact that the said walls were completed in June, 1980 ;

(c) whether it is also a fact that those walls collapsed in 1982 ; and

(d) if so, whether action has been taken against the persons responsible for the same ?

నిర్మాణాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ వల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి):—(ఎ) అవునండీ.

(బి) 1980 జూన్ నాటికి చాలా భాగం పని పూర్తయింది. నిజాంపట్నం కాలువకు నీరు వదిలే సమయానికి గోడలు తగినంత మరమ్మత్తున ఎత్తువరకు వచ్చాయి.

(సి) అవునండీ. నిజాంపట్నం కాలువ ఎడమ గట్టు ఎం. 18/6 + 18 నుండి 18/6 + 114 వరకు గల నిలువ గోడ 19-10-82 తేదీన కూలి పోయింది. తూర్పు వైపు కాలువ కుడి గట్టు గోడ ఎం. 18/6 + 220 నుండి ఎం. 18/6 + 364 వరకు 20-10-1982 తేదీన కూలిపోయింది. 30-7-1983 తేదీన తూర్పు వైపు కాలువ ఎం. 18/5-6 మధ్య గోడ 40 అడుగుల పొడువున కూలిపోయింది.

(డి) ఈ విషయంలో వివరణాత్మకమైన విచారణకు ఉత్తరపు చేయాలని అవసరమైన చర్య తీసుకోవాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఎ.సి.బి. కూడా దర్యాప్తు చేపట్టింది.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ:—ఎంత ఎమౌంట్ అనేది మంత్రిగారు చెబుతారా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—మొత్తం ఎస్సి మేపన్ 54.10 లక్షలు. కాని ఫస్ట్ ఫేజ్ లో 24.99 లక్షలకు టెండర్ కాలిఫర్ చేశారు. పది రోజులలోనే 18 లక్షల 99 వేలు ఖర్చు పెట్టారు. అది కాలువలోకి నీరు రాక ముందే ఖర్చు పెట్టారు. నీరు వచ్చిన తరువాత 2.42 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. మొత్తం 19.35 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు కాబట్టి ఆఫ్ డ్యామేజ్, రికన్స్ట్రక్షన్ చేయవలసిన వాల్యూ 1.75 లక్షలు.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ:—వర్క్ చేసిన కంట్రాక్టర్లు ఎంత మంది?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—కంట్రాక్టర్ల పేర్లు లేవు. దీనిపై విచారణ వేయాలనుకున్నాము. ఇది చాలా సీరియస్ విషయం, ఎ.సి.బి. ఎంక్వయిరి జరుగుతున్నది ఇంకో ఆఫీసర్ ను వేసి విచారణ జరిపించి కంట్రాక్టర్లది తప్పా ఇంజనీర్లది తప్పా అనేది నివారించి ఎవరికి తప్పు అయితే వారిపై చర్య తీసుకుంటాము. డ్యామేజ్ పోర్షన్ రికన్స్ట్రక్షన్ చేయటానికి సిద్ధంగా వున్నాము.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ:—కంట్రాక్టర్లు పై ఎక్స్పెన్ ఎమౌంట్ ఖర్చు పెట్టాలా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—ఆ వివరాలు లేవు.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—ఈ వర్క్ టెండర్ బేస్ మీదనే ఇవ్వడం జరిగిందా? టెండర్ సెడ్యూల్ ముందుగా ఎడ్వర్టైజ్ చేశారా? సిక్రెట్ టెండర్స్ పిలచి ఇచ్చారా? ఈ విషయాలన్నీ కూతుకువంగా ఎ.సి.బి. చేత ఎంక్వయిరి జరిపిస్తారా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—రోజయ్యగారు ఆర్. అండ్ బి. మినిష్టరుగా వున్నప్పుడు 4-3-80 నాడు మీటింగు పెట్టారు. వారు దానిని ఫాస్టుగా వడపాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటు వారు సగం, ఆర్. అండ్ బి. డిపార్టుమెంటు వారు సగం పెట్టుకోవాలి, తెనాలి మునిసిపాలిటీ రెండు లక్షలు ఇవ్వాలన్నారు. తెనాలి మునిసిపాలిటీ 2 లక్షలు ఇచ్చింది. కాని ఆర్ అండ్ బి వారు ఏమీ ఇవ్వలేదు. ఎన్. ఇ. గారు టెండర్ 28-5-80 నాడు పై వలైజ్ చేస్తే 31 నాడు పని ప్రారంభిస్తే అయిదు రోజుల్లో పని పూర్తి అయింది. పది

రోజులో 16.93 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. ఇంత తొందరగా పని ఎలా జరిగింది, ఎందుకు జరిగింది అనే విషయాలు తుణ్ణంగా దర్యాప్తు చేయించి చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఎ.సి.బి. ఎంక్వయిరి యే గాక ఆఫీసర్ చేత విచారణ చేయించి చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ కె. ఆర్. పుష్పరాజు:—ఈ నెలలో కూడా కొంత గోడ కూలిన విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—30-7-83 నాడు 40 అడుగుల గోడ కొలాప్స్ అయినది.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు (నందికొండ):—పుష్కరాల్ సమయంలో విజయవాడలో కట్టిన గోడ కూలిపోయింది. ఇలా గోడలు ఎందుకు కూలి పోతున్నాయో మొత్తం దర్యాప్తు చేయిస్తారా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—ప్రశ్నలోని అంశంపై ఎ.సి.బి. ఎంక్వయిరి యే గాకుండా డిపార్టుమెంటు ఆఫీసరు చేత తుణ్ణంగా పరిశీలన చేయించి చర్య తీసుకుంటాము.

(ప్రశ్న 207 పోస్టుపోస్టు)

Construction of House at a Cost of Rupees One Thousand per House in Harijanawadas

108—

* 1010-Q.—Sri Vasantha Nageswara Rao:—Will the Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) whether it is a fact that houses have been constructed at a cost of Rs. 1000 per house by the Panchayat Samithies for providing housing facilities for Harijanawadas;

(b) whether the present Government is implementing the said scheme; and

(c) if not, the reasons therefore?

సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రి (శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి):—(ఎ) అవునండీ.

(బి) లేదండీ, ప్రస్తుత ప్రభుత్వం గుడిసెలు వేసే కార్యక్రమమయిన ఈ పథకాన్ని విడిచిపెట్టింది.

(సి) తగినంత వసతిలో సహేతుకమైన ఆశ్రయం కల్పించే ఉద్దేశంతో ఈ సంవత్సరం యూనిటు ఒక్కొక్కటి రూ. 1,000 రూపాయల వ్యయంతో శాశ్వత గృహాలు నిర్మిస్తున్నారు.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు:—గత సంవత్సరం ప్రభుత్వం వేయి రూపాయల ఇటుక పట్టించడానికి డబ్బు మంజూరు చేసిందా? వాటిలో ఎన్ని ఇండ్లు పూర్తి అయ్యాయి? తనిఖీ చేసిందా? నాకు తెలిసినంతవరకు వేయి రూపాయలలో 300-350 రూపాయలు మాత్రమే వారికి ఇచ్చి మిగిలిన డబ్బు సమితి స్థాయి అధికారులు తిన్నారు అని. ఇటువంటివి జరిగినట్లు నేను మరి కొంత మంది మంత్రిగారికి దృష్టి తీసుకువచ్చాను. దానిని పర్యాప్తు చేయించారా? నా నియోజక వర్గంలో కంచీక చర్ల పంచాయితీ సమితికి సంబంధించిన ఫోటోలు మంత్రిగారికి పంపుతున్నాను. 300 రూపాయలే ఇచ్చినవి వున్నాయి. వాటిపై పర్యాప్తు జరిపించి దుర్వినియోగం చేసిన వారిపై చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—గుడిసెల నిర్మాణ కార్యక్రమం 81-5-83 అంతానికి రీ కోట్ల 98 లక్షల 85 వేల 200 రూపాయల ఖర్చుతో 5 లక్షల 88 వేల 558 గృహాలు కట్టటం జరిగింది. ఒక్కొక్క గృహము 4 వేల రూపాయల చొప్పున 3 లక్షల 84 వేల 588 గృహాలు, ఒక్కొక్క గృహము వేయి రూపాయల చొప్పున 2 లక్షల 24 వేల 500 గృహాలు కలవు. డబ్బు గ్రాంటు రూపంలో ఇప్పించడం జరిగింది; వసంత నాగేశ్వరరావుగారు గత నేలలోనే ఆ ఫోటోలను చూపడం జరిగింది, వాటి మీద విచారణ జరిపి రిపోర్టు పంపవలసిందిగా డైరెక్టరుగారిని కోరడం జరిగింది.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు:—అటు వేయి రూపాయలు రాలేదు, ఇటు ఇండ్లు రాలేదు. కాని ఇప్పుడు రీ వేల రూపాయల ఇంటికి అవకాశం కోల్పోయారు. వారు అభాగ్యులు, డబ్బు తన్నది ఒకరైతే ఆ నష్టం అనుభవిస్తున్నది వీరు కనుక వీరి గురించి ఏమి ఆలోచిస్తారు? వీరిని ప్రభుత్వం ఎలా ఆదుకుంటుంది?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—ఎక్కడైతే వేయి రూపాయల స్కీములో చేరి 400 తీసుకుని ఇండ్లు పూర్తి కాకుండా వున్నాయో వాటికి తగిన న్యాయం చేస్తాము.

కుమారి డి. వెంకటరత్నం (చీపురుపల్లి):—గత ప్రభుత్వం వేయిరూపాయల గృహాల కొరకు పట్టాలు ఇవ్వడం జరిగింది. కొంతమంది బేస్ మెంట్ లెవెల్ వరకూ వెనుకొన్నారు. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత వేయి రూపాయల స్కీము లేదని నిలిపివేశారు. గత ప్రభుత్వంలో అమలులోవున్న వేయి రూపాయల స్కీములో సగం కట్టుకున్న ఇండ్లకు అయినా ఇప్పుడు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—పూర్తి కాని ఇండ్లను తప్పకుండా పూర్తి చేయిస్తాము. వారికి ఉత్తర్వులు ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

కుమారి డి. వెంకటరత్నం:—పట్టణ పరిధిలో హరిజనులను 700,800 రూపాయలు మార్జిన్ మనీ కట్టమంటున్నారు. వారు కట్టలేని పరిస్థితిలో వున్న హరిజనులు. నా నియోజకవర్గం చీపురుపల్లిలో ఈ సమస్య పరిష్కారం కాకుండా వుంది. అక్కడ మీరు డబ్బు కట్టకపోతే పట్టాలు కాన్సిల్ చేస్తామని చెబుతున్నారు. అటువంటి వారిని ఎలా ఆదుకుంటారో మంత్రిగారు వెలవిస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి :—ఇది నా నోటినుకు ఇప్పుడే వచ్చింది. పరిశీలించి తగిన న్యాయం చేస్తాను.

శ్రీ బిహార్. భూపతిరావు (పాలేరు):—వేయి రూపాయల ఇండ్లు మూడు 2 లక్షల ఇండ్లు కట్టమని అంటున్నారు. వాటిలో లక్షా ఏభయివేల ఇండ్లకు పైన పెంకులు కూడా లేవు. అటువంటి వాటిని రి వేల ఇండ్ల స్కీములో చేర్చి వారికి సహాయం చేస్తే వారు తమ ఇండ్లను పూర్తి చేసుకుంటారు. కనుక వగం కట్టకున్న వారికి సహాయం చేస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి :—తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ డి. మునుస్వామి (కోడుమూరు):—వసంత నాగేశ్వరరావుగారు వేయి రూపాయల ఇండ్ల నిర్మాణంలో 300, 400 రూపాయలు మాత్రమే వారికి ఇచ్చి మిగిలింది అధికారులు దుర్వినియోగం చేశారని చెప్పారు. అది వాస్తవం ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టిన డబ్బు సక్రమంగా వినియోగం కాలేదు. ఈ విషయాన్ని కుటుంబ పరిశీలించడానికి హౌస్ కమిటీ వేస్తారా? ఒకసారి వేయి రూపాయల స్కీములో పట్టాలు ఇచ్చిన వారికి రి వేల రూపాయల స్కీములో అవకాశం ఇవ్వడం లేదు. వారు అసంపూర్ణమైన ఇండ్లు కట్టుకున్న వారు. గుడిసెలు వేసుకున్న వారికి కూడా కప్పులు ఎగిరి పోయినవి వున్నాయి. అటువంటి వారికి రి వేల రూపాయల స్కీములో అవకాశం కల్పిస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి :—408 రూపాయల స్కీముగాని, వేయి రూపాయల స్కీము గాని అవి ఈ ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చిన స్కీములు కాదు. అవి గత ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చిన స్కీములు. ఆ ప్రభుత్వం జరిగిన మిస్ ఎప్రొప్రియేషన్ తప్ప ఈ ప్రభుత్వంలో జరగలేదు. ఎక్కడ ఎందుకు సక్రమంగా అమలు జరగలేదో దర్యాప్తు చేయిస్తాను కనుక దీనికి హౌస్ కమిటీ అక్కరలేదని మనవి చేస్తున్నాను. వేసు ఎంక్వయిరి చేయిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—దుర్వినియోగం జరిగిన మాట వాస్తవం. దానికి విచారణ జరిపి బాధ్యులైన వారినుండి వసూలు చేసి ఆ ఇండ్లను పూర్తి చేయించడం అవసరం. కాని రి వేల రూపాయల స్కీములో అటువంటి వారికి అవకాశం ఇవ్వము అని చాలా చోట్ల చెబుతున్నారు. కనుక 400 ఇచ్చినా, వేయి ఇచ్చినా పూర్వం ఇచ్చిన వారికి ప్రెయారిటీ బేసిస్ లో ముందుగా స్థలాలు ఇచ్చిన వారికి ముందుగా సహాయం చేస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి :—తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ డి. మునుస్వామి :—మంత్రులూ దర్యాప్తు చేయిస్తామన్నారు. ఇది రెగ్యులర్ ప్రాక్టీస్ ఎమాంగ్ ది మినిష్టర్స్ అయినది. వారు చెప్పిన దానిని కమ్యూనికేట్ చేయాలి. ఇప్పటికి ఎన్నో వాగ్దానాలు చేశారు. Let there be a healthy practice. Whenever the Ministers want to reply, let them communicate to the hon. members stating "the question is like this". In this way, the members can be satisfied. లేకపోతే ఏదోగాలికి వచ్చి గారికి పోయినట్లు వుంటుంది.

Mr. Speaker :—This won't apply to oral answers but to the written answers.

శ్రీ జి. ఎర్రంనాయుడు (చోడవరం):—పట్టాలు తాలూకా అఫీసు ఇస్తుంది. ఇండ్ల నిర్మాణం బి.డి.వో. చేతుల్లో వుంటున్నది. ఇది కూడా తహసిల్ అఫీసుకే ఒస్తే బాగుంటుంది. అప్పటికి ఇప్పటికీ తాటాకు ధర పెరిగింది. తాటాకు కప్పు కున్న ఇండ్లకు కూడా వర్షాలవల్ల కూలిపోయాయి. చెరులు పెట్టి పొదై పోయాయి అసలు ఈ దుర్బినియోగానికి బాధ్యులెవరో విచారించి చర్యలు తీసుకుంటారా? కప్పులు ఎగిరిపోయిన వారికి సహాయం చేస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు (వరంగల్లు) :—వరంగల్లులో హరిజనులకు రి వేల రూపాయల స్కీములు స్థలాలు ఇవ్వటానికి హరిజనులు వున్న స్థలాల్లో వారికి ఇవ్వకుండా మీరు బయట కట్టుకోవాలి అని కలెక్టరు చెబుతున్నారు. అలా కాక హరిజనులు వారు వున్న స్థలాల్లోనే రి వేల రూపాయల స్కీమును మంజూరు చేస్తే బాగుంటుంది కనుక అక్కడే కట్టటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

కుమారి టి. వెంకటరత్నం:—ఒక గ్రామంలోని హామెత్ లో 20, 25 కుటుంబాల హరిజనులు కాని గిరిజనులు కాని ఉంటే వారికి అక్కడ కట్టడం లేదు. కనీసం 50 కుటుంబాలు అయినా ఉండాలని అంటున్నారు. ఆ 20, 25 కుటుంబాలవారిని చేరే గ్రామానికి తీసుకొని పోతారా? ఆ విధంగా తీసుకొని వెళ్ళ తామని అంటే ఆ కుటుంబాలవారు రారు కదా. దీనికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకొంటుంది?

9-30 a.m.

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి :— పరిశీలించి తగు చర్య తీసుకుంటాము.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—ప్రశ్న నం. 109 మరియు 110 కలిపి తీసుకుంటున్నాను.

Allowing Tribals To Sell their Own Products in Open Market

109—

*624 Q.—Sri Ch. Joga Rao (Yellavaram):— Will the Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) the main aim of establishing the A. P. Girijan Co-operative Corporation.

(b) the benefits that are being derived by the tribals by the said Corporation; and

(c) whether there is any proposal before the Government to abolish the present monopoly system of Girijan Corporation and allow the tribals to sell their own products in the open market in order to get good price?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—

ఎ. ఆదివాసిలకు మధ్యదశారీల వడ్డీ వ్యాపారుల కబంధ హస్తాలనుండి విముక్తి కలిగించడం సంస్థ ప్రధానోద్దేశం.

ఆదివాసిలు సేకరించిన చిన్న తరహా ఆటవీ ఉత్పత్తులకు సరసమైన, సహేతుకమైన ధరలను పొందుతున్నారు. అంతేకాకుండా ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలోని గిరిజన సహకార సంస్థ యొక్క గృహోపసరాల విక్రయకేంద్రాల నుండి సరసమైన సహేతుకమైన ధరలపై తమ గృహోపసరాలను, నిత్యావసర వస్తువులను కొనుక్కోగలుగు తున్నారు.

సి. లేదండి.

Conducting of Enquiry on Working of Girijan Corporation.

10—

*1875 Q.—Sarvasri K. Nagarjuna Reddy (Cumbum) and Majji Narayana Rao (Sompeta):—Will the Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) whether the Government have decided to conduct enquiry into the affairs of the Girijan Corporation in view of the various complaints received by them regarding the working of the Girijan Corporation;

(b) the nature of complaints made to the Government; and

(c) the action taken by the Government regarding the irregularities?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—

(ఎ, బి, సి) రుణాలు మంజూరు చేయక పోవడాన్ని గురించి గిరిజన సహకార సంస్థ మీద, ఆ సంస్థలో పనిచేస్తున్న కొంతమంది ఉద్యోగుల మీద వ్యక్తిగతంగాను, ఫిర్యాదులు అందిన మాట నిజమే. అటువంటి ఫిర్యాదులు అందిన మాట నిజమే. అటువంటి ఫిర్యాదులను పురస్కరించుకుని సంస్థలోని ఆయా ఉద్యోగులపై చర్య తీసుకోవడం జరిగింది. ప్రస్తుతం, ఈ సంస్థ వ్యవహారాలను గురించి విచారణ జరపాలనే ప్రతిపాదన లేదు.

శ్రీ సి.పాచ్. జోగారావు:—అధ్యక్షా, గిరిజనుల శ్రేయస్సు కోసం అభివృద్ధి కోసం పెట్టినటువంటి ఈ సంస్థ గిరిజనులకు సకలిమైన ధరలు ఇవ్వడం లేదు. బైట వ్యాపారస్తులు కొనే రేటుకే గిరిజన సంస్థ కూడా వడం జరుగుతున్నది. నరిసీపట్టణం బాగించి మేనేజరు శ్రీ సి. వి. సత్యనారాయణ గారు గత సీజనులో 700 క్వింటాళ్లు ఎర్రచిక్కుళ్లు కిలో 5-00 రు.ల చొప్పున కొన్నారు. మార్కెట్ రేటు 2-70 పైసలు ఉంటే పాడ్ ఆఫీసునుంచి అనుమతి లేకుండా 5 రు.లు ఖరీదులో గిరిజనేతర వ్యాపారస్తుల దగ్గర చింతవల్లి ఏరియాలో కొన్నారు. చింతవల్లినుంచి నరిసీపట్టణం వాటిని చేర్చడానికి అదనంగా

ట్రాన్స్‌పోర్టు ఛార్జీల క్రింద 5, 60 వేల రు.లు కుర్చు చేపారు. మార్కెట్ లేకన్, గొడౌన్ ఛార్జీలను లేకన్ చిక్కుడు గిరిజనుల ఛార్జీలో మార్కెట్ ఉంటుందని పంపించారు. వాటిని ఈ రోజువరకు అమ్మారో కేదో తెలియదు. ఢిల్లీ లో కూడా ఈ రోజువరకు మార్కెట్ లేదు 4 రు.ల లోపు అక్కడ రేటు ఉంది. హెడ్ ఆఫీసు వర్మిచును లేకుండా 5 రు.లకు ఎందుకు కొనవలసి వచ్చింది? ఆ 5 రూపాయలకే గిరిజనుల దగ్గరనుంచి డైరెక్టుగా ఎందుకు కొనలేదు? బైట చ్యాపారస్థుల దగ్గర కొని ట్రాన్స్‌పోర్టు చేసుకొనడంవల్ల బాదాపుగా 2 లక్షల 50 వేలు నష్టం వచ్చింది. దీనికి బాధ్యులైన ఆ మేనేజరు ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? గత సీజనులో చింతపండు కిలో 2 రు.లు 2-50 పైసలకు కొన్నారు. ప్రయివేటు మార్కెట్లో పావుకాయలు 50 పైసలు, ఒక రూపాయి ఇంకా ఎక్కువ పెట్టి కొన్నారు. ఈ గిరిజన సంస్థ వారు కొని ఇంతవరకు గొడౌన్లలో నిల్వ ఉంచడంవల్ల చాలా చింతపండు పాడైపోయింది. గతంలో జరిగినట్లు ఫాదీన్ ఎక్స్‌పోర్టు ఎందుకు చేయలేదు. ఒక్కా వారు ఎక్స్‌పోర్టు చేయడంవల్ల అచ్చటి గిరిజనులకు రేటు పెరిగింది. ఈ సమస్యలన్నింటికీ బాధ్యులైన ఆ మేనేజరు మీద ఏమి చర్య తీసుకున్నారు?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:— ఇటువంటి కంప్లయింటు ఉండి నాకు అందజేస్తే ఎంక్వయిరీ చేయించి చర్య తీసుకుంటారు.

శ్రీ సి.పాచ్. జోగారావు:— కంప్లయింటు పంపించడం జరిగింది. దాని మీద ఏమి చేస్తూ తీసుకున్నారు?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:— ఎంక్వయిరీ చేయడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ సి.పాచ్. జోగారావు:— ఈ సంస్థలో 50% ఉద్యోగాలు గిరిజనులకు ఇవ్వాలని ఉంది. కాని ఆ 50% గిరిజనులను రిక్యూట్ చేయడం లేదు. ఉన్న కొద్ది మంది మీద తప్పలు మోపి వారిమీద కఠినమైన చర్యలు తీసుకొంటున్నారు. పక్షపాత బుద్ధిలో వారిమీద చర్యలు తీసుకొంటున్నారు. అందుకు ఆ అధికారుల మీద చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:— ఇంత వరకు మినెపోస్టియేషను క్రింద 612 కేసులు ఉన్నాయి. దానిమీద కొంతవరకు డబ్బు రికవరీ అయింది. ఇంకా 512 కేసులు ఉన్నాయి. వాటిమీద ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది. ఇంకా ఏమైనా ఉంటే వాటిని నాకు అందజేస్తే ఎంక్వయిరీ చేయించి తొందరగా రిపోర్టు తెప్పిస్తాను.

శ్రీ పి. అప్పల నరసింహం (పెందుర్తి):— గిరిజన కార్పొరేషనులో కాని కోఆపరేటివ్ ఇనిస్టిట్యూషనులో గిరిజనోద్ధరణకు పెట్టవలసినట్టి సంఘాలు వాటి తాలూకు హక్కులను హరింప జేస్తున్నాయి. ఎవరైతే గిరిజనులు పంటలు వండించుకుంటారో వారు డైరెక్టుగా మార్కెట్లోకి తీసుకొని వెళ్ళి విక్రయించు కునే వద్దనికి స్వస్థి చెప్పారు. వారు అమ్ముకునే వసతి లేకుండా చేశారు. గిరి జనులు డైరెక్టుగా మార్కెట్లో అమ్ముకునే వరిస్థితి కలుగ జేస్తే వారికి ఎంతై సా ఉపయోగం చేసినట్లు అవుతుంది. కాబట్టి దానికి చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—గిరిజనులు అడవి ప్రాంతానికి చెందినవారు. చాలా అమాయకులు. అందుకే గిరిజన కార్పొరేషను పెట్టడం జరిగింది. వారు కొనుక్కునే వస్తువులు ఈ కార్పొరేషను ద్వారా ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. వీరు వడ్డీ వ్యాపారస్థుల చేతులలో చిక్కుకొంటున్నారు. వారు గమ్ మొదలైన వస్తువులు ఆ వడ్డీ వ్యాపారస్థులకు అమ్ముతారు. ఆ గిరిజనులకు ముందు వారు కొంత డబ్బు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. వీరు గమ్ మొదలైన వస్తువులు ఇచ్చినప్పుడు ఆ డబ్బు తగ్గించుకొని చాలా తక్కువ ఇస్తారు. అటువంటి వాటిని అరికట్టాలనే ఉద్దేశంతో ఈ గిరిజన కార్పొరేషనును నెలకొల్పడం జరిగింది.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి (రాజమండ్రి):—అధ్యక్షా, ఏ లక్ష్యంతో ఈ గిరిజన కార్పొరేషను స్థాపించారో దానికి భిన్నంగా ఆ అధికారులు తప్పుడు విధానాలను అవలంబిస్తున్నారు. అక్కడ వారు కొంతమంది ఏజంట్లను పెట్టి గిరిజనుల దగ్గర వస్తువులను కొనమని చెప్పి ఆ ఏజంట్లు దగ్గర ఈ కార్పొరేషను వారు ఖరీదు చేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు రాజమండ్రిలో, విజయవాడలో కిలో చింత పండు 4, 5 రు.లు ఉంటే గిరిజనులకు 1-50 పైసలు చెల్లిస్తున్నారు. దీనికి అధికారులే బాధ్యత వహించాలి. అందుచేత వారిమీద చర్య తీసుకుంటారా? ఒక చిన్న విషయం. ఈ మధ్యన ఫిబ్రవరి మాసములో ఒక 30, 35 వేల రూపాయల తేనే సేకరించారు. అది ఇక్కడ ప్రాదరాజాదులో పాడ్ ఆఫీసు ద్వారా ప్రయివేటు వర్తకులకు ఎవరికో అమ్ముడానికి ఏర్పాట్లు చేసి దానిని ఇక్కడికి పంపించామని చెబితే అక్కడ మేనేజరుగారు దానిని పంపించకపోగా అది కారిపోయిందని చెబుతున్నారు. అది కారిపోవడం జరిగిందా, దుర్వినియోగం జరిగిందా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—అటువంటి కేసులు ఏమైనా ఉన్నట్లయితే వాకు తెలియజేస్తే నేను చర్య తీసుకుంటాను.

కుమారి టి. వెంకటరత్నం:—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు జోగారావుగారు అడిగిన (సి) ప్రశ్నకు సమాధానం 'లేదు' అన్నారు. కాని అధ్యక్షా, మంత్రిగారు, అందరూ కూడా గిరిజనులు అమాయకులు అని చెప్పి ఒప్పుకుంటున్నాము. మేము పరిశీలన చేయడం కూడా జరిగింది. ఈ గిరిజనులు అమాయకులు అని చెప్పి మధ్యలో వడ్డీ వ్యాపారులు వారిని దోచుకుంటున్నారు అని గిరిజన కార్పొరేషను పెట్టారు. కాని గిరిజనుని మనస్తత్వం గాని పరిశీలిస్తే గిరిజనుడు 5 పైసలు ఎక్కువ వస్తుందని తెలిస్తే కనీసం 30 మైక్రు అయినా నడిచి వెళ్ళి ఆ సరుకుని అమ్ముకుని ఆ ఐదు పైసలు ఎక్కువగా తెచ్చుకునే మనస్తత్వం గిరిజనుడిది. కాని ఈ గిరిజన దెవలవ్ మెంటు కార్పొరేషను వారు వారి పరిధిలో వారు మాత్రం అమ్మాలని రెస్ట్రిక్టెడ్ పెట్టి ఇంకో పైన వచ్చే ధరకన్నా ఇంకా తక్కువకుగాని ఇంకా కానాలి అంటే ఆ కార్పొరేషనులో ఎవరైతే ఏజంట్లను పెడుతున్నారో వారినీ, వర్తకులనే ఏజంట్లుగా నియమించి ఈ అధికారులు వర్తకులు కుమ్మక్క అయి మొత్తం గిరిజనులకు వచ్చేది, పైన రూపాయి వస్తూ ఉంటే కనీసం వీరికి 5 పైసలు కూడా రాకుండా, వచ్చే ధర తక్కువ రావడం ఒకటి, అంతే కాకుండా

మాచేప్పుడు కాజీచేప్పుడు కూడా చింతపండు గాని లేకపోతే ఇంకా ఇతర సరుకులు ఏమైనా గాని ఉక్కువ తూచి గిరిజనులకు అన్యాయం చేస్తున్నారు. ఏదో కమ్మర్షియల్ టాక్సు; ఎస్సయిజు టాక్స్ లో ఏని చేసిన ఉద్యోగస్తులు లిజాధికారులు అవుతున్నారు అంటే ఈ గిరిజన దేవులకు మెంటు కార్పొరేషనులో పనిచేసే అధ్యక్షులు కూడా లిజాధికారులయిన దృష్టిగాలు చాలా ఉన్నాయి. కాబట్టి ఈ ప్రశ్న (సి)కి సమాధానం ఇవ్వండి ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్య తీసుకుంటుందా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—ఏదైనా కేసులు ఉన్నట్లయితే నా నోటీసుకి తీసుకు వస్తే నేను ఎంక్వయరీ చేస్తున్నానని గౌరవనీయులైన సభ్యులకు ఇంతకు ముందే తెలియజేశాను.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం (చింతవల్లి):—గిరిజన్ సంస్థ కొండవారిని ఉద్ధరించేందుకు కార్పొరేషను పెట్టారు. కాని ఈ గిరిజన సంస్థలో గిరిజనులకు ఎంతమందికి ఉద్యోగాలు కల్పించారో దయచేసి మంత్రిగారు చెప్పాలి. నేను కొండ వాడిని కాబట్టి కొండ వాడిగా మాట్లాడుతున్నాను. మార్గర చింత పండు ఇరానుకి ఎక్స్ పోర్టు చేస్తామని రెండు సంవత్సరాలు కిందట ప్రభుత్వం - ఏ ప్రభుత్వం ఉండనివ్వండి ఎక్స్ పోర్టు చేసినప్పుడు ఒకటిన్నర రూపాయలు కె.జి. కొన్నారు. ఇదే సంవత్సరం ఇరాన్ ఎక్స్ పోర్టు లేదు. కాబట్టి 12 అబాలు అర రూపాయ హాపున కె.జి. కొన్నారు. అన్యాయం జరుగుతున్నది, నర్సిపట్టణం డిపోలో జోగారావు గారు చెప్పిట్టుగా అవరాల విషయంలో అన్యాయం జరిగింది అనే రిపోర్టు కూడా నేను మనమంత్రిగారికి చేశాను. వారిని ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారే గాని వారి మీద ఈ రెండు అడలి రూపాయలు తీసుకున్న దానికి ఏమి చేశారో నాకు బోధ పడలేదు.

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—అధ్యక్షా, గిరిజనులలో క్వాలిఫైడు పర్సన్లు ఉంటే తప్పకుండా తీసుకోవడం జరిగింది. ఇకపోతే మిగిలిన విషయాలు నా నోటీసుకి తీసుకువస్తే ఎంక్వయరీ చేస్తానని చెప్పాను. అంతేకాకుండా ఎవరైతే సస్పెండు చేయ బడ్డారో, ఎంక్వయరీలో ఉన్నారో అటువంటి వారి విషయంలో కూడా రెజిస్ట్రేటర్లు ఇంటర్ ఫియర్ కాకుండా ఉంటే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం:—నర్సిపట్టణం డిపో గురించి మేజేరుమీద నేను రిపోర్టు ఇచ్చాను. ఏమి చర్య తీసుకున్నారో చెప్పండి.

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—దానిపైన ఎంక్వయరీ చేయమని నేను చెప్పడం జరిగింది. అయితే ఎంక్వయరీ చేసిన తరువాత ఎవరైతే బాధ్యులలో ఎవరైతే తప్పు చేసినటువంటి వారు ఉన్నారో అటువంటి వారిని మళ్ళీ తిరిగి సేఫ్ చేయమని రెజిస్ట్రేటర్లు ఎవరూదయచేసి అడగడానికి ముందు రాకుండా ఉండాలని నేను కోరుకున్నాను.

శ్రీ బి.పాచ్. భూపతిరావు (పాలేరు):—ఈ గిరిజన కార్పొరేషను ఏర్పాటు చేసింది దేనికని అంటే మెనర్ ప్రోగ్రామును కొనుగోలు చేసి గిరిజనుల యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితిని మరింత మెరుగు చేసే ఉద్దేశంతో మొట్టమొదట

దీనిని పార్శ్వంబించారు. ఆ తరువాత గిరిజన కార్పొరేషను ద్వారా డి ఆర్ డిపోలు పెట్టి బియ్యము ఇతర సరుకులు సప్లయ చేయడం రెండవది, మూడవది ఏమిటంటే, గిరిజనులకు ఇందులో ఉద్యోగాలు కల్పించడం, నాల్గవది ఏమిటంటే, సహకార సంఘాలు కాబట్టి దీనికి ఎన్నికలు జరిపించి గిరిజనులనే మెజారిటీ పెట్ట నాన్ అఫిషియల్ మె బర్నని తక్కువ పెట్టి ఈ సంస్థ సక్రమంగా చేస్తుందా, లేదా అనేది విచారించాలి అనేది. ఇది దీనియొక్క ప్రధాన ఉద్దేశము. చింతించు ముద్ద పావలాకి కొంటున్నారు. దీనిని కొనుగోలు చేసేప్పుడు ఈ ట్రయిబులు కార్పొరేషను వారు పోకుండానే వ్యయవేటు వ్యాపారులు మధ్య దారిలోనే ఆపు చేసి కొనేస్తున్నారు. గిరిజన కార్పొరేషను తక్కువ ఇస్తూ ఉంది. దీనిని సరిచేయాలి.

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—శౌరవనీయ సభ్యులు నాకు చెప్పినట్లయితే వేను తప్పకుండా చ్యౌ తీసుకుంటాను.

శ్రీ కె. పి. రెడ్డియ్య (వయ్యూరు) -మంత్రిగారు చెబుతూ లెజిస్లేటర్స్ వచ్చి సేవ్ చేయమని అడగవద్దని అన్నారు. అట్లా వారి పైన పె్జరు తీసుకువస్తున్న లెజిస్లేటర్స్ ఎవరో సభకు తెలియజేస్తారా.

శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి:—ఎవరైనా ఒకవేళ అటువంటి పె్జరు ఇస్తారేమో అని ఇవ్వవద్దని చెబుతున్నాను.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

Expenditure for Telugu Ganga Scheme

110—A

S.N.Q. No. 2581-I—Sri M. Venkaiah Naidu :—Will the Minister for Works be pleased to state:

(a) the total expenditure to be incurred for Telugu Ganga Scheme; the amount that will be borne by our State Government therein; the share of the Tamil Nadu Government;

(b) whether a report has been sent to the Centre ;

(c) whether funds have been released by the Centre ; and

(d) whether the particulars of Telugu Ganga scheme will be placed on the Table of the House ?

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—(ఎ) తాత్కాలిక అంచనాల ప్రకారం ఈ పథకానికి అయ్యే ఖర్చు సుమారు రూ. 825.38 కోట్లు. అందులో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వాటా రూ. 818 కోట్లు కాగా తమిళనాడు వాటా సుమారు రూ. 209 కోట్లు ఉంటుంది.

(బి) తెలుగు గంగ పథకంపై ప్రాజెక్టు నమూనా నివేదికను 1983, జూలై నెలలోనున్న కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించడం జరిగింది.

(సి) లేదండీ.

(డి) ఆ పథకం ముఖ్యాంశాలు :

1. శ్రీకైలం రిజర్వాయరు నుండి పోతిరెడ్డిపాడు వద్దగల హేడ్ రెగ్యులేటరు వరకు కలుపు కాలువను తవ్వడం.
2. పోతిరెడ్డిపాడు వద్ద హేడ్ రెగ్యులేటరు నిర్మించడం.
3. పోతిరెడ్డిపాడు హేడ్ రెగ్యులేటరు నుండి మిట్టకొండల బ్రిడ్జి మీదుగా బంకచర్ల క్రాసు రెగ్యులేటరు వరకు కాలువ తవ్వితై నింపుచేయడం.
4. బంకచర్ల క్రాసు రెగ్యులేటరు నిర్మించడం.
5. ప్రధాన కాలువను బంకచర్ల క్రాసు రెగ్యులేటరు నుండి ప్రారంభ స్థానం వరకు అక్కడ నుంచి వగిలేరులోయ వరకు విస్తరించేయడం.
6. బ్రహ్మంగారి మతం సమీపంలో రిజర్వాయరు నిర్మాణం.
7. ప్రారంభపు చోటు నుండి సోమశిల వరకు ఓపెన్ కాలువ తవ్వితై నింపు చేయడం.
8. సోమశిల రిజర్వాయరు 2వ దశ.
9. సోమశిల రిజర్వాయరు నుండి కండలేరు రిజర్వాయరుకు కాలువ తవ్వకం.
10. కండలేరు రిజర్వాయరు.
11. కండలేరు రిజర్వాయరు నుండి అంద్ర ప్రదేశ్ తమిళనాడు సరిహద్దు వరకు కాలువ నిర్మాణం.

అంద్ర ప్రదేశ్, తమిళనాడు ప్రభుత్వాల మధ్య కుదుర్చుకొన్న ఒప్పందం ప్రతి నొకదానిని నభాసమకుతో ఉంచడం జరిగింది.

Agreement Entered into Between the Government of Andhra Pradesh and Tamilnadu for Drawal of Water from River Krishna for Madras City Drinking Water Supply.

Whereas considering the acute scarcity of drinking water supply for the Metropolitan City of Madras and the limited water resources available to the State of Tamilnadu to meet such requirements, the Governments of Maharashtra, Karnataka and Andhra Pradesh agreed on the 14th April, 1976 to spare 5 TMC each out of their respective shares of Krishna waters, to enable the Government of Tamilnadu to draw upto 15 TMC of Krishna water per annum for water supply to the City of Madras.

And whereas it was there after agreed as a meeting convened by the Union Minister of Agriculture and Irrigation on the 27th October, 1977 and attended by the representatives of the States of Karnataka, Tamilnadu, Maharashtra and Andhra Pradesh, that the Government of Tamilnadu shall be permitted to draw not more than 15 TMC in a water year from Srisaillam Reservoir during the period from 1st July to 31st October, through an open lined channel from the point of off-take to be agreed upon the Government of Andhra Pradesh and Tamilnadu, between Srisaillam and Samasila designed to carry a discharge not exceeding 1500 Cusees and the agreements for the conductor system shall be as agreed upon by the Government of Andhra Pradesh and Tamilnadu and that the Government of Tamilnadu and that the Government of Tamilnadu shall bear the cost of arrangements for conveying water from Srisaillam reservoir to Poondi and the maintenance and operation charges thereto;

And whereas the aforesaid 1977 agreement was subject to formal ratification by the respective state Governments;

And whereas the Governments of Karnataka, Tamilnadu and Maharashtra had ratified the aforesaid 1977 Agreement and the Government of Andhra Pradesh had ratified the agreement subject to the specific condition that the restrictions imposed in the agreement do not in any affect the rights of the State of Andhra Pradesh to utilise the water of Krishna River for purpose of Irrigation and other consumptive uses;

And whereas following the decisions above mentioned, the Chief Minister of Andhra Pradesh and Tamilnadu met on the 15th June, 1978 at Hyderabad and agreed to commence investigations on the above project and to get the progress of investigations monitored by a Liaison Committee;

And whereas the investigating carried out by the Governments of Andhra Pradesh and Tamilnadu have established the technical feasibility of the project;

And whereas the Government of Andhra Pradesh have scheme for utilisation of Krishna waters for Irrigation and other purpose within the State and schemes of both the States have common components.

Now therefore, these presents witness that the Governments of Andhra Pradesh and Tamilnadu do hereby agree and bind themselves, their successors and representatives as follows:

1. (i). The Governments of Andhra Pradesh and Tamilnadu agree that the point of off-take of the lined channel referred to in Clause (iv) of the 1977 agreement shall be near about Chennamukkapalli Tuddapah Taluk.

(ii) The Government of Andhra Pradesh agree to construct the components of Madras City Water Supply Scheme specified in Schedule (A) which are within Andhra Pradesh boundaries, with its own men and materials, the cost being shared as described in the following clause.

(iii) The Government of Andhra Pradesh and Tamilnadu agree to share the expenditure on the construction improvements including lining and maintenance of the components specified in Schedule 'A' and Srisaillam reservoir in accordance with the guidelines specified in Schedule 'B'.

(iv) The Government of Andhra Pradesh and Tamilnadu agree that in respect of the Madras Water Supply Scheme transmission losses in the water conductor system from Srisaillam reservoir to Andhra Pradesh-Tamilnadu border be restricted to 3 TMC in a water year. The Government of Andhra Pradesh agree to carry out necessary remedial measures to restrict the losses to 3 TMC. The cost of such remedial measures will be shared by Andhra Pradesh and Tamilnadu in the water conductor system proportionate to the benefit derived where the water conductor system is common and where the water conductor system is intended exclusively for Tamilnadu, the entire cost of remedial measures shall be borne by Tamilnadu.

(v) The Government of Andhra Pradesh also agree to provide a storage space of 5 TMC in Kandaleru reservoir for Madras City water supply and arrange to issue water required for Madras City water supply at the Tamilnadu border from a combined irrigation-cum-water supply canal on the lines indicated in the schedule of supplies made out in Schedule 'C' subject to the limitation that total quantity of water made available State border is 15 TMC less losses in any water year as per sub-clause (iv) of this clause.

2. The Governments of Andhra Pradesh and Tamilnadu agree that the component works detailed in Schedule 'A' will be executed by the Government of Andhra Pradesh in accordance with the details furnished in the Joint Project Report mutually agreed upon by both the Governments. Any change in the Joint Project Report in respect of hydraulic particulars of bed levels and fully supply levels of canals governing the water supply to Madras City, shall be affected only with the approval of the Liaison Committee.

3. The Government of Tamilnadu do hereby agree to bear the proportionate cost of the Project as determined by the guidelines detailed in the Schedule 'B'. The broad pattern of provision of funds by both the Governments will be agreed to in advance of the commencement of the execution of the project. The payments by Tamilnadu will be made in advance for half year in April and October

against the forecast of expenditure by the Andhra Pradesh Government for the ensuing half year, the accounts of sharing cost being finalised at the end of each half year, to be adjusted in the succeeding half year. The forecast will be for each component of the Project and the payment by the Government of Tamilnadu will be regulated as may be agreed by both the Governments.

4. The Government of Tamilnadu also agree to bear the proportionate cost of maintenance of the entire storage-cum-conveyance system in accordance with the guidelines included in Schedule 'B'. The amount will be paid in advance every year in April against the forecast of expenditure that will be made by the Andhra Pradesh Government, the actual expenditure being adjusted in the succeeding financial year.

5. The Liaison Committee now functioning will continue to monitor the progress in the implementation of the scheme and also ensure effective co-ordination between the two Governments after the completion of the Scheme.

6. The Government of Tamilnadu shall utilise the Krishna waters exclusively for drinking water supply and not for any other purposes.

7. The Government of Andhra Pradesh and Tamilnadu agree that the Madras Water Supply Project will require a minimum of three years and a maximum six years for completion. The Governments will take all possible measures for early completion. In furtherance of this objective and pursuant to the provisions of clause 3 of this agreement, the Government of Tamilnadu agrees to pay to the Government of Andhra Pradesh in advance each half year a sum of Rs. 30 crores in April and October commencing from April, 1983 in each of the years 1983-84, 1984-85 and 1985-86 together with additions on account of cost adjustments based on actuals to cover the cost of component works mentioned in schedule 'A'.

8. Subject to the foregoing provisions, nothing in this agreement shall be constructed as abridging or taking away the rights of the Government of Andhra Pradesh to utilise the waters of the Krishna River for any purpose including irrigation.

9. Without prejudices to the components mentioned in Schedule 'A' the Government of Andhra Pradesh may add any other component from time to time for the maximum utilisation of the waters of the Krishna River within the State for any other purpose.

(N. T. Rama Rao)
Chief Minister,
Andhra Pradesh.

(M. G. Ramachandran)
Chief Minister,
Tamilnadu.

SCHEDULE-A

COMPONENTS OF THE SCHEME

The Project will consist of the following components.—

1. Approach channel from Srisaïlam Reservoir foreshore to the Head Regulator at Pothireddipadu.
2. The Head regulator at Pothireddipadu.
3. Lined canal from Pothireddipadu Head regulator to Bankacherla cross regulator across Mittakondala ridge.
4. Bankacherla cross Regulator.
5. Main canal system from Bankacherla cross regulator to the point of off-take.
6. Open lined channel from the point of off-take to Somasila.
7. Somasila reservoir II stage,
8. Canal from Somasila reservoir to Kandaleru reservoir.
9. Kandaleru Reservoir.
10. Canal from Kandaleru reservoir to Andhra Pradesh Tamilnadu Border.

(N.T. Rama Rao)
Chief Minister
Andhra Pradesh.

(M.G. Ramachandran)
Chief Minister
Tamilnadu.

SCHEDULE-B

Guidelines for cost allocation

1. Srisaïlam Reservoir	Irrigation components of the cost of the Project to be shared in proportion to the contemplated regulated quantity through the reservoir by both the States.
2. Approach channel from Srisaïlam Reservoir foreshore to the Head regulator at Pothireddipadu.	
3. The Head regulator at Pothireddipadu.	
4. Lined Canal from Pothireddipadu Head regulator to Bankacherla cross regulator across Mittakondala ridge.	On the basis of contemplated Annual utilisation quantities.
5. Bankacherla cross regulator.	
6. Main Canal system from Bankacherla to the point of off-take.	

7. Open lined channel from the Full cost to Tamilnadu.
point of off-take to Somasila.
8. Somasila Stage-II, In proportion to the contemplated quantities diverted from Tamilnadu and quantity stored and diverted for Andhra Pradesh in second stage.
9. Link canal from Somasila to Prorata on contemplated annual
Kondaleru. utilisation basis.
10. Kandaleru Reservoir, In the ratio of storage space allotted to Tamilnadu to the designed capacity of the reservoir.
11. Canal from Kandaleru to Tamilnadu border. One cusec-mile rate reservoir.

Note:—Guidelines for cost sharing in respect of additions and alterations in any of the component works, if it occurs, will have to be arrived at afresh.

(N.T. Rama Rao)
Chief Minister
Andhra Pradesh.

(M.G. Ramachandran)
Chief Minister
Tamilnadu.

SCHEDULE-C

Schedule of supplies to be made at Tamilnadu Border.

Month		Discharge	Remarks
July	Not exceeding	1000 C/s	The delivery at the
August	-do-	1000 C/s	Border will be at a
September	-do-	1000 C/s	constant rate of
October	-do-	1000 C/s	1000 C/s restricting
November		NIL	the number of days
December		NIL	to limit the total
January	-do-	1000 C/s	supply at border to
February	-do-	1000 C/s	8.00 TMC during the
March	-do-	1000 C/s	period from July to
April	-do-	1000 C/s	October and 4 TMC
May		NIL	during the period form
June		NIL	January to April.

Joint observation of gauge readings shall be conducted at a site near Tamilnadu border to be mutually agreed upon by both the States to determine the flow released to Tamilnadu at the border.

(N.T. Rama Rao)
Chief Minister
Andhra Pradesh.

(M.G. Ramachandran)
Chief Minister
Tamilnadu.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—వారు సభా సమక్షంలో పెట్టిన రాంట్లో వివరముగా ఇచ్చారు. కాని నా సప్పి మెంటరీ ఏమిటంటే కేంద్రప్రభుత్వానికి ఈ నివేదికను పంపించారు కదా అది కేవలం అధికారుల ద్వారా పంపడమే కాకుండా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగారిని లేదా మన సీటి పార్లమెంటు కాళామాత్యులు గాని, ఇది చాల ముఖ్యమైన ప్రోజెక్టు, దీనికి నేషనల్ ఇంపార్టెన్సు ఉంది, మూడు రాష్ట్రాల మధ్య కుదిరిన ఒప్పందం, ప్రధాన మంత్రిగారు కూడా వచ్చి ఉత్సవంలో పాల్గొన్నారు కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన బాధ్యతగా కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరికి వెళ్ళి ఈ పథకానికి కేంద్ర నిధులు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది, అని ఒప్పించడానికి ఇప్పటివరకు చేసిన ప్రయత్నం ఏమిటి? లేదా చేయబోయే ప్రయత్నం ఏమిటి. ప్రయత్నం చేశారా?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—అధ్యక్షా, రేపు 15కి డిటెయిల్డ్ ఎస్సెమెంటు డిటెయిల్డ్ స్కిము కూడా వచ్చేస్తుంది, 20 ఆ ప్రాంతానికి డిటెయిల్డ్ స్కిము కూడా పంపించడం జరుగుతుంది. ఇంతలోగానే పి.ఎం. గారికి ఒక ఫైలు సర్క్యూలేటు చేయడం జరిగింది. వారు ప్రధాన మంత్రిగారికి డి.ఓ. లెటరు వ్రాస్తున్నారు. దీనిని నేషనల్ ప్రోజెక్టుగా రూపొందించమని వారే పెట్టుబడి పెట్టి ఈ ప్రోజెక్టును పూర్తిచేయించమని ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రధానమంత్రిగారికి ఒక ఉత్తరం వ్రాస్తున్నారు. డిటెయిల్డ్ స్కిము సబ్మిట్ చేసిన తరువాత ఈ ప్రభుత్వం తరపున ఎవరైనా పోయి అక్కడ వారికి నచ్చచెప్పి త్వరగా ఆమోదం పొందడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనరెడ్డి (మలిక్ పేట):—అధ్యక్షా, డి. లో అడిగిన దానికి సమాధానం రాలేదు తెలుగు గంగ పథకము ఏమిటి, ఎన్ని టి.ఎం.సి.ల వాటర్ ఉంది, ఎక్కడికి పోతుంది? ఎక్కడెక్కడ ఇది ఇన్రిగేట్ అవుతుంది ఆ డిటెయిల్డ్ చెబుతారా?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—ఆ వివరాలు అన్ని ఎగ్జిమెంటులో ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి (కల్వకుర్తి):—ఈ తెలుగు గంగ ప్రోజెక్టువల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఎన్ని ఎకరాలు సాగులోనికి వస్తాయి? ఏయే ప్రాంతాల భూమి సాగు అవుతుంది? వివరాలు కలిపిస్తారా?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—కడప, కర్నూలు జిల్లాలో 2.75 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తాయి. ఇది మాత్రం కృష్ణ నీరును వాడుకోవడం జరుగుతుంది. కాని నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలలో మూడు లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తాయి, ఇది మాత్రం, పెన్న, కందేరు ఆ రెండిటి నీళ్లు వాడుకోవడం జరుగుతుంది; ఆ మూడు లక్షల ఎకరాలకు. మొత్తం 5.75 లక్షల ఎకరాలు దీనివల్ల సాగు అవుతుంది. వివరాలు తాలూకా వైజు ఇవ్వమన్న ఇస్తాను. పాత తాలూకాల లెక్క. డిస్ట్రిక్టువైజు, తాలూకా వైజు ఇవ్వమంటే ఇస్తాను, ఇది పాత తాలూకాల లెక్క :

కర్నూలు జిల్లా :—

నంద్యాల తాలూకా	...	30,000	ఎకరాలు
అళ్లగడ్డ తాలూకా	...	75,000	..
ఆత్మకూరు తాలూకా	...	8,000	..

కడప జిల్లా :—

బద్వేల్ తాలూకా	...	1,20,000	..
సిద్ధవట్ల తాలూకా	...	30,000	..
ప్రొద్దుటూరు తాలూకా	...	17,000	..

నెల్లూరు జిల్లా :—

నెల్లూరు తాలూకా	...	9,400	..
రావూరు తాలూకా	...	39,400	..
వెంకటగిరి తాలూకా	...	25,200	..
గూడూరు తాలూకా	...	1,26,000	..
సూకూరు పేట తాలూకా	...	54,000	..

శ్రీ పూర్తి జిల్లా :—

కాళహస్తి తాలూకా	..	38,000	..
సత్యవీడు తాలూకా	..	13,000	..
మొత్తం		5,75 లక్షల	ఎకరాలు

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి(మధిర):—అధ్యక్షా, ఇదిచాలా ముఖ్యమైనటువంటి విషయం ఈ డైవర్షన్ వల్ల నాగార్జున సాగరు పరియాకి చెబ్బ తగులుతుంది కొంత రైటు. బాగించి వారు రెబ్బ బాగించి వారు చాలా అందోళన పడుతున్నారు. అందువల్ల వారు ఏదో డైవర్షను ఇచ్చాము అన్నారు గాని ఏమేమి స్వీకృతు కడుతున్నారో, వాటి యొక్క కెపాసిటీస్ ఏమిటి, ఇవి అన్ని టంక్సు చేస్తే ఎంత నీరు పోతుంది, వివరాలు రాలేదు. మీరు గవర్నమెంటుకి పంపించిన రిపోర్ట్, గవర్నమెంటాఫ్ ఇండియా టెక్నికల్ రిపోర్ట్ ఏదో ఒక రిపోర్టు ఉంటుంది. మీరు పంపిన రిపోర్టు మాకు ఇవ్వండి. గవర్నమెంటాఫ్ ఇండియాకి ఇది వరకు పంపారు, అది మాకు ఇవ్వలేదు. అది ఇస్తేనే కాని మాకు తెలియదు. అందువల్ల రెండు పాయింట్లు స్పెసిఫిక్ గా అడుగుతున్నాను. శ్రీశైలము రిజర్వాయరు దగ్గర అంచే మరి ఇరిగేషనుకి మనకి బచావత్ కమిషన్ ఇచ్చిన రిజర్వాయరు లెవెల్ ఎంత. ఎఫ్. ఆర్. ఎల్. ఎస్. గాని మేగ్నిట్యుమ్ వాటర్ లెవెల్ గాని ఫుల్ రిజర్వాయరు లెవెలెంత? ఫోరుషోరు లోనుంచి మీరు ఎఫ్లోవ్ తీస్తున్నారే దాని బెడ్ లెవెల్ ఎంత? ఆ డిఫరెన్సు ఎంత ఉంది? ఇప్పుడు రిజర్వాయరు నుంచి సర్పలన్ ఆయ్యేది మీరు పంపించితే ఫుల్ రిజర్వాయరు కన్న తక్కువ మీరు

బెడ్ రెవెల్ పెడికే ప్లజ్ ఫోకాదు. ఈ పోస్ట్ చానల్ ప్లజ్ ఫోకా ఫస్ట్ చేసే ఎన్ని క్యూసెక్స్ పోతుంది. తరువాత పాడ్ రిగ్యులేటర్ ఉడుతున్నది పోతిరెడ్డిపల్లి దగ్గర, దానికి ఎన్ని వెంటు ఉన్నాయి? మొత్తం వెంటు ఫస్ట్ చేస్తే ఎన్ని క్యూసెక్సు దాని గుండా ప్రవహిస్తుంది? తరువాత అక్కడ నుంచి ఒక ఎపోస్ట్ చానల్ మీరు బంకవల్ల వరకు కడుతున్నారు, అక్కడ ఒక రిగ్యులేటరు కట్టారు, ఆ రిగ్యులేటరులో మీరు ఎన్ని స్టూయిన్ పెట్టారు? రైటు బ్యాంకించి దాని కెపాసిటీ ఎంత? లెఫ్ట్ బ్యాంకించి కెపాసిటీ ఎంత? తరువాత ఎస్కెపు చానల్ ఒకటి పెట్టారు, దాని కెపాసిటీ ఎంత? మద్రాసు వాటరుకి ఒకటి పెట్టారు అది ఎంత? వీటి కెపాసిటీస్ ఎంత? ఇవి అన్నీ ఫస్ట్ చేస్తే ఎన్ని క్యూసెక్సు వారు పోతుంది? ఇవి శ్రీశైలము రిజర్వాయరు ఫుల్ ఉన్నప్పుడు కన్న ఈ కెనాలు బెడ్ రెవెలుకి దానికి ఉన్న డిఫరెన్సు ఎంత? ఈ వివరాలు ఏమిటి?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:— సిద్ధారెడ్డిగారు మరి సాంకేతిక పరమైనటువంటి విషయాలు కోరుతున్నారు.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—సాంకేతిక విషయాలు కనుకనే సిద్ధారెడ్డిగారు అడిగారు? లేకపోతే మా పార్టీ వారు చాలా మంది అడిగేవారు ఉన్నారు.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— నేనేమీ ఎక్స్ పర్టుని కాదు. కాని మొదటజ్ఞాయిలా కూర్చునే పద్ధతి మాకు లేదు.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— వారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. వారు ఒకప్పుడు మైనర్ ఇరిగేషను మినిష్టరు కూడాను. ఇప్పుడు పోతిరెడ్డిపల్లి రైటు రిగ్యులేటరు దాకా ఒక కాలవ అక్కడనుంచి పోతిరెడ్డిపల్లి రిగ్యులేటరు అక్కడనుంచి మిట్టకొండలో డివీకట్ అక్కడనుంచి దెనకవల్ల కాక రిగ్యులేటరు, అక్కడ దాకా కామన్ కాంపౌనెంట్లు రైటు బ్రాంచి కెనాలు లెఫ్ట్ బ్రాంచి కెనాలు, రైటు బ్రాంచి కెనాలుకి 19 టి.ఎం.సి. కృష్ణ వాటర్ ఇన్వెడం జరుగుతుంది 220 కోట్లు అది క్లియరెన్సు వచ్చింది. మూడున్నర కోట్లు ఈ సంవత్సరం ఎలాట్ చేశాము. తెలుగుగంగ పథకంతో కూడా ఇది కూడా సైమల్ చేసి యస్ గా పని లేకవ్ చేసి పూర్తి చేయాలని అనుకున్నాము. ఇకపోతే అక్కడ నుంచి తెలుగుగంగ లెఫ్ట్ బ్రాంచి కెనాలు అన్నాము. దాని కెపాసిటీ ఎంత అని అడిగారు. 27.5 టి.ఎం.సి. కడప కర్నూలు జిల్లాలకు ఇరిగేషనుకి, ప్లస్ 15 టి.ఎం.సి. మద్రాసుకి నీరు తీసుకుని పోయే కారియింగు కెపాసిటీ ఉంటుంది. అందువల్ల నే నెల్లూరుకి చిత్తూరుకి కృష్ణ నీరు పోవు ఆఫ్, లేక పాయింట్లు చిన ముక్కపల్లి నుంచి ఇది కంబైండ్ కెనాల్ కాదు. దీంట్లోనే అర్థమవుతుంది, కృష్ణ నీరు సోమశిల దాకా పోతుంది, నెల్లూరుకి గాని చిత్తూరుకి గాని తీసుకుపోవడం లేదు అని. అందువల్ల ప్లస్ 15 టి.ఎం.సి. మద్రాసుకి పోయేది మాత్రం ఈ చినముక్కపల్లి దాకా కేరియింగు కెపాసిటీ ఉండేటువంటి కాలవ ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

10-00 a.m.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—ఎక్కడ ఎంత నీరు వాడుకామోననేది చెప్పారు. అది వాడేసరికి ఎవరుంటారో తెలియదు. కాలువకు పట్టర్ను పెడుతున్నారు. పట్టర్ను తీసివేసి కాలువను ఓపెన్ చేస్తే ఎంత నీరు పోతుంది? 3 నెలలు నడిస్తే ఒక టి.ఎం.సి. 2 నెలలు నడిస్తే 4 టి.ఎం.సి.లు ఈ విధంగా టి.ఎం.సి.ల మీద ఆధారపడి వుండదు. కాని కాలువయొక్క వెలాసిటీ, బెడ్ లెవెల్, ఎంత? వెడల్పు ఎంత? ఎత్తు ఎంత వీటన్నిటిమీద ఆధారపడి వుంటుంది. నాది ఒక శ్రే స్పెసిఫిక్ వాయిస్. రిజర్వాయరు లోపల నుండి కాలువను ప్రవృత్తున్నారు. దానికి బెడ్ లెవెల్ ఎంత? శ్రీ కైలం రిజర్వాయరు, ఫుల్ రిజర్వాయర్ లెవెల్ ఎంత? ఈ రెండింటి మధ్య డిఫరెన్స్ ఎంత?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—ప్రస్తుతము నాదగ్గర ఆ వివరాలు లేవు. వారికి కావాలంటే అందిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :—అధ్యక్షా, దీనిపై ఒక రోజు అర్థగంట డిస్కషన్ పెట్టండి. ఇది చాలా ముఖ్యమైన సమస్య. ముఖ్యమైన విషయాలు మాట్లాడవలసి వుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—డిటెయిల్స్ ఇప్పుడు లేకపోవచ్చు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఒక ఫీజిలిటీ రిపోర్టు వందారు. ఆ రిపోర్టును మాకు సప్లయ చేయమనండి.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—క్యూరీయింగ్ కెపాసిటీ గురించి చెప్పాను. కొంతలు నాదగ్గర లేవని అన్నాను. 2-3 తేదీలలో మనము ఇంకా సంపూర్ణంగా చర్చించుకోవానికి వీలుంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—తెలుగు గంగను గురించి ఒక గంట డిస్కషన్ పెడదాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—30 వ తేదీన బి. ఎ. సి. వుంది. ఆరోజున ఎప్పుడు మాట్లాడేది ఫిక్స్ చేసుకోవచ్చు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపిన రిపోర్టును మాకు మంజురనండి. అయితే ఉప ప్రశ్నలు వేయవద్దని అంటే....

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—ఎన్ని ప్రశ్నలు వేసినా వాకు అభ్యంతరము లేదు. సిద్ధారెడ్డిగారు కొంతలు అడిగారు. అవి ఇప్పుడు లేవని అన్నాను.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :—సిద్ధారెడ్డిగారు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపిన రిపోర్టును సప్లయ చేస్తారాయని అడుగుతున్నాను. You can lay it on the Table of the House.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—అది చాలా పెద్ద వుత్తకము. సెంట్రల్ వాక్ అనుమతికి సంపాము. ఒక వుత్తకము కావాలంటే రైజ్ లింగ్ పైట్టాను.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :— కెపాసిటీ కోసము కొలతలను అడిగాను. చెబితే నాకు అభ్యంతరము లేదు. కెనాల్ పుల్ గా ఫ్యాక్షన్ చేస్తే ఎన్ని క్యూలెక్టుల మీరు పోతుంది? ఈ అప్రోచ్ చానెల్ కు బెడ్ లెవల్ ఎంత?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— బెడ్ లెవల్ సమాధానము ఇప్పుడు నాదగ్గర లేదు. అవుట్ లైన్ స్కీము పంపాము. డిలెయిల్స్ స్కీముకు సంబంధించిన రిపోర్టు వచ్చేనెల 20 వ తేదీన పంపిస్తున్నాం. ఆ డిలెయిల్స్ స్కీముకు లైబ్రరీలో పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :— తెలుగు గంగ పల్ల రామలక్ష్మిని జిల్లాలు అభివృద్ధి చెందితే మంచిదే. కాని తెలుగు గంగపల్ల ఇప్పుడు సర్ ఆర్ డ్రన్ కాటన్ కట్టిన క్రిస్టా డెల్టా దెబ్బతింటుందనే ఆందోళన ప్రజలలో వుంది. కాబట్టి అది దెబ్బతినకుండా బ్రాచెక్స్ చేయటానికి ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నారు? పులిచింతల రిజర్వాయర్ కట్టే ఆలోచన వుందా? తెలుగు గంగ వివరాలు ఏమి?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— క్రిస్టా జిల్లాలను మహారాష్ట్ర, కర్నాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఈ మూడు రాష్ట్రాలు పూర్తిగా వాడుకొన్నాకూడా, ఇంకా 100 టి.ఎం.సి. వాటరు సముద్రములో పోతుందని నిపుణుల అంచనా. అటువంటి పరిస్థితుల్లో క్రిస్టా డెల్టా దెబ్బతినే ప్రశ్నే లేదు. పులిచింతల విషయం గురించి సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ కు పంపాలని అనుకుంటున్నాము.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కొల్లాపూర్) :— బనకచర్య రెగులేటరు నుండి రైట్ బ్రాంచ్ కెనాల్ కు నీరు వదులుతున్నారు. లెఫ్ట్ బ్రాంచ్ కెనాల్ పెన్నుకు క్లబ్ అయింది. పెన్నా నీరు మాత్రమే నెల్లూరుకు తీసుకొంటున్నామని అంటున్నారు. బనకచర్య క్రాస్ రెగులేటరు నుండి పెన్నా రీచ్ అయ్యే వరకు డిక్చార్జ్ కెపాసిటీ ఎంత? తరువాత నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రవహించే వృద్ధుడాని కెపాసిటీ ఎంత? డిఫరెన్స్ చెబుతారా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— బనకచర్య క్రాస్ రెగులేటరు నుండి చినముక్కపల్లి ఆఫ్ టేక్ పాయింట్ వరకు 27.5 టి.ఎం.సి. వాటరు ఇక్రిగేషన్ కు 50 టి.ఎం.సి. మద్రాసుకు మాత్రమే చినముక్కపల్లి వరకు పోతుంది. చినముక్కపల్లి నుండి ఇక్రిగేషన్ లేదు. కాని మద్రాసుకు మాత్రమే పోయే 1500 క్యూలెక్టుల కెపాసిటీ వున్న కెనాల్ చినముక్కపల్లి నుండి సోమశివరకు పోతుంది.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— తెలుగు గంగ విషయంలో ఇతకు ముందు కృష్ణా వాటర్ ఆఫ్ పార్టీ అగ్రిమెంటులో పంచుకొన్నారు. మనకు కావలసిన 2060 టి.ఎం.సి. లో ఆంధ్రప్రదేశ్ కు వచ్చిన పీర్ ని 5 జిల్లాకు ఎంత అవేదినలో మేర్ చేసుకొన్నారు. ఆ మేర్ కాకుండా లెక్సికల్ ఎక్స్ పర్ట్స్ 'ఇంకా 100 టి.ఎం.సి. వాటరు వుందని' అంటున్నారని అన్నారు. ఈ 100 టి.ఎం.సి. వాటరు మనము ఏవిధంగా పంచుకొన్నాము? వెనకబడిన మహబూబ్ నగర్,

నల్గొండ జిల్లాలు, అటు రాయలసీమ జిల్లాలున్నాయి. రైట్ బ్రాంచ్ కెనాల్ వుంది. అది కాకుండా అక్కడ వెనకబడిన ప్రాంతాలు, తాలూకాలు వున్నాయి. వీటన్నిటికీ 100 టి.ఎం.సి. వాటరును ఏవిధంగా పంచుతారు ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— నేను చెప్పింది గౌరవసభ్యులు అర్థము చేసుకోలేదు. ట్రబ్యూనల్ మూడు రాష్ట్రాలకు అలోకేట్ చేసింది. మూడు రాష్ట్రాలు పూర్తిగా యూజ్ చేసుకున్నాకూడా, 100 టి.ఎం.సి. వాటరు సముద్రానికి పోతున్నదని నిపుణుల అంచనా. అందువల్ల కృష్ణా డెల్టా డెబ్బతినదని నాగేశ్వరరావుగారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఈ 100 టి.ఎం.సి. మద్రాసుకు పోతుందని మన అంచనాగాని, సెంట్రల్ ట్రబ్యూనల్ అంచనా కాదు. 2080 వరకు మహారాష్ట్ర సర్ప్లస్ వాటర్ కాకుండా మనము వాడుకోవచ్చు. దీన్ని ఆధారము చేసుకొని సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ ని ఒప్పించుకొని మనము అనేక ప్రాజెక్టులను, అనేక రీజిన్స్ లో 2080 కి ముందు పూర్తి చేసుకొంటే, అప్పుడు రికన్సిడర్ చేసుకుంటే మనకు సర్ప్లస్ వాటర్ కు అవకాశముంటుంది.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ వాటరు లేదని అంటున్నారు. లేదన్నప్పుడు, 100 టి.ఎం.సి. వాటరులో వెనకబడిన ప్రాంతాలకు కూడా యిమ్మని అడుగుతున్నాము.

Sri M. Venkaiah Naidu :— Let the Minister not say definitely that there is 100 TMC of water in Krishna. నీరు ఎంతో కొంత మిగులు తున్నదని అనుకుంటే మంచిది గాని, 100 టి.ఎం.సి. వాటరు మిగులుతున్నాయని స్పష్టంగా హాస్ లో కాటగొరికల్ గా మంత్రిగారు చెబితే దానిని కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర వాకు తెలుసుకొని, తిరగదోడడానికి ప్రయత్నించి 100 టి.ఎం.సి. వుండికదా, మిగతాది తగ్గించుకోవడం అంటే ఏమి చేస్తారు ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— ప్రభుత్వము చెప్పిందని అనలేదు. నిపుణుల అంచనా అని అన్నాను. వారు రికన్సిడర్ చేసినప్పుడు వారు ఎట్లాగూ అన్ని యాస్సెక్ట్ మెంట్ చూచి చేస్తారు.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి (కల్వకుర్తి) :— రాయలసీమ జిల్లాలో తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు క్రింద 27 టి.ఎం.సి. వాటర్ 2,75,000 ఎకరాలు ఇర్రిగేట్ అవుతాయని అన్నారు. నెల్లూరులో 31 లక్షల ఎకరాలకు వేరే పెన్న వాటర్ వుందని అన్నారు. పెన్న వాటరుతో 31 లక్షల ఎకరాలు ఇర్రిగేట్ చేయటానికి ఎంత సర్ప్లస్ వాటరు వుంటుందని ప్రభుత్వము యొక్క అంచనా ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— 31 లక్షల ఎకరాలు ఒక నెల్లూరు జిల్లా లోనే కాదు. 2,54,000 ఎకరాలు నెల్లూరు జిల్లాలోను, చిత్తూరు, కాలహస్తి, నత్తపేడు తాలూకాలో 48 వేల ఎకరాలు వుంది. కేవలము పెన్న నీరే కాదు. కండ్లెరు నీరు కూడా వృధాగా సముద్రములో పడుతున్నది. కేవలం పెన్న నీరే కాకుండా కండ్లెరు నీరు కూడా వృధాగా సముద్రంలోకి పోతున్నది.

శ్రీ ఎస్. జనపాలరెడ్డి :— పెన్న, కండ్లెరు రివర్సు ఎంత పెన్స్ రివర్స్ 10-10 a.m. మనకు తెలుసు. కృష్ణా రివరు కంటే అవి మేజర్ రివర్ కావు.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— పెన్న నీరు, కండ్లెరు నీరుతో 2 లక్షల ఎకరాలకు నెల్లూరు జిల్లా, చిత్తూరు జిల్లాలకు సరిపోతుంది. కారీయింగ్ కెపాసిటీ 1500 క్యూసిక్యులు చేశాము. సోమశిలలో డ్రాప్ చేయడానికి అని దానితోనే అర్థం చేసుకోవచ్చును. అందువల్ల కృష్ణనీరు నెల్లూరుకు తీసుకుపోవడం లేదు. 27.5 టి.ఎం.సి. కడప కన్నాలు జిల్లాలకు మాత్రమే వస్తుంది, అందుకే పెన్న, కండ్లెరు నీరు చాలనని నెల్లూరు చిత్తూరు జిల్లాలవారికి అని అన్నాను.

శ్రీ ఎస్. శైపాల్ రెడ్డి :— దీనికి నేను ప్రాచైన్ చేస్తున్నాను. నేను కృష్ణ నీటిని నెల్లూరు తీసుకుపోవద్దని చెప్పడంలేదు. ఈ పెన్న, కండ్లెరు రివర్స్ కలిసి ఎంత చాటర్ ఉంటుందని అంచనా వేసుకున్నారు ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— 20 టి.ఎం.సి. ఉంటుందని అంచనా.

శ్రీ ఎస్. శైపాల్ రెడ్డి :— అది ఎట్లాగు ఉంటుంది. మొత్తం 100 టి.ఎం.సి. మిగులు నీరు అయితే యీ రెండు రివర్స్ కలిపి 20 టి.ఎం.సి. నీరు ఎట్లా మిగులు ఉంటుంది ?

(సో ఆన్సర్)

శ్రీమతి కె. ప్రభావతమ్మ (రాజంపేట) :— మంత్రిగారు చెబుతూ చినమొక్కపల్లి ఆఫ్ టేక్ వరకూ పోయిన తరువాత 15 టి.ఎం.సి. నీరు ఉంటుందన్నారు. ఆ విధంగా మన ముఖ్యమంత్రిగారు, తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చి ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేశారు. అది యిక్కడ అందరకూ తెలుసు. కాని మొన్న ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారి ఎదుటనే తెలుగుగంగ పెన్సల్ ఆఫీసరు ఇన్ చార్జ్ ఏమన్నారంటే యీ చినమొక్కపల్లిలో ఆఫ్ టేక్ రెగ్యులేటర్ ఉండదు తీసేస్తున్నాము, అది లేదు అని చెప్పారు. దీనిమీద అక్కడ జిల్లాలో పెన్స్ అలజడి తయారు అయింది. కాబట్టి మంత్రిగారు కేటగారికల్ ఆన్సర్ చెప్పాలి.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :— నేను కేటగారికల్ గా చెబుతున్నది ఏమంటే చిన్నమొక్కపల్లి వద్ద ఆఫ్ టేక్ పాయింటు ఉంటుంది. ఉండి తీరాలి. అందులో సందేహము ఏమీ లేదు.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :—వనంత నాగేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లు యీ తెలుగు గంగ పోల్కెట్టుపల్ల కృష్ణా డెల్టాకు డౌన్ టు కండిషన్ ఏర్పడే ప్రమాదం ఉంది. కాని మంత్రిగారు 100 టి.ఎం.సి. ఎకస్ట్రా చాటర్ పో మనకు ఉన్నది భయం లేదన్నారు. కాని యీ సమాధానం సంతృప్తికరంగా లేదు. ఎందుకంటే నాగార్జునసాగర్ డామ్ కుడి ఎడమ కాలువలు నీరు డామ్ కంప్లీట్ అయిన తరువాత కూడా పొలాలకు నీరు అందలేదు. నాగార్జునసాగర్ కంప్లీట్ అయిన తర్వాత కుడి ఎడమకాలువల క్రిందఉన్న భూముల అవసరాలు తీరిన తరువాత కృష్ణా డెల్టాకు చాటర్ వస్తుంది కాని సవరేట్ గా మాకు చాటర్ వచ్చే

అవకాశం లేదు. అందరికీ కడుపు నిండిన తరువాత మాకు వాటర్ వచ్చే పరిస్థితి ఉంది కనుక మంత్రిగారు స్పెసిఫిక్ గా కృష్ణా డెల్టాకు ఎంత వాటర్ ఏ విధంగా అందజేస్తారో, చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—రాయలసీమ, తెలంగాణా డ్యాంట్ ఎఫెక్టివ్ ఏరియాలు. ఏ పరిస్థితులలోనూ తెలంగాణా, రాయలసీమ ప్రాంతాలను బాగుచేయాలి. ఆ బాధ్యత యీ ప్రభుత్వం మీద ఉంది. అలాగని కృష్ణా జిల్లా ప్రజలను, ఆ డెల్టాను ఎండివెట్టాలని మా ఉద్దేశ్యం కాదు. రాయలసీమ తెలంగాణా వారికి నీరు అందజేస్తూ, కృష్ణా డెల్టాకు కూడా నీరు అందే విధంగా న్యాయం జరుగుతుందని చెబుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఇవి చాలా సెన్సిటివ్ సమస్య. ఈ నదీజలాల పంపిణీ విషయంలో యిదివరకు ప్రభుత్వానికి పాచ్చరిక చేసాము. ప్రభుత్వం చేస్తున్న పిచ్చి పనులు మూలంగా ప్రాంతీయ విభేదాలు తీసుకువచ్చేదిగా ఉంది. ఇప్పుడైనా ప్రతిపక్షాల వారిని సమావేశపరచి యీ విషయం చర్చించాలి. ఈ విషయంలో యిదివరకు ప్రతిపక్షాలవారితో ప్రభుత్వం కుదుర్చుకున్న ఒప్పందాలు కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. ఇప్పుడు ఏ ఉపప్రశ్న వేసినా సమస్య ప్రక్కదారి పోయేటట్లు ఉంది. మొత్తం యిదంతా ప్రభుత్వ స్వంత వ్యవహారాలాగా జరుగుతోంది. ఇది ప్రయివేటు అండ్ కంపెనీ వ్యవహారాలాగా కాకుండా మొత్తం రాయలసీమ, తెలంగాణా లెజిస్లేటర్స్ ను సమావేశపరచి ఆ సమావేశం సుఖ్యమంత్రిగారి సమక్షంలో జరుపుతామని చెప్పి యింతటితో యీ చర్చ అవితే ముంచిది.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—గౌరవసభ్యులు ఓంకార్ గారు అన్నట్లు యిది ఇంటర్ స్టేటు వ్యవహారం కాబట్టి ఎంత తక్కువగా మాట్లాడితే అంత మంచిది. మొన్న కైపాల్ రెడ్డిగారు, మదన్ మోహన్ గారు కోరినపుడు శ్రీకైలం లెఫ్ట్ కెనాల్ రెగ్యులేటర్ విషయంలో రేపు అధివారం ఉపయం 10 గంటలకు న్యూ జి.ఏ.డి. బిల్డింగ్స్ లో అప్పోజిషన్ మెంబర్స్ తో సమావేశము ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఆ పూట యీ తెలుగు గంగ విషయం కూడా చర్చిస్తే నాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— మంత్రిగారు చెప్పిన దానిలో ఒకలకూనా ఉంది. శ్రీకైలం లెఫ్ట్ కెనాల్ గురించి అని మంత్రిగారు ముందు అని తరువాత తెలుగు గంగ విషయంలో కూడా ఈ చర్చించవచ్చు అంటున్నారు. ఇక్కడ పోచంపాడు సమస్య కూడా ఉన్నది. అందువల్ల మొత్తం కృష్ణా గోదావరి నదీ జలాల పంపిణీ సమస్యక్రింద తీసుకుంటే మంచిది. లేకపోతే మీటింగుకు వెళ్ళి తరువాత ఎంబ్లీలో నేను ఎసాన్స్ చేసినట్లు రెగ్యులేటర్ సమస్య, లేకపోతే తెలుగుగంగ, లెఫ్ట్ అండ్ రైట్ కెనాల్స్ అని లాభం లేదు. మొత్తం నదీ జలాల పంపిణీ సమస్యను చర్చకు తీసుకోవాలి.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఆనాడు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపక్షాల వారితో యీ సబ్ జిలాల విషయంలో చేసుకున్న ఒప్పందానికి ఖచ్చితంగా పోతుంటేదు. తప్పు కేనాలకు 21 ఎకరాలకు పైగా ఉంటుంది, తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు క్రింద 2,75.00 ఎకరాలకు యిక్కడ 20 టి ఎం.సి. యీ విధంగా నిర్ణీత ప్రకారంగానే యిదివరకు ఖచ్చితంగా కాకుండా పోతున్నాము. అయినా అన్ని ప్రాజెక్టుల గురించి మీటింగులో మాట్లాడాలన్నా నాకు ఆభ్యంతరం లేదు. నేను చర్చించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :—మంత్రిగారు వెలిబుచ్చే ఆధారాలతో మాకు అంగీకారం అయినా యీ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు అగ్రిమెంటు అయినప్పుడు అఖిల పక్ష సమావేశము ఏర్పాటు చేయకూడదు. ప్రజలలో ఉన్న అభిప్రాయాలు తెలుసుకొని ఒక అవగాహన ఏర్పరచుకొని ప్రభుత్వం అసెంబ్లీ సమావేశములలో దానిని చర్చించడానికి ముందుకు రాలేదు. సభ వెలుపల కూడా యీ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు మీద సమావేశము ఏర్పాటు చేయలేదు.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఆదివారం నాడు మీటింగ్ ఏర్పాటు 10-20 a.m. చేశాము.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :—ఆదివారం అయితే ముఖ్యమంత్రిగారు రారు.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—వారు ఎందుకు? నేను వస్తాను కదా?

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :—మంత్రిగారు రెండు హాంస్ రెగ్యులేటర్ కు ఫౌండేషన్ వేయించారు. తీసుకువచ్చారు. అయినా సంతకాలు, ఫౌండేషన్ ముఖ్యమంత్రిగారు చేస్తారు. మరి చర్చలు మంత్రిగారు చేస్తారా?

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ముఖ్యమంత్రిగారు ఉన్నప్పుడే సమావేశం జరగాలి. కేవలం మంత్రిగారు మాత్రమే ఉంటే కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారికి అనుకూలమైన రోజునే సమావేశం ఏర్పాటు చేయండి.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఇది చాలా సీరియస్ అండ్ సెన్సిటివ్ మాటర్. ఓంకార్ గారు జైపాల్ రెడ్డిగారు చెప్పారు. వివరాలన్నీ తయారు చేస్తావని, ఆదివారం నాడు రెండు హాంస్, శ్రీరామపాళ సాగర్ మొదలైన వన్నీ చర్చించేందుకు అవసరం లేదు అని మంత్రిగారు అన్నారు. తెలుగు గంగ ప్రధానమైంది. దీనికి రెండు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులమధ్య ఒప్పందం జరిగింది. గతంలో కూడా అప్పటి ముఖ్యమంత్రితో మాట్లాడే అగ్రిమెంటుకు వచ్చారు. కనుక ఆ నిర్ణయం మీరే ఏమైనా మార్పులూ, చేర్పులూ చేయాలన్నా కేవలం అసెంబ్లీ, కాన్సిల్స్ పరిశీలన నాయకులను మాత్రమే కాకుండా అన్ని రాజకీయ పార్టీల నాయకులను పిలవాలి. గతంలో కూడా అన్ని పార్టీల నాయకులను పిలవలేదు. ఈ విధానం మంచిది కాదు. అంజయ్యగారి హయాంలో కూడా అన్ని పార్టీల వారితో సంప్రదిద్దాము. చర్చిద్దాము అనుకోవడం జరిగింది. అదే రకంగా ఇప్పుడు కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు చేయాలి. శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు

సంబంధిత కాఖ మంత్రి. వారు కూడా రానడానికి అభ్యంతరం లేదు. అందరం కలిసి కూర్చుని, దీని మీద ఉన్న అనుమానాలను తీర్చుకుందాము. అసెంబ్లీలో కొన్ని విషయాలను చర్చించలేని పరిస్థితి ఉంటుంది. చర్చిస్తే, ఆ విషయాలు ప్రజలలోకి వెళ్ళి, అనుమానాలకు అవకాశం వస్తుంది. ఇది మమ్మలను సంప్రదించకుండా చేసిన పథకం. కాబట్టి మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారు చొరవ తీసుకుని సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి, మా అభిప్రాయాలను కూడా వినవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను. మా అభిప్రాయాలను కూడా విని, ప్రభుత్వానికి వీలైన తీరులో చేయండి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—ఈ ప్యాజెట్టును పూర్తి చేయడానికి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలందరినీ కూడగట్టుకుని, నిధుల కోసం కేంద్రంమైన పోరాడవలసిన పరిస్థితి ఉంది. అప్పుడు రు. 3 కోట్లు, ఇప్పుడు 3 కోట్లు ఇస్తే, ఈ పని జరిగేది కాదు. కనుక ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలంతా కలిసి ఉండ వలసిన పరిస్థితి ఉంది. అన్ని పార్టీల నాయకులను పిలిచి అవసరమైన వివరాలను అందించి, సక్రమమైన పద్ధతిలో చర్య తీసుకుంటే తప్ప, ఈ ప్రాంతీయ జేధాలకూ, అనుమానాలకు ఆస్కారం పోదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—కొన్నిలోలోని, అసెంబ్లీలోని ప్రతిపక్ష నాయకులను అన్ని పార్టీల నాయకులూ పిలుస్తాము. అదివారం ఉదయం 10.30 నైకేరీయట్ లో సమావేశం ఉంటుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు మెడల్ లో ఉంటారు కనుక వారికి వీలు కాదు. కావాలంటే వెరీ రోజున వారితో చర్చించ వచ్చును.

శ్రీ మహ్మద్ రజాబ్ అలీ (సుజాత్ నగర్):—శ్రీనివాసులరెడ్డిగారు పాక్షికంగా అంగీకారానికి వచ్చారు. ఉభయ సభలలోని నాయకుల ప్రాతినిధ్యం సరిపోతుందన్నారు. గుర్తించబడిన పార్టీలు తప్ప మరే ఇతర పార్టీలు లేవు అసెంబ్లీలోకనుక అన్ని పార్టీలను పిలిస్తే, ఇది బలంగా ఉంటుంది. ఈ సవరణతో అంగీకరిస్తే, సమస్య చాలా లిబరల్ గానూ, విశాల హృదయంతోనూ చర్చించేందుకు ఒక తాటి మీద నడిచేందుకు వీలుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—శ్రీకైలం లెఫ్టు జాంక్ రెగ్యులేటర్ విషయం వేరు. తెలుగు గంగ వేరు. ఈ రెండు విషయాలకూ వేరే వేరే మీటింగ్స్ పెడితే మంచిది. ముఖ్యమంత్రిగారికి ఎప్పుడు వీలు ఉంటే అప్పుడే పెట్టండి.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు:—మా నాయకుడు చెప్పినట్లుగా సెవరేట్ గా రెండు మీటింగ్స్ పెట్టండి. భీమా ప్యాజెట్టు సమస్యను కూడా చర్చించి, దానికి టెక్నికల్ కమిటీ వేశారు. దాని చైర్మన్ శ్రీ రాజారావు. ఆ రిపోర్టు ద్వారా రాయలసీమ, తెలంగాణా వాటర్ అసోసియేషన్ గురించిన విషయాలను అందించారు. ఆ వివరాలను కూడా చర్చకు పెడితే బాగుంటుంది.

శ్రీమతి మల్ల స్వరాజ్యం (తుంగతుర్తి):—తెలుగు గంగ గురించి ఒక మీటింగూ, లెఫ్టు జాంక్ రెగ్యులేటర్ గురించి ఒక మీటింగు పెడితే, భీమా ప్యాజెట్టుకు ఒకటి, పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు ఒకటి పెట్టాలి. ఆ రకంగా వేరే

వేరేగా పెడతారా? అన్ని రాయకీయ పార్టీల ప్రతినిధులను పిలిచి, మొత్తం సీటి సమస్యను గురించి చర్చిస్తే మంచిది. లేకపోతే సీటి సమస్య చాలా అందోళనగా మారే ప్రమాదం ఉంటుంది.

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—భీమా పార్టీజెట్టుకు, బహుశా 4 వ తేదీనో 11వ తేదీనో ఫిక్స్ చేశాము. అందరకూ ఇంటిమేషన్ వస్తుంది. ఆదివారం తప్పకుండా కాన్ఫిరమ్, అనెంబ్లీ అపోజిషన్ పార్టీ నాయకులను పిలుస్తాము. చర్చిద్దాము.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—ఆదివారం పీలు కాదు. ఇప్పటి వరకూ రిపోర్టు కాపీలే ఇవ్వలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు తప్పకుండా హాజరు కావాలి. వేరే రోజు నిర్ణయించండి.

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—ముఖ్యమంత్రిగారికి అనుకూలమైన రోజున వేరే రోజు మీటింగ్ పెట్టుకుందాము.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—అందరు లిడర్స్ ని పిలవాలి.

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—ముఖ్యమంత్రిగారికి పిలుపుంటే తేదీ 10-30 a.m. కనుక్కొని వీలై నంత తొందరలో ఈ సెషన్ లోగానీ ఏర్పాటు చేస్తాను.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి (గద్వాల):—తెల్ల రెగ్యులేటర్ విషయములో సభలో ఆ రోజున మంత్రిగారు చెప్పారు. హౌస్ కి చెప్పేవరకు ఏమీ చేయలేను అని అహ్వారెస్స్ ఇచ్చారు. టెండర్స్ పిలిచారు. నిన్న లాస్ట్ డేట్. లిఫ్ట్ ఇన్స్ట్రగేషన్ కి అనుగుణముగా వుండేటట్లు కాలువ త్రవ్వడానికి టెండర్స్ పిలిచారు. దానిని అవుతారా?

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—లిఫ్ట్ ఇన్స్ట్రగేషన్ కాని, గ్యాపిటీ ప్లా కాని కామన్ కెనాల్ త్రవ్వడానికి టెండర్స్ పిలవడం జరిగింది.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—లిఫ్ట్ ఇన్స్ట్రగేషన్ కి సంబంధించి అని చెబుతున్నారు మంత్రిగారు చెబుతున్నది ఇన్ కరెక్ట్.

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—అది కామన్ కెనాల్.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి:—ప్రాంతీయ శత్రువులు వస్తున్నాయని టంకార్ గారు చెప్పారు. పోలవరం ప్రాజెక్టును కడితే ఇప్పుడు స్పష్టా డెల్టా వారు పడుతున్న అపోహలు అన్నీ పోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. గోదావరి సీటిని కృష్ణతోకి మళ్ళించుకొనడానికి పీలు వుంటుంది. కాబట్టి పోలవరం ప్రాజెక్టును కట్టడానికి అలోచన చేసి జాతీయ ప్రాజెక్టుగా తీసుకోనే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ జి. మోహన్ రెడ్డి (నల్గొండ):—సంబంధిత లెజిస్లేటర్లు అందరూ అవకాశం కలిగించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— సిద్ధారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు దానిని సంబంధించిన రిపోర్టులను ముందుగా అందజేయాలి. లీడర్స్ అనే కాకుండా ముఖ్యమయిన వ్యక్తులు రావడానికి అవకాశం కలిగించాలి.

శ్రీ జి. నరసింహులు నాయుడు (మక్తల్) :— భీమా ప్రాజెక్టు గురించి సుహాబుల్ నగర్ జిల్లా నభ్యులం చెప్పడం జరిగింది. జాయింట్ మీటింగ్ పెడతామని మంత్రిగారు హామీ ఇచ్చారు. సుహాబుల్ నగర్ జిల్లా లెజిస్లేటర్సుని కూడా అలా చేస్తూ భీమా ప్రాజెక్టు గురించి కూడా చర్చించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

NUMBER OF NATIONAL PERMITS ISSUED TO PUBLIC CARRIERS IN THE STATE

S. N. Q. No. 2280-M. Sri A. Madan, Mohan :— Will the Minister for Transport be pleased to state :

(a) the total number of National Permits issued to Public Carriers in the State during 1983;

(b) the number of National Permits issued to operators of Krishna District; and

(c) the number of National Permits issued to Backward Classes, S.Cs. Educated Unemployed and Forward Communities with particular reference to Krishna District?

రవాణాశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ):—

(ఎ) 450.

(బి) 110.

(సి) 110 పర్మిట్లలో పెద్దయ్యల కులాల వారికి 2 హామిట్లు మాత్రమే సైకోడ్యోగ్ లకు 6 పర్మిట్లు జారీ చేయడం జరిగింది. మిగిలిన వారిని ఇతర కులాల వారందరికీ జారీ చేశారు మోటారు వాహనాల చట్టపు నిబంధనల క్రింద దరాఖాస్తు సమూహంలో కల వివరాలను ప్రాయశఃపరమే లేనందువలన ఈ వివరాలు తెలియవు.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— వారు from long story to short story చేయగలిగితే నేను ఏమీ చేయదలచుకొనలేదు. మొత్తము 274 సేషన్స్ పెర్మిట్స్ ఇస్తూ ఉంటే — I am not making any political capital here. Out of total 274, only 39 were granted to Telangana.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ (హన్మకొండ):— 274 కాదు. 450.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్.— 274 యిస్యూ అయితే దానిలో జంట నగరాలను మినహాయించు చేసి చెబుతున్నాను. మోతము యిస్యూ అయినవి 274 పెర్సెంట్. దానిలో కేవలం 39 మాత్రమే తెలంగాణాదారు యిచ్చారు. 57 మాత్రమే రాయలసీమకు యిచ్చారు. సమాచారముగా ఎలా వంచగలుగు తున్నారనేది ఆలోచించాలి. ఎరంగల్లు జిల్లాకు 4, మెంక కి 2, ఖమ్మంకు 3, కృష్ణా జిల్లాకు 110. దానిలో విజయవాడ నగరానికి 94 పెర్సెంట్ యివ్వడం జరిగింది. 94లో 3 కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు యిచ్చారు. మిగతా 91 లో రిజిట్రేషన్ వర్క్యులర్ సోషియో వెగ్నెంట్ ఆఫ్ సొసైటీకి యివ్వడం జరిగింది. నేను లోతుగా పోషించుకొనలేదు. It does not add to the image of the Government. It does not add to the image of the Party. This does not also add to the image of the Chief Minister particularly. బాగా వుండదు. ముఖ్యమంత్రిగారు యిక్కడ వున్నారు. మరల ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొవచ్చున్నారు. Again I am saying it that it shall not add to the image of his party or Government. చాల విషయాలు చెప్పవచ్చు. చెప్పించుకొనలేదు.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ— కులాలవారీగా చూస్తే ఎస్. సి. ఎస్. టి. పెర్సెంట్ జిల్లా వుంది.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్.— నేను ఏ కులము పేరు యివ్వలేదు స్టాటిస్టిక్ యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేయలేదు.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:— నేను సిద్ధముగా లేను అని ఎందుకు అను కొంటున్నారు? ఉన్న నారమ్స్ ప్రకారం ఎవరికి రావాలో వారికి వచ్చింది.

Sri A. Madan Mohan:—Sir, then he should be prepared to answer every question to be put by me. If that is the case, is the Minister prepared for a two hour's discussion. I have been more benevolent to see that emotions do not spark in this House. I have restrained myself and I speak with a sense of responsibility on behalf of my party because my party has also conducted in a very responsible manner. If he thinks that he can shed of every correct notion and then if he thinks that he would like to place himself in a sacrosanct position then I will not allow him to do that. They should be prepared for two hours discussion. I am going to take out every detail and place it before the House, so that the people in this State should be able to know what is the functioning of your Government. I want the Minister Sir, he cannot go scot free.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:— దీనికి 2 గంటలు చర్చ ఎందుకు?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:— నారమ్స్ ప్రకారం యివ్వడం జరిగిందన్నారు. He wanted to conclude by saying that. I will not allow it to go నేనేమీ మాట్లాడలేదు. వారు కూడ మాట్లాడి వసుంధరాగా కూర్చోంటే మిగతా

విషయాలు ముఖ్యమంత్రిగారు తెప్పించుకొని చూసుకొనేవార. If he wants to go on record I am not allowing to go on record. He should be prepared with detail analysis. He should be prepared for detailed discussions.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:—దీనికి రెండుగంటల చర్చ అవసరం లేదు..

Sri A. Madan Mohan:—Sir, you should kindly come to our rescue. We seek your protection.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు ఫ్యాక్ట్స్ చెప్పారు. వారు కాదు అనలేదు, but these things were given as per the norms.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—కాదని చెప్పటానికి నేను తయారుగా వున్నాను. వారు తయారుగా వున్నారా? To-morrow if I prove in this House that no norms were followed. కాని ఈ రోజు ఆ మాట అనడం జాగా వుండదు.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Sir, it is not a matter between two people. What I want to know is-what are the guidelines followed, in issuing the national permits. The names of persons who have got the permits and district-wise along with their merits. అదే విధంగా కులం ప్రాతిపదిక మీద రిజర్వ్ కోటా, బి.సి., ఎస్.సి. కోటా ఆంధ్రా, రాయలసీమ, తెలంగాణా అని రీజియన్ వైజ్ కోటా వున్నదా? మంత్రిగారు అసలు విషయం చెబితే మాట్లాడవచ్చు. వారు బయటకు చెప్పాలి. What are the guide lines in this matter? If the Minister is having the information, let him say it. If Mr. Madan Mohan wants to know the matter here, let him (the Minister) say it. Why should the Minister hide anything?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:—జిల్లావారి మొదట పంచారు. అక్కడ వెహికిల్ సంఖ్య ఎంత వున్నది, ఎన్ని నేషనల్ పర్మిట్స్ వున్నాయి, ఎన్ని, ఎంత ఉత్పత్తి వస్తువులు రవాణా అవుతాయి మొదలైనవి దృష్టిలో పెట్టుకొని కొన్ని వార్డ్స్ పెట్టుకొని నిర్ణయించారు. ఆ తరువాత ఎస్.సి.ఎస్.టి, రిజర్వేషన్ పాటించారు. ఎస్.సి.లకు రీరి వుంటే 19 అప్లికేషన్స్ వచ్చాయి. ఎస్.టి.ల నుండి అప్లికేషన్స్ రాలేదు. ఎస్.సి.ల నుండి వచ్చిన 19 లో భార్యాభర్తలు వుండటంతో వారిలో ఒకరికి ఇచ్చారు. అంటే మొత్తం 18 ఇచ్చారు.

Sri A. Madan Mohan:—Sir, out of 417, what is the percentage that are distributed?

ఎస్.సి.లకు ఎన్ని ఇచ్చారు? వాట్ ఈజ్ ది పర్సెంటేజ్?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:—ఎస్.సి. లకు 14, ఎస్.టి.లకు 4 పర్సెంటేజ్.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—అధ్యక్షా, ఇది చాలా ముఖ్యమైనది. దీనిని చర్చకు పెట్టమనండి. దీనిని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లి ఇటువంటివి జరుగకుండా చూడండి..

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు:—కృష్ణాజిల్లాకు, ఎక్కువ పర్మిట్స్ ఇచ్చారనే అభియోగం చేశారు. అది దురస్థాపకం. ప్రతి జిల్లాకు మొత్తం రాష్ట్రాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని విజయవాడ నగరానికి వున్న లాకీలు అంప్రెషన్ లోనే గాక ఏషియాలోనే ఏ పట్టణంలోనూ లేవన్న విషయాన్ని మదన్ మోహన్ గారు మరిచిపోకూడదు. విజయవాడలో కి వేల పై చిల్లర అప్లికేషన్స్ వస్తే 200 పర్మిట్స్ ఇవ్వబడ్డాయి.

(ఇంటర్వ్యూ)

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—సభ్యులు మంత్రిగారి తరపున సమాధానం ఇచ్చేవారు కాదు.

(ఇంటర్వ్యూ)

మిస్టర్ స్పీకర్:—సభ్యుడు తన అభిప్రాయం చెప్పడం తప్పా?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—వారి అభిప్రాయం చెప్పవచ్చు కాని జవాబు చెప్పకూడదు. మంత్రిగారి తరపున సమాధానం చెప్పటానికి వారు ప్యాక్సియా మంత్రిగారి బాధ్యతను తన నెత్తి మీద పెడుకుని సమాధానం చెప్పడం మంచిది కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:—వారు సమాధానం చెప్పడం లేదు. వారి అభిప్రాయం వారు చెబుతున్నారు.

మహ్మద్ రజాజ్ అలి:—ఈ విషయంలో ఈ విధంగా రిపోర్ట్ చేసినందువల్ల ప్రయోజనం లేదు. పర్మిట్స్ జారి చేయటానికి గవర్నమెంటు గ్రేడర్ వున్న గెయిడ్ లైన్స్ ఏమిటి అని వెంకయ్యనాయుడుగారు అడిగారు. ఏ జిల్లాకు ఎన్ని ఇచ్చారు, పేర్లతో సహా జిల్లా వారి లిస్ట్ అందచేస్తే సరిపోతుంది. కృష్ణా జిల్లా అనగానే సభ్యులు ఇంటర్ ఫీయర్ అయితే ఎలా? మంత్రిగారు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం చెబితే సరిపోతుంది.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు:—వారు కృష్ణాజిల్లా అని.....

(ఇంటర్వ్యూ)

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—ప్రశ్న వేసే అధికారం సభ్యునికి వుంది. కృష్ణా జిల్లా గురించి అడగకూడదు అని మరో సభ్యుడు అనకూడదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:—మీరు అడిగినట్లు గానే వారూ అడగకూడరా?

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—వారు అడగకూడదని మేము అనడంలేదు. కానీ

(ఇంటర్వ్యూ)

Sri P. Ramachendra Reddy:—I want to draw the attention of the Hon'ble Speaker. My point for consideration is. సభ్యులు ఎన్ని ప్రశ్నలు అడిగినా మంత్రిలు సమాధానం చెప్పాలి. వసంత నాగేశ్వరరావుగారికి

ప్రశ్న అడిగే అధికారం వుంది కాని సమాధానం ఇచ్చే అధికారం లేదు మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పకపోతే ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి కాని ఒక సభ్యుడు కాదు. వసంత నాగేశ్వరరావుగారు తమ ఉత్సాహాన్ని.....

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు:—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. నేను వేసే ప్రశ్న ఏమిటో వివరించడానికి సభ్యులు డిప్యూటీ చీఫ్ చేయడం అన్యాయం కాదా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వర రావు :—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు సర్. తమరు నాకు సప్లై మెంటరీ వేయడానికి అవకాశం ఇచ్చారు. నేను ప్రశ్న వేయకుండా ప్రతిపక్ష సభ్యులు డిప్యూటీ చీఫ్ చేయడం న్యాయమా?

మిస్టరు స్పీకరు:—వారి ఎలిగేషను ఏమంటే, మంత్రిగారి తరపుం మీరు సమాధానం చెప్పకూడదని.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వర రావు:—సమాధానం చెప్పే స్థితికి ముఖ్యమంత్రి గారు నన్ను తీసుకురాలేదు, నన్ను ప్రశ్నలు వేసే స్థితిలోనే వుంచారు, అందుకని ప్రశ్న వేస్తున్నాను. కృష్ణా జిల్లాలో ఎంత మంది అప్లి కేషన్లు పెట్టారు, ఎన్ని పర్మిట్లు ఇచ్చారు? గత ప్రభుత్వంలో ఎన్ని అప్లి కేషన్లు పెట్టారు, ఎంత మందికి ఇచ్చారు?

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ:—గత ప్రభుత్వం వివరాలు లేవు ప్రస్తుతం. మొన్న మార్చం 74కి అప్లి కేషన్లు వచ్చినవి. 110 పర్మిట్లు ఇచ్చాము.

శ్రీ ఎ. మధన్ మోహన్:—గైడ్ లైన్సును ఎవరు ఏర్పేరు చేశారు? మంత్రిగారు ముఖ్యమంత్రి గారు అఫీసర్లు చేసిన గైడ్ లైన్సును ఒప్పుకున్నారా? లేకపోతే Guide lines were approved only by officials. యిది పాలిసీ మేటర్ గాబట్టి అఫీషియల్స్ వరకే కన్ ఫెస్ అయి వుండదు. ప్రభుత్వం జోక్యం చేసుకోవలసిన అవసరం వుంటుంది. ప్రభుత్వం అన్నప్పుడు మంత్రిగారు అవసరం అయితే ముఖ్యమంత్రిగారు జోక్యం చేసుకోవలసిన అవసరం వుంటుంది. Did this policy or guide lines have the approval of both the Minister and the Chief Minister.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ:—మా వద్దకు రాలేదు. వారే కూర్చున్నారు. మేము యిన్ స్ట్రక్షన్సు ఇచ్చాము. ఏది పెట్టుకున్నా, ఒక వర్గతి పెట్టుకొని ఆ గైడ్ లైన్సు ప్రకారం పోండి అని చెప్పాము.

Sri A. Madan Mohan:—If it is the officers who make the guide lines and implement the Policy of the Government where is the necessity for the Government to stay.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ:—ఆ కమిటీలో యిద్దరు నాన్ అఫీషియల్స్ వున్నారు.

re : Assault on Workers by B.M.S.

Workers in E.C.I.L.

శ్రీ ఎ. మన్ మోహన్ :— Non-Officials do not come under Government. You know what Government. You know what Government is. మంత్రులు ముఖ్యమంత్రిగారు కలిస్తే ప్రభుత్వం అవుతుంది. పాలసి మేటరుకు సంబంధించి ఎప్పుడు కూడా ప్రభుత్వం చేత డిసిషను తీసుకోబడుతుంది, ఇది పాలసి మేటరు అయినప్పుడు అఫిషియల్స్ డిసిషను తీసుకోవడమనేది మంచి పద్ధతి కాదు. దానికి ప్రభుత్వం నాండుకు లేదని మీరు చెప్పుకుంటారా?

Sri M. Venkaiah Naidu:—Is the Minister aware of the fact that national permits and guide lines are issued by the Govt. of India from time to time? If so what are the guide lines and the people who sat in the Committee. This information may be placed before the House tomorrow.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ:— పెడుతారు.

Sri A. Madan Mohan—Along with this, list of those who have been sanctioned and rejected, district-wise may be furnished.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ:—మంచిది.

Matters Under Rule 329

re : Assault on workers by B.M.S- workers in E.C.I.L.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, 18-8-83 తేదీనాడు ఉదయం సుమారు గం. 11-40 సమయములో ఇ.సి.ఐ.ఎల్, ఎ.డి.డి. కార్మికుడు శ్రీ దాసు గారు వుండగా, వారిని గేటునుండి ఫోను చేసి మీ బంధువులు ఎవరో వచ్చారని బయటకు రప్పించుకొని మీదండి వివరీతంగా కొట్టారు, తల పగిలింది రక్తం మడుగులో పడిలిపెట్టి వెళ్ళారు. ఆరోజు అంతటా ఆ గుండా తెరిచి మళ్ళీ 19 నాడు వ్యాన్ మీద వెళ్ళి ఎవరకు ఎస్.ఐ. సమక్షములోనే జనరల్ మేనేజరు ఆఫీసుకు వెళ్ళి అక్కడ గడబిడ చేశాయి. ఆ తరువాత పోలీసులు, బయటనుండి వచ్చినటువంటి వారు వీరంతురు కలిసి ఆ యూనియన్ కార్యకర్తల మీద పడి వివరీతంగా దెబ్బలు కొట్టారు. అక్కడ దుర్భిక్షరమైనటువంటి విషయం ఏమంటే — సరే రికగ్నయిజ్జ యూనియన్, అస్ రికగ్నయిజ్జ యూనియన్ లేక మైనారిటీలో వున్న యూనియన్ బి.యం.ఎస్. యూనియన్, రికగ్నయిజ్జ యూనియన్ వేరే వుంది — వారి మధ్యన తగాదా వచ్చినప్పుడు పరిష్కారం చేయవలసిన బాధ్యత పోలీసుల మీద వుండగా అక్కడ వున్నటువంటి కనసర్వ్ ఎస్.ఐ, అధికార పక్షములో వుండి గెలిచినటువంటి మెజారిటీ యూనియన్ మీదా కక్షతో, కారణం ఏమింటే, ఇ.సి.ఐ.ఎల్. క్యాంటీన్ నుండి అవసరమైనటువంటి పెరుగు, మసాలా ద్రవ్యాలు వగైరా ఉచితంగా తెప్పించుకోవడాన్ని, ఆ వర్కర్లు యిది మంచిది కాదు మాకు వున్నటువంటిది పరిమితమెప్పుడుంటిది,

మీకు ఎక్కడ యివ్వం, మా నుండి కాదు అన్నందుకు, ఒక కక్ష పెంచుకొని, దానిని అసరాగా తీసుకొని గుండా యిజం జరపడానికి బయటనుండి వచ్చినవారితో కలిసి ఆ యూనియన్ కార్యకర్తలను కొట్టడమే గాకుండా ఆఫీస్ బేరర్స్ ను అందరిని దెబ్బలు కొట్టి వారిని అరెస్టు చేసి నానా భీభత్సం చేశారు, ముందు శాంతిభద్రతను పరిరక్షించండి, స్థానిక పోలీసు ఎస్. ఐ. సత్యనారాయణగారి మీద ఆధారపడితే లాభంలేదు, కొంప మునుగుతుంది, యంతవరకు రావడానికి వారే ప్రధాన కారకులు అయి వున్నారు. నిష్పాక్షికంగా చూడండి, తప్పుచేసిన వారి మీద చర్య తీసుకోవాలని చెప్పాము, ప్రశాంతంగా వుండాలి. ఇ.సి.ఐ. ఎల్. పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్ సెక్టారు. చాలా సున్నితమైనటువంటిది. అటువంటి దానిలో వర్కర్స్ అందరు ప్రశాంతంగా పోవలసిన పరిస్థితులలో యీ రకంగా రావడానికి అవకాశం లేదు. ప్రశాంతతను నెలకొల్పుకుందాము, మొత్తం సంఘటన మీద ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమిటో స్పష్టమెంటు యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అధ్యక్షా, ఇ.సి.ఐ. ఎల్. కార్మికులలో రెండు వర్గాలున్నవి. ఒక వర్గానికి వుద్యోగుల యూనియన్ అధ్యక్షుడు శ్రీ నరసింహారెడ్డిగారు నాయకత్వం వహిస్తున్నారు. అది సి.పి.యం. కు అనుబంధంగా వుంది. మరొక వర్గానికి భారతీయ మజ్దూర్ సంఘ్ (బి.యం. ఎస్.) దానికి మాజీ కోశాధికారి అయినటువంటి శ్రీ కె. కృష్ణమూర్తి నాయకత్వం వహిస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం జరిగిన యూనియన్ ఎన్నికలలో సి.పి.ఐ. సి.పి.యం, ఉభయులు కలిసి బి.యం.ఎస్. ను ఓడించారు. సి.పి.ఐ. కి చెందిన యూనియన్ జనరల్ సెక్రటరీ శ్రీ సి. ఎస్. బోస్ గారు ప్రమోషన్స్ విధానాల విషయములో 19-7-83 నుండి 19-7-83 వరకు ఆరు రోజులపాటు నిరవధిక నిరాహార సమ్మె చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఇ.సి.ఐ.ఎల్. రెండువర్గాల మధ్య భిన్న భిన్న సంఘటనలు జరిగాయి. ఈ ఘర్షణలో బి.యం.ఎస్. అనుబంధంగా వున్న యూనియన్ మాజీ జనరల్ సెక్రటరీ శ్రీ జి. ఎం. ఎస్. రాజులపై చేయి చేసుకున్నారు, ఈ సమ్మె కాలములో సి.పి.ఐ., సి.పి.యం కార్మికులు మరొకసారి అతనివద్ద వారిని కొట్టారు. ఈ సంఘటన గురించి కుపాయిగూడ పోలీసుస్టేషనుతో తెలుపలేదు. వాటి ఫలితముగా యిరువ ఐదే మధ్య కక్షలు పెరిగాయి. ఒకరిమీద ఒకరు ఆధిక్యత చూపించుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. వై సంఘటనల ఫలితముగా బి.యం.ఎస్. కు చెందిన కృష్ణమూర్తిగారు తడిసరులు, ప్రస్తుత యూనియను మద్దతుదారులు. సి.పి.యం. కు చెందిన వారయినటువంటి శ్రీ యం. డి. రామ్ ను 18-8-83 నాడు ఇ.సి.ఐ.ఎల్. టాటర్ గేట్ వద్ద కొట్టారు. ఈ సంఘటన ఐ.పి.సి, 147, 313 సెక్షన్లు 43/83 నేరంగా రిజిస్టరు అయింది. ద్వారావు చేపట్టారు అదేరోజు సాయంత్రం గం 3-30 లకు పిచ్చ సమయములో యూనియన్ అధ్యక్షుడు శ్రీ నరసింహారెడ్డి, దాస్ గార్ల నాయకత్వములో సి.పి.ఐ. సి.పి.యం. మద్దతుదారుల వర్గము 34 వ నెంబరు రూటు బస్సును టర్జినల్ వద్ద నిలిపారు.

re : Assault on Workers by B.M.S.

Workers in E.C.I.L.

వారు ఆ బస్సులో ప్రయాణము చేస్తున్నటువంటి కృష్ణమూర్తి గారిని బి.యం.ఎస్. మద్దతుదారులను కొట్టడానికి ప్రయత్నము చేశారు. కుశాయిగూడ పోలీసులు సకాలములో జోక్యము చేసుకొని వారి మధ్యన ఘర్షణలను నివారించి బస్సు వెళ్ళేట్లు చేశారు. 19-8-83 నాడు ఉదయము సుమారు 9 గంటల ప్రాంతంలో సి.పి.యం.ఎస్. చెందిన శ్రీ దాస్ గారి నాయకత్వములో కొంతమంది కార్మికులు బి.యం.ఎస్. కు చెందిన కృష్ణమూర్తి గారి మీద జరిగిన మద్దతుదారులైన కక్ష తిరుగుకునేందుకు ఇ.సి.ఐ.ఎల్. బస్సులను కొన్నింటిని రామకృష్ణపురం గేటు వద్ద నిలిపారు. కృష్ణమూర్తి ప్రయాణము చేస్తున్న 52 నెంబరు 70 రూటు బస్సు ఎట్లాగో రప్పించుకొని పోలీసు స్టేషను చేరుకున్నది. దాస్ మీద ఆయన మద్దతుదారుల మీద కృష్ణమూర్తిగారు ఫిర్యాదు యిచ్చారు. ఈ ఫిర్యాదును ఐ.సి.సి. 149, 341, 290 సెక్షన్ల క్రింద 78/83 నెంబరు నేరంగా రిజిస్టరు చేసే దర్యాప్తు చేపట్టారు. ఈ సంఘటన గురించి మేనేజింగ్ డైరెక్టరుకు తెలియజేయడానికి బి.యం.ఎస్. కు చెందిన కృష్ణమూర్తి గారి నాయకత్వములో కొంత మంది కార్మికులు ఉదయం సుమారు 10-30 గంటల సమయములో పరిపాలనా భవనం వద్దకు వెళ్ళారు. అదే సమయములో యూనియన్ అధ్యక్షుడు నర్సింహారెడ్డిగార్లు జనరల్ సెక్రటరీ బోస్ గార్లు కూడ సి.పి.ఐ., సి.పి.యం.కు చెందిన తమ మద్దతుదారులతో మేనేజింగ్ డైరెక్టరు గదిలోకి వెళ్ళారు. ఇరు వర్గాలు కొద్దిగా ఆరచుకుంటూ కాంక్షికి దగ్గరి కలిగిస్తూ ఒకరిమీద ఒకరు విరుచుకుపడడానికి తలపడ్డారు. వారు ప్రమోక్షణ రాహిత్య చర్యలకు పాల్పడ్డారు. మేనేజింగ్ డైరెక్టరుతోసహా ఇ.సి.ఐ.ఎల్. అధికారులను కూడ బెదిరించారు. ఇరువర్గాలవారు ముష్టిపూజాలను తలపడ్డారు. ఈ సంఘటనను గమనిస్తున్న కుశాయిగూడ పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు కొంత మంది సిబ్బందిని వెంట బెట్టుకుని వెళ్ళి వారిని ఆ భవనం నుండి బయటకు నెట్టించారు. బి.యం.ఎస్. కు చెందిన కృష్ణమూర్తి గారిని మరో ఏడుగురిని సి.పి.ఐ., సి.పి.యం. కు చెందినటువంటి యూనియన్ అధ్యక్షుడు నర్సింహారెడ్డిగారిని జనరల్ సెక్రటరీ బోస్ గారిని మరో యిద్దరిని సి.పి.సి. 150 సెక్షను క్రింద ఆరెస్టు చేసి తదుపరి ఘర్షణను నివారిచారు. ఈ సంఘటనను 71/83 నెంబరు నేరముగా రిజిస్టరు చేసి ప్రథమ సమాచార నివేదికను పంపించారు. చేవెళ్ళలోని ఆర్.డి.ఓ. అయినటువంటి మొదటి తరగతి ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు సమక్షములో క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్ లోని 107 వ సెక్షను క్రింద రిపోర్టు దాఖలు చేశారు. ఆయన సమక్షములో వారు తాత్కాలిక పూచీకత్తు వ్రాసి యిచ్చారు. కాంక్షికి భంగం కలిగించే విధంగా ప్రవర్తించి అక్రమ చర్యలకు పాల్పడ్డ మిగతా 20 మంది రెస్పాండెంట్సుకు కూడ పోటీసులు జారీ చేశారు.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, ఉభయ యూనియన్సు మధ్య ఈ రకమైన ఘర్షణలు నుంచిది కాదని శ్రీ నరేంద్రగారితో మాట్లాడాను, వాటిని చక్కబరచాలని చెప్పాను. వారు ఏమి అన్నారంటే ఎవ్వడంటే అప్పుడు కూర్చోని చక్క పగచుకుంటామని చెప్పారు. దానికి రెస్పాండెంట్ అయి మాట్లాడు

తున్నాను. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు చదివిన రిపోర్టులో కొన్ని ప్రాథమిక బలహీనతలను నేను బైటపెట్టకతప్పదు. కార్మికులందరూ ఒక్కటేగా వ్యవహరించవలసిన అవసరం ఉంది. శ్రీ సర్వేంద్రగారితో మాట్లాడాను, వారు అంగీకరించారు. ఆ సవయత్నం చేస్తాము. అసలు బైటనుంచి కార్మికులు కానటువంటివాడు ఈ దౌర్జన్యం జరిగడానికి కారణం నిజమే కాదా? వచ్చినవారిలో కొంత మందిని స్వల్పంగాని అప్పుడిగి చాలా తేడా? ఎవరు నేరస్తులైతే వారిని బైటనుంచి ఎదుర్కోవాలి. పోలీసులు నిష్పాక్షికంగా ఉండి ఎవరు నేరస్తులైతే వారిని అదుపులో పెట్టాలి. అలాగే అందరూ ఉంటే ఎవరు నేరస్తులైతే వారిని ఇంకొక పనులపై ఉంచాలి. ఉదాహరణకు చెయ్యమనేది, లాఠీఛార్జి చేయమనేది, ఏకపక్షంగా అలాంటి చేయడమనేది వంచింది. దని చూచి చేస్తున్నాను. కృష్ణాలో కాశీభద్రతలు నిర్వహించగలరా? నిన్న, మొన్న జరిగిన సంఘటనలు చూసాము. మహబూబ్ నగర్ లో ఏడుగురు చనిపోయారు. బ్రిటిష్ ఉన్న మనిషిని మట్లలో వేయడం పోలీసుల పక్షపాదంతో జరిగినది కాదా? ఇది మంచిది కాదు. ఫ్యాక్టుల సరైన విశ్లేషణ, చాలా వ్యక్తికరించి చెప్పారు. పోలీసులు తమ తప్పులు కప్పిపుచ్చుకొనడానికి అయ్యారు చేసిన నిర్ణయాలు ముఖ్యమంత్రిగారు చదివి వినిపించారు. అనిపించి అందరూ మీరు పోకండి. నిష్పక్షపాతంగా మీరు విచారణ జరిపించండి. డి.పి.జి. శ్రీకాంత్ రెడ్డిగారు అన్నారు, వారు సులభించారు. వారి వ్యవేక్షణలో, ఇతర అధికారుల వ్యవేక్షణలో నిష్పక్షపాతంగా ఉండిన శాంతి ద్రవం ఉండండి. అలాగే ఒక యూనియన్ గెలుపవచ్చు. ఇంకొక రోజున ఉడవచ్చు. కాని కార్మికుల మధ్య సఖ్యత ఉండాలి, తగిన చాలు ఉండకూడదని నిశ్చయించేస్తున్నాను. మీ పోలీసులు ఒక పక్షం కొమ్ము అయిపోయారు. దౌర్జన్యం చేయడానికి బైటనుంచి వచ్చే వ్యక్తుల మీద కఠినమైన శిక్షతో వ్యవహరించాలి. ఈ లిట్-ఇన్-స్పెక్టరును అక్కడే ఉంచితే ఎంతవరకు ఉపయోగపడుతుంది? ఒక ముతావైపు దిగబడిన లిట్-ఇన్-స్పెక్టరును అక్కడ ఉంచడం ఎంతవరకు న్యాయమో అలోచించండి. ఆయన మీద ఉన్న ఫిర్యాదులను కూడా విచారి చాలాని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సర్వేంద్ర (హిసుయత్ నగర్) :— అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ క్లారిఫికేషను. ఒకారు గారు ప్రవేశ పెట్టిన ఈ మోషనును వారు సమర్థిస్తూ మాట్లాడారు. ఒక పక్షం వెపునే అరెస్టులు జరిగినవని అన్నారు. మార్కిస్టు పార్టీకి సంబంధించిన కార్మికులు, ఆ యూనియన్ ను ఎవరైతే లీడ్ చేస్తున్నారో వారు బైటనుంచి ఎక్కువమందిని రిసుకొని వచ్చారు. అక్కడ బిఎమ్.ఎస్. మెచారిటీగా ఉంది. ఇది బిఎమ్.ఎస్.ను పూర్తిగా అణగద్రొక్కే కుతంత్రం. ఒకటవంతు ఎన్నోసార్లు ఆ ప్రాంగణంలో జరిగాయి. ఆ పోలీసు భవనం దగ్గర అనేక మంది కార్మికులను కొట్టడం జరిగింది. చాకులతో నెత్తులు పగలకొట్టడం జరిగింది. అందుచేత ఇరుపక్షాలను కూర్చోబెట్టి వారిలో సమైక్యత కలుగజేసే వలసిన అవసరం ఉంది అక్కడ బిఎమ్.ఎస్. కార్మికులను అన్యాయంగా అరెస్టు చేసి కేసులు

పెట్టారు. ఒక ఉన్నతాధికారితో కలిసి వే లేక ఒక పోలీసు అధికారిని మించి ఏ కస్టోడియన్ చేయించి వాస్తవాలు తెలుసుకొని బైట పెడితే జానుంటు దని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఇప్పుడే ఓంకార్, నరేంద్రగార్లు చెప్పారు. బైటవారు వస్తున్నారని వారు ఆరోపిస్తున్నారు, మేము ఆరోపిస్తున్నాము. ఈ ఆరోపణలలో వాస్తవాలు ఏమిటో పరిశీలించండి. ఎవరు వచ్చినా అక్కట్లొలిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. అక్కడ సబ్ ఇన్స్పెక్టరు కొల్కాతాలో ఉన్నట్టు కనిపిస్తున్నది. అందుచేత ఉద్యమ కారులకున్నాము కనుక వాస్తవాలు తెలుసుకొని శిక్షించండి.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరావు (క్రైస్తోర్) :— ఈ విషయంలో నాకు సంబంధం లేకపోయినా బ్రెడ్ యూనియన్ లో సంఘం ఉంటుంది కనుక ఒక చిన్న విషయం చెబుతాను. బ్రెడ్ యూనియన్ యాక్టు చాలా పురాతనమైనది. ఎవరైతే యూనియన్ వారు దానిని తయారు చేస్తారో వారు తమ కష్టం పట్టి నట్లు చేసుకుంటారు. ఒకసారి యూనియన్ లో ఎన్నోక అరుదైన తరువాత అధ్యక్షుడుగా కొనసాగినానికి 10 సంవత్సరాలవరకు తిరిగి ఎన్నికలు జరపడానికి అప్పుకోరు. వారు ప్రతి మూడు కంటిన్యూ కాగలులకానో అంతవరకు ప్రయత్నం చేస్తారు. ప్రతివారూ అలాగే చేస్తారు. అందుచేత ఈ బ్రెడ్ యూనియన్ చట్టాన్ని సవరించి ప్రతి సంవత్సరానికి లేక రెండు సంవత్సరానికి కానీ తప్పకుండా సీక్రెట్ బ్యాలెట్ బ్యూరా అక్షను పెట్టేటట్లు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాము. కార్మిక సంఘాలు అప్పుకున్నా, పక్కోకపోయినా ప్రభుత్వపరంగా అమెండుమెంట్లు చేయుటకు ప్రయత్నించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్.టి. రామారావు :— అద్యక్షా, ప్రభుత్వం తరపున నేను ఒక విషయం క్లారిఫై చేయదలచుకున్నాను. అరెస్టు చేసేసారిలో ఎవరూ ఒకే పక్షానికి చెందినవారు కాదు. మొదటిసారిగా సివిల్స్ వర్కర్లు శ్రీ దాసుగారిని కొట్టినప్పుడు బిఎమ్ఎస్ వర్కర్లును 18 మంది పోలీసువారు అరెస్టు చేసాడు. మరునాటి ఉదయం వారు పీఏఎస్ చార్జన్లకు చేసినప్పుడు — ఇరుపక్షాలవారు ఆఫీసులో పబ్లిక్ గా కొట్టుకొన్నప్పుడు బిఎమ్ఎస్ వారిని 7 గురిని, సివిల్స్ వారిని నలుగురిని అరెస్టు చేసారు. తరువాత అటు 30 మంది, అటు 20 మందిచేత పూచీకత్తు వ్రాయించి కాంతిభద్రతలు నెలకొల్పడానికి ప్రయత్నం చేసారు. కనుక ఒకే పక్షానికి పోలీసు అధికారులు మద్దతు వ్యక్తమేనని దీనివల్ల స్పష్టం అవుతున్నది. ఇప్పుడు ఇరుపక్షాలవారు అకాంతికి కారణభూతులని తెలిసింది. ఆ పక్షానికి చెందిన కానవసభ్యులు ఇక్కడ ఉన్నారు. ఒక అధికారిమీద బాధ్యత వేయకుండా ఓంకార్ గారు, నరేంద్రగారు ఈ విషయంలో ముందుకు రావాలని మనవిచేస్తున్నాను. మనం ప్రజా ప్రతినిధులం, ప్రజల పంక్షేమం చూడవలసిన వారం. అది ఎవరివల్ల జరిగినప్పటికీ మీ పలుకుబడి ఉపయోగించి అక్కడ కాంతిని రక్షించవలసిన బాధ్యత కానవసభ్యులుగా మీ ఇద్దరి మీద ఉందని మనవి

చేస్తున్నాను. ఇరువజాలవారు కలిసి కాంతిని నెలకొల్పండి. ఇంకా పటిష్టమైన అధికారిని నియమించవలసి వచ్చినప్పుడు మీ సూచనను నేను తప్పకుండా అంగీకరిస్తానని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. మీ సూచనలను నేను తప్పకుండా అంగీకరిస్తానని చెప్పి వారికి నేను వినయంగా మనవిచేస్తూ ఈ కార్యకలాపంలో ఈ శామికలోకింతో ఇటువంటి విభేదాలు ఏమీ లేకుండా పార్టీలు భిన్నము అయినప్పటికీ కూడా వారి సంక్షేమం ఒకటే కాబట్టి ఆ సంక్షేమానికి వారందరూకూడా ఐక్యమయ్యితో పాటుపడే విధంగా ఒక విధమైన నటువంటి కాంతి వాతావరణాన్ని సుహృద్భావాన్ని సృష్టించవలసిందిగా వారికి నేను ఈ సభ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

(2) re : Theft in the New M.L.A. Quarters on 22-8-1983.

శ్రీ యస్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, అది ఎం. ఎల్. పి. క్వార్టర్స్‌లో దొంగతనం గురించి. నగరంలో అక్కడక్కడ దోపిడీలు జరుగుతున్నాయి అంటే అక్కడక్కడో ఎందుకు మీ ఎం.ఎల్.ఎస్. క్వార్టర్స్‌లోనే చేస్తాము అనే పద్ధతి ఉన్నది. ఎందుకంటే ఇక మిగతా వాటి గురించి చర్చించవలసిన పని లేదు ఇక్కడ విషయమే చర్చించేకాడి తయారయింది. అందుకని ఎం.ఎల్.పి. క్వార్టర్స్‌లోనే దొంగలున్నారు జాగ్రత్త అని బోర్డు పెట్టవలసిన అవసరం ఏర్పడి నట్లున్నది. ఇది తీవ్రమైన విషయంగా ఉంది. హనుమంతరావు ఎం.ఎల్.సి. గారి క్వార్టర్స్‌లో 22-8-83న తాళాలు పగలగొట్టి పట్టవగలు ఆయన ఆఫీసుకి వచ్చి వెళ్ళేలోగా ట్రాన్సిస్టరు ఎత్తుకుపోవడం జరిగింది. ఇట్లా ఒక దాని వెంట ఒకటి ఈ దొంగతనాలు మనలను వెక్కిరించేందుకు అన్నట్లు ఒక చాలంజిగా ఉన్నట్లు మనం గుర్తించవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇక మంత్రులు మిగిలారు. వారి ఇళ్ళలో కూడా చేసే పరిస్థితి రావచ్చు. అందువల్ల దయచేసి అటువంటి పరిస్థితి రాకుండా వీటిని అరికట్టడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు కట్టుదిట్టమైన చర్యలు ఏమీ తీసుకున్నారో తెలియజేయవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

కుమారి టి. వెంకటరత్నం :— అధ్యక్షా, ఎం. ఎల్. పి. క్వార్టర్స్‌లో దొంగతనాలు జరగడం సర్వసామాన్యం అయిపోయింది. ఇప్పుడు హనుమంత రావుగారి ఇంటిలోనూ ఇంతకుముందు శ్రీ కాకుళం జిల్లాకి చెందిన శాసన సభ్యుని క్వార్టర్స్‌లోనూ తాళాలు పగలగొట్టి డబ్బు ఎత్తుకుపోవడం జరిగింది. అసలు ఎం.ఎల్.పి. క్వార్టర్స్‌లోనూ హాస్టల్స్‌లోనూ ఎం.ఎల్.పి.లు ఉంటున్నారా, వారి తాళాకు వారు ఉంటున్నారా? అసలు ఎం.ఎల్.పి.లు లోపలికి వెళ్ళడానికి కూడా చోటు లేకుండా ఆ మెట్ల దగ్గర కూర్చుని కాలు అడ్డము పెట్టేవారు కొందరు, అడ్డముగా కూర్చునే వారు కొందరు, రాత్రిపూట ఎవరో తన్ను కుంటూ ఉంటారు, గోలచేస్తూ ఉంటారు. ఎవరు అంటే కేటీఎస్ కుర్రాళ్ళు అంటారు, మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ ఎం.ఎల్.పి. క్వార్టర్స్‌లో రాకపోకలు గొడవలు అరికట్టాలి అంటే అది సున్నితమైన సమస్య అన్నారు

re : Theft in the New M.L.A.

Quarters On 22-8-1983.

రకరకాల గొడవలు, దొంగతనాలు అల్లర్లు ఎం.ఎల్.ఎస్ క్వార్టర్స్ లో జరుగుతున్నట్టు మనం పేపరులో చూస్తునే ఉన్నాము. అది వారు సృష్టించిన సమస్య అంటే కష్టము. అక్కడ మొహమాటం లేకుండా వచ్చే పోయేవారిని అంటి. ఎందుకు వస్తున్నారో తెలుసుకోండి. వాళ్ళని ఎలా పుకారు అంటే కష్టము. అది ఒక రహదారికింద మారిపోయింది. అక్కడ కేంటీన్ టూరిస్టు బస్సు వచ్చి ఆగుతాయి. దాంట్లోనుంచి పోడి గండ్లు వస్తే రా టూరిస్టులందరు దిగుతూ ఉంటారు. మరి ఈ ఎం.ఎల్.ఎస్ కేంటీన్ ఒక ఎం.ఎల్.ఎస్ కొరకు ఉందా లేకపోతే ప్రాంతాబాదు వచ్చే టూరిస్టులందరికీనా? ఈ దొంగతనాలు ఎవరు చేస్తున్నారు, ఎం.ఎల్.ఎస్ చేస్తున్నారా, వారి బంధువులా లేకపోతే అక్కడ వని చేసే వారా, ఆ టూరిస్టు బస్సులలో దిగుతున్నవారా? దీనికి సరిఅయిన చర్య తీసుకోవాలని మీ ద్వారా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం.ఎం.జె. థామస్ చౌదరి :— అధ్యక్షా, నిజంగా ఎం. ఎల్. ఎస్ క్వార్టర్స్ లో కూడా దొంగతనాలు జరుగుతున్నాయి అంటే దొంగలు అందరినీ సమానంగానే చూస్తున్నారన్నమాట. సామాన్యులు వేరు, ఎం.ఎల్.ఎస్ వేరు అని కాకుండా అందరిని సమానంగానే చూస్తున్నారు. మరి ఇది ఎవరు చేస్తున్నారు. దాంట్లో వని చేసే సిబ్బంది దీనికి ఎంతవరకు బాధ్యులు? ఇంతకు ముందు కానన సభ్యుడు 11 వేల రూపాయలు పోగొట్టుకున్నాడు. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రావడం కూడా జరిగింది. మరి ఈ రోజువరకు ఎవరిని పట్టుకోలేదు. అక్కడ వార్డెన్ వీటన్నిటికీ కారణం. వరో తెలుసుకుని దానికి బాధ్యులైన వారిని నస్సెండు చేసి చేయాలి. ప్రతిరోజు వచ్చి అక్కడ ఎన్ని కింప్లయింట్స్ ఉన్నాయో చూస్తూ ఉండాలి. అక్కడ ఉన్న వాల్లు ఎవరైనా వీటికి బాధ్యులైతే వారిని నస్సెండు చేసి క్రొత్తవారిని వేసి ఒక పట్టిపై మైన రూల్స్, రిగ్యులేషన్స్ పెట్టి ఎం.ఎల్.ఎ. క్వార్టర్స్ నిడివితే అక్కడ ఉండగలుగుతాము గాని లేకపోతే బయట ఎక్కడైనా సామాన్యులతోబాటు ఉండి వాళ్ళతోబాటే మన ఇళ్ళలో దొంగతనం చేసుకుని పోయినా మనం పట్టించుకోవలసిన ఆవసరం ఉండదు అని మనవి చేస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు తగు చర్య తీసుకోవాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

కుమారి టి. వెంకటరత్నం :— అసలు ఈ మ్యా ఎం.ఎల్.ఎస్ క్వార్టర్స్ లో ఉండే వార్డెను ఆంధ్రప్రదేశ్ లెజిస్లేచర్ డిపార్టుమెంటుకి చెందిన వారా, లేకపోతే వేరే డిపార్టుమెంటునుంచి డిప్యూటీవను మీద వచ్చినవారా? ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటునుంచి వచ్చారని విన్నాను. అట్లా కాకుండా లెజిస్లేచర్ డిపార్టుమెంటుకి చెందినవారే అయితే కొంత భయమో భక్తి ఉంటుంది. ఎం.ఎల్.ఎ. ల దగ్గర కొంత మోహమాటం ఉంటుంది. కాబట్టి వార్డెనుని కూడా మార్చవలసిన ఆవశ్యకత ఉంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— ఇది లెజిస్లేటర్ కు సంబంధించిన విషయం. దీనితో ఎంట్రి ఎట్లా రిగ్యులేట్ చేయాలి అనేది బాగా అలోచించాలి.

కొన్ని గైడులైన్సు పెట్టుకోవాలి. ఏదో గవర్నమెంటు అథారిటీని నేను ప్రశ్నించడం లేదు గాని కొన్ని గైడులైన్సు పెట్టుకోవాలంటున్నాను. అందుచేత ప్రతిపక్ష నాయకులను విలిచి ప్రభుత్వం ఒక మీటింగు ఏర్పాటు చేసి అన్నీ చర్చిస్తే బాగుంటుందని స్పీకరుగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. లేకపోతే ఎమినిటీసు కమిటీ అయినా సరే చేయవచ్చు. కానీ ఎంప్రీ రెస్పిక్టు చేస్తే నాబోటి వాడికి ఇబ్బంది అవుతుంది. ఎం.ఎల్.ఏ. అదగ్గరకు అనేకమంది వాటి ఇబ్బందులు చెప్పకో దానికి వస్తూ ఉంటారు. అక్కడ పెద్ద ప్రమాదం ఏదో వస్తే దానిని నాకు చెప్ప దానికి వస్తే వారిని ఆపుచేస్తే బయట పెద్ద ప్రమాదం జరిగిపోవచ్చు. ఎం.ఎల్.ఏస్ క్వార్టర్సుకి పీపుల్ రాకుండా ఉండడం కుదరదు. నాకు రోజుకి 50, 60 మంది వస్తూ ఉంటారు ఒక్కొక్కసారి రాత్రి లేటుగా కూడా రావచ్చు. ఆపుచేస్తే ఇబ్బంది. కాబట్టి ఏవో కొన్ని గైడులైన్సు ఏర్పాటు చేసుకుని వాటికి స్పీక్రుగా ఇంప్రీ మెంటు చేయిస్తే బాగుంటుందని ముఖ్యమంత్రిగారికి సభకి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, శాసనసభ విడిది గృహం యొక్క పరిస్థితి మీ అందరికీ తెలుసు. అక్కడ ఏ విధంగా జరుగుతున్నాయి దారుడాలు అని కూడా తెలుసు. శ్రీ బాండు బ్రాన్సిస్టరు పోయిందా, ప్లాస్టిక్ సంచి పోయిందా వంద రూపాయలు పోయిందా అనడం అంటే ఏ విధంగా అటువంటి సంఘటనలు జరుగుతున్నాయి అనేది ముఖ్యమైన విషయం దీంతో ఒక చిన్న డెలికేసి సభానికి మీ ద్వారా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఏదైనప్పటికీ అక్కడ పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉంది అంటే ఈ రోజున రాకపోకలు రద్దీ, దానిని అరికట్టడం అనే ప్రక్క లేకుండా పోయింది. కేంటీనులో 50, 60 మంది వని చేస్తూ ఉంటారు అది గాసిప్ సెంటర్ గా మారిపోయింది. తర్వాత ఛెమిలీ క్వార్టర్స్ లో ఉన్నవారి దగ్గర కొంతమంది స్వంత నౌకర్లు ఉన్నారు. వారు కూడా విచ్చలవిడిగా తిరుగుతూనేఉంటారు. తర్వాత బయట నుంచి హీటరు బాగుచేస్తామని లేక ఫ్యూజ్ వేస్తామని కొంత మంది తిరుగుతూ ఉంటారు. ప్రత్యేకంగా కేంటీన్ సిబ్బంది 854 మంది ఉన్నారు. వీరందరూ కూడా బాధ్యతరహితంగా ఉంటే, వీరు అక్కడ ఉండే స్థాయి అటువంటిది కాబట్టి వారు చేసేటటువంటి ఉద్యోగాలలో వారేదో బాధ్యతారహితంగా ఉంటూ ఉంటారు. వారందరూ శ్రీ విధంగా ఉండే పద్ధతులలో అసలు అక్కడకు యెవరు వస్తున్నారో? ఒకవేళ అక్కడకు వస్తున్న వారు నిజమైన గౌరవ సభ్యులు మనిషి కనుక అయితే మీరెవరు? యెందుకు వస్తున్నారు చెప్పండి అని అంటే, వారు మంచివారు అయినప్పడు గౌరవనీయులైన సభ్యులు బాధ పడవచ్చును. కనుక సభకు మనవిచేసేదేమిటంటే సభ్యులు యేవైనా ఒక క్రమశిక్షణ విధానాన్ని పాటిస్తేనే బాగుంటుంది. మీరందరూ కూర్చుని ఆలోచించండి. నేను ఒక్కడిని వ్యక్తిగతంగా చెప్పేది కాదు. ప్రభుత్వ పరంగా చెప్పేది కాదు. ఈ రక్షణ బాధ్యత ప్రతి ఒక సభ్యునిమీద ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. మీమనుష్యులు యెవరు? యేవిధంగా గుర్తుపట్టాలి, అది ఉంటేనే

రానిస్తాము లేదా పోలీస్ దానివల్లము అనే ఒక నిర్దిష్టమైన కార్యక్రమం ఉంటే ఫలానావారు ఫలానావారిని చూడడానికి యిన్ని గంటలుకు వచ్చినారు, యిన్ని గంటలకు తిరిగి వెళ్ళినారని చెప్పడానికి ఉంటుంది అంతేకాదు మొన్న హనుమంతరావుగారి నంబునే కాకుండా అక్కడ ఉన్నటువంటి హాస్టల్ రూం నంబరు 67లో వరండాలో గురు, గదిలో ముగ్గురు ఇలుపు వరగా చేసుకొని వదుకున్నారు. ఇంట్లోకి వాకా మూల్లాడుకొని వదుకున్నారు. తెల్లవారి 5 గంటలకు లేచి పోతే అక్కడ ముగ్గురు గిరియారాలు, కేబుల్లో ఉన్నటువంటి రూ. 190 లు పూయించా పోతాము, ఇది యెవరిని అడుగుతాము. ఇది అక్కడ ఏడుగురు వదుకొని ఉంటే వారు అని అంటామా లేకపోతే అయటవారు అని అంటామా? యింకొకరిని అంటామా? ఎవరిని అంటాము. కనుక యెల్లెనా ఒక నిర్దిష్టమైన కార్యక్రమాన్ని పాటించడానికి అక్కడకు వచ్చే వారిని అరికట్టాలి. అక్కడకు యెవరు వస్తున్నారు, యెవరుకు వస్తున్నారు అనే దానికంటే గౌరవ కుటుంబ క్రమశిక్షణ యేవిధంగా ఉండాలనే విషయం నిర్ణయించుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. వైగా మాకు అక్కడ అది చేస్తున్నారు, యిది చేస్తున్నారని, ఫలానా విధంగా గాలితేవం చేస్తున్నారని అప్పుడప్పుడు వార్తలు వస్తూనే ఉంటాయి. నేను ఆ వివరాలలోని వెళ్ళదలచుకోలేను. ఎందుకేకనంటే ఇది సభా మార్గాద కాబట్టి అటువంటి క్రమశిక్షణా విధానాన్ని గౌరవకుటుంబంలో వదిలివేయాలని నా మనవి. మొన్న ఒక దురదృష్ట కరమైన విధానం జరిగినప్పుడు గౌరవకుటుంబం వెంకయ్యనాయుడు గారు చెప్పినారా దాని విషయంలో ఊరేగింపులు కాని, యే విధమైన నినాదాలు రావడం కాని అటువంటి అరికట్టాలని పోలీసులకు ట్యుదిట్టమైన ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. వేసు యివలంకే హాస్టల్లో హామీ యిచ్చి ఉన్నాను. ఏదైనా ఎం.ఎల్.ఎ. స్వార్థరస్థలో శాంతి భద్రతలు కాపాడుకొనికి దీనికి అనుగుణంగా ఆ రెండు హాస్టల్స్లో తాత్కాలికంగా పోలీసు పికెట్ యేర్పాటు చేయబడింది. అది ఒల్లు ఎం. ఎల్. ఏ. క్వార్టర్స్లో ఒకటి. న్యూ ఎం. ఎల్. ఏ. క్వార్టర్స్లో పెట్టి, మప్పిలో హాస్టల్ చుట్టూ యెప్పుడూ తిరిగేటటువంటి ఇద్దరితో కూడిన ఒక జట్టును యేర్పాటు చేయడం జరిగింది. రాత్రిక్కు ఆ హాస్టల్కు ఇద్దరు కానిస్టేబుల్స్లో గిస్తీ దళం యేర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకున్నప్పటికీ కూడా ముందు అక్కడికి వెళ్ళేటటువంటి జనాన్ని అరికట్టాలి. అక్కడ ఉండే వారిని యీ మానుష్యులు యిక్కడనే ఉంటారనేటటువంటి గుర్తు మనకు కలిగే విధంగా యెల్లెన ఒక విధానాన్ని అవలంబిస్తేనే కాని యీనాడు యిది యింపుమించు ఒక పబ్లిక్ రోడ్డు ట్రాఫిక్ గా మారినటువంటి యీ హాస్టల్ గౌరవాన్ని కాపాడడానికి గౌరవనీయులైన సభ్యులు ఒక సూచన చేసి వారిలో వారు యే విధమైన విధానాన్ని అవలంబిస్తే బాగుంటుందో వారే నిర్ణయించుకుంటూ ప్రభుత్వ వరంగా పోలీసు నిబంధిం పటిష్టంగా యే విధంగా అవలంబించేటట్లు చూడాలి నేను చూసుకుంటానని మనవిచేస్తున్నాను.

CALLING ATTENTION MATTERS

re : Accumulation of cloth worth Crores of Rupees in Handloom Primary Co-operative Societies.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, పండుగలు, వివాహాల కాలంలోనే చేనేత వస్త్రాల అమ్మకాలు ఎక్కువగా వుంటాయి. పండుగ రోజుల్లో ప్రభుత్వం రిజేటు ఇచ్చినప్పుడు మాత్రమే వినియోగదారు సాధారణంగా చేనేత వస్త్రాలను కొనుగోలు చేస్తారు. ప్రాథమిక చేనేత సహకార సంఘాల వస్త్రాలకు సంవత్సరంలో 7 నెలలు మాత్రమే అమ్మకాలు వుంటాయి. ఈ అమ్మకాలు పెప్టెబరు నుండి జనవరి వరకు అంటే ఈ అయిదు నెలలలో వచ్చే పండుగల కాలంలోను, మిగిలిన రెండు నెలలు పెళ్ళిళ్ళ సీజనులోను వుంటాయి. సాధారణంగా ఏప్రిల్ నుండి ఆగస్టు వరకు చేనేత వస్త్రాల అమ్మకాలు తక్కువగా వుంటాయి. పై కారణాల వల్ల ఈ కాలంలో ఉత్పత్తి అయ్యే సరుకు అమ్మకం కాకుండా నిల్వవుండి పోవడం అన్నది సర్వసాధారణం.

2. చేనేత వస్త్రాలు మార్కెటులో అమ్మకాలు జరగని కాలంలో దీర్ఘ కాలం నిల్వ వుండి పోయే అవకాశం వుంది. ఈ ప్రత్యేక పరిస్థితిని జాతీయ వ్యవసాయ గ్రామీణాభివృద్ధి బ్యాంకు గుర్తించింది. అందుచేత చేనేత సహకార సంఘాలు సంవత్సరంలో ఉత్పత్తి చేయగలవని భావించిన దానిలో 40 శాతాన్ని ఆపుగా మంజూరు చేస్తున్నాయి. సాధారణంగా ఇది రంగాలలో 25 శాతం వరకు మాత్రమే మంజూరు చేస్తాయి.

3. 1982-83 లో, ప్రాథమిక సహకార సంఘాలు రూ. 45 కోట్ల విలువ చేసే చేనేత వస్త్రాన్ని ఉత్పత్తి చేశాయి. నెలకు సరాసరిన రూ. 3.75 కోట్లు విలువ చేసే వస్త్రాన్ని ఉత్పత్తి చేశాయి. 80-81-82 నాటికి ఈ సంఘాల వద్ద రూ. 9.16 కోట్లు విలువ చేసే స్విలు వున్నాయి. ఆ విధంగా నిల్వ ఉన్న సరుకు 3 నెలల సగటు ఉత్పత్తి కంటే ఎక్కువగా ఉంది. 1983 ఏప్రిల్, ఆగస్టు మధ్యకాలంలో చేనేత వస్త్రాల అమ్మకం ఎక్కువగా జరగదు. ప్రాథమిక సంఘాల వద్ద నిల్వ ఉన్న రూ. 9.16 కోట్ల సరుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకోవలసినంత ఎక్కువ సరుకు కాదు.

4. ప్రస్తుతం నిల్వ ఉన్న సరుకు 1983 పెప్టెబరులో వచ్చే వినాయక చతుర్థి పండుగ కాలంలో మామూలుగా అమ్ముడవుతుందని ఆశిస్తున్నాము. వినాయక చతుర్థి సందర్భంగా చేనేత వస్త్రాలను చిల్లరగా కొనుగోలు చేసే కొనుగోలు దారులందరకు 20 శాతం ప్రత్యేక రిజేటును ఇవ్వడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అర్హత గలిగిన అన్ని వర్గాల ప్రాథమిక సంఘాలను అనుమతించింది. అదే విధమైన రిజేటు సాంఘిక ఉపకార, దీపావళి, సంక్రాంతి పండగలకు కూడ అనుమతిస్తారు.

5. 1-4-82 నాటికి ప్రభుత్వం ఆహ్వానం, ప్రాథమిక నేత పనిచారల సహకార సంఘాలకు రిజేటు కింద రూ. 612.84 లక్షలు, సబ్సిడీ కింద 182.49 లక్షలు మొత్తం రూ. 795.33 లక్షలు బకాయి ఉంది. రిజేటు క్లెయిముల బకాయి

re : Accumulation of cloth worth crores
of Rupees in Handloom Primary
co-operative Societies.

యిలను చెల్లించవలసిందిగా ఆ సంఘాల వారి నుండి అనేక విజ్ఞప్తులు అందాయి. అందుచేత, ప్రాథమిక, ఎపెక్స్ సేత పనివారల సహకార సంఘాలకు బకాయి ఉన్న రిజేటు క్లెయిములను చెల్లించడానికి గాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1982-83 లో రాష్ట్ర ప్రోడక్షన్ నిధి నుండి రూ. 200.00 లక్షలు, కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధి నుండి రూ. 194.14 లక్షలు మొత్తం రూ. 494.14 లక్షల మొత్తాన్ని విడుదల చేసింది. చేనేత, జాళి కాళి దైరెక్టు వాస్తవంగా రూ. 479.49 లక్షల మొత్తాన్ని పంపిణీ చేశారు. 81-82 వరకు బకాయి ఉన్న రిజేటు మొత్తంలో ఇంకా రూ. 199.15 లక్షలు చెల్లించాల్సి ఉంది. రూ. 139.15 లక్షల బకాయి క్లెయిములను కూడ ఈ ప్రస్తుత సంవత్సరంలోనే చెల్లించడమవుతుంది.

6. 1983-84 లో పరిష్కరించవలసిన 1982-83 రిజేటు క్లెయిములు రూ. 284.75 లక్షలు. ఈ మొత్తంలో ఇప్పటికే రూ. 120.85 లక్షలు ఆపోక్కుకు పంపిణీ చేశారు. ఇంకా రూ. 164.10 లక్షలు ఇవ్వవలసి ఉంది. 1-4-1983 నాటికి పరిష్కరించవలసిన రిజేటు క్లెయిములు బకాయి రూ. 808.25 లక్షలు (బకాయి క్లెయిములు రూ. 199.15 లక్షలు + ప్రస్తుత క్లెయిములు రూ. 164.10 లక్షలు).

7. రాష్ట్ర ప్రోడక్షన్ క్రింద 1983-84 సంవత్సరానికి రిజేటు క్లెయిముల క్రింద రూ. 165.00 లక్షలు కేటాయింపు ఉన్నది. అదే మొత్తంలో భారత ప్రభుత్వ వాటాగా రావలసిన మేచింగు విరాళం, ఇప్పటికే కేంద్రం విడుదల చేసిన రూ. 230.00 లక్షలలో మిగిలిన రూ. 130. లక్షలు కలిపి 1983-84 సంవత్సరానికి ఈ వరకం క్రింద లభ్యమయ్యే మొత్తం రూ. 460.00 లక్షలుంటుంది. ఈ మొత్తం 18-02-83 వరకు ప్రాథమిక, అపెక్స్ సంఘాల బకాయి క్లెయిములను పరిష్కరించటానికి సరిపోతుంది.

8. జనతా వస్త్రాలపై సబ్సిడీ సంబంధించి 1-4-1982 నాటికి మిగిలి వున్న మొత్తం రూ. 182.49 లక్షలు భారత ప్రభుత్వం ఆపోక్కుకు విడుదల చేసింది. 31-3-1983 కు అంతమయ్యే మూడు నెలల క్లెయిముకు చెందిన మొత్తం రూ. 97.17 లక్షలు రావలసి ఉన్నది.

9. అందుచేత చెల్లించని సబ్సిడీ బకాయిలు, ఆపోక్కుకు ప్రాథమిక చేనేత సహకార సంఘాలకు ప్రభుత్వం నుండి రావలసిన రిజేటు వేటికి చాలా వరకు తీర్చబడింది. గతంలో ప్రభుత్వం నుండి బకాయిలు రాని కారణంగా సంఘాలకు వాటిల్లే ఆర్థిక సమస్యలు ఇప్పుడు లేవు.

శ్రీ ఎన్. కామవరెడ్డి:— కేవలము రిజేటుకు సంబంధించిన సమస్యకాదు 11-30 a.m.
నేననబట్ట నిలవ వుండిపోయింది. అసలు ప్రాథమిక సంఘాలు 20 వర్సెంటు మందితో కూడా నేయించే పరిస్థితిలో లేవు. తమిళనాడు మార్కెట్, పంజాబు చేనేత రంగములో మనకంటే చాలా ముందుగా ఫోం

చేనేత : రిక్రమకు ఇక్కడ ఏ విధమైన ప్రోత్సాహము లేకుండా దిగజారిపోయింది. చేనేత పారిశ్రామిక సంఘాల ఆర్థిక పరిస్థితి దిగజారిపోయి, నేయించలేని స్థితిలో వున్నారు. నిలువ వున్న బట్ట విడుదల కాలేదు వారు చెప్పిస్తున్నా సేసిన బట్ట రూ 10 కోట్ల విలువ గలది వుంది వాళ్ళ యొక్క అవలు శక్తి ఎంత? నేయించేది ఎంత? వాళ్ళకు కొంత రిజేటు రావలసి వుంది. ఇదివరలో ఇండి వియ్యూల్ గా ఈ సొసైటీలు నేయించలేనపుడు వేరే బట్టను నేయించి, మిడిల్ ఈస్టు ట్రేడ్స్ కు వింపేవారు. అది ఆగిపోయింది. చేనేత కార్మికుడు వస్తులు పడివున్నాడు. వారిని ప్రభుత్వము గుర్తించడము లేదు. చేనేత బట్ట విడుదల అవడానికి ప్రభుత్వము తన అవసరాలకు చేనేత బట్టను ఎందుకు ఉపయోగించ కూడదు? ప్రతి కార్మికునికి నాలుగు పెట్టెలు అంటే 20 కేజీల నూలును చౌక రేట్లకు యివ్వండి. రూ. 1500 లు వాళ్ళకు అప్పు ఏర్పాటు చేసినట్లయితే గుడ్డ అమ్ముకోవడానికే పిలుచుతుంది. ఈ విలువ వున్న గుడ్డను డిస్ పోజ్ చేయడానికి ఎక్స్ పోర్టు చేస్తారా లేక ఇతరల చేత ఏదైనా ఏర్పాటు చేయించండి. వాళ్ళకు కావలసిన రిజేటు వెంటనే చెల్లించేటట్లు చూడాలి. రంగులు, రసాయనాలు సొసైటీలకు యివ్వవలసినవి యివ్వకుండా, ఈ పరిశ్రమ మొత్తము దివాళా అయ్యేటట్లు చేయడము జరిగింది. దాని నుండి కోలుకోవాలంటే కఠిన చర్యలు తీసుకోవలసినవి కోరుచున్నాను.

శ్రీ పి. హెచ్. రామకృష్ణరావు (తాళ్లరేవు):— సేసిన బట్ట చాలా మిగిలి పోయి వుంది. ఆర్. ఆండ్ బి. కార్మికునికి సంవత్సరానికి రెండుజతలు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. అది ఆరు నెలలు మాత్రమే వస్తున్నది. బెన్నీ బట్ట అయితే సంవత్సరము వస్తుందని వాళ్ళు గోల చేస్తున్నారు. చేనేత బట్ట స్టాకు నిలువ ఎక్కువగా వుంది. కాబట్టి వాళ్ళకు సంవత్సరానికి నాలుగు జతలు ఇస్తే వాళ్ళ గోల తగ్గుతుంది చేనేత బట్ట నిలువ వున్నది తగ్గుతుంది, దానిని ఆలోచన చేయాలని కోరుచున్నాను.

శ్రీ బి. హెచ్. భూపతిరావు — నూలు, రసాయనాలు చౌక ధరలకు చేనేత కార్మికునికి సప్లయ కాకపోవడము ఈ సమస్య రాష్ట్రము మీద వుంది. చాలా కాలంగా కార్మికులు యిబ్బందులు పడుతున్నారు. నెల్లూరు, ప్రకాశము ఒంగోలు జిల్లాలుకు సంబంధించిన సమస్య ప్రత్యేకముగా ఒకటుంది. పట్టెమార్కులుంగీలు తయారు చేసి నైజీరియా ప్రభుత్వానికి ఎగుమతి చేసేవారు. సేల్స్ టాక్స్ ఎక్కువ చేశారని ఆ ఎగుమతి ఆగిపోయింది. వాళ్ళు పట్టె మార్కులుంగీలను తీసుకోవడం లేదు. దాని వల్ల నెల్లూరు జిల్లాలోని మళ్లారుపేట, ఒంగోలు జిల్లాలోని చేనేత కార్మికులు అనేక యిబ్బందులతో సతమతమవుతున్నారు. ఆ కార్మికులు మొన్న ఇక్కడ ముఖ్య మంత్రిగారిని కలిశారు. జూన్ లో కూడా నేను, స్వరాజ్యంగారు ముఖ్య మంత్రిగారిని వారి నివాస గృహంలో కలిశాను. ఇప్పుడు పట్టె మార్కులుంగీలు ఎగుమతి లేకపోవడం వల్ల 75 వేల మంది కార్మికులు నిరుద్యోగులుగా వున్నారు. వారి కుటుంబాలకు ఆర్థిక సహాయం చేశామని, నిరుద్యోగులకు సహాయం చేయమని అడిగాము. రెండు మూడు

re : Accumulation of cloth worth crores
of Rupees in Handloom Primary
co-operative Societies.

రకాలుగా కార్మికులు యిస్తులు పడుతున్నారు. పై మాస్కు లంగీల ఎగుమతి విషయంలో పరిష్కార మార్గం సి.ఎం. గారు కనుగొనకపోతే ప్రమాం వుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీమతి మల్లు స్వరాజ్యం:—అధ్యక్షా, చేనేత బట్ట నిర్విషయంలో సభ్యులు వివరంగా చెప్పారు. గత ప్రభుత్వము కూడా ఇలాగే వాగ్దానాలు చేస్తూ, పరిష్కరించకుండా పోయింది. వాళ్ళకు రిబేటు ఎంత పాకే వున్నారో దానిని వెంటనే యిచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి. రెండవది, ప్రభుత్వ సవరాలకు నేత బట్టను కంపలసరిగా కొనబట్టు ఆదేశాలిస్తారా? మూడవది, ప్రభుత్వోద్యోగులు కూడా ఈ చేనేత బట్టను కంపలసరిగా వాడబట్టు చేయాలి. వట్టు, సన్న రకం గుడ్డలు మంచి నైపుణ్యములో నేసినవి ఎన్నో మనము చూస్తున్నాము. వేతనం చాలా అభివృద్ధి చెందింది. అయితే వీరి పరిస్థితి చాలా విచిత్రం అయిపోయింది. ప్రభుత్వోద్యోగులు ఈ బట్టను వాడితే మార్కెట్ పెరుగుతుంది. దానిని కూడా ఆలోచన చేస్తారా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, చేనేత బట్టగానీ, ఖాదీ బట్టగానీ, కొనడలనుకున్న ప్రభుత్వోద్యోగులకు అడ్వాన్సు యివ్వడం జరుగుతుందని కూడా ఆర్డర్లు యివ్వడం జరిగింది. ఈ నిర్ణయాల వల్ల చేనేత వస్త్రాలకు, ఖాదీ బట్టకు కొనుటలో పోటీవాం కలిగించడం జరిగింది. 1982 వాటికి చూస్తే రి 2.04 లక్షలు వుందని ఇదివరకే మనవి చేశాను. 1982-83 వాటికి మొత్తము 494 లక్షలు వుంది. ఈ విషయంలో మంజూరు చేసిన దానిలో 300 లక్షలు డ్లేట్ గవర్నె మెంటు నుండి వస్తే. ఈ మొత్తంలో నుండి 478.49 లక్షలు పాన బకాయిల క్రింద యిచ్చాము. 199.15 లక్షలు నూత్రమే బాకీ వుంది. ఈ సంవత్సరము చూస్తే 284.75 లక్షలు రిబేటు వాటి క్రింద యివ్వవలసి వుంటుంది. దానిలో రు. 23.65 లక్షలు అప్పటికప్పుడే మంజూరు చేశాము. 164.10 లక్షలు బాకీ వుంది. ఈ సంవత్సరానికి 199.15 లక్షలు. 81-82 లోది మాత్రం బాకీ వుంది. 303.85 లక్షలు మొత్తం ఈ సంవత్సరము నుండి బాకీ పేరుకుంటూ వచ్చింది. యదాగ్ధానికి అక్కడ పరిస్థితి చూస్తే, చేనేత పనిచారి బకాయిల విషయం చూస్తే మెరుగ్గా వుంది. ఈ సంవత్సరము బాకీలు కూడా పూర్తి చేయటానికి వీలు అవుతుంది ఈ ప్రభుత్వము అవలంబిస్తున్న విధానంవల్ల.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ప్రతి చేనేత కార్మికుడికి 20 కేజీల నూలును సబ్సిడీ రేటుపై సప్లయి చేయమని అడిగాను. ఇప్పుడున్న స్టాకును రిజిట్రే చేయండి. దీనిమీద ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఆ విషయాన్ని పూర్తిగా ప్రభుత్వము లోచిస్తున్నది.

Calling Attention Matters;
re: Harassment of Police on Local
Goldsmith of Karimnagar on
1-8-1983.

శ్రీ బి. హెచ్. భూపతిరావు :— నెల్లూరు, సుక్కురు పేట విషయం గురించి ముఖ్య మంత్రిగారికి చెప్పాము. పట్టెమార్కు లుంగీలు నైజీరియా కొనగోలు చేయడం లేదు. లక్షమంది నిరుద్యోగులుగా అయిపోయారు. వాళ్లు ఆఫీసులను పికెటింగ్ కూడా చేశారు. అందుకు ప్రభుత్వము కొందరిని జైల్లో పేసింది కూడా. దాని మీద ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమయినా చెప్పాలి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఇది ప్రత్యేకంగా కోఆపరేటివ్ లో లేదు. వారి సంక్షేమం చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము మీదుంది. ఇతర దేశాలకు సంబంధించిన బట్టకు, వారి జీవనోపాధికి సంబంధము లేదు. నేత లుంగీలు నైజీరియాకు ఇదివరకు రవాణా చేయబడేవి. ఇప్పుడు వాటికి కూడా ఆర్డరు రావడం లేదు. ఈనాడు అక్కడ మార్కెటు లేదు. అక్కడివారే కోరడం లేదు. అందువల్లనే ఆర్డరు రావడం లేదు. అంతేగాని ప్రభుత్వము అవలంబిస్తున్న విధానంవల్ల ఎగుమతి అగిపోలేదని మనవి చేస్తున్నాను. వారి సంక్షేమాన్ని చూస్తామని మరొకసారి వారికి తెలియజేస్తున్నాను.

re: Harassment of Police on Local Goldsmiths of Karimnagar
on 1-8-1983.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, కరీంనగర్ రూరల్ పోలీసు స్టేషన్ వద్ద ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ ఎం. గిరిధర్ కొందరు పోలీసు కానిస్టేబుల్స్ తో కలిసి ఆదేశ ప్రాంతానికి చెందిన కొందరు విశ్వ బ్రాహ్మణులు సర్వస్థి కట్టా ఆనందం, శ్రీ రామోజం, సత్యయ్య గార్లను అక్రమంగా వేధించి వారిని 1-8-1983 సాయంత్రం 8-30 గంటలకు పోలీసు కస్టడీలో ఉంచారు. కరీంనగర్ మునుసబు కోర్టునుంచి నెర్సి వారంటు తెచ్చినా పోలీసులు విడిచిపెట్టడానికి నిరాకరించారని ప్రకటించిన దానితో ఉంది. దాని వివరణ యీ విధంగా సభవారికి తెలియజేస్తున్నాను.

5-8-83 వేకువ జామున 3 గంటలప్పుడు కొత్తవల్లి గ్రామం వద్ద ఇద్దరు వ్యక్తులు అనుమానాస్పద ప్రస్థితుల్లో తిరుగుతుండగా కరీంనగర్ (రూరల్) పోలీసు స్టేషనుకి చెందిన రాత్రి గస్తీ పోలీసు కానిస్టేబుల్లు చూశారు. వెంటనే వారిని వెంటించి వట్టుకున్నారు; మొదటి వ్యక్తి తన పేరు కట్టా ఆనందం అనీ, తన తండ్రి పేరు హనుమయ్య అనీ తాను కరీంనగర్ తాలూకా హమ్మత్ నగర్ గ్రామ నివాసినని చెప్పాడు. రెండో వ్యక్తి తన పేరు శ్రీ రామోజీ సత్యయ్య అనీ, తన తండ్రి పేరు వెంకటయ్య అనీ, తాను కరీంనగర్ నివాసినని చెప్పాడు. ఆ వేళప్పుడు కొత్తవల్లి గ్రామం వద్ద ఎదురు తిరగాడవలసి వచ్చిందో వారు సంక్రమిత కరమైన జవాబు ఇవ్వలేక పోయారు. కరీంనగర్ (రూరల్) పోలీసు స్టేషను శ్రీ గిరిధర్ క్రియిం నెం. 104, 105/83 లో శేసు రిజిస్టరు చేసి వారిని సి.ఆర్.ఎస్. 41(2) సెక్షను క్రింద అరెస్టు చేశాడు, వారిని సాయంత్రం 4.30

గంటలన్నడు కరీంనగర్ లోని ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు వద్దకు తీసుకు పోతుండగా, అడ్వకేటు శ్రీ కె. రమేష్ అక్కడికొచ్చి జుడిషియల్ ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేటు కోర్టు ఇచ్చిన సెల్స్ వారంటును చూపాడు. వదరు కోర్టు ఆయనకు కమీషనుగా నియమించింది. రెస్పాండెంట్లను కరీంనగరు ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు సమక్షంలో హాజరు పరుస్తున్నాడు గనుక ఆ విషయాన్ని శ్రీ కె. రమేష్ కు తెలియజేసి సంబంధిత వత్సాలను ఆయనకు గూడడం జరిగింది. కమీషను మరలా జుడిషియలు ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేటు వద్దకు వెళ్ళి తెలుపగా ఆయన, నీపై కోర్టు ధిక్కారపు పోలీసిడింగులను ఎందుకు తీసుకొనరాదని సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుకు నోటీసు పంపారు. ఈ నోటీసు అందగానే తన కస్టడీలో వున్న ఆ ఇద్దరి వ్యక్తులను క్రిమినలు పోలీసులు కొడులోని 41(2) సెక్షను క్రింద కరీంనగరు ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు సమక్షంలో హాజరు పరచినట్లు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు జుడిషియలు ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేటుకు తెలిపాడు. ఈ వివరణ అందిన మీదట, జుడిషియలు ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేటు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుపై ఇంతవరకు ఎట్టి చర్య తీసుకోలేదు. రెస్పాండెంట్లు అయిన కె. ఆరెండు, ఎస్. సత్తయ్యలను ఆరే రోజు అంటే 5-8-83 తేదీన కరీంనగరు ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు సమక్షంలో హాజరు పరచారు. వారిని ఆ మరుసటి రోజున హాజరు పరచవలసిందిగా ఆయన ఉత్తరువు జేశారు. తదనుసారం వారిని 6-8-83 తేదీన కరీంనగరు ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు ముందు హాజరు పరచగా ఒక ఏడాది పాటు సత్తయ్యలను వారు పూచి కత్తువారిని యివ్వ వలసిందిని ఆయన ఉత్తరువు జేశారు. పైన పేర్కొన్న రెస్పాండెంట్లు 6-8-83 తేదీన పూచి కత్తు వారిని యివ్వగా వారిని కరీంనగరు ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేటు విడుదల జేశారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :- ఈ కేసు వివరాలు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. కాని యిటువంటి సంఘటనలు మొత్తం రాష్ట్రం అంతటా జరుగుతున్నవి. స్వర్ణ కారుల మీద ఎక్కడ ఏ దొంగతనం జరిగినా, జరగకున్నా స్థానిక పోలీసు అధికారులు ఆ స్వర్ణ కారులను ఏడిపించుకొని తినడం జరుగుతోంది. ప్రస్తుత యీ కేసులో ఏ విధంగా జరిగినా జనరల్ గా లాకప్ లో ఉన్నవారిని కొట్టడం కూడా జరుగుతోంది. ఈ విషయంలో స్వర్ణ కారులు అందోళన చేస్తూ ఒక విన్నవం ప్రభుత్వానికి అందజేసారు. అందులో ఏమి ఉన్నదంటే కేరళ ప్రభుత్వము వారు యీ స్వర్ణ కారుల రక్షణకుగాను కొన్ని చర్యలు తీసుకొన్నారని ఆ విధంగానే యిక్కడ ప్రభుత్వం కూడా తీసుకోమని కోరారు. కేరళ ప్రభుత్వం యిస్యూ చేసిన జి. ఓ. నెం. 1871/81-ఎ హోమ్ డిపార్టుమెంటు 16 జూన్ 1981 లో ఆ ప్రభుత్వము చెప్పినది ఏమిటంటే ఒకవేళ ఫలానాచోట స్వర్ణ కారులు దుకాణం గాని వారి యింటిలోగాని దొంగతనం జరిగినప్పుడు దొంగిలించినవాడు దొంగతనం చేసిన సొమ్ము అమ్మినప్పుడు, దానిని కొన్న వారి దగ్గరగాని, దొంగ దగ్గరగాని బయట పడినప్పుడు, అది వెండిగాని, బంగారంగాని, నగల రూపంలోగాని ముద్దల రూపంలోగాని ఆ డబ్బు వస్తువులు స్వాధీనం చేసుకోవచ్చును గాని ఆ దొంగతనం

Calling Attention Matters:
re : Harassment of Police on Local
Goldsmith of Karimnagar on
1-8-1983.

కొన్న స్వర్ణకారులపైన దౌర్జన్యం చేయకూడదు. ఆ విధంగా వారిపై దౌర్జన్యం జరగకుండా ఉండడానికిగాను సూపరిం టెండెంటు ఆఫ్ పోలీసుకు కేరళలో ఇన్ స్పెక్ డన్స్ కూడా యివ్వడం జరిగింది. ఆ జి. ఓ. కాపీని స్వీకరుగారి ద్వారా ముఖ్య మంత్రిగారికి అందజేస్తున్నాను. అదే రకమైన ఏర్పాట్లు యీ రాష్ట్రంలో కూడా చేయడానికి విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘం ప్రతినిధులతో, పోలీసు అధికారులతో ముఖ్య మంత్రిగారు కూర్చోని చర్చించి ఆ ఏర్పాట్లు చేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక మెమోరాండం కూడా స్వర్ణకారులు సమర్పించుతున్నారు. ఆ మెమోరాండం కాపీని కూడా స్వీకరుగారి ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి అందజేస్తున్నాను. కాబట్టి యీ దౌర్జన్యం జరగలేకా జరుగుతోంది. పోలీసులు దొంగలను పట్టుకున్నప్పుడు వారిని పట్టుకోకుండా ఉండమని దొంగలను సమర్పించమని మేము జనడం లేదు. లేకపోతే పోలీసులు ఒక స్వర్ణకారుని పట్టుకున్నప్పుడు వారు ఆ సొమ్ము కొన్నామని ఒప్పుకున్నప్పుడు వారిని వదిలివేయాలి. అలా చెప్పకుండా ఉంటే నేరం అవుతుంది. అట్లా ఆ వస్తువులు కొన్నామని వారంతటవారే ఒప్పుకున్న వారికి రక్షణ కల్పిస్తే ఆ విధంగా నారే ముందుగా వచ్చి చెబుతారు. ఎక్కడై నా దొంగవనం జరిగితే కేరళ రాష్ట్రంలోని విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘానికి తెలపండి వారు వారి యూనిట్లకు సమాచారం అందజేసి ఫలానా నగలు పోయాయని చెప్పిన తరువాత ఆ నగలు ఎవరి దగ్గర కొన్నా పోలీసులకు వారే సహకారపడి దొంగ లను అప్పగించడం జరుగుతుందని కేరళ రాష్ట్రంలో ఇన్ స్పెక్ డన్స్ యిచ్చారు. అదే విధంగా యిక్కడ కూడా జరిగితే పోలీసులకు ఆ స్వర్ణకారుల సహాయం ఉంటుందని చెబుతున్నాను. ఆ స్వర్ణకారులను హింసించే పద్ధతి మంచిది కాదని ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. వదన్ మోహన్ :—ఇప్పుడు జరిగిన వ్యవహారంలో ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక ప్రకటన చేశారు. ఈ సమాజంలో నిజంగా నేరస్థుడు he goes scot free. అసహనంగా అమాయకుడే పట్టుబడతాడు. గత సావనరంనుంచి స్వర్ణ కారులు తమ ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. పోలీసుల లాకప్ లో కొందరు చని పోయిన సంగతి కూడా మనం పేపర్లలో చదివాము. ఇప్పుడు యీ స్వర్ణకారుల వ్యవహారంలో కేరళ ప్రభుత్వం కొన్ని విధానాలు అంగీకరించినట్లు చెప్పడం జరిగింది. అదే మదిరిగా యిక్కడ ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా స్వర్ణకారుల ప్రతినిధులతోనూ, పోలీసు అధికారులతోనూ చర్చించి యీ స్వర్ణకారులను బంధించడం విషయంలో కొన్ని నారమ్స్ పెట్టి తప్పు చేయనివారికి ప్రొటెక్షన్ ఉండేట్లు చూడాలి. ఇక్కడ ఉదంతం చూస్తే మనసెటు కోర్టు జెయిల్ ఇచ్చినా కూడా మేము విడుదల చేయము అని చెప్పే విధంగా యీ పోలీసు డిపార్టుమెంటు వ్యవహారంపై యీ స్వర్ణకారులకు, సామాన్య పౌరులకు ఏమి రక్షణ ఉంటుంది? కోర్టు సెలవు ఇచ్చిన తరువాత కూడా సామాన్య పౌరుడిని విడవనని చెప్పడం భావ్యమా? ఇది నియంతృత్వానికి దారి తీస్తుందే కానీ ప్రజాస్వామ్యానికి నాంది పలకదని నేను భావపడుతున్నాను. దయచేసి, ఈ విషయాలను ఆలోచించి,

అతి త్వరలో స్వర్ణకారుల ప్రభుత్వమును, పోలీసు అధికారులను కమాండో పరచి కేరళ ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిధానంగా, ఏదైనా వార్తల్లో ఫిక్స్ చేసి, ఏదైనా చర్య తీసుకోవలసిగా ఉంది అంటే తెలియజేస్తున్నాడు. వారు ముఖ్యమంత్రి గారికి, స్పీకరు గారికి మొదలయ్యాండు. అప్పుడా మాత్రా చర్య తీసుకోవలసిన ప్రతిపక్ష ఉభయ పక్షాలూ చూడం జరిగింది. ఈ కార్యంలో ప్రభుత్వం తీసుకోబోయే చర్య ఏమిటి?

Sri S. Jaipal Reddy:—There are 2 aspects here. One is the specific incident and the other is the general problem. About the merits of the specific incident, there is scope for doubt that the local police have mis-behaved. They did not even pay heed to the search warrant issued by the Magistrate. They mis-behaved and the Goldsmiths were arrested. Secondly, in regard to general issue, the goldsmiths have become highly vulnerable in this respect. I also appreciate the difficulty of the Police Department, in investigation of the thefts. Unless some one is named, it may be difficult for them. As Mr. Venkaiah Naidu, Mr. Madan Mohan and others have informed, a G.O. was issued by the Kerala Government in this behalf and that is worthy of emulation, consideration and imitation and the Chief Minister now respond.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—అధ్యక్షా, దీనిలో రెండు విషయాలన్నాయి. మొదటి విషయం జనల్ వారాన్ మెంట్ రాష్ట్రం అంతటా వీరివైన జరుగుతుంది. దీనికి ఏదైనా ఒక నియమావళిని, నిబంధనను రూపొందించవలసిన అవసరం ఉంది. The second thing is that it has become a regular source of income to the police officials. నిజాయితీపరులన్నారు. వారి సంగతి చూచి, లక్షలు సంపాదించిన వారు ఈ వృత్తులలో ఉన్నారు. నెల్లూరులో జరిగింది. ముందు పోలీసులు వస్తారు. ఏదో లిఫ్టులూ బంగారం కవ్వమంటారు. కేసు ఉండదు అంటారు. లేకపోతే హింసాకాండకు దిగుతారు. దొంగ బంగారం కొనే వానిని శిక్షించవలసినదే. కాదనేది లేదు. పోలీసులు ఈ మధ్య కొత్త పద్ధతుల్లో హింసాకాండకు దిగుతున్నారు. మూతగొండ్ల ప్రాంతం, కారం చల్లడం మొదలైనవి. అందువలననే భయపడడం జరుగుతోంది. పోలీసు పోలీసులు తీసుకున్న పొమ్ము ప్రభుత్వం ఖజానాకు చేరుతుందా? అంటే అది జరగదు. అది జరిగినా సంతోషమే, ఆధనమంతా అవినీతిపరుల చేతికి పోతుంది. వారిని అరెస్టు చేసింది రవ తారీకున కాదు. 1 వ తారీకున, రవ తారీకు సాయంత్రము కోర్టులో హాజరు పరచారు. అతని బంధువులు వెళ్ళి విజిషన్ పెట్టినా, తీసుకోలేదు. అప్పటికప్పుడు ఏదో రకంగా కేసును మూసివేయడానికి గాను, ఏదో అనుమానాస్పద పరిస్థితులలో తిరుగాడుతుండగా పట్టుకున్నట్లుగా చూపించారు. ఆ స్వర్ణకారులకు అంత

re : Harassment of Police on Local
Goldsmith of Karimnagar on
1-8-1983.

జనరల్ మేమిటండి? వారికి దుకాణాలున్నాయి, అటువంటి వారిని మాజీ స్టేట్స్ ముందు పెట్టి, ఒక సంవత్సరంపాటు సత్ప్రవర్తనకు వారు పూచీకి తు ఇవ్వవలసిందని ఉత్తర్వును జారీ చేయించారు. ఇటువంటి మూసపోసిన సమాధానాన్ని ప్రభుత్వము వారు ఎంతకాలము చెబుతారు? మదన్ మోహన్ గారు అంటున్నారు; మేము ప్రభుత్వ స్థానంలో ఉన్నా, అదేరకమైన సమాధానాలు ఇస్తామంటున్నారు. అటువంటి మూసపోత సమాధానాలు ఇచ్చేవారు ప్రతిపక్షానికి వచ్చారు. ప్రతిపక్షంలోనే ఉండి అన్యాయాన్ని ఎదుర్కొంటాను. దాని గురించి మదన్ మోహన్ గారు బాధపడవలసిన పనిలేదు. 1 వ తారీకున కట్టా అనందం, రామోజి సత్ప్రయ్యలను అరెస్టు చేశారు. పోలీసు స్టేషనులో నానా రకాల హింసాకాండలకు గురిచేసిన తరువాత తప్పుడు కేసును పెట్టారు. ఈ ఆరోపణపైన స్థానిక పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ ఉన్నంతవరకూ న్యాయం జరిగింది. వారిని కనీసం జిల్లా చేసి, సీనియర్ అధికారి ద్వారా విచారణ జరిపించాలని మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. పోలీసులు ఇచ్చిన రిపోర్టునే ముఖ్యమంత్రిగారు రోటీన్ గా చదివారు. ఆ రకంగా ఉంటే రామారావుగారు కారు ఆరాముడే న్యాయం చేయాలి.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—అధ్యక్షా, ఒక సూచనను చేయదలచుకున్నాను. మిశ్రులు వెంకయ్యనాయుడుగారు జైలి అన్నారు. అంత దారుణానికి పాల్పడిన సబ్ ఇన్ స్పెక్టరును దయచేసి సస్పెండ్ చేయించాలని కోరుతూ, తేకపోతే న్యాయము జరగదని మనవి చేస్తున్నాను.

12-00 Noon

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అవినీతిపరులైన అధికారులను సమర్థించడమనే సంగతి కాదని మీకు తెలుసు. 1 న అరెస్టు చేశారా లేక 5 న అరెస్టు చేశారా అనేది వుంది. స్వర్ణకారులు కాని ఎవరయినా సరే అన్యాయము జరిగితే ప్రభుత్వము ఉపేక్షించదు. కారణము విచారణ చేసి న్యాయము చేస్తాను. ఇటువంటి అన్యాయాలు జరిగే విధానాన్ని హద్దించము. సామాన్య మానవులకు న్యాయము జరగాలనే ఉద్దేశ్యములో ఈ ప్రభుత్వము పరిపాలన సాగిస్తున్నది.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:— ఇంతకుముందు ముఖ్యమంత్రిగారు గమనించకున్నా బాధ్యతను గుర్తిస్తున్నారనే సంతోషముతో సలహాలిస్తున్నాడం జరిగింది. కేరళ ప్రభుత్వము చేసిన విధానమును బాగా పరిశీలించాలి. పోలీసు అధికారులను కూర్చోబెట్టి వారికి రక్షణ కల్పించాలని చెప్పడము జరిగింది. విర్రవీగిన ఒక ఎస్. ఐ. కోర్టు ఆదేశాలను ధిక్కరించి, ఎవరిని లెక్కపెట్టకుండా ప్రవర్తించి నందువల్ల అయనను సస్పెండ్ చేయాలని అడిగితే న్యాయము కల్గిస్తామని ఒక జనరల్ స్టేట్స్ మెంటు చేయడము ఎంతవరకు సబబు? వీటిపైన ప్రభుత్వ వైఖరి ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— కేరళ జి.ఓ. నాకు యిచ్చారు. వరిశీలన చేస్తాను, పోలీసు డిపార్టుమెంటు అధికారులతో సమాలోచనలు జరిపి తెలియ చేస్తున్నాను. ఆ అధికారి తన అధికారాన్ని ఈ విధంగా దుర్వినియోగము చేసినందుకు శుద్ధమైన విచారణ జరిపించడము అవసరమనేది గుర్తించాను. ఏ విధముగా జరిగినదీ సిబిసిఐడి ఎంక్వయిరీ చేయిస్తాను. ఆ ఎస్. ఐ. ఈ దుర్వినియోగానికి పాల్పడితే శిక్ష యివ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:— ప్రభుత్వములో మేము కూడా వున్నాము. మాకు కూడా ఎక్స్ పిరియన్స్ వుంది. ఈనాడు ముఖ్యమంత్రి సర్వాధికారి. హోమ్ శాఖ కూడా వారిక్రింద వుంది. ఏ విధంగా కస్టడీలో పెట్టి మిరపపాడి చల్లారు. రోకలిబండ ట్రేట్ మెంటు యిచ్చారు అనేవి వున్నాయి. కోర్టు ఆదరును ధిక్కరించినట్లు కన్పిస్తున్నది. కంటెంపు ఆఫ్ కోర్టు అని నోటీసు మెజిస్ట్రేట్ యిచ్చారు. ఫ్రైమాఫేసి కేసు ఎస్టాబ్లిష్ అయినపుడు సస్పెండ్ చేసి విచారణ జరిపించడం అవసరం. Suspension is not a punishment. న్యాయము చేకూరుస్తున్నామని విశ్వాసము కలిగించవలసిన అవసరము వుంది. Let him not understand it as a small one. ఎస్. ఐ. ని చేసి మిగతా విచారణ జరిపించాలి.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—పోలీసు ట్రేడ్ కి వారు కొన్ని, ఈ విషయంలో కఠినముగా వుండవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుందని ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ ఎస్. ఐ. అక్కడే వుంటే సాక్ష్యము ఎలా వస్తుంది ఎవరైనా వచ్చి చెబుతారా? న్యాయరీత్యా, ఫెయిర్ ప్లే దృష్టిలో పెట్టుకొని చూసినపుడు 5 రోజులు వుంచడము తప్పు అనే మాటను ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నందుకు సంతోషము. ఇక్కడ ఒక స్పష్టమైన ఆరోపణ చేస్తున్నపుడు దాని పైన విచారణ జరిపించడానికి ప్రభుత్వం ఒప్పుకొన్నది.

What is the justification in continuing that officer there with all the powers? అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది. ఆ ఎస్. ఐ. ని సస్పెండ్ చేసి విచారణ జరిపించాలి. Let there be an impartial enquiry by the authorities. If the charge is proved to be false, ఆయన తప్పు లేదని తెలితే రీ ఇన్ స్టేట్ ఆయ్యే అవకాశం వుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—కోర్టు అధికారాన్ని ధిక్కరించారని చెప్పేడు తున్నది ఫస్ట్ క్లాస్ మెజిస్ట్రేట్ ఈ విషయమై తుది విచారణ జరిపించడం జరగ లేదు. ఇంజనగకు వారి న్యాయ విచారణలో వుందనుకోవాలి. విచారణలో వుండగా ఏ విధంగా ఉద్యోగులను సస్పెండ్ చేయడం గాని, బదిలి చేయడం కాని మంచిది కాదు. సి.బి.సి.ఐ.డి. ఎంక్వయిరీ చేయిస్తానని చెప్పాను. విచారణ జరిగిన తరువాత తగు చర్య తీసుకొనడం జరుగుతుంది.

Sri M. Venkaiiah Naidu :—In spite of every thing being brought to the notice of the Chief Minister who is also the Home Minister if this is the approach or attitude of the Chief Minister in shielding the corrupt police officials where there is prima facie case, I would only say that the people of this State would draw their opinion.

Sri N. T. Rama Rao :—I once again appeal to this house that I will do justice in this matter.

For the present, the matter is sub- Judice, Sir.

Sri A. Madan Mohan :—I would humbly request the Hon'ble Chief Minister to enlighten the House as to what 'sub-judice'? Let him explain, Sir.

Sri N. T. Rama Rao :—The matter is in the First Class Judicial Magistrate's Court and the case is not yet decided.

Mr. Speaker :—When the Matter is in the Court, it is sub-judice.

Sri A. Madan Mohan :—The Executive Magistrate is the R.D.O. with quasi judicial functions. There is nothing in the Court. I would like to urge whether it comes under 'sub-judice', or not. Let there be a ruling.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—సెక్షన్ 41 సబ్ సెక్షన్ 2 క్రింద నమూనా పైద పరిస్థితిలో అరెస్ట్ చేసినప్పుడు ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేట్ ముందు హాజరు పరచడానికి అవకాశం వుందని మనవి చేస్తున్నాను.

The contempt of Court proceedings are in the Court before the Judicial First Class Magistrate. The case is pending.

Sri A. Madan Mohan :—It is unfortunate, Sir. We want to know very clearly the functioning of the Executive Magistrate. He is now coming totally with another plea of contempt of the court proceedings.

There is sufficient evidence against the erring police officer. There is prima facie case.

(Interruptions)

12-10 p.m.

Sri M. Venkaiiah Naidu :—Sir, unnecessarily, these people were arrested 5 days back and nobody, no police officer is ready to take the complaint, in the Police Station, When Mr. Ramesh, Advocate

and commissioner went to the Station, on the point of contempt of court, then it was known about 5 days illegal confinement. ముఖ్యమంత్రిగారు మీకేమైనా జరిగితే కోర్టుకు చెప్పకొండి, అది కోర్టు తీర్చాలి అని అంటే మనం చేసేది ఏమిటి? రివీలేడి కోర్టు ముందు పెట్టమంటే తహసీల్దారు ముందు పెట్టారు. మంచిగా ఉందండి అని వదిలేశారు. తహసీల్దారు ముందు పెట్టకపోతే, the Sub-Inspector would have been out.

Let there be a complaint registered. What is harm? అధ్యక్షా, తమరు న్యాయవాది. తమరు చెప్పండి. కోర్టు సంగతి తెలివరకూ ఫిర్యాదు తీసుకోరా? దాని మీద చర్య తీసుకోరా? ఎవరైతే కొట్టాలో ఆ ఎస్.ఐ. ను స్పృండ్ చేయకుండా అక్కడే ఉంచితే ఆయనే విచారిస్తారా? సి. బి. సి. బి. డి. విచారణ చేసేది ఏమిటి? తేను జిప్సరు చేసుకోవాలి.

I am not accusing the Government. As head of the Government, as Home Minister, it is the responsibility of the Chief Minister to see that the protection is given to each and every person. ఆ బాధ్యతను చేజిట్టిన ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ వైఖరి తీసుకోవడం సమంజసం కాదు.

The protection should be given to each and every person leave alone the Goldsmiths.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—ఒకటవ తేదీన అరెస్టు చేశారు. వై విచారణ జరిగిందని గౌరవశ్రీమంత్రిగారు వా పదవి భాద్యతతో పోషి ఇస్తున్నాను. ఇంత వరకూ వారు పూచీకత్తు ఇచ్చి వెళ్లారు కాని ఈ పిన్ మైన అన్యాయం జరిగిందని వారు ఫిర్యాదు చేయలేదు. దీని విషయంలో తప్పకుండా సి.బి.డి. విచారణ జరిగించి సరైన న్యాయం చేస్తానని మాత్రం చెబుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—మాకు ఇప్పటివరకూ ఫిర్యాదు ఇవ్వలేదు అని మాకు అన్యాయం జరిగిందని ఫిర్యాదు ఇవ్వలేదని అంటున్నారు.

In your capacity as Home Minister and Chief Minister, they have submitted a Memorandum and you have promised to take action. You failed to take action. Then only they came to the Opposition. Supposing it is true that they have given a Memorandum to you; then I am going to move a privilege motion. Let the Chief Minister correct his statement. Otherwise, it will entitle me to move a privilege motion.

Sri N.T. Rama Rao:—As Chief Minister, I say that I will do Justice in this matter.

Sri A. Madan Mohan:—I am asking the Chief Minister whether anybody has given any representation in this regard?

re : Eviction of Hut dwellers in Vijayawada
in August, 1983.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—నేను చెప్పింది అది కాదు. ఈ నిందితులు అనర్హులు ఈ విధంగా గురి కాబడ్డాయి అని ఫిర్యాదు ఇవ్వలేదు.

Sri A. Madan Mohan:—I am passing on the complaint to you, Sir. (The paper was passed on to the Chief Minister through the Hon'ble Speaker.)

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—నేను మీ మాటనే గౌరవిస్తున్నాను. వారు ఇచ్చివుంటే ఇవ్వలేదని అతను మీరు చెప్పిన మాటల ఆధారంగానే నేను విచారణ జరిపిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—వినతిపత్రం వారి ద్వారా వచ్చిందా రాలేదా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—మీ ద్వారా వచ్చినా చాలు. ఎవరి ద్వారా వచ్చినా నా భాద్యతను నేను వెరచేస్తున్నాను.

Re : Eviction of Hut Dwellers in Vijayawada in August, 1983

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, వ్యాజ్య స్వభావం కలిగివుండి సర్వీసులో వున్న పోలీసులు, ఐర్లరఫ్ అయి లేదా వదలీ విరమణ చేసిన పోలీసు కానిస్టేబుల్లు కొంతమంది విజయవాడలోని సాయుధ రిజర్వు కాలనీకి చెందిన పోలీసు ఖామిలో కొన్ని తాత్కాలిక గుడిసెలను వేశారు. వారిలో కొంతమంది కొన్ని గుడిసెలను తమ సమీప బంధువులకు బాదుగకు ఇచ్చారు. వారికి విజయవాడలో ప్రత్యామ్నాయ వసతి వుంది. ఆ గుడిసెలను ఖాళీ చేసేందుకై అందులో వున్నవారికి ఒక సెల గడువు ఇచ్చారు. తదనుగుణంగా ఆ గుడిసెలో వున్నవారు ఖాళీచేసి విజయవాడలో ఇతరత్రా తమకుగల ప్రత్యామ్నాయ ఇండ్లకు వెళ్లిపోయారు. ఆ విధంగా వారు ఖాళీచేసిన తర్వాత మాత్రమే పోలీసు క్వార్టర్లను నిర్మించేందుకై ఆ తాత్కాలిక నిర్మాణాలను (గుడిసెలను) తొలగించడం జరిగింది. అద్దెలను కోల్పోతున్న కొంతమంది వ్యాజ్యకారులైన పోలీసు కానిస్టేబుల్లు స్థానిక శాసన సభ్యులవద్దకు వెళ్ళి దీనికి ఒక రాజకీయ రంగు వులిమేందుకు వాస్తవాలను వక్రీకరించి చెప్పారు. విజయవాడలో, ఇతరత్రా ఖామి మున్నగు వసతులున్నవారు ఈ విధంగా అక్రమ ఆక్రమణలకు పూనుకుంటున్నారు. ఇది ఒక బెడదగా తయారయింది. ప్రస్తుతం పరిస్థితి శాంతియుతంగా వుంది.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు:—18-8-83 నాడు అకస్మాత్తుగా గత 85 సంవత్సరాల నుండి వుంటున్న హరిజనుల, ముస్లిముల మరియు రెడ్డిల ఇండ్లను పోలీసులు తీసివేయడం జరిగింది. గత 85 సంవత్సరాలుగా నేను చెప్పిన కులాల వారు అక్కడ నివసిస్తున్నారు. మొత్తం 180 ఇండ్లలో 250 కుటుంబాలవారు వుంటున్నారు. 180 ఇండ్లలో కేవలం 5 ఇండ్లు మాత్రం ఇటీవల వేసుకున్న

re : Eviction of Hut dwellers in Vijayawada
in August, 1983.

నూట వాస్తవం. మిగిలిన వారంతా గత 35 సంవత్సరాలనుండి ఉంటున్న వారే. మునిసిపాలిటీకి అద్దె చెల్లిస్తున్నట్లు వారి వద్ద పత్రాలు వున్నాయి. నోటీసు ఇచ్చిన నూట కూడా అబద్ధం. స్థానిక శాసన సభ్యులు జయప్రకాష్, రాజశేఖర్, జయరాజుగార్లు 18వ తేది అక్కడి పోలీసు అధికారులను కలిసి చెప్పడం జరిగింది. చెప్పినా వినకుండా వారి పాకలు పీకివేసి, సామగ్రి పార్ పసి నానా గండరగిళం చేసి చిత్రహింస పెట్టి వానా శిక్షణను చేశారు. ఈ అకాంక్షని వృద్ధులైన పోలీసులు తమ చర్యలను సమర్థించుకుంటూ వారు స్టేటుమెంటు వదిలిపారు. స్థానిక శాసన సభ్యులు ముగ్గురూ వెళ్లి చెప్పినా వినలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు దీనిని పునరాలోచించి నిరాశ్రయులైన వారికి వేరేవోటనయినా స్థలాలు యివ్వవలసినదిగా పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎ. జయప్రకాష్ (విజయవాడ-తూర్పు) :—అధ్యక్షా, అక్కడ ఘూమారు 200 కుటుంబాలు ఉన్నాయి. వీరికిన ఇంట్లు 108. వారిలో చాలామంది వారిజనులు. 30 సంవత్సరాల నుండి అక్కడ వుంటున్నవారు. మేము ఎస్.పి.సి కలిసి కనీసం సూచనకా దృష్టితోనైనా వారికి ఆల్టర్నేటివ్ నైట్ ఇవ్వండి అని చెబితే మీరు కమిషనర్ దగ్గరకు వెళ్ళండి, అది చూపని కారు అని వారం చెప్పారు. మేము మునిసిపల్ కమిషనరుకు, మేయర్ కు రిప్రజెంటే చేశాము. మునిసిపాలిటీవారు మావద్ద స్థలాలు లేవు, మేము యివ్వలేము అన్నారు. మీరు 12-20 p. m. స్థలం యిచ్చేవరకైనా వార్షికాలములో పిల్లాపావలతో వారు ఎక్కడ వుంటారు సడన్ గా పీకి వేస్తే అని అడిగినా, మాకు ఎటువంటి రెస్పాన్సు యివ్వకుండా ఎస్.పి. గారు నిర్దాక్షిణ్యంగా యీ యిండ్లను పీకివేయడం జరిగింది. వారు చెప్పినట్లు ఎక్కువ మంది కానిస్టేబుల్స్ కాదు. మెజారిటీగా నివసించే పేద వర్జీలు, 20, 30 ఏండ్ల నుండి నివసిస్తున్నారు. 1978 నుండి మాకు తెలిసి నంకవరకు విజయవాడ పట్టణములో ఆల్టర్నేటివ్ నైట్ చూపించకుండా యింత వరకు ఎక్కడ ఏ ఎంక్లోచ్ మెంటును తీసివేయడం జరగలేదు, మొట్టమొదటి సారిగా యిది జరిగింది.

(శ్రీ కె. పి. రెడ్డయ్య (పుయ్యూరు) :—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వ భూములలో ఎంక్లోచ్ మెంటు వుంటే వాటిని తొలగించడానికి ప్రభుత్వానికి హక్కు లేదనడం లేదు. పబ్లిక్ యింపార్టెన్స్ వుండి అత్యవసరమైన యాక్ట్ అయి వుంటే వారికి మూడు నెలల నోటీసు యిచ్చి ఆల్టర్నేటివ్ నైట్ చూపించి వేయాలి. మదరాసు ప్రభుత్వములో కరుణావిధిగారి కాలములో ఎట్లాగెతే స్లం క్లియరెన్సు తీసి నవ్వడు ఏ విధంగా అయితే వర్మనెంటు స్ట్రక్చర్స్ కట్టించి యిచ్చారో అట్లా చేస్తే అత్యంతరం లేదు. మొన్న 18వ తేదీవాడు జరిగినటువంటి సంఘటన సమాజములో 75 వర్సంటుగా వున్న బికర్ సెక్షన్సుకు తెలుగు రేకము ప్రభుత్వము మీద వున్న నమ్మకాన్ని వమ్ము చేసింది, అసీనర్స్ ఆ విధంగా చేయించారు. ప్రభుత్వానికి తెలిసో తెలియకుండానో యీ అసీనర్స్ ఏ విధంగా వైశాచికంగా ప్రవర్తించారంటే పిల్లాశెల్లలతోపాటు వారందరిని రెప్పుపాటులో

180 కుటుంబాలవారిని ప్రత్యేకంగా ఒక బుల్ డోజరును పెట్టి దున్నినట్లు దున్ని వేళారంటే అధికార పార్టీ ఎం. ఎల్. ఎ. they are responsible persons of the Constituency. It is an established fact. You have given your manifesto but you are not implementing it. Are you again amending your principles? వెళ్ళి రిప్రజంటు చేసేవప్పటికీ కనీస మర్యాద అయినా అఫీసర్లు వారికి యివ్వలేదంటే నిజంగా యీ ప్రభుత్వము బీదవారి పట్ల వంటి కాలు మీద లేచి అనాలోచితంగా ప్రవర్తిస్తున్నదో అర్థం అవుతున్నది. పేదవారు అంటే చాలు, యిమిడియెట్, కమాన్, డిమాండ్ అని ఆ విధంగా ప్రైవేట్ కృత్యం చేసి బీద ప్రజాందరిని రోడ్ల పైన పడవేశారు. ఒక విషయం ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇప్పుడు మీరు పోలీసువారికి క్వార్టర్లు కడుతున్నారు. బీదవారు అక్కడ 30 సంవత్సరాల నుండి వుంటున్నారనేది ఎస్టాబ్లిష్డ్ ఫ్యాక్ట్. ఈ ప్రభుత్వంగాని పోయిన ప్రభుత్వం గాని ఆ రూలు మార్చలేదు. 12 సంవత్సరాలు కంటిన్యూవ్ ఆక్యుపేషన్ లో ఎవరైన వుంటే అటోమేటిక్ గా వారికి రైటు వచ్చి వుంటుంది. దానిని ఏ విధంగా మీరు వయలేట్ చేశారు? కనీసం ఎవరె నా ప్రాదరాశాదులో ప్రైవేటు ల్యాండులోకి - ఎన్. టి. ఆర్. ల్యాండులోకి వెడితే దానికి ఎన్.టి.ఆర్. స్ట్రక్చింగ్ రుకు వెళ్ళి పై ఆర్డరు తీసుకువస్తే రెండు సంవత్సరాలు అయినా తీరేవయలేకపోతున్నారు. మీరు బీదవారు అని ఒక ఊణములో దున్ని వేశారు. అసలు ఎవరె నా ప్రైవేటువారు చేస్తుంటే మీరు అక్షేపణ చెప్పాలి. రక్షణ యివ్వవలసిన ప్రభుత్వమే యీ విధంగా వయలేట్ చేసి బీదలను ఆరాచకంగా చేస్తూ వుంటే ఏ విధంగా సమర్థిస్తారు? మీరు వారికి ప్రైవేటు సైట్ కాని యివ్వలేకపోయారా? 30 సంవత్సరాల నుండి వున్న హక్కును ఎందుకు తీసివేశారు? పార్టీ కన్నిడ రేషము కాకుండా బీద వారిపట్ల మీ పార్టీ దృక్పథం ఏమిటి? మీరు ఒక పక్షంగా వుండండి. మేము ఒక పక్షంగా వుంటాము, ఆ విధంగా చక్క చేసుకుందాము, కాని బీద ప్రజల పట్ల మీ దృక్పథం ఏమిటో విశదీకరించవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. సమ్మయ్య (పరకాశ):—అధ్యక్షా. ఇది చాలా సెన్సిటివ్ ఇష్యూ. పేదలకు సంబంధించిన విషయం. అందులో విజయవాడ నడిబొడ్డున ఒక కాలన గట్టున వేసుకున్న పేదవారి యిండ్ల విషయం. వాటిని నిర్దాక్షిణ్యంగా పీకివేసి నందున దాదాపు 100 కుటుంబాలవారు నిరాశ్రయులై నారు. పేద ప్రజలు ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకొని, గుడిసెలు పోయి మంచి ఇండ్లు కట్టిస్తారు. రామారావు గారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత అని ఆశించిన యీ రోజుల్లో. వున్న గుడిసెలను తీసివేసిన వర్గస్థితి వస్తే—నాకు విశ్వాసం వుంది—ముఖ్యమంత్రిగారు కేవలం అఫీసర్లు యిచ్చిన రిపోర్టు మీద ఆధారపడి యాక్షను తీసుకుంటారని నేను నమ్మడం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా పరిశీలన చేసి వారికి హౌస్ నైట్స్ యివ్వడానికి ముందుకు వస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా యీ ల్యాండు-పి.డబ్ల్యు.డి. వారిది. పోలీసువారి స్వంతం కాదు. పోలీసు క్వార్టర్లు

కావాలంటే యింకా ల్యాండు వుంది, అది కొని యివ్వడానికి అవకాశం వుంది. దాదాపు 30 సంవత్సరాల నుండి అక్కడ నివాసం వున్నవారి యిండ్లను ఒకే సారి నోటీసు ఇవ్వకుండా తీసివేయడం దుర్మరమైన చరిష్టి. వారికి నోటీసు యిచ్చామని తప్పదు సమాచారం అందజేసినట్లంది. అక్కడ వున్న లోకల్ ఎం.ఎల్.ఎ.లు మేయరుకు రిప్రజెంట్ చేస్తే వానిని ఎప్పిస్టు చేయించడం వరకే గాని వారికి తిరిగి స్థలం యిచ్చేదానికి లేదంటారు. కమిషనరు గారిని అడిగితే మేయరుగారు ఒప్పుకుంటే అభ్యంతరం లేదంటారు. ఈ చరిష్టికాలు వున్నవి. ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేసేది, ప్రత్యేకంగా ఒక స్పెషలు అఫీసరును పేసి దానిలో సోన్ లెస్ వూర్ ఎంత మంది వున్నారో తెలుసుకోవడానికై జరిపించండి. వారికి వేరే యిండ్ల స్థలం చూపించండి పాపకపురం అనే గ్రామములో కొంతవలం వున్నట్లు తెలుస్తున్నది. దానిని ఇప్పించడానికి ముందుకు రావాని ముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రత్యేకంగా మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) ఎన్.టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు తెలియజేసిన సూచనలు విన్నాను. అక్కడ పోలీసు అధికారులు, జవాన్లు స్థలం ఆక్రమించు కొని యిండ్లు వేకారన్నారు. అలాగ ఆ విధంగా అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తే అధికారులపట్ల మాకు సానుభూతి లేదు. గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన సూచన లను ఆయోదిస్తున్నాను. నిజంగా పేదవారు నిరాశ్రయుడై, బయటి వారు పోలీసు డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన వారు ఎవరయిన అక్కడ గృహాలు వేసు కొని యింతకాలం నుండి అక్కడ వుంటే, వారికి ఆ సౌకర్యం కలిగించడం ప్రభుత్వ వుద్దేశం కాదు. కాబట్టి వారికి ప్రత్యమ్నాయంగా వేరే గృహస్థలాలు ఏర్పాటు చేయడానికి తక్షణ చర్యలు తీసుకుంటామని తెలియజేస్తున్నాను.

Re : Bogus Toddy Tappers' Society in Nellore District.

అబ్కారీ శాఖమంత్రి ((శ్రీ) టి. జీవన్ రెడ్డి:— అధ్యక్షా, 1982-83 సంవత్సరానికి నెల్లూరు జిల్లా, వాకాడు తాలూకాలు 23 గిరి కార్మికల సహకార సంఘాల దుకాణాలున్నాయి. ఇందులో 3 వర్గాలకు చె దినవి 14 దుకాణాలు. 9 దుకాణాలు వ్యక్తిగతమైన వారివి. ఈ మూడు వర్గాలను యిలా వివరించడం జరిగింది.

1. కోట వర్గం, 9 దుకాణాలు. ఇవి కోట వెంకన్నపాలెం కోకుపాడు గ్రామాల అవసరాలు తీరుస్తాయి.
2. నెల్లూరు-పాలెం వర్గం, రెండు దుకాణాలు. ఇవి నెల్లూరు పాలెం, వల్లమళ్ల గ్రామాలు అవసరాలు తీరుస్తాయి.

8. బల్లిరెడ్డిపాలెం వర్గం-తొమ్మిది దుకాణాలు, ఇవి—

- (ఎ) బల్లిరెడ్డిపాలెం.
- (బి) మోమిడి.
- (సి) మూలసాదర.
- (డి) తమ్మినవల్లం.
- (ఇ) తూపిలి.
- (ఎఫ్) ఉత్తర నెల్లూరు
- (జి) మంజువాక.
- (హెచ్) యల్లగిరి.
- (ఐ) యేరూరు.

గ్రామాల అవసరాలు తీరుస్తాయి.

1982-83లో, బల్లిరెడ్డి పాలెంకు చెందిన 9 దుకాణాలు మంజూరయ్యాయి.

వాకాడు తాలూకాలోని కోట, వెంకన్నపాలెం, చుండూరు గ్రామాల గీత కార్మికులు కాసన సభ్యులు శ్రీ నల్లవరెడ్డి చంద్రశేఖర్ రెడ్డిగారి ద్వారా నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరుగారికి ఇచ్చిన విజ్ఞాపన అందింది. 15-8-1983 తేదీగల ఈ విజ్ఞాపనను కలెక్టరు విచారణ నిమిత్తం 18-8-1983న ఆజ్ఞాకరి సూపరిం తెుండింగుకు పంపారు. గౌరవనీయులైన కాసన సభ్యుడుగారికి కలెక్టరు 21-8-1983న మధ్యకాలిక జవాబు పంపారు. విజ్ఞాపనలో పేర్కొన్న ఆరోపణలను గురించి విచారణ జరిపి, వెంటనే చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుందని కలెక్టరు అందులో వివరించారు. గీత కార్మికుల సహకార సంఘ పథకముల క్రింద కేటాయించిన కల్లు దుకాణాలను కొంతమంది బిసామీ సభ్యులు అనుభవిస్తున్నారని ఈ కారణంగా, యదార్థ సభ్యులకు ప్రయోజనాలు అందకుండా పోతున్నాయనే ఆరోపణను గురించి విచారణ జరిపే వనిని గూడూరు సర్కిలు ఇన్‌స్పెక్టరుగారికి అప్పగించడం జరిగింది. 23-8-1983 నాటికి ఆయన తన నివేదికను సమర్పిస్తారు. ఏవైనా అగ్రమాలు జరిగినట్లయితే చర్య తీసుకుంటారు.

1983-84 సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఆజ్ఞాకరి విధానంలో, ఒకే రెవిన్యూ గ్రామానికి వర్తించే గీత కార్మికుల సహకార సంఘానికి కల్లు దుకాణాలను కేటాయించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ విషయంలో ఆజ్ఞాకరి సూపరిం తెుండెంటు ఇప్పటికే చర్యకువకర్చిమించారు వైన పేర్కొన్న కోటా, వెంకన్న పాలెం గ్రామాలు రెండు ప్రస్తుతానికి ఒకే రెవిన్యూ గ్రామం. అది కోటా వర్గంలో చేర్చబడింది. అదే మోస్తరుగా, మంజువాక బల్లిరెడ్డిపాలెం గీత కార్మికుల సహకార సంఘం వర్గంలో వున్నది. ఆజ్ఞాకరి సూపరిం తెుండెంటు. విడిగా గీత కార్మికుల సహకార సంఘాలు ఏర్పాటు చేసుకోవలసిందని బల్లిరెడ్డి పాలెం సంఘానికి నోటీసులు జారీ చేశారు. కల్లుదుకాణాలు ఒకే పూరికి వర్తించే

సందర్భాల్లో వాటి ఉనికి కొనసాగుతుంది. బినామీ సభ్యులకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులన్నింటినీ తనిఖీ చేయాలని కట్టుకట్టమైన ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. అటువంటి బినామీ సభ్యులను తొలగించి, సంఘంలో యధార్థమైన సభ్యులను చేర్చుకోవడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు.

కలెక్టరు తెలియజేసినట్లుగా స్కీలు ఇన్‌వెస్టిగేటర్లు నిర్వహించిన విచారణలో ఏవైన అక్రమాలు జయలు పడినపుడు, గీత కార్మికుల సహకార సంఘాలు ఈ క్రిమంగా పనిచేసేటట్లు చూపే నిమిత్తం వెంటనే చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి చంద్రశేఖరరెడ్డి (వెంకటగిరి):—అధ్యక్షా, గీత కార్మికులు లేని గీత కార్మిక సంఘాలు మా జిల్లాలో చాలా ఉన్నాయి. ఒక ఉన్నతాధికారిని అక్కడికి పంపించండి. కోట్లలో ఒక సంఘం ఉందని వారు అన్నారు. చెట్టు ఎక్కి కుండను దించమనండి. చెట్టు ఎక్కి ఎంతమంది ఆ సొసైటీ సభ్యులు కుండను దించగలుగుతారో చూడండి. నూటికి ఒక్కరు దించినా ఆ సొసైటీని ఉంచండి. దానిలో ఉన్నదంతా బోగస్ పేర్లు. అందులో గీత కార్మికులు సభ్యులుగా లేరు. గీత కార్మికులను కూలీలుగా వాడుకుంటున్నారు. నిజంగా వారిని ఎందుకు సభ్యులుగా చేర్చుకోరు? వెంటనే దర్యాప్తు చేయించి వారిని సభ్యులుగా చేర్చుకోవాలి. అసలు గీత కార్మికునికి నష్టతత్వం లేని గీత కార్మిక సంఘాలు ఎందుకు? అది దండగ అని మనవిచేస్తున్నాను. 23 సొసైటీలు ఉన్నాయని అన్నారు. అందులో ఒక్కటి అయినా మంచిది ఉండేమో చూడండి. దానికి పరీక్ష ఒక్కటే. ఆ సొసైటీలో ఎవరైనా చెట్టు ఎక్కి కుండ దించితే ఆ సొసైటీ మంచిని మీరు కన్పించేయండి.

శ్రీ బి. జీవన్ రెడ్డి :—తప్పకుండా విచారణ జరిపించడం జరుగుతుంది. ఇదివరకు పంపిన స్కీల్ ఇన్‌వెస్టిగేటర్లుగా కాక అసిస్టెంట్ ఎక్సైజు సూపరింటెండెంట్‌ను విచారణ చేయడానికి ఉపయోగిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. సాధ్యమైనంత తొందరలో రిపోర్టు తెప్పించి గౌరవనీయులైన కాననసభ్యులకు కూడా తెలియజేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ తె. మస్తానయ్య (గూడూరు) :—గీత కార్మికులు అడవి జాతులకు సంబంధించినవారు. వీరు తరతరాలుగా ఎన్నో కష్టాలకు గురి అయినారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 35 సంవత్సరాలు అయినా ఇంకా ఈ బోగస్ సంఘాలకు గురి అవుతూనే ఉన్నారు. ఈ బోగస్ సంఘాలవల్ల మన రాష్ట్రం నుంచి ఎన్ని కటుంబాల వారు యితర రాష్ట్రాలకు వలస పోయారో బోగట్టా ఉందా? గీత కార్మికులకు ఎక్స్-గ్రేషియా ఎంత యిస్తున్నారు? దానిని వెంచే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందా? గాయపడిన గీత కార్మికులకు యంతకుమందు యిచ్చే ఎక్స్-గ్రేషియా పెంచడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తుందా? వేలం పద్ధతిని అవుచేసి ఈ గీత కార్మికులకు యిచ్చే ఆలోచన మన ప్రభుత్వానికి ఏమైనా ఉందా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు నెల్లూరు జిల్లాలోని బోగన్ సొసైటీలో గురించి కాకింగు అయ్యన్నను యిచ్చారు. దానిని గురించి మనవిచేశాను. ఏ సొసైటీలో అయినా బోగన్ మెంబర్స్ ఉంటే వారిని తొలగించడానికి పూర్తి చర్యలు తీసుకొనడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక సేత పారిశ్రామిక సహకార సంఘంలో 50% డైరెక్టుగా ట్యాక్స్ ప్రొఫెషన్ లో పార్సిషియల్ చేసేవాడు, మిగిలిన 50% ఆక్రెడెన్స్ లో ఇన్ వాల్వ్ అయినవారిని మెంబర్స్ గా ఉండేట్లు రూల్స్ మార్చడం జరిగింది. ఈ విజినెస్ లో ఇన్ వాల్వ్ కాకుండా స్టాఫ్ లు పార్టీయర్స్ ఉంటే తొలగిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను ఇదవరకు 2 వేల రూపాయలుగా ఉన్న ఎక్స్ ప్రెసియన్ యిప్పుడు 5 వేలుగా పెంచడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నది.

GOVERNMENT BILL

The Andhra Pradesh Horse Race (Abolition of Turf Agencies) Bill, 1983.

Sri N. T. Rama Rao :—Sir, I beg to move that leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Horse Race (Abolition of Turf Agencies) Bill, 1983.

Mr. Speaker :—Motion Moved. The question is “that leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Horse Race (Abolition of Turf Agencies) Bill, 1983”.

(Pause)

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1983-84 DEMANDS FOR GRANTS.

Social Welfare-Tribal Welfare-Women and Child Welfare.

Smt. K. Pratibha Bharathi (Minister for Social Welfare) :—Sir, I beg to move :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 226,13,52,000 under Demand No: XXVII-Social Welfare.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 31,67,84,000 under Demand XXVIII—Tribal Welfare”.

“That the Government be granted sum not exceeding Rs. 13,51,83,100 under Demand No. XXIX Women and Child Welfare.”

Mr. Speaker :—Demands moved. Now I request the Hon'ble Members to move their cut motions.

Sri P. Rajam:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 226,13,52,000/-for Social Welfare by Rs.100/-

సాంఘిక సంక్షేమ హస్తాంతరంలో అవినీతిని అరికట్టనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 226,13,52,000/- for Social Welfare by Rs.100/-

వసతి గృహాలలో విద్యార్థుల ఎంపికలో జరుగుచున్న అవకాశాలను అరికట్టనందుకు నిరసనగా—

To reduce the allotment of Rs.226,13,52,000/-for Social Welfare by Rs. 100/-

జిల్లాకు రెండు వసతి గృహముల ఎంపికలో ప్రభుత్వం పక్షపాతంగా వ్యవహరించినందుకు నిరసనగా—

Sri K. Nagarjuna Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 226,13,52,000/-for Social Welfare by Rs.100/—

ప్రకాశం జిల్లా మార్కాపురం డివిజన్ లోని జెన్నవారి పేట సమితి ఏరియా లోని హరిజన, గిరిజన, ఇతర వెనుకబడిన అవగతుల హస్తాంతరంలో విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటకు యంతవరకు ఎంపిక చేయనందుకుగాను—

Sri D. Sripada Rao:—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 226,13,52,000/- for Social Welfare by Rs. 100/-

కరీంనగర్ జిల్లా మండ్రేన నియోజక వర్గంలో బలహీన వర్గాలకు సాంఘిక సంక్షేమకాని గృహవసతి పథకాన్ని చేపట్టనందుకుగాను—

Sri P. Jagan Naik:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 31,67,84,000/— for Tribal Welfare by Rs. 100/-

గిరిజన పాఠశాలలో ఉపాధి పథకాలు చేపట్టనందుకు, రహదారి సౌకర్యాలు కల్పించనందుకు, ఆరోగ్య, వైద్య, మంచినీటి సదుపాయ పథకాలు చేపట్టనందుకుగాను—

re : Recommending the Government to Suitable Amendments to the A.P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

To reduce the allotment of Rs. 31,67,84,000/—for Tribal Welfare by Rs.100/—

అటవీ సంపదను గోజనుల నుండి కొనుటలో గిరిజన కార్పొరేషన్ కిద్ద వహించనందుకు నిరసనగా—

Sri Mohd. Rajab Ali:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 13,51,83,100/—for Women and Child Welfare by Rs. 100/—

మహిళలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికడ్రామనికావించిన వాగ్దా నాలకు భిన్నముగా ఇటీవల రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికట్టుటలో వై ఫల్యం చెందిన ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా—

Sri M. Venkaiah Naidu:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 13,51,83,100/— for Women and Child Welfare by Rs. 100/—

మహిళలకు గ్రామీణ పాఠశాలలో మరుగు దొడ్ల నిర్మాణమునకు తగిన నిధులు కేటాయించనందుకు.

Sri K. Venkateswara Rao:—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 13,51,83,100/- for Women and Child Welfare by Rs. 100/—

స్త్రీ సంక్షేమం కొరకుగాని, స్త్రీ జనాభ్యుదయం కొరకు మాతన పథకా లేమి ప్రభుత్వం చేపట్టనందుకు నిరసనగా—

Mr, Speaker :— The cut motion moved.

NON-OFFICIAL RESOLUTION

re : Recommending the Government to suitable amendments to the A.P. Agricultural Lands Ceiling Act empowering the District Collectors— (continued from 19-8-83)

12-40 p.m. శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:—అధ్యక్షా, భూసంస్కరణల చట్టానికి సంబంధించి శ్రీమతి మల్ల పుర్రాజ్యంగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ అనధికార పీఠానాన్ని బల పరుస్తూ నేను మాట్లాడుతున్నాను. ఈ సమస్యకు రాజకీయ ప్రాముఖ్యత, ఆర్థిక సంబంధమైన ప్రాముఖ్యత ఉన్నాయి. గ్రామసీమలలో భూస్వాముల వట్టు చెబ్బితీయడం అనేది భూసంస్కరణల ప్రధాన లక్ష్యం. అట్లాగే దున్నుకునే

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A.P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

పేదవాడికి భూమి ఇవ్వడం, అట్లాగే వ్యవసాయ క్యాకునికి భూమి కల్పించడం, కౌలుదారి రూపంలో గాని ఇంకొక రూపంలో కాని ఉన్న ఈ జమీందారి వ్యవస్థను రద్దు చేయడం ఈ భూసంస్కరణల ప్రధాన లక్ష్యం. ఇప్పుడున్నటువంటి భూసంస్కరణల చట్టం ఈ ఆశయాన్ని సాధించడానికి సరైన విధంగా లేదు. దానిని అమలు చేసే ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వోద్యోగులయొక్క ఉద్దేశాలు దానికి కిన్నంగా ఉన్నాయి. అనలు ఈ చట్టంలో కొన్ని లోపాలు కూడా ఉన్నాయి. వాటిని సవరించాలి ఈ తీర్మానపు ప్రధానమైన ఉద్దేశం. భూసంస్కరణల చట్టం ప్రవేశ పెట్టినప్పుడే అనాడు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నా శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు గారు 17 లక్షల ఎకరాల మిగులు భూమి దొరుకుతుంది, అది పేదలకు పంచి పెట్టవచ్చునని అన్నారు. అంతకముందు అమలులో ఉన్నా కౌలుదారి చట్టాల ప్రకారంగా రక్షిత కౌలుదారులుగా ఉన్నటువంటివారికి తమ హక్కులు తమకు ఉంటాయి, అదిగాక మిగులుభూమి 17 లక్షల ఎకరాలు ఉంటుందని అనాడు వారు ప్రకటించారు. కాని ఇప్పుడు సుమారు 7-1/2 లక్షల ఎకరాల మిగులు భూమి ఉందని లెక్కలు చూపిస్తున్నారు. ఆ 7-1/2 లక్షల ఎకరాలలో కూడా ఇప్పుడు మేము 4-1/2 లక్షల ఎకరాలు తీసుకొనడానికి వీలు ఉంది, మిగిలినది కోర్టులో పెండింగులో ఉన్నాయని అన్నారు. అందులో స్వాధీనం చేసుకున్నది 2 లక్షల ఎకరాలు అన్నారు. పంచింది 1-1/2 లక్షల ఎకరాలు అని చెబుతున్నారు. ఈ రకంగా ఎవరికి ఇష్టము వచ్చినట్టు లెక్కలు వారు చూపుతూ ఉన్నారు. మాకు ఉన్నటువంటి సమాచారం ప్రకారంగా ఈ భూసంస్కరణలు కనుక ప్రభుత్వం నిజాయితీగా అమలు జరిపినట్లయితే పది లక్షల ఎకరాలు వైననే తేలుతుంది. 17 లక్షలవరకు కూడా ఉండవచ్చు. అందులో అతిశయోక్తి మాత్రం లేదని చెప్ప వలసి వస్తుంది. కాని పది లక్షల ఎకరాలకు ఎట్టి పరిస్థితిలో మిగుల భూమి తగ్గదు. అయితే దీనిని తీసుకోవలసినటువంటి నిజాయితీ ఆ ఉత్సాహము మాత్రము ప్రభుత్వం మీద ఉండవలసిన అవసరం కూడా ఉంది. ఇటీవల సుప్రీము కోర్టునుంచి రెండు తీర్పులు కూడా మనకు వచ్చినాయి. మొన్ననే వచ్చిన ఒక తీర్పు సమిటంటే మైనర్ పిల్లలకు, ఒకవేళ ఈ భూసంస్కరణల చట్టము అమలులోనికి రాగానే వాళ్ళ కనుక పంచుకున్నట్లయితే హిందూ కుటుంబ ధర్మశాస్త్రం ప్రకారంగా ప్రత్యేకమైనటువంటి ఫేమిలీ అవుతుందికదా. కాబట్టి ఇంటిలో ఎంత మంది మైనర్ మగ పిల్లలు ఉన్నట్లయితే అంతమందికి కూడా చాటాలు ఇవ్వాలి అని సుప్రీము కోర్టుకి కొంత మంది స్పెషల్ లివు తీసుకుని వెళ్ళితే ఆ సందర్భంలో సుప్రీము కోర్టువారు మొన్న ఇచ్చినటువంటి తీర్పు సమిటంటే ఆ రకంగా ఇవ్వడం చెల్లనేరదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ భూసంస్కరణల పీఠింగు పరిమితి చట్టము ఏదైతే ఉండో దాంట్లో నిర్దేశించిన ప్రకారంగానే మేజర్ పిల్లలకు మాత్రమే హక్కు ఉంటుంది మైనర్ పిల్లలకు అలాంటి హక్కు లేదనిచెప్పి నిర్బంధంగా వారు తీర్పు చెప్పారు. అదే రకంగా ఇంతకుముందు మరికొంతమంది సుప్రీము కోర్టుకి వెళ్ళారు.

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A.P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

వారు తెలిపింది ఏమిటంటే మేము అమ్ముకున్న భూములు ఇతరుల కబ్జాలో ఉన్నాయి : దా ఆ రకమైన భూములను మేము ఎలాగ తీసుకోవాలి ? అది మా కుటుంబం యొక్క పరిమితిలో హోల్డింగులో మీరు చేర్చడం న్యాయం కాదు అన్నారు. దాని కూడా వారు చెప్పింది ఏమిటంటే ఈ చట్టము అమలులోనికి వచ్చిన తరువాత మీరు ఎవరికి అమ్ముకున్నా, ఎవరికి పంచుకున్నా దాని విక్రయాలు ఏమి చేసినప్పటికై నా అది అన్నీ కూడా మీ హోల్డింగులో భాగంగా లెక్కించబడతవి. మీ కబ్జాలో ఉన్నా లేకున్నా. కబ్జాలో ఉంటేనే మీ హోల్డింగులో చూస్తాము, కబ్జాలో లేకుంటే చూడము అనడానికి వీలు లేదు కాబట్టి అది ఎవరి కబ్జాలో ఉన్నప్పటికీ మీ పట్టాభూమి క్రిందనే, మీ హోల్డింగు లోనే అది భాగముగా పరిగణించబడుతుంది. ఆ విధంగా పరిగణించి మీ స్వంత సాగులో ఉన్నటువంటి, మీ స్వాధీనంలో ఉన్న భూమిలోనే మిగులభూమి తీయడం జరుగుతుందని కూడా చెప్పారు. నిజానికి ఈ రెండు సుప్రీము కోర్టు తీర్పులు మన ప్రభుత్వానికి ఎ.తో బలాన్ని ఇస్తాయన్నమాట. దీనితోబాటు, వినామి ట్రాన్స్ఫర్లు చాల జరిగినాయి. ఈ రోజుకి కూడా ఉన్నాయి. ఇప్పుడు మిగుల భూమి అంతా తేలేది ఎక్కడయ్యా అంటే దొంగ పేర్లతో వారు దాచు కున్నటువంటి భూములలోనే. వందల వేల ఎకరాలు ఒక్కొక్క భూస్వామికి ఉంటుంది ఈ రోజున. కాగితం మీద మాత్రం 30, 40 ఎకరాలకన్న ఎక్కువ ఉండదు. మూగాణి అయిన పక్షంలో ఆరు ఎకరాలు ఏడు ఎకరాలు అని మాత్రమే చెబుతారు. మెట్ట మాత్రం 30 ఎకరాలు, 25 ఎకరాలు, 20 ఎకరాలు అని చెబుతూ ఉంటారు. కాని ప్రదేశం మీదకి కనుక వెళ్లి చూసినట్లయితే వందల వేల ఎకరాలు ఒకే భూఖండంగా ఉంటుంది. అటువంటి పరిస్థితిలో కనీసం ఎవరికై నా తోస్తున్నది. కాని ఏమిటి ఇది ? కాగితం మీదేమో ఏడు ఎకరాల మూగాణి లేకపోతే పది ఎకరాల మూగాణి మెట్ట అయినట్లయితే ఏదో 15 ఎకరాలు 25 ఎకరాలు అని ఉంటుంది. కాని ప్రదేశం మీదకి వస్తే వందల వేల ఎకరాలు వస్తున్నాయి; ఏక ఖండంగా. దీంతో ఉన్న మోసం ఏమిటి పరిశీలిద్దాము అనే మాట ఒక్కరికీ రావడం లేదు. ఎన్ని కంప్లయింట్సు ఇచ్చినప్పటికీ కూడా చివరికి కానన సభ సభ్యులం మేము కూడా ప్రాత పూర్వకంగా ఇచ్చినప్పటికీ కూడా ఈ రోజు వరకు విచారణ జరపడం లేదు. కారణం ఏమిటి అంటున్నారు. ట్రిబ్యునల్ లో ఒకసారి అది నిర్ణయం అయిపోయింది. ట్రిబ్యునల్ లో నిర్ణయం అయిపోయిన తరువాత దానిని మనం తిరగతోడడానికి వీలు లేదు అని అంటూ ఉన్నారు, కాని అధ్యక్షా, రెండు సూత్రాలు ఉన్నాయి. ట్రిబ్యునల్ లో ఇది తీర్పు అయినప్పటికీ కూడా తిరగతోడే అధికారం ఉన్నది చట్టములో. కాని పెసిఫిక్ గా లేదు అనే అర్థము వెట్టుకుని చేస్తున్నారు. దాని కోసం మేము ఏమి అన్నాము అంటే ఆయ్యా, కలెక్టరుగారు తనంతట తానుగా గాని లేదా ఇతరులు ఎవరైనప్పటికై నా దరఖాస్తు పెడితే తాను వెంటనే

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A.P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

విచారణ జరిపి ఏ పేరుతో మిగులభూమి దాచబడి ఉన్నట్లుంటేనా, అది భూమి ట్రాన్స్ఫర్ గాని లేకపోతే పొంగ అమ్మకం గాని లేకపోతే దాని దాన విక్రయం గాని లేదా మరే రకంగా అయినా గాని జరిగినా దాని నందా కూడా తెలిసి తీయాలి. తీసుకుని దానిని భూమిగాని ప్రజలకు పంచివెట్టాలి. ఇది ఈ వచన యొక్క ముఖ్యమైన ఉద్దేశం. ఈ విషయంలో ఇదిపాటు చేసు వాన్ అక్టివ్ యల్ బిల్లుని కూడా ప్రవేశ పెట్టాను. పోయిన ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడున్నారు. వాళ్ళున్నది ఏమిటంటే దానికి పెరిడెంటు అమోదం కావాలి అన్నాను. ఈ ప్రభుత్వం తలచుకుంటే పెరిడెంటు అమోదం తెచ్చుకోవడం కూడా ఏమంద పెద్ద కష్టము కాదు. వైగా భూస్వాముల వద్దము, దానికి పవరణ మనం చేసుకుని అమలు జరుగుతూ పోతున్నది. కాని దురదృష్టము ఏమిటంటే భూస్వాముల దగ్గర ఉన్న ఈ మిగుల భూములు వివిధ గకాల పేర్లతో దాచబడి ఉన్నటువంటి దానిని తీయడానికి ప్రయత్నానికి ఇష్టము లేక పోయిన ప్రభుత్వం ఆ పని చేయలేదు. కనీసం ఈ ప్రభుత్వం అయినా చేయాలి. రి నెలలు అవుతుంది వీరు అధికారంలోనికి వచ్చి. ఈ ఎనిమిది నెలలలో వీరు అనేక విషయాలు గందరగోళాలకు దారితీసే చట్టము కూడా చేశారు. అనేక రకాల ఆర్డి నెన్సులు తీసుకు వచ్చారు. కాని భూస్వాముల గురించి వీరు ఎందుకు చేయలేదు? దాని మీద మీకు ఉన్న స్వేచ్ఛం ఏమిటి? మొన్న అధికార పతనం నుంచి ఒక నాయకుడు, ఈ శాసన సభలో చూట్టాడుతూ చెప్పారు. ఒక రకంగా అదే కనుక ప్రభుత్వము యొక్క విధానం అయితే మేము ఖచ్చితముగా అనుకోవలసి వస్తుంది. వీరు భూసంస్కరణలకు బద్ధ వ్యతిరేకులు, భూస్వాములకు వచ్చి అనుకూలరు అని అనవలసి వస్తుంది. కనుక ఉప్పటికైనా ఆ భూస్వామికి అనుకూల వైఖరిని వాటి పెట్టండి. ఆంధ్రప్రదేశ్ భూముల గరిష్ట పోమితి చట్టము అనేది ఏదైతే ఉన్నదో అది ఎవరో ఒకరు దయాధర్మాలతో ఇచ్చినటువంటిది కాదు. అనేక వేల మంది ప్రాదాలు ఇచ్చినటువంటి ఫలితం. అనేక మంది తమ రక్తాన్ని ధారపోసి త్యాగాలు చేసి సాధించుకున్నటువంటి ఫలితం అది. అందుకని ప్రజలకు అనుకూలమైనటువంటి చట్టం, ప్రజా పోరాటము ద్వారా వచ్చినటువంటిది. చట్టమైతే చేశారు. అమలు పరచేకాడికి వచ్చేసరికి దానికి భిన్నముగా పోతున్నారు. వీరు ఆ రకంగా పోకూడదు అనే మేము చెబు తున్నాము. కాంగ్రెస్ వారి హయాములో జరిగిన దానికన్న వీరి హయాములో తీ వమైన పోరాటాలు చేయవలసిన గతికి వచ్చుల్ని నెట్టకండి అని చెబుతున్నాము. ఈ సర్దతే కనుక ఉన్నట్లయితే చాల ప్రమాదకరమైన ఫలితాలకు దారితీస్తుంది. గ్రామసీమలలో ఈనాడు శాంతిభద్రతలు కొరవడడానికి ఈ భూస్వామియొక్క విధానం, మిగులు భూములు చేతపట్టుకుని భూస్వాములు గ్రామసీమలమీద చేస్తున్న పెత్తనం అనేది కూడా అత్యంత ముఖ్యకారణమని మరచిపోకండి. ఎక్కడ చూసినా దొరవారి భూమి. తనకు వ్యతిరేకంగా ఉన్న వారు ఆ భూమిలో వడవ

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A. P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

దానికి వీలు లేదు. ఈ రోజు కూడాను. ఎక్కడై నా ఇల్లు కట్టుకోవాలి అంటే ఎక్కడ చూసినా దొరవారి భూమి. ఆ భూమిలో ఇల్లు కట్టుకోడానికి స్థలము దొరకదు. పశువులు పోవాలి అంటే ఆ దొరవారి భూమిలోనుంచే పోవాలి. తనకి వ్యతిరేకంగా ఉంటే పోనివ్వరు. ఈ విధంగా గ్రామ జీవితంలో ప్రజాస్వామిక విధానం లేకుండా పచ్చి నిరంకుశత్వాన్ని వీరు సాగిస్తూ ఉన్నారు. అందుకని ఈ భూసంస్కరణలు అనేది నిజంగా భూస్వామి దగ్గర మిగులు భూములు తీయడం ద్వారానే గ్రామసీమలో భూస్వాములయొక్క ఆధిపత్యం అనేది దెబ్బ తింటుంది. కాస్త ప్రజలకు తల ఎత్తుకుని స్వతంత్రంగా తిరగడానికి ప్రజాస్వామిక హక్కులు పరిరక్షించ వడతాయి. వీటితోబాటు భూమి లేనటువంటి కేదలకు కూడా భూమి వస్తుంది. అదే సమయంలో ఇందులో ఉన్న మిగతా లోటుపాట్లు కూడా మనం గమనించాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. కొన్ని చోట్ల భూస్వాములు తమ భూములను సరెండరు చేశారు. సరెండరు చేసి ఇప్పటికి రి. 10 పళ్ళు అవుతున్నది. ఈ రోజు వరకు ప్రభుత్వము ఆ భూములను తీసుకోవడం లేదు. ఏమి అచాలి? సరెండరు చేసిన భూములను కూడా ఎందుకు ముట్టుకోవడం లేదు? అట్లాగే మంచి భూములను ఉంచుకుని పనికిరావనటుంటి భూములను అన్నిటినీ సరెండరు చేస్తున్నారు. దానిని ఒప్పుకుంటున్నారు; ప్రభుత్వం. అది మంచి పద్ధతి కాదు. వైగా బ్రిటన్ లో ఎవార్డు ప్రకారంగా చూసినా లేక తరువాత కోర్టు తీర్పులను అనుసరించి చూసినప్పటికీ అయినా ఒక స్టాండర్డు హోల్డింగు కలిగి ఉంటుంటే ఒక వ్యక్తి చట్ట రీత్యా తమ చనిపోయిన తరువాత భూమి పొందడానికి అర్హత లేనటువంటి వారు ఉండి కేవలము ఏదో నష్టపరిహారానికి మాత్రము అర్హత కలిగి ఉంటారు, భూమి పొందడానికి వీలు ఉండదు. ఎందుకంటే వాళ్ళకి కూడాను అదే రకంగా స్టాండర్డు హోల్డింగు మించిన భూమి ఉన్నది. అటువంటి వ్యక్తి చనిపోయినప్పుడు భూమి ప్రభుత్వము తీసుకోవాలి. నష్టపరిహారం దానికి సంబంధించినటువంటి పాలివాళ్ళకు ఇవ్వాలి. కాని ఏమి జరుగుతున్నది అక్కడ? ప్రభుత్వం దానిని ముట్టుకోవడం లేదు. వాళ్ళ భూములు హోల్డింగుకన్న ఎక్కువ ఉన్నప్పటికీ కూడా వారు భూమిని తీసుకుంటున్నారు. వారు ఇష్టము పచ్చినట్లు నడిపిస్తున్నారు. ఇతరులకు అమ్మేస్తున్నారు. అంతేకాదు సరెండరు చేసినటువంటి భూములను ప్రభుత్వం పంచకపోవడం వల్ల వారు ఆ సరెండరు చేసిన భూములను కూడా అమ్ముకుంటున్నారు ఇప్పటికి. ఎన్ని భూములు ఈరోజున సరెండరు చేసిన తరువాత ప్రభుత్వం తీసుకున్నారు? తీసుకున్నవి ఎన్ని తిరిగి అమ్మబడ్డాయో అది ఆలోచించండి. భూసంస్కరణల చట్టాన్ని ఏ పేరుతో ధిక్కరించినప్పటికై నా సెక్షను 24 క్రింద అతనికి రెండు సంవత్సరాలు ఖైదు తీసుకొని లేకపోతే రెండు వేలు జుర్రానాగాని లేక వీటి రెండింటిగాని విధించ వచ్చు అని ఉంది.

re : Recommending the Government to
make Suitable Amendments to the
A.P. Agricultural Land Ceiling Act
empowering the District Collectors.

(Sri Vasantha Nageswara Rao in the Chair)

ఈ సీలింగ్ చట్టం అమలులోనికి వచ్చిన తర్వాత యే ఒక్క భూస్వామిని 12-50 p.m.
అయినా శిక్షించినారా అన్నది దీని బట్టి అర్థం అవుతుంది, ప్రజల కళ్లనీకు
తుడవడానికి సెక్షన్ 23 క్రింద శిక్షలయితే యిందులో పొందుపరచినారు.
ఆచరణలో మాత్రం పొందుపరచలేదు. గిట్టులన్నీ చేసింది భూస్వాములు.
అక్కడున్నటువంటి రెవెన్యూ అధికారులు మద్దతుతో ఆ తప్పులు చేశారు. వారు
చేసిన తప్పులు యింకా తెలపాలంటే కౌలుదారీ చట్టం 381 సెక్షన్ (3) యెవరి
కయితే కౌలుదార్లకు పట్టాలు యిచ్చినారో ఆ భూములు తమ స్వంత భూములు
అని డిక్లరేషన్లో చూపెట్టినారు. ఆ విధంగా చూపెట్టిన తర్వాత ఆ అధికారులు
యీ విధంగా తప్పుగా డిక్లరేషన్లో యెందుకు చూపెట్టడం జరిగిందని
శిక్షించవలసింది పోయి కౌలుదారీ చట్టం 381, (3) క్రింద యెవరయితే అర్హులలో
వారికి యీ ప్రభుత్వ భూమిని భూమిలేని పేద వారికి యిస్తామని చెబుతున్నారు.
ఇచ్చేక్కడి న్యాయం? ఇది యే రకంగా వరిస్తుందో ఆలోచించాలి. ఈ
అవకాశవకలు లేకుండా ఉండాలంటే మేము చేసిన సూచనలు ప్రకారం ఒకటి
కలక్షర్లకు తనంతట తాను గాని, లేక ఎవరైనా ఫిర్యాదు చేస్తే కాని వెంటనే
విచారణ జరిపి యెటువంటి భూములు యెక్కడెక్కడ రావలసివస్తాయో బయటకు
తీయాలి. రెండవది తాలూకా స్థాయి నుంచి రాష్ట్ర స్థాయి వరకు అఖిల పక్ష
కమిటీలను పెట్టి వారికి కొన్ని స్టేట్మెంట్లూ అధికారాలు యివ్వాలి. వారికి
జీతభత్యాలు అవసరం లేదు. వారు యే యే గ్రామాలలో భూస్వామి యే రకం
భూటకపు పద్ధతులు ద్వారా యెంత భూమిని వారి సీలింగు పరిధిలోకి రాకుండా
దాచి ఉంచినారు అన్నది మీకు చూపెడతారు. ఆ భూమిని బయటకు తీసి మీకు
అప్పగిస్తారు. ఆ తర్వాత రూల్స్ ప్రకారం యెవరికి పంచిపెట్టాలో వారికి
పంచిపెట్టండి. అప్పుడు కాని యీ భూమి యెంత ఉండవేది లెక్కకు రాదు.
కేవలం ఉద్యోగస్థుల మీద ఆధారపడి లాభం లేదు. ఈ విషయాలు
గౌరవనీయులయిన మంత్రీగారు జాగా ఆలోచించి అలవస్థం చేయకుండా యీ
ఫిర్యాదాన్ని అంగీకరించి దీనికి అనుగుణంగా యీ కానన్ సభ సమావేశంలోనే
సీలింగ్ చట్టానికి అవసరమయిన సవరణలు తీసుకురావలసిందని కోరుతూ సెలవు
తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు (సికింద్రాబాదు) :— అధ్యక్షా, మొన్న చెప్పిన
విషయం కాకుండా యింకా రెండు విషయములు చెప్పదలచుకున్నాను. ఏదైతే
గౌరవనీయులయిన సభ్యులు ఓంకార్ గారు చెప్పారో యీ కలక్షర్లకు యిచ్చే
టువంటి కన్ స్ట్రీట్ క్లరేషన్ ఆఫ్ లాండు విషయంలో సోమోటో అప్లైడ్
ద్వారా యిప్పుడున్న యాక్టులో ఉన్నటువంటి ఆవకాశాన్ని మనము వినియోగించు
కుంటే సరిపోతుందని వా భావన. ఆ అవకాశాన్ని వినియోగించుకోకుండా
యీనాడు కలక్షర్లకు ప్రత్యేకంగా మనము ఏదైనా యిస్తే అది యిన్ ఫై రేషన్

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A. P. Agricultural Land Ceiling Act empowering to District Collectors.

అవుతుందనే విషయాన్ని నేను గుర్తు చేస్తున్నాను. రెండవది వారు ఏ ఆవేదన యితే వ్యక్తపరచినారో.....

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఏ సెక్షను క్రింద మనకు ఆ అధికారం ఉందో చెప్పండి. నన్ను ఎన్లైటెన్ చేయమనకండి. ఆ రకంగా సోమోటోగా కలెక్టరు యిప్పుడు యాక్టు చేసి అటువంటి బినామీ ట్రాన్స్ఫర్ అయిన భూములన్నిటినీ తీసుకోనే అధికారం ఉందని చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు :—అది గవర్నమెంటుకు ఉందని చెబుతున్నాను. Government has got suo-motu power according to the section relation to reopening and review.....

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—గవర్నమెంటుకు ఉరి తీసే అధికారం కూడా ఉంది. సమస్య ఏమిటంటే గవర్నమెంటు ఎవరు అనేది నిర్ణయం చేయండి. ఇది రూలు ప్రకారం ఉన్న గవర్నమెంటు కాదు. 1978లో వరంగల్లు జిల్లాలో ఒక ప్రత్యేకమైన మరిపెడి గ్రామములో 1,000 ఎకరముల భూమి బినామీ ట్రాన్స్ఫర్ చేయబడ్డారని సర్వే నెంబర్స్ తో సహా ప్రభుత్వానికి యిచ్చినాము. అటువంటి మరి నాలుగు గ్రామములలో సుమారు 60,000 ఎకరముల భూములను సర్వే నెంబర్స్ తో సహా గవర్నమెంటుకు యిచ్చినాము. కర్నూలు జిల్లా నుంచి కడప జిల్లా నుంచి 3 గ్రామాలలో సుమారు 4,000 ఎకరముల భూమికి సంబంధించి గవర్నమెంటుకు యిచ్చినాము. 1978, 1979 అయిపోయింది. ఇప్పుడు 1983లో ఉన్నాము. ఈనాటి వరకు ఎవరూ ఏ చర్య తీసుకోలేదు. ఈ గవర్నమెంటు ఏమి అయినట్లు?

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు :—ప్రత్యేకంగా నేను ఇటువంటి కేసులు ఈ లేండ్ రెవిన్యూ ట్రీబ్యునల్ ముందు, హైకోర్టు ముందు కూడా వాదించాను. రెండవది 802/75, 803/75 అనకాపల్లి కలెక్టరు రెవ్యూ చేసినటువంటి కేసు సంబర్స్ కూడా యిస్తున్నాను. కనుక యీ ఆమెండ్మెంటు పైదైతే ఉందో అది అవసరం లేదు. ఈ యాక్టు సరియైన దశలో ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. కనుక గౌరవ సభ్యులు దీనిని విత్ డ్రా చేసుకుంటే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—కిషన్ రావుగారు ఆ రోజున వ్యక్తి స్వేచ్ఛకు భంగం కలుగుతుంది, యీనాడు గవర్నమెంటుకు అధికారం ఉంది, దీనిని విత్ డ్రా చేసుకోవడం చెబుతున్నారు. ఉదాహరణలతో సహా చెబుతున్నాను. వేల ఎకరములు రాచకున్నారని చెప్పిన తర్వాత గవర్నమెంటుకు ఉన్న అధికారం గవర్నమెంటు రిప్రజెంటేటివ్ గా ఆ జిల్లాలో ఉన్నటువంటి కలెక్టర్లకు యివ్వండి అనేది యీ తీర్మానం యొక్క సారాంశం. అది యిస్తామని మినిష్టరుగారిని చెప్పుమనండి. దీనిని మేము విత్ డ్రా చేసుకుంటాము.

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A. P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

శ్రీ ఎం. పంకాజ్ :—వారు దృఢము. సెక్షన్ 21 క్రిందనే రివిజన్ కు ఉన్నటువంటి అవకాశం ఉంది. ఏమంటే క్రింద అన్న క్లెయింట్ కేసులు వచ్చిన తర్వాత లాస్టును ఉన్నది సెక్షన్ 21 క్రింద రివిజన్ దీనిలో “An application for revision by any party aggrieved including the Government shall lie to the High Court within the prescribed period. అది మాత్రం మరచిపోకండి. ఇవన్నీ ఆలోచించి అనాడు ముఖ్యమంత్రిగారు, రెవిన్యూమంత్రిగారు, రెవిన్యూ సెక్రటరీ వీరందరూ నానా సలహాలు పడి ఈ యాక్టును సవరిస్తే తప్ప ఈనాడు ఎక్కడికి అక్కడ సెటిల్ అవుతున్న కేసులు టీసుకోవడం సాధ్యం కాదననేది అనడమే కాకుండా రెవిన్యూ మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు, ఆ రోజున అసెంబ్లీలో ఒప్పుకున్నారు. అది ఇప్పటికి 6 సంవత్సరములు దాటింది. దానిని ఈనాడు కూడా తీసుకురాలేదు. గౌరవనీయులైన మిత్రులకు మనవి చేసేదేమిటంటే యిదవరకు ఉన్నటువంటి రెవిన్యూ మంత్రిలు, ముఖ్యమంత్రిలు యిచ్చిన హామీని గౌరవించవలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం మీద ఉంది. కనుక వారిచ్చిన వాగ్దానం ప్రకారం ఈ అసెంబ్లీ సమావేశంలోనే దీనిని టీసుకొని రావాలని కోరుతున్నాను. దీనిని అలశ్చ్యం చేయవలసిన అవకాశం లేదు. నానాన్ అఫీషియల్ లిట్ ను తీసుకువస్తే కూడా సేరు ఆ హామీని బ్రేక్ చేయలేదు. అటువంటప్పుడు వారు డ్రావ్ చేసామన్నారు. జనార్దనరెడ్డిగారు ఈ యాక్టును ప్రవేశపెట్టి దీనిని మార్చాలని మరల తీసుకున్నారు. అందులో రెండు విషయాలు ఉన్నాయి. ఒకటి ఏమిటంటే Either suo-motu or an application of any person, the Collector should reopen all the cases. అని, రెండవది తాలూకా స్థాయి నుంచి రాష్ట్ర స్థాయి వరకు అఖిలపక్ష కమిటీలను రికన్వెన్యూట్ పొలిటికల్ పార్టీల ప్రతినిధులతో ఒక కమిటీని వేయాలి. ఈ రెండు ఉన్నాయి. దీనికి ఏమి చెబుతారు ?

శ్రీ పి. అప్పల నరసింహం (పెందు రి):—అదృష్టా, ముఖ్యంగా ఈ ల్యాండ్ సీలింగు మీద పత్రికపక్ష సభ్యులు ప్రోవోకెట్టిన సవరణలు అవసరము లేదని అనుకొంటున్నాను. అయితే నాకున్న కొన్ని అభిప్రాయాలను సభ ముందుంచుకున్నాను. మన దేశములో ఇనాములు రద్దు చేయడం, జమీందారి సిస్టమును రద్దు చేయడం, రాజభరదాలు రద్దు చేయడం ఈ విధంగా అనేక సంస్కరణలు చేసిన ఈ దేశములో 1976లో ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ మీద ఒక చట్టాన్ని చేసి, దాన్ని తూచా తప్పకుండా ఇంప్లెమెంట్ చేయాలని ఒక నిర్దిష్టమైన చట్టాన్ని టీసుకొని రావడం అందరికీ తెలుసు, దురదృష్టవశాత్తు ఒక రోజున, మన భారతఅధినేత నీలం సంజీవరెడ్డి గారు ఇండియన్ ప్యెజిడెంట్ కాగానే, ఒక నిర్భయమైన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు. ఈ చట్టములో ఒక తల్లిదండ్రుకి పుట్టిన మైనకు అన్ని హక్కులు ఉండే ప్రావిజన్ లేదు. మేజరు అన్ని చుచు కొని పోతే, ఈ మైనరు అడుక్కుతిని పోవలసిందే నని తన అభిప్రాయాన్ని

1.00 p. m.

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A. P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

వ్యక్తము చేశారు. అది అందరికీ తెలుసు. అటువంటి ప్రతిపాదనలు ఏమైనా చేశారా అంటే, స్త్రీకి గాని, మైనరుకు గాని ఆ చట్టములో ఎక్కడా హక్కు వున్నట్లు కనిపించదు. ఆ విధమైన పరిస్థితులలో ఆవాళ ఎందుకు అటువంటి చట్టాలను చేశారు? ఈ వాళ ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఒక సవరణ చేస్తున్నారు. ఈ సవరణలను నేను వ్యతిరేకంగా, మనం వున్నటువంటి చట్టాన్ని, తూచా తప్పకుండా ఇంప్లి మెంటు చేయడానికి శ్రద్ధ వహించి అనుకూలమైన మంచి ఆఫీసర్ల ద్వారా ఇంప్లి మెంట్ చేస్తే చాలుననే అభిప్రాయంతో నా అభిప్రాయాన్ని సభ ముందుంచుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి:—పున్నటువంటి చట్టాన్ని అమలు జరపడానికి, చాలా మంది బినామి షేర్ మీద భూములను మార్చుతున్నారు గమక. దొంగ తనము బయట పడితే చర్చ తీసుకోడానికి అధికారము ఇవ్వాలని మేము చెప్పాము తప్ప, కొత్త చట్టము తెమ్మని అనలేదు. వారు పొరపడినట్లుంది.

శ్రీ కె. నరసింహ రెడ్డి (భువనగిరి):—అధ్యక్షా, గత సమావేశములో కూడా అసభికార తీర్మానముపైన చర్చ జరిగింది. అప్పుడు మేమందరం కూడా ఇలాంటి భావాలను కోరిన వాళ్లలో వున్నవారమే.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—అధ్యక్షా, రెవిన్యూ మినిష్టరు గారు లేరు. వారు సంబంధించిన మంత్రి గారు. లేకపోతే ప్రయోజనమేమి?

చైర్మన్:—వాటి అదర్ హాస్ లో బిజినెస్ వుంది. వ్యవసాయమంత్రి గారు నోటు చేసుకొంటున్నారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి:—32 పర్సెంటు వుండే వ్యవసాయకూలీల సమస్య ఇది. మరి రెవిన్యూ మంత్రి గారు లేకపోతే ఎట్లా?

శ్రీ కె. నరసింహ రెడ్డి:—పెద్దలు ఓంకార్ గారు చెప్పినట్లుగా ఈ భూసంస్కరణలు గ్రామాలలో ఉండే కొంత మంది వ్యక్తులు పెద్దతనాన్ని విచ్చిన్నము చేయడానికి చేసిన భూసంస్కరణల చట్టమిది. వాస్తవంగా చూస్తే, ఓంకార్ గారు చెప్పిన అన్ని విషయాలలో ఏకీభవిస్తూ, ఎంతోమంది చిన్నరైతులు కొన్ని భూములు కూడా అసలు భూస్వాములు ఎక్కడో పట్టణాలలో వుంటే, గ్రామాలలో వుండి 40-50 ఏండ్ల నుండి చేస్తున్నవారి భూములను సరెండరు చేయడం జరిగింది. ఈ చట్టముతోబాటు దాచుకున్న భూములను బయటకుతీసే వ్యవస్థనే కాకుండా, ఎవరయితే చిన్న చిన్న వారు 2-3 ఎకరాలు ఖరీదు చేసే వాళ్ల కేసులు కూడా ఈ సంస్కరణలలోకి దింపారు. వాటిని రివ్యూ చేసే అవకాశము తిల్లా కలెక్టర్లకుంటే బాగుంటుంది. భూసంస్కరణల విషయంలో ఓంకార్ గారు చెప్పినట్లు 15 లక్షలు చెప్పి, 8 లక్షలు చూపించి, 4 లక్షలు

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A. P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

కోర్టుకు పోయి చివరకు పంచేది లక్ష ఎకరాలు. ఈ లక్ష ఎకరాలు కూడా పంపిణీ చేసేవారి దగ్గర లేదు. అది మరల కోర్టు ద్వారా తిరిగి భూస్వాములకే చెందడం జరిగింది. కొన్ని విషయాలు చూస్తే ఎంత ఆశ్చర్యంగా వుందంటే, ఉదాహరణకు ఘనసిగి రాలూకా కొల్లూరు, అలేరు గ్రామాలలో 80 ఎకరాలు ప్రభుత్వ మిగులు భూమిగా నిర్ణయించారు. ఆ భూమిని స్వాధీనము కూడా చేసు కొన్నారు. తదుపరి పంపిణీ కూడా జరిగింది, కాగితాల మీద. దానికి సంబంధించిన కాంపెన్ పెమెన్ కూడా యిచ్చారు. అయితే ఆ భూమి కనబడలేదు ఇప్పుడు. అటువంటి సంఘటనలు చూస్తే ఈ భూసంస్కరణల చట్టములో ఎన్ని మార్పులు తెచ్చినా లాభము లేనివిస్తుంది. ఎందుకంటే భారతదేశంలో మన దగ్గర గాని, మన దగ్గర వ్యక్తి గాని ఆస్తి వున్నంతసేపు ఈ భూసంస్కరణల చట్టము అమలు జరగడం సాధ్యము కాదు. మనకంటేకీ భూములు వున్నాయి. మీకు కూడా వుండవచ్చు. రేపు దీన్ని చట్టపరంగా రూపొందించే నైక లేరియట్ లో వుండే ఉద్యోగస్తులకు కూడా భూములున్నాయి. న్యాయమూర్తులకు కూడా భూములున్నాయి. రెవిన్యూ ఉద్యోగస్తులకు కూడా వున్నాయి. అందువల్ల ఈ భూసంస్కరణల చట్టమును ఎట్లా అమలు పరస్తారో తెలియకుండా వుంది. భూసంస్కరణల గురించి మాట్లాడినపుడు కొంత మంది మిత్రులు, పట్టణాలలో సినిమాహాళ్లు వున్న వాళ్లకంటే నేను గొప్పవాణ్ణా పట్టణాలలో వుండే బంగళాల కంటే నాది గొప్పదా అనే ఇలాంటి సంఘరణలు, సంఘోభాలు, మానసిక వేదనలు కలుగుతున్నాయి. అందుకోసమే నేను చెప్పేది 1-10 p.m.

ఏమిటంటే గౌరవనీయులు ఓంకార్ గారు చెప్పినట్లు యిక్కడ ఎన్ని మార్పులు చేసినా సరికాదు, ఆర్థిక స్థావర, సాంఘిక స్థావర ఉన్నవారు తప్పించుకొని పోవడం జరుగుతుంది. అంతేకాకుండా ఒకటి రెండు ఎకరాలు ఉన్న చిన్న వ్యవసాయదారులు యీ చట్టము ద్వారా యిబ్బందులు గురి అవుతున్నారు. దీనిని తీవ్రంగా ఆలోచించి యీ భూసంస్కరణలు పట్టణ ప్రాంతము, గ్రామ ప్రాంతాలలో భూ పరిమితులు కాకుండా మొత్తం ఆస్తి హక్కు రద్దు చేయాలి. లేకపోతే ఎవరికోసం యీ చట్టాలు. అట్లా చేస్తే యీ చట్టాలు సవరణ అవసరం లేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవారెడ్డి :—ఆస్తి హక్కు రద్దు అనేది పార్లమెంటు చేయాలి. ఇప్పుడు మనం ఉన్న చట్టాన్ని అమలుపరచుకోలేనపుడు ఆస్తి హక్కును ఎక్కడ తీసివేయగలుగుతాము. వెనుకటికి ఉట్టికి ఎగురలేని ముసలమ్మ స్వర్ణానికి ఎగురు తానందని. అయినా నరసింహారెడ్డి గారి పార్టీ వారు యీ ఆస్తి హక్కు రద్దు చేస్తే మంచిదే.

శ్రీ కె. నరసింహారెడ్డి :—నేను చెప్పేది ఏమిటంటే ఎవరికోసము అయితే యీ చట్టాలు దానికి సవరణలు చేస్తున్నామో వారు రక్షింపబడకుండా సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా స్థావర ఉన్నవారి చేతులో నలిగిపోతున్నారు. అందుచేత యీ

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A. P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

భూస్వాములు తప్పించుకోకుండా చట్టాలు తీసుకురావాలి. అందువల్ల మనము స్త్రీల ఆస్తి హక్కు రిజిస్ట్రేషన్ పాస్ చేసినట్లు యీ పద్ధతి విషయం కూడా రిజిస్ట్రేషన్ ద్వారా సెంటరుకు పంపవచ్చును,

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఇది పార్లమెంటు పరిధిలో ఉన్నప్పటికీ మనము తీర్మానాలు చేస్తే తప్పు లేదు. ఎందుకంటే మన కానిస్టిట్యూషన్ లో “We the people of India having solemnly resolved to constitute India into a Sovereign Socialist, secular democratic republic”..... సోవలిజమ్ అంటేనే స్వంత ఆస్తి లేకుండా పోవడం అనేది ఉంది. కాని యీనాడు ఉన్న సామాజిక పరిస్థితులలో ఆస్తి హక్కు రద్దు చేయడం అంత సులభమైన పని కాదు. అది మన అంతిమ లక్ష్యమై ఉండాలి. అది వెనువెంటనే అయ్యేది కాదు. కాని యిప్పుడు యీ భూ పరిమితి చట్టానికి మోక్షము కలిగించాలి.

శ్రీ కె. నరసింహారెడ్డి :—నేను యిప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులు అవగాహన చేసుకోకుండా చెప్పడం లేదు. ఓంకార్ చెప్పినది ఏమిటంటే భూస్వాములు భూములు తీసుకునే అధికారం కలెక్టరుగారికి అధికారాలు యివ్వాలన్నారు. దీనితోబాటు నేను చెప్పేది ఏమిటంటే మాదగ్గర ఉన్న అన్నంభోట్లలో సర్వేస్టర్ భూములు ఉన్నాయి. అందుతో ఎవరూ లేరు. అక్కడ రైతులు ఆ భూములను ప్యాధీనం చేసుకొని కొందరు వ్యవసాయం చేసుకుంటూ బాధలు పడుతున్నారు. నష్టాలు పడుతున్నారు. అందువల్ల నే యీ సవరణ వల్ల యింకా కొందరు యిబ్బందులు పడతారని చెప్పాను కాని మాకు అవగాహన లేక చెబుతున్నామనడం సమంజసం కాదు.

శ్రీ ఎం. ఎం. తె. థామస్ చౌదరి (డిప్యూటీ)—అధ్యక్షా, యీ లాండు సీలింగు యాక్టు మీద మల్లు స్వరాజ్యం గారు ప్రవేశపెట్టిన దానికి నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఎందుకంటే అంతకుముందు లాండు సీలింగు యాక్టులోనే క్లెయిర్ గా దానికి సంబంధించిన ప్రోవిజన్స్ ఉన్నాయి. లాండు సీలింగు యాక్టు ప్రకారంగా ఎవరైనా దరఖాస్తు పెడితే చర్యలు తీసుకోవచ్చును. లాండు సీలింగు యాక్టు తీసుకువచ్చిన తరువాత కూడా ఎవరైనా దరఖాస్తు పెడితే దానిని రెన్యూ చేయడం జరుగుతోంది. ఆ విధంగా లాండు సీలింగు యాక్టు తీసుకువచ్చిన అంతకుముందు ప్రభుత్వం యీ సీలింగు విషయంలో చాలా విఫలం అయింది. ఇప్పుడు రాయలసీమలో 100 ఎకరాలు, 200 ఎకరాలు ఉన్న రైతుకూ, అలిడ్స్ లో ఉన్న ఒక లిల్లింగుకూ వాటి వాల్యూ తీసుకుంటే యీ చట్టం అమలులో ఎక్కడా పొంతన లేకుండా పోతున్నది. అట్లాగే ఒక 10 ఎకరాల రైతుకంటే కూడా పాస్ షాపు పెట్టుకున్నవాడు చాలా సంపాదించుకుంటున్నారు. కాని రైతుల 10 ఎకరాల భూమి మాత్రం సీలింగులో వస్తున్నది. ఒక 10 ఎకరాలు ఉన్న రైతు పరిస్థితి చూసుకుంటే అతను పెళ్లాం పిల్లలకు

re : Recommending the Government to
make Suitable Amendments to the
A. P. Agricultural Land Ceiling Act
empowering the District Collectors.

ఏమైనా సొకర్కాలు చేయగలుగుతున్నాడా, యింట్లో సరిగ్గా కూర్చోనేందుకు కుర్చీలు కొనుక్కోగలుగుతున్నాడా? అందువల్ల పల్లెలలో ఉన్న చిన్న రైతులు యీ లాండు సీలింగు యాక్టువల్ల యిబ్బంది పడుతున్నారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఇది అధికార పార్టీ చేతుల్లో ఉంది కదా? ఈ పట్టణ అస్తుల మీద కూడా పరిమితులు విధిస్తే మాకు అక్కర్లేదని లేదు.

శ్రీ ఎం. ఎం. తె. భామన్ చౌదరి :— అందువల్ల యీ లాండు సీలింగు యాక్టువల్ల వ్యవసాయం చేసుకునే రైతులు త్రిశంకు స్వర్గంలో ఉన్న మాదిరిగా ఉంటున్నారు. అటువంటి పరిస్థితులలో మరల యీ లాండు సీలింగు చట్టానికి పేరొక ఎమెండుమెంటు తెచ్చి మరల యిదివరకు జరిగిన వాటిని మరల ఓపెన్ చేస్తే 10 ఎకరాలు, 20 ఎకరాలు ఉన్న రైతులు యిబ్బంది పడకారు. భూమిని దాచుకున్న వారిని శిక్షించవలసిందే, దాని మీద అప్లికేషన్స్ పెట్టుకునే ప్రావిజన్ చట్టంలోనే ఉంది కాబట్టి మరల యీ తీర్మానం అవసరంలేదని దానిని విత్ డ్రా చేసుకోవాలని స్వరాజ్యంగానికి, ఓంకార్ గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. అప్పల నరసింహం (పెందురి) :— లాండు సీలింగు యాక్టు ఏ విధంగా అమలు జరిగిందో అందరికీ తెలుసు. యిదివరకు ఎం. టి. రాజుగారు ఉన్నప్పుడు 20, 30 ఎకరాలు అదనంగా పెట్టుకున్నా ఫరచాలేదనే విధంగా రూల్సులో అవకాశాలు కలిగించినారు. ఏదైనా ఒక చట్టము చేసినప్పుడు దానిని ఇంప్లీ మెంటు చేసేందుకు ఒక మంచి ఆఫీసరును వేసి త్రికరణ శుద్ధిగా యాక్టులోని విషయాలను అమలు పరచాలి. లేకపోతే ఎన్ని చట్టాలు చేసినా ప్రయోజనం లేదు. ఇప్పుడు యింకా ఆ లాండు సీలింగు చట్టానికి సవరణలు తెచ్చి మిగులు భూమి పొందవచ్చును అనుకోవడానికి వీలులేదు కాబట్టి ఉన్న చట్టాన్ని కట్టుదిట్టంగా అమలు పరచాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. చంద్రశేఖర్ (మహబూబ్ నగర్) :— మల్లు స్వరాజ్యంగారు తెచ్చిన రిజల్యూషన్ ను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఎందుకంటే వారు యీ లాండు సీలింగు చట్టాన్ని తిరగదోడే అధికారం యీ ప్రభుత్వానికి కల్పించాలన్నారు. ఆ విధంగా యిప్పుడు అధికారాలు మరల యీ తీర్మానం ద్వారా కల్పించవలసిన అవసరంలేదు. అవి ప్రభుత్వానికి యిదివరకే ఉన్నాయి. సెక్షను 20 నవ్ సెక్షను 1:4 ప్రకారంగా ఆర్.డి.ఓ తీసుకున్న నిర్ణయం సరైనది కాదనుకుంటే అప్లికేషన్లు పెట్టవచ్చును. అట్లా అప్లికేషన్లు రాకపోతే ఆ నిర్ణయం సరైనదని భావించవలసి ఉంటుంది. అంతేకాకుండా ప్రయివేటు వ్యక్తులు కూడా చట్టప్రకారంగా కలెక్టరు గారికి ధరభాస్తులు పెట్టుకోవచ్చును. అన్యాయం జరిగినప్పుడు సెక్షను 24 క్రింద ఎవరు అయినా తప్పుడు సమాచారం యిచ్చి భూమి ఉంచుకున్నప్పుడు, అతని కేసు డిస్మైడ్ అయిన తరువాత కూడా అతని వద్దనుండి భూమి లభించింది అంటే సెక్షను

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A. P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

18 క్రింద ఒకవేళ అవును ఆ భూమిని డిక్లేరు చేయకపోతే నెత్తును 24 క్రింద అతనిని శిక్షించే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉంది. అందువల్ల మరల చట్టానికి ఎమెండుమెంటు తీసుకురావలసిన అవసరం లేదు. అట్లాగ తిరిగి లాండు సీలింగు చట్టాన్ని మార్చి మరల అధికారుల చేతులలో యింకా అధికారాలు యిస్తే యింకా యిబ్బందులు ఉన్నాయి కాబట్టి దీనిని విత్ డ్రా చేసుకోవలసిందిగా స్వరాజ్యంగారిని కోరుతున్నాను.

1-20 p. m.

శ్రీ డి.కె. సమర సింహారెడ్డి:—అధ్యక్షా, తీర్మానం యొక్క అభిప్రాయం మంచిదే కాని ప్రైవేట్ టీర్పులను రద్దీలో పెట్టకన్నప్పుడు ఇది ఎంతవరకూ సమంజసం, చట్టం పరిధిలో చేయడానికి వీలు ఉందా అన్నది ప్రశ్న. మన గౌరవ సభ్యులకు సంబంధించిన ఒక కేసులో ప్రైవేట్ టీర్పు ఇచ్చింది. ఏమంటే “ఇట్ మే నాట్ బి ఓ కేస్” అని. దానితో ఫాటు As it stands, the present Act has been included in the 9th Schedule. Any amendment to be made—definitely this House is competent to make but again the amendment has to be included in the 9th Schedule—otherwise—it will be subjected to the judicial scrutiny. . . . జ్యూడిషియల్ స్క్రూటిసీ లోపల నిలబడడానికి అవకాశాలు చాలా తక్కువ. ఇవన్నీ రద్దీలో ఉంచుకుని, వేరే విధంగా ఆలోచించి, ఇంప్లీమెంటేషన్ లో జరిగిన అవకతవకలను సరిదిద్దటానికి, ఏ రకమైన చర్య తీసుకుంటే బాగుంటుందో ఆలోచించవలసినదిగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— అధ్యక్షా, లీగల్ పాయింట్స్ క్లారిఫై చేయాలి, నేను అడ్వకేట్ ను కాను. అయినా మిత్రుల సహచర్యంతో కొంత తెలుసు కున్నాను. ప్రైవేట్ టీర్పు యొక్క టీర్పు మన సవరణకు ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ అడ్డం రాదు. రివ షెడ్యూలు చేర్చబడింది. ఈ సవరణ కూడా దానికి భాగంగానే ఉంటుంది. ఇదివరకు కేసుల్లో పరిష్కారం చేయబడితే సాధ్యం కాదు. ఆ విషయా లలో ప్రైవేట్ టీర్పు ఇదివరకే వచ్చి ఉంది. ఆ విషయాన్ని గమనంలో ఉంచు కోవాలి. దీనిని మార్చడానికి సెక్షన్ 21, 28, 27 క్రింద అధికారం ఉందన్నారు. 21 క్రింద ఉన్నది ఆ రివిజన్ ఒకటే. ఏమంటే ప్రెస్క్రిప్టివ్ పీరియడ్ లో పెట్టాలన్నారు. ఆ పీరియడ్ అయిపోయింది. ప్రతి వారూ ప్రైవేట్ టీర్పుకు పోవా లంటే సాధ్యమయ్యే మాటేనా? “రెడొచ్చె మొదలా ప” అన్నట్లుగా ఉంది. ఇది వరకూ కాంగ్రెసు వారు దీనిపైన వ్యతిరేకిస్తున్నా మని అన్నారే కానీ విత్ డ్రా చేసుకోమనలేదు. ఆ మాట ఇప్పుడు వింటుంటే బాధగా ఉంది. చట్టంలో సెక్షన్ 21లో మార్పు చేయాలంటే రెండు సంవత్సరాల త పల చేయాలి. కాబట్టి ఈ ప్రొవిజన్ ను తీసివేయాలి. If any defect arises in giving effect to the provision of this Act, the Government may by general order/special order publish in Andhra Pradesh Gazette, make such provision, no

re : Recommending the Government to
make Suitable Amendments to the
A. P. Agricultural Land Ceiling Act
empowering the District Collectors.

in consistant with the provisions of this Act..... provided that no such order shall be made after the expiration of two years... from the commencement of this Act.....

(Mr. Speaker in the Chair)

మనం చేసేదంతా దీనికి కంప్లైన్డ్ గానే ఉంది. ప్రొవిజన్ డిలీట్ చేయకుండా మార్పులు చేయరాదు. అది వరకు చర్చించే చేకూర్చు. మంత్రుల అన్ని కారల హామీలు ఇచ్చారు. సవరణ పెట్టడానికి ఇది వరకే అంగీకరించారు. ఈ కమిటీలు పేయడానికి అంగీకరించారు. కాబట్టి దీనిపైని హామీ ఇవ్వాలి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— ఈ తీర్మానాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నామన్నది గౌరవ సభ్యులు కొందరు. ఆ రకంగా వాటి వ్యతిరేకి అభిప్రాయాలను చెప్పారే కానీ అది ప్రభుత్వపరమైన అభిప్రాయం కాదు. సభ్యులు గ్రహించాలి. సభ్యుల మాటలను, ఇతర సభ్యుల ఆలోచనలను దృష్టిలో ఉంచుకున్నాము. అందు వల్ల చే ఈ భూసంస్కరణలను ఏ రకంగా మార్చాలో అన్న విషయాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నాము. దీనిని సమగ్రంగా ఆలోచించి, ఎటువంటి అకరణవలక్షణనా, ఏ చర్యలు తీసుకోవాలనే విషయమై ఆలోచిస్తున్నాము. పరిశీలన జరిపిన పిమ్మట పూర్తి చేస్తామని సభ్యులకు మనవి చేస్తూ, ఈ తీర్మానాన్ని ఉపసంహరించుకోవాలిందిగా కోరుతూ, మంచి సూచనలను అందించినందుకు అభినందనలను తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఉపసంహరించుకోమన్నారు. కానీ విజంగా భూసంస్కరణలను అమలుపరచడమకుంటే, ఇప్పటికిప్పుడే ఈ సవరణలు చేయాలని అనడం లేదు.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— సభ్యులు చేసిన సూచనలు ఒకటి, రెండు మాత్రమే ఉన్నాయి. ఇంకా అనేకమైన సూచనలను పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉంది కనుక ఒక రాని వెంట మరొక తీర్మానాన్ని ఆమోదించడం సబబు కాదు. ఇచ్చిన సూచనలను పరిశీలించి, సమగ్రంగా ఆలోచించి, రూపొందించడానికి వీలైన చర్యలను తీసుకుంటామని చెప్పతూ, తీర్మానాన్ని వీల్డ్రా చేసుకోమని కోరుతున్నాను.

Sri M. Omkar :— Sir, This House recommends to the Government that suitable amendments to the Andhra Pradesh Agricultural Land Ceiling Act be brought about so as to empower the District Collectors to reopen all cases wherever the landlord's land was concealed in any manner either suo-moto or on application made by any person and further recommends to take effective steps to implement the said Act. . . Further the House recommends to the Government

re : Recommending the Government to make Suitable Amendments to the A.P. Agricultural Land Ceiling Act empowering the District Collectors.

that the other amendments in order to implement the Land Ceiling Act comprehensively, necessary amendments be brought...

ఆ రకంగా సవరణను పెట్టవచ్చును. ఆమోదమయిన దానికి అభ్యంతరం లేదు. తరువాత ప్రభుత్వం ఏ సవరణలు పెట్టదలచుకుంటే వాటిని ఆమోదిస్తాము, మంత్రిలు క్రొత్త వారు అయినా డిపార్టుమెంటు క్రొత్తది కాదు. అధికారులు క్రొత్త వారు కాదు. గతంలో ఇచ్చిన హామీలున్నాయి. ఏదో సవరణ అవసరమని అనుకుని అవడం జరిగింది. ఆ ప్రభుత్వం పోయింది. దానికి కంటిన్యూయేషన్ ఇవ్వదు చూడాలి. కనుక నిర్భయంగా చెప్పండి. ఈ శాసన సభా సమావేశాలలోపల చేస్తారా ?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు లేవనెత్తిన ఈ తీర్మానంపైన వారి స్పీరిట్ ను అర్థం చేసుకోవడమే కాకుండా, ప్రభుత్వం కూడా వారు చేసిన సూచనలను గురించి ఆలోచిస్తామని చెబుతూ, కొన్ని సవరణలు చేయడానికి కొంత సమయం పడుతుంది అని మనవి చేస్తూ, వారి సూచనలకు ప్రభావితం అయినాయనీ, చర్యలు తీసుకోవానికి పరిశీలన జరుగుతుందనీ మనవి చేస్తూ, వారి తీర్మానాన్ని విశ్లేషించి చేసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

1-30 p. m.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— డేర్ రిస్టయి అక్కర్లేదు. వారికి మెజారిటీ వుంది. తీర్మానం ఓటుకు పెడితే ఏమవుతుందో మాకు తెలుసు. వారిని మేము ఏమీ భీక్షము అడగడం లేదు. ఇదివరకటి గవర్నమెంటు హామీ ఇచ్చింది, ఆ రకమైన సవరణను యిక్కడ తీసుకువచ్చారు. దానిని ఈ ప్రభుత్వం అమలు చేస్తుందా లేదా? వీరు అధికారంలోకి వచ్చి రి నెలాయించి. ఏ కారణము చేత దీనిని వాయిదా వేస్తున్నారు. సుమారు సెప్టెంబరు 20 వరకు మన సమావేశము జరుగుతున్నది. సవరణ 15 రోజులలో తీసుకు వస్తున్నట్లు చెప్పమనండి. రకమైన హామీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— ఈ తీర్మానము విషయంలో ప్రభుత్వ పరముగా కొంత సమయం తీసుకొని మొత్తము కాబినెట్ సమావేశమై సమాలోచించి చేయవలసివుంది వారిని నేను అభినందించడమే కాదు గౌరవ సభ్యులు పీనియర్ సభ్యులు. పదే పదే పట్టుబడి పత్రికలలోకి ఎక్కువనే ఉద్దేశ్యము వుంటే పేరు విషయం కాని వారి ఆలోచనతో మమ్ములను ప్రభావితం చేసినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— స్పీరిట్ పైన ఎటువంటి తగాదా లేదు. కాని తీర్మానమును ఆమోదించాలి.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— పాలసీ విషయం. స్పీరిట్ తో ఏకీభవించినందుకు మా హర్షాన్ని తెలియజేస్తున్నాము. మమ్ములను అభినందించినందుకు మంత్రిగారిని

నేనూ అభినందిస్తున్నాను. ఈ కానవనభ సమావేశం ముగిసే లోపల సవరణ తీసుకువస్తామనే హామీ ఇవ్వాలి. కొత్తగా చేసేదేమీ లేదు. కొత్త బిల్స్ ని పాస్ చేస్తున్నారు. కనుక ఈ సమావేశమయ్యేలోపల సవరణ తీసుకువస్తామనే హామీ ఇవ్వాలి.

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు :— వారు చాచావు 15 సార్లు నిలబడి మాట్లాడారు. మంత్రిగారు స్పష్టముగా చెప్పారు తీర్మానము విత్ డ్రా చేసుకోవాలి. పరిశీలిస్తామని పమరసింహారెడ్డిగారు ప్రాజెక్టు తీర్పు గురించి చెప్పారు. ఒకేసారి సవరణ చేయాలనడం సరియైనది కాదు. వారు విత్ డ్రా చేసుకోవాలి లేక పోతే తీర్మానమును ఓటింగ్ కి పెట్టడమనేది జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఈ సమావేశమయ్యే లోపల చేస్తామని చెప్పమనండి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— ఎంత నేపు చెప్పినా ఏమీ సమాధానమనేది వారికి తెలుసు. గౌరవ సభ్యుల సూచనవల్ల మేము ప్రభావితమైనందుకు వారు మెచ్చుకోవాలి. ఓటింగ్ పెడితే ఏమీ జరుగుతుందో వారికి తెలుసు. వారిచ్చిన సూచనను అంగీకరిస్తున్నామని మనవిచేశాను. పంజీలన జరుపుతామని చెబుతున్నాను కాబట్టి ఈ తీర్మానమును విత్ డ్రా చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఈ కానవనభ ముగిసేలోపల తెస్తామనే హామీ అయినా ఇవ్వకుండా వుంటే ఎట్లా? వానికి ఇన్న మెజారిటీ మాకు తెలుసు. ప్రజలకు అనుకూలమైన పద్ధతి తీసుకురావాలని చెబుతున్నాము. పెద్ద చీత్రాడు అందుకోండి. ఈ అసెంబ్లీ ముగిసేలోపల తీసుకువస్తామని చెప్పమనండి. చేయదలచుకొన్నపుడు ఎంతకాలము జలస్యము చేస్తారు? పాత గవర్న మెంటులో తయారైన రికార్డు పీరి దగ్గర వున్నాయి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— గౌరవ సభ్యుల అలోచనను స్వీకరిస్తున్నాము. సంబంధిత మంత్రిగారు ఇక్కడ లేని కారణమువల్ల నేను సమాధానమిస్తూ ప్రభుత్వములో ఒక భాగస్వామిగా అభ్యూరెన్స్ ఇచ్చి మాట్లాడాను. వెంటనే పరిష్కారం కాదు. మొత్తము కాబినెట్ కూర్చోవాలి. వారికి తెలుసు. కాబట్టి విత్ డ్రా చేసుకొనడం మంచిది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— విత్ డ్రా చేసుకొంటున్నాము. అదే సమయములో ఈ సమావేశమయ్యేలోపల తీసుకురావాలని మరొకసారి మనవిచేస్తున్నాను.

The Resolution was withdrawn with the leave of the House.

MESSAGES FROM THE COUNCIL

Mr. Speaker:—I have received the following two Messages from the Chairman, Legislative Council.

1. "To the Hon. Speaker, Andhra Pradesh Legislative Assembly, Hyderabad.

I transmit a copy of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads (Amendment) Bill, 1983 (L.A. Bill No.1 of 1983)

which was passed by the Legislative Assembly at its sitting held on 17th March, 1983 and which has been passed by the Legislative Council at its sitting held on 24th August, 1983 with the following amendment:—

“Clause 3 may be deleted and the rest of the Clause re-numbered”

I am therefore to return herewith the said Bill in accordance with the provisions of Rule 148 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules with a request that the concurrence of the Legislative Assembly to the said amendment be communicated to the Legislative Council.”

2. “To the Speaker, Andhra Pradesh Legislative Assembly, Hyderabad.

I transmit a copy of the A.P. Municipalities (Amendment) Bill, 1983 (L.A. Bill No.8 of 1983) which was passed by the Legislative Assembly at its sitting held on 21st March, 1983 and which has been passed by the Legislative Council at its sitting held on 24th August, 1983 with the following amendment :—

Delete Item (iii) of Clause 2.

I am therefore to return herewith the said Bill in accordance with the provisions of Rule 148 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules with a request that the concurrence of the Legislative Assembly to the said amendment be communicated to the Legislative Council.”

The House now stands adjourned to meet again at 4.00 p.m. to-day.

(The House then adjourned at 1.41 p.m. till 4.00 p.m. in the evening).

The House Re-assembled At 4.00 p.m.

(Mr. Speaker in the Chair)

Discussion on Flood Situation in the State

శ్రీ యం. రామచంద్రా రెడ్డి (కమలాపూర్):—అధ్యక్షా, కరీంనగర్, వరంగల్, అదిలాబాద్, నిజామాబాద్ జిల్లాల్లో యీ నెల 9, 10, 11 తేదీలలో కురిసిన వర్షాలవల్ల చాలా గ్రామాలు మునిగి తీవ్రమైనటువంటి అవస్థలకు అక్కడి ప్రజలు గురి అవుతూ వుంటే యీనోటు చూస్తు వాస్తవస్థలగా వుంది. కనీసం ఏ ఏ తాలూకాలు ఎఫెక్ట్ అయినవో పూర్తిగా మెస్జన్ చేయలేదు. మా జిల్లా లోని రెండు తాలూకాల పేర్లు—మంథని, పెద్దవల్లి తాలూకాలు—పేర్కొన్నారు. నా నియోజకవర్గం హుజూరాబాదు తాలూకా అన్నింటి కంటే ఎఫెక్ట్ అయింది.

మొత్తం కరీంనగరములో 50 కోట్లు డామెజ్ అయింది. అయినా ప్రభుత్వం నుండి యిప్పటివరకు ఆక్కడ అందించవలసిన సహాయాలు ఏమీ అందలేదని నేను మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. చనిపోయినవారికి వేయి రూపాయలు యివ్వడం మినహా యితవరకు ఏ చర్య తీసుకోలేదు వారికి సహాయం చేయడానికే, గత రెండు సంవత్సరాల క్రితము ఆంధ్రలో తుఫాను వచ్చినప్పుడు యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద తీసుకున్న చర్యలు చూచినప్పుడు, మరి యిక్కడ వచ్చినప్పుడు ఎవరికి పట్టలేని విధంగా ఏ విధంగాను చర్యలు తీసుకోకుండా దాని గురించి ఎవరు ఆలోచించకుండా కిక్కిరిసిపోతూ ఒక తీర్మానము ప్రకటించేటానా గాని యిన్ని రోజుల తరువాత యివాళ యీ సభలో చర్చకు పెట్టడం యిప్పటికైనా సంతోషించవలసిన విషయమే. ఈ విషయం గురించి తక్షణమే ప్రభుత్వం కొంత ధనం యీ నాలుగు జిల్లాలకు విడుదల చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. చనిపోయినవారికి వేయి రూపాయలు యిస్తున్నారు. అది ఏ విధమైనటువంటి సహాయం కాదు. ఒక కరీంనగరం జిల్లాలోనే 50 మంది చనిపోయారు. దానిని వేయి రూపాయల నుండి 5 వేలకు చేస్తే బాగుంటుంది. ఇంట్లు కూలిపోయినవారికి 225 రూపాయలు యిస్తామని కలెక్టరుగారు చెప్పారు, కూలిపోయిన యిండ్లను తీసివేయడానికి కూడా ఆ డబ్బు సరిపోదు. వారికి తగిన విధంగా సహాయం చేయాలని సభాముఖంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఒక లక్ష ఎకరాలలో యిసుక పేరుకొని పోయింది. యిసుక తీసే కార్యక్రమం కిక్కిందైతే తులకు డిర్వ్ కాలిక రుణాలు యిచ్చి వారిని ఆదుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను. నా నియోజకవర్గములోనే దాదాపు 4 కోట్ల నష్టం అయింది. ఏడుగురు చనిపోయినారు. 20 వేల ఎకరాల భూమిలో యిసుక పేరుకొని పోయి మొత్తం పంటలు కొట్టుకుపోవడం జరిగింది. అవి అన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని యిప్పటి వరకున్న అప్పలను రీషెడ్యూల్ చేయించి కొత్త అప్పలు యివ్వించి వారికి తగు విధంగా సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. పంటనే ప్రభుత్వం కనీసం 25 కోట్ల రూపాయలను అయినా కరీంనగరం జిల్లాకు ట్రిక్ చేసిన పక్షముతో వారికి తగు సహాయం చేసినవారము అవుతామని మనవి చేస్తూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ) యం.యం.జె. భామన్ చౌదరి:—అధ్యక్షా, నిజంగా యీ వరదలు రావడంవల్ల ప్రజల ఆస్థులు, ప్రాదాలు, యిండ్లు పోవడం, మధ్యతరగతి కుటుంబీకులు, ఒక పూట తిని ఒక పూట తిండి లేక వున్న రైతుల మీద యిది నడుం విరిగి భారంగా పడింది. మా నిజామాబాదు జిల్లాలో యీ విధంగా వర్షాలు కురిసి వాగులు పొంగి పొలాలమీద పడడం వంద సంవత్సరాల నుండి ఎవరు చూడలేదు. ఇది చాలా దురదృష్టకరమైనటువంటి విషయం, యిది ఎందుకు వచ్చిందో తెలియదు. ఒక విధంగా నిజామాబాదు జిల్లా వాసులు అదృష్టవంతులు అని చెప్పాలి. అది వగలు రావడంవల్ల ప్రాంతస్థం ఎక్కువ అయ్యింది. నీరు పొంగిన సమయం వగలు కావడంవల్ల కొంతవరకు వరదలలో కొట్టుకొని పోకుండా ప్రాంతాలలో తప్పించుకున్నారు. అదే రాత్రి పూట అయి వుంటే కనీసం వదిలే మంది అయినా చనిపోయి వుండేవారు. అన్ని ఎంత స్తవం అయిందనేది అరచవాకు మీంచి వుంది. పంటపోతాలో మందులు వేసి, కలుపుతీసిన తరువాత

యీ వరదలు వచ్చి ఆ పొలాలు అన్ని యిసుకతో నిండిపోయినవి. ఎక్కడా మధ్య తరగతి రైతుల పొలాలు పోయినవి. ఎలా సాగు చేసుకోవాలో ఎలా నింపుకొని బ్రతుకాలో తెలియని దీనావస్థలో రైతులు పున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. అసలు అంతంత మాత్రంగా కట్టుకున్న యిండ్లు ఒక ప్రక్కన కూలిపోయి క్రాక్స్ వచ్చి నివాసయోగ్యంగా లేకుండా అవి ఎప్పుడు పడి పోతాయో అన్నట్లుగా వుండి అందులో వున్నవారు ఎంతో భయాందోళనతో వున్నారు. వారికి ప్రభుత్వం ఏ విధంగా సహాయం చేస్తుందోనని వేయి కళ్ళతో ఎదిరి చూస్తున్నారు. ప్రతి పూరిలో అంతంత మాత్రంగా కట్టబడి వున్న స్కూల్ బిల్డింగ్స్ కొన్ని పూర్తిగా కూలిపోతే కొన్ని పూర్తిగా నెర్రలు పడి వున్నవి. ఇంతవరకున్న ప్రభుత్వం స్కూల్ బిల్డింగ్స్ కొరకు ఎంత చేసిందనేది అందరికీ తెలుసు. ఎక్కడికక్కడ ప్రజలు ముందుకు వచ్చి చందాలు వసూలు చేసి సహాయ సహకారాలు అందించి తమ పిల్లలు చదువుకుంటారనే వుద్దేశముతో స్కూల్ బిల్డింగ్స్ కట్టుకున్నారు. ఈనాడు అవి యీ వర్షాల వల్ల కూలిపోయే పరిస్థితిలో వున్నవి. వెంటనే వాటికి రిపేర్స్ చేయిస్తేనే అవి నిలబడుతాయి. లిఫ్ట్ యిరిగేషనుపైన ఆధారపడిన రైతులు ఎకరాకు 20, 30 వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి సాగులోకి తెచ్చుకొని ఎల్.ఎం.బి, కమర్షియల్ బ్యాంకుల నుండి అప్పులు తెచ్చుకొని కొనుక్కున్న మోటార్లు స్టార్టర్స్ తో సహా యీ వరదల తాకిడికి ఎక్కడికి కొట్టుకుపోయాయో తెలియని పరిస్థితి ఏర్పడింది. పంట చూస్తే ఆ విధంగా ఉంది. ఇప్పుడు నీరు అందించాలంటే ఎంతో కష్టంగా ఉంది. దానికి అక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రతి గ్రామంలో కరెంటు స్థంభాలు పడిపోయి కరెంటు రావడం లేదు. డిజిల్ ఇంజనుతో నీరు పారించి ఉన్న పంటను దక్కించుకుందామని వ్యయత్నం చేస్తే ఎంతో ఖర్చుతో కూడుకున్న విషయం అయింది. ఉన్న డబ్బు అంతా రైతులు పెట్టేశారు. డబ్బు లేదు, అటువంటి పరిస్థితులలో వర్షం వచ్చి పంట దెబ్బతిన్నది. రోడ్లు, బ్రిడ్జిలు అన్నీ వెంటనే రిపేరు చేయించవలసిన అవసరం ఉంది. నా నియోజక వర్గంలో రోడ్లన్నీ జిల్లా పరిషత్ కింద ఉన్నాయి. ఈనాడు జిల్లా పరిషత్ వారి దగ్గర డబ్బు లేని పరిస్థితి ఉంది. గతకాలంలో ఆ రోడ్లను అంతంత మాత్రంగా బాగుచేయడంవల్ల అవి ఈ వర్షాలకు పాడై పోయాయి. అందుచేత వాటిని వెంటనే బాగుచేయించాలనీ మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అంచనాలను అధికారులు సరిగా అంచనా వేయడం లేదు. రోడ్లు ఎక్కడవరకు ఉన్నాయో ఆక్కడవరకు జీవులలో అధికారులు వెళ్లి ఒక్కడే జీవులతో కూర్చోని పతేల్, పట్వారీలను అడిగి వ్యాసుకొని వస్తున్నారు. అక్కడున్నటువంటి పంచాయతీ ప్రెసిడెంటులను, ఆ సమైక్యతో బాధపడేవారిని ఎప్రోచ్ కాకుండా వస్తున్నారు. అందుచేత సరైన అంచనాలు తయారుచేసి వారికి సరైన సహాయం అందజేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. వర్షాలకు దోమలు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి. ఒక్కొక్కటి ఏనుగులాగ తయారై పకుపులను, మనుషులను కుదుతున్నాయి. అందుచేత మలేరియా రాకుండా కాపాడడానికి వెంటనే కావలసిన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ దోమలను అదుపు చేసే

4-10 p. m.

చర్యలు కూడా తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. 150 కోట్ల వరకు నష్టం వచ్చింది. కొన్ని చెరువులు తెగిపోయాయి. క్రింద పంటలు ఉన్నాయి. అందుచేత తెగిపోయిన కట్టలను వెంటనే పూడ్చాలి. ఏమాత్రం అలక్ష్యం అయినా నాశనం అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. దానికి తక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. కూలిపోయిన ఇళ్లకు నష్టపరిహారంగా కొంత డబ్బు ఇమ్మని నేను చెప్పడం లేదు కాని వారికి లోను ఇప్పించండి. ఈనాడు సిమెంటు భర విషరీతంగా పెరిగి పోయింది. కనుగ సిమెంటును సబ్సిడీద్వారా గ్రామస్థులకు ఆదుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఉన్న ఇల్లు కూలిపోకుండా కట్టుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. రైతులు ఎల్.ఎమ్. బిల నుంచి, కమర్షియల్ బ్యాంకులనుంచి కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులనుంచి లోన్లు తీసుకున్నారు. చాటిని 2, 3 సంవత్సరాలు వాయిదా వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. వెంటనే రోడ్లను, బ్రిడ్జిలను రెస్టోర్ చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. వీటికి కనీసావసరాల క్రింద 150 కోట్లు అయినా కావాలి. అది యివ్వాలని మనవిచేస్తూ తమరు నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అభినందనములు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను

(శ్రీ) డి. సత్యనారాయణ (నిజామాబాదు) :—అవ్వడా, తెలంగాణ ప్రాంతంలో కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాలలో బాకి నిజామాబాద్ జిల్లాలోని నిజామాబాద్, బోధన్, కామారెడ్డి, ఆహ్మద్ నగర్ తాలూకాలలో కనిపించిన ఎరుగని ఖాళీ వర్షాలు పడి అనేక వేల గ్రామాలు మునిగిపోయాయి. కొన్ని గ్రామాలు సముద్రంతాగ కనిపించాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చి ఎవరైతే ఇళ్ళు కూలిపోయి నిరాశ్రయులై స్కూలు భవనాలలో ఉన్నారో వారిలో మాట్లాడడం జరిగింది. నిజామాబాద్ లోని ప్రజలు గతంలో ఎప్పుడు ఇటువంటి శుభానుభవం, వరదలు చూడలేదు. ఇది మొట్టమొదటిసారిగా సంభవించింది. అధికారులు ముందు దృష్టితో అనేక సహాయ కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరిగింది. ఏ ఏ గ్రామాలకు నీరు వస్తుందని అనుకున్నారో ఆ గ్రామాలను ఖాళీ చేయించి కలెక్టరుగారు సహాయక చర్యలు తీసుకున్నారు. ఈ సందర్భంలో వారికి అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. నిజామాబాద్ నంచి హైదరాబాద్ వచ్చే జాతీయ రహదారి పూర్తిగా పాడై పోయింది. గ్రామాలలోని చెరువులు, కుంటలు పూర్తిగా తెగిపోయి గ్రామాలు మునిగిపోయాయి. నిజామాబాద్ తాలూకాలో 50 గ్రామాలు మునిగిపోయాయి. చాలామంది నిరాశ్రయులై నారు. నిజామాబాదు పట్టణంలో ముస్తయదుపురం, అహమ్మద్ పురం, ఎల్లమగుట్ట మొదలైన ప్రాంతాలు నీటిలో ఉండడంవల్ల ఇళ్ళు కూలిపోయాయి. వారు ప్రభుత్వ సహాయానికి నోచుకోలేని స్థితిలో ఉన్నారు. ఇందులో 250 రూ.లు యిచ్చామని ప్రాసారు. ఇది తప్పగా పింట్లు అయిందేమో నాకు తెలియదు. ఇల్లు పూర్తిగా కూలిపోయిన వారికి 150 రూ.లు మాత్రమే యిచ్చారు. 10 కిలోలు బియ్యం యిచ్చినట్లు ప్రాసి వుంది. నిజామాబాదులో ఏమీ ఇవ్వడం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. నిజామాబాద్ ప్రజలకు యుద్ధ ప్రాతిపదికమీద సహాయంచేసి ఆదుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. పశ్చిమగోదావరి, తూర్పు

గోదావరి జిల్లాలో ఎర్రకాలువ మొదలైన వాటికింద దెబ్బతిన్న వారికి తిరిగి కోలుకోవడానికి 28% చొప్పున సబ్సిడీ యివ్వడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నామని ప్రాసారు. అటువంటి సహాయక చర్యలు తెలంగాణ ప్రాంతంలో కూడా తీసుకుంటే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. శ్యాంకుల నుంచి వారికి లోన్ను యిప్పించాలి. వరిపొలాలు కనీసం వడంలేదు. ఇనుక నేటలు వేసకొని పోయినవి. మన ప్రభుత్వం వెంటనే శ్యాంకులద్వారా రుణాలు యిప్పించి సబ్సిడీ ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను, ఎకరానికి వెయ్యి రూపాయలు చొప్పున వారికి నష్టపరిహారం చెల్లించాలని మనవిచేస్తూ నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు అభినందనములు తెలియజేస్తూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

4-20 p. m.

శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి (నంగారెడ్డి) :— అధ్యక్షా, ఏ యే పార్టీలూ అయితే వర్షపాతము ఎక్కువ వల్ల నష్టపోయినాయో అవి అందరు సేహుకులు చెప్పినారు. ఈ ప్లడ్డు అనేది కరువు అనేది మన ఒక్క రాష్ట్రానికే కాదు. మొత్తం భారత దేశానికి ప్రతి సంవత్సరం ఏదో ఒక భాగముతో తప్పకుండా ఉంటుంది. ఎప్పుడైతే కరువు ప్రాంతంగా గుర్తిస్తామో ఎప్పుడైతే వర్షపాతము ఎక్కువ వల్ల వరదలు వస్తాయో, అప్పుడు మనం యోచించే కాలం పోయినది ఇది స్థిరముగా, పెర్మనెంటు బేసిన్ మీద దీనికి ఒక పజిన్స్ చెట్టడం దీనికి ఫండ్స్ ఫలోకేషన్ ఉండడం చాల అవసరం అయిపోయింది మనం గత 20 ఏళ్లు చూసి నట్లయితే ఏదో ఒక ప్రాంతంలో ప్రతి జిల్లాలో, రాష్ట్రంలో ఒక భాగంలో కరువు అయినా వచ్చినది లేక వర్షపాతము ఎక్కువ వల్ల వరదలు అయినా వచ్చినవి. కనుక ఇది ఒక పెర్మనెంటు ఫీచరు. ఎడోహాక్ బేసిన్ మీద చేయడం వల్ల డబ్బు దుర్వినియోగం అయ్యే ప్రమాదం ఎక్కువగా ఉంది. తరువాత, ఎప్పుడు కరువు వచ్చినా, ఎప్పుడు వరద వచ్చినా సెంట్రల్ టీము వచ్చే వరకు, సెంట్రల్ టీమ్ డబ్బు వచ్చేవరకు అలసత్వం అవుతుంది. ప్రతిసారి మనం ఇది అనుభవిస్తున్నాము. అనుభవించి గూడా అదే పద్ధతిపైనే మనం నడుస్తున్నాము. దీనికొరకు ఒక పెర్మనెంటు ఫీచరు కావాలి. పెర్మనెంటు పజిన్స్ కావాలి. పెర్మనెంటు పజిన్స్ ఉండాలి. గతసారి అనుకోనంత ప్రమాదము జరిగినప్పుడు కొన్ని డిపార్టుమెంటులలో ఒక విధమైన ప్లడ్ ఏఫ్ఫెక్ట్ స్కీములు అని, దానికి ఒక కమిషనరు అని సెక్రటేరియట్ లో ఒకటి ఏర్పాటు అయింది. అదే సరిపోదు అధ్యక్షా. ప్రతి సంవత్సరము కూడా బజెట్ ఏలోకేషనులో ప్లడ్ ఏఫ్ఫెక్ట్ ఏరియా కొరకు షు డ్యూట్ ఏఫ్ఫెక్ట్ ఏరియా కొరకు సెనరేట్ ఏలోకేషను ఉండాలి; ఎవైలబుల్ ఉండాలి, అవి అన్నీ మనకు తెలుసు. అది కాకుండా అధనంగా సెంట్రల్ ఎయిడ్ ప్లడ్ తే వస్తుందో దానిని సంపాదించాలి. దీంట్లో ఎవరైతే ప్లడ్ అయినాకో, దీనికి మిడిల్ మెన్ లేకుండా, మధ్యవర్తులు లేకుండా దై రెట్టగా వారి చేతికి డబ్బు దొరికే ఏర్పాట్లు చేయాలి. దీంట్లో నాన్ అఫీషియల్ ని కూడా ఆఫీషియల్ చేయాలి. అక్కడి సమితి ప్రెసిడెంటునిగాని అక్కడి కానన సభ్యుడునిగాని ఒకరి పైన చెక్ కాంటర్ చెక్ ఉన్నప్పుడు ఈ దుర్వినియోగం జరగదు. గోదావరి, కృష్ణా జిల్లా పార్టీలలో వరదలు

వచ్చి నవ్వుడు అక్కడ గ్రామ కరదాలు సర్టిఫికేట్ ఇచ్చి లక్షలాది రూపాయలు వంచి పెట్టిన సందర్భం చూసినాము ఇంతకు పూర్వం వచ్చే క్రింద జరిగిన వరద తాధితులకు సహాయంలో. అట్లాగే ఇప్పుడు ఏ జిల్లాలో అయితే, నిజామాబాదుగాని లేక పెద్ద గోదావరి, తిమ్మ గోదావరిగాని ఈ ప్రాంతంలో నిజంగా నష్టపడ్డ వారికి సంపూర్ణంగా సహృదయంతో ఏ రెస్ట్రిక్టెడ్ ను లేకుండా సహాయం చేయండి. కాని రివెన్యూ అధికారి లకే అప్పగించినట్లయితే, అనుభవాన్ని బట్టి చెబుతున్నాము. ఈ ఒక్క అధికారి కే అప్పగించినట్లయితే దుర్వినియోగం అయ్యే అవకాశాలు ఎక్కువ అన్నాయి. నాన్ అఫిషియల్ ఏజన్సీని కూడా డింట్లో ఎసోసియేట్ చేయండి. అనుభవం ల అధికారులు కూడా దీనికి ఉప్పుకుంటారు. ఇప్పుడు డింట్లో మనకు ఫర్స్టు వచ్చినా నిజమైన నష్టపడ్డ వారికి డై రెక్టు జరిగడానికి బదులు మిడిల్ మెన్ మధ్యలో డింట్లో దుర్వినియోగం చేసే ప్రమాదం ఉంటుంది. నా సజెషన్ ఏమీటంటే నం.1. పెర్మనెంటు ఫండు అనేటటువంటిది. మన దగ్గర డ్రాటు గాని, స్టోక్స్ గాని అటువంటి వాటి కొరకు ఉండాలి. పెర్మనెంటు ఏజన్సీ ఉండాలి. రెండవది ఈ డిస్ట్రిబ్యూషనులో నాన్ అఫిషియల్స్ ని కూడా ఎసోసియేట్ చేయాలి. మూడవది సెంట్రల్ ఎయిడ్ వచ్చేవరకు మనం వేచి చూసే అవసరం లేదు. ప్రతి సారి కరువు రాగానే లేక ప్లడ్డు రాగానే సెంట్రల్ గవర్నమెంటు టీము రావడంలో ఆలస్యం జరుగుతున్నది. వారు మనం అనుకున్నంత ఇవ్వకపోయినా ఒక కమిటీ మెంటు అనేది వాళ్ళలో మొదట తీసుకుని మనం ఖర్చు పెట్టుకుని రి ఇంజర్వు చేసుకోవడం కాగుంటుంది. ఆలస్యం ఎక్కువ అయినట్లయితే తాధి తులకు వమయం పైన మనం సహాయం చేయలేము. ఈ విధంగా ఈ సారి నష్టము ఏదైతే కలిగినదో ఈ వ్యవసాయానికి సంబంధించిన భూముల పైన, ఇళ్ల పైన అటువంటిది, మన దగ్గర ఇతర డబ్బు లేనప్పుడు ఆ జిల్లాకి ఎలాట్ చేసినా లేక ఏ జిల్లాలో అయితే ఇండ్ల పైన ఎక్కువ ఖర్చు కావడం లేదో దానిని డైరెక్టు చేసి వాళ్ళకు వెంటనే కనీసం ఒక రూము అయినా, కొట్టుకు పోయినా ప్రాంతాలలో ఏర్పాటు చేయాలి. వ్యవసాయ భూములకు సంబంధించిన అత షటుకు ఈ నుంచి భూముల పైన ఇసుక రావడం, లేక నల్లభూమి కొట్టుకుపోయి రాళ్లు తేలడము అటువంటివి సంభవిస్తాయి. వీటి కొరకు అగ్రిల్చరు డిపార్టు మెంటు గాని లేక మన అగ్రి ఇంజీనిర్స్ కార్పొరేషను గాని హెవీ మెషిన్ రీ ఉన్న డిపార్టుమెంటు గాని వాటి అన్నిటిని ఫ్రీగా రిక్ల మేషన్ చేసి మళ్ళీ వ్యవసాయం చేసేందుకు పనికివచ్చేట్లు చేసే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం ఉచితంగా చేయడం చాలా కాగుంటుంది. ఇది ప్రత్యేకంగా ఎక్కువ వరి మండు మండే ప్రాంతం. తిండి పదార్థానికి కరువు వచ్చే ప్రమాదానికి అవకాశం ఉంటుంది. కనుక పోయిన సారి ప్లడ్డు వచ్చినప్పుడు నెల్లూరు ప్రాంతంలో అక్కడక్కడ వేలాది ఎకరాల పైన ఇసుక తెచ్చి పెట్టినది. దీనిని ప్రభుత్వం అండతో తీసే ప్రయత్నం చేసినా రెండు సంవత్సరాలు పట్టింది. ఈ లోగా ఎమర్జెన్సీ లేవ్ మీద మన రాష్ట్రంలో ఈ పరికరాలు లేనట్లయితే ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి కూడా తెప్పించి ఫ్రీగా రిక్ల మేషన్ చేసి వ్యవసాయానికి పనికి వచ్చేటట్లు తప్పకుండా చేయాలి. ఒకటి

కాథాకరంగా ఏమిటి ఉంటుందంటే ఎప్పుడు వర్షం వచ్చినా మేము సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకి ప్రావీణము మేము సెంట్రల్ టీముని ఎవైటు చేస్తున్నాము అని ఉంటుంది. ఈ కాధను తప్పించాలి అంటే నేను సజేషను చేసిన ప్రకారం డి-ట్రా పెర్మనెంటు ఫండు అనేది ఉంటే ఇమిడియట్ రిజిస్ట్రే ఇచ్చి మళ్ళీ రీ ఇంబర్సు చేసుకోవచ్చు. సంతోషం. ఈ సంఘటనలు జరిగిన నాడే ముఖ్యమంత్రిగారు పోయి పర్యటించి వచ్చినారు. రాని డిస్ట్రిక్టు ఎడ్మినిస్ట్రేషను ఎట్లా క్లిక్ గా పని చేస్తున్నది అనేది ఒకసారి వెళ్ళి చూడాలి వారిని తమ ద్వారా నేను ముఖ్యమంత్రిని కోరుతున్నాను. వారు ఏ స్పెరిట్స్ తో ఉండరగా పోయి అప్పటిది అప్పుడే చూసి వచ్చి అసెంబ్లీకి చెప్పగలిగినారో అ స్పెట్స్ డిస్ట్రిక్టు ఎడ్మినిస్ట్రేషను కేరీ చేసి, కాధినుడు వచ్చి అడిగినా అడుగుకున్నా ప్రాత పూర్వకంగా అప్లికేషను ఇచ్చినా ఇవ్వకున్నా గ్రామా గ్రామానికి పోయి రెవిన్యూ ఆఫీసర్లను పంపించుతారాక్ వ్యవస్థగాని, అన్ని ఏజెన్సీలను వాడుకుని కచ్చపడే వానికి సహాయం ఇంటికి పోయే మార్గం ఆలోచించాలని కోరుతూ నాకు ఈ సమయం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

4-10

(శ్రీ) కి. బుచ్చయ్య చౌదరి:—అధ్యక్షా, ఈ మధ్య వచ్చిన వరదల సమయంలో ప్రభుత్వము ముఖ్యమంత్రి రామారావుగారు తీసుకున్న చర్యలకు వారిని అభినందిస్తూ ముఖ్యంగా తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో జరిగిన నష్టాన్ని గురించి సభ ముందుకు తీసుకు వస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు రామారావు గారు హెలికాప్టరులో ఆ ప్రాంతాన్ని సందర్శించినప్పుడు వారు అక్కడ జరిగిన నష్టం అంతా గమనించారు. ముఖ్యంగా తాళ్ల రేవు ప్రాంతంలోను అలాగే రామచంద్రపురం నియోజకవర్గ ప్రాంతంలోను ఎక్కువ పంట మొత్తం నష్ట పోయారు. అక్కడ ముందుగానే నాట్లు పడతాయి కనుక అది పొట్టమీద ఉన్న ప్రాంతంలో ఈ వరి అంతా కూడా దెబ్బ తిన్నది. అక్కడ ఎక్కువ విస్తీర్ణానికి దాళవా సాగుచేసుకోడానికి అవకాశం కల్పించవలసిన అవసరం ఉన్నది. అలాగే ఎరువులను సమీప రైల్వేమీద ఇప్పించవలసిన అవసరం, అలాగే చేద వర్షాల రైతులకు ఉచితంగా అక్కడ గిరిజనులను కూడా ఇప్పించవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. అలాగే రాజమండ్రి పట్టణానికి ప్రతి సంవత్సరం ఈ వరాల ప్రమాదం ఎప్పుడూ వస్తూనే ఉంది. ముఖ్యంగా రాజమండ్రి పట్టణం ఒడ్డునే ఉన్న 1500 కుటుంబాలకు ప్రతి సంవత్సరం ఈ వరాల ఇబ్బంది జరుగుతుంది. పుష్కరాల వేటకి ప్రతిసారి వరదలు రావడం భయపడిపోవడం జరుగుతుంది. వారికి కాళ్ళతరక్షణ కల్పించ వలసిన అవసరం ఉన్నదని మీ ద్వారా రామారావుగారికి మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ ప్రతి సంవత్సరం వస్తుంది కనుక కర్ర కట్టడానికి అవకాశం లేదని ఇంజనీర్లు అంతా చెబుతున్నారు కనుక ఆ 1500 కుటుంబాలను కూడా మీరు రక్షిత ప్రాంతానికి తరలించాలి. వెంటనే వారి వేరే స్థలాలు చూపించి ఇళ్లు కట్టుకోడానికి అవకాశం కల్పించాలని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. అలాగే దేని పట్టణం ప్రాంతంలో కూడా ప్రతిసారి ఈ లిఫ్టు ఇన్సెక్షను ప్రోగ్రాములు

ఉన్న చోట అప్పటికప్పుడే గండ్లు వడిపోవడం అక్కడ నీరు లభించక అక్కడ ఇబ్బంది పడుతున్నారు అక్కడ ఇప్పుడు జరిగిన నష్టాన్ని వెంటనే అంచనా వేసి ఆ గండ్లు అన్ని కూడా వెంటనే పూడ్చవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా రోడ్లు అన్నీ కూడా చాలా నష్టపోయి ఉన్నాయి. ఆ ప్రాంతానికి సౌకర్యాలు సరిగా లేవు. ఎక్కువ మొత్తాన్ని వారికి కేటాయింపు చేయాలి. రోడ్లు బిల్డింగులు అవి మరమ్మత్తు చేయడానికి చాలావు ఒక కోటి రూపాయలు రాజమండ్రి డివిజనుకే ఖర్చు అవుతుందని ఇంజనీర్ అంచనాగా ఉన్నది, ఎక్కువ మొత్తాన్ని వారికి కేటాయింపు చేయాలి. పెద్ద మొత్తం కేటాయింపుచేసి ఆ ప్రాంతాలలో రక్షణ కల్పించవలసిన అవసరం ఉన్నది కోనసములో రోడ్లు అన్నీ కూడా గత 4, 5 సంవత్సరాలుగా నెగ్గెట్టు చేయబడి ఉన్నవి. దాని కోసం ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయింపు చేసి రోడ్లు భవనాల కాళిదాసా కార్యక్రమం చేపట్టాలి. అలాగే మెరకవడ్ల ప్రాంతం ఉన్నది. కొన్ని చోట్ల వలేరు వాగు క్రింద వచ్చిన ప్రాంతంలో ఇసుక పేటలు పొలాలలో వేసాయి కనుక ఆ మేటాను తొలగించడానికి ప్రత్యేక సహాయం రైతుకి అందించవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సౌకర్యాలను అన్నిటినీ వెంటనే నమకూర్చుమని తమిళాచారా రామారావుగారికి మనవి చేస్తూ తక్షణం చారు చర్యలు తీసుకున్నందుకు చాటికి వారిని అభినందిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. భాస్కర రావు (ఆచంట):—అధ్యక్షా, ఈ మాసములో 10వ తారీఖునుంచి గోదావరిలో వచ్చిన నరదలకు సమయానుకూలంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదుకోవడంవల్ల ప్రజల తరపునుంచి ముఖ్యమంత్రిగారికి నేను కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుంటూ ముఖ్యమంత్రిగారు రాజమండ్రివరకు వచ్చి నర్సాపురం ఆచంట నియోజక వర్గాలలో పర్యటించలేదని చెప్పి ప్రజలు చాల నిరుత్సాహ పడిపోయారు. అయినప్పటికీ సమయంలో ఆదుకున్నందుకు ప్రజలు మన ముఖ్యమంత్రిగారికి చాల కృతజ్ఞతలు అయి ఉంటాయని చెప్పి తెలియజేస్తున్నారు. ముఖ్యంగా వల్లిమి గోదావరి జిల్లా ఆచంట నియోజక వర్గము మారుమూల ఉండంవల్ల అక్కడ జరిగిపోయిన నష్టము ఏ పక్షిక కూడా తెలియజేయలేదు. మేము ఎన్నట్టి సమావేశములో ఉండిపోవడంవల్ల మాకు తెలిసేటప్పటికి చాల లేటు అయిపోయింది. వివరీతమైన నష్టం చాటిల్లింది. ఈ నష్టాన్ని చూపడానికి మేము పోట్లు తీసుకువచ్చాము. ఇవి తమరుమాసి మిగతా మంత్రులకు ప్రభుత్వానికి చూపించమని కోరుతున్నాను. ఈ రెండు గోదావరుల మధ్యన ఆచంట నియోజకవర్గంలో గాని నర్సాపుర నియోజకవర్గంలో గాని ఉన్న గ్రామాలు అన్ని మునిగిపోవడం జరిగింది. 1968 తరువాత ఇప్పుడు మరీ ఉధృతంగా వచ్చింది. తమరిపాకులు, వరి, చెరకు, నువ్వులు, కూరగాయలు ఇవి అన్నీ కూడా పూర్తిగా నాశనము అయిపోయినాయి. లంకల పరిస్థితి ఇట్లా ఉంటే మరి లంకలు దాటి నక్కల కాలువ డ్రెయిన్ క్రింద ఉన్న పొలాలు అన్నీ కూడా పూర్తిగా దిగ్బంధం అయిపోయినాయి. ఈ నక్కలకాలువ మురుగుగోదావరిలో వెళ్లకుండా వెనక్కు తన్నేయడం వల్ల ముఖ్యంగా లక్ష్మీ కాలువ లేవు దగ్గర

ఎన్నిడో కాటన్ దొరగారు కట్టిన హవుసు ఫర్ కూలీస్ అలాగే ఉండిపోయింది. ఒక హక్కును ఒరిగిపోయింది. పీటలు వారిపోయి ఉన్నది. మరి దీన్ని గురించి ప్రభుత్వము పరిశీలించుచున్నది. గత పది సంవత్సరాలనుంచి కూడా వాగ్దానాలు చేస్తూ వచ్చింది. దీని కోసం ఒక సమగ్రమైన రిపోర్టు ఒక 70 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుకాగల పథకాన్ని తయారు చేయడం జరిగిందని, అది చీఫ్ ఇంజనీరుగారి ఆఫీసులోనే ఉండిపోయిందని చెప్పి, గత నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి అలాగే ఉన్నదని చెప్పి ఆ పైలెట్ పీటు కడలికలేదని చెప్పి ప్రజలందరు చెప్పడం జరిగింది.

4-30 p. m.

ఈ విషయంలో అధికారులు, మంత్రివర్గం గుర్తు చేసుకొని యీ లక్ష్య పాలెం దగ్గర ఆ పథకాన్ని వెంటనే చేపడితే యీ మురుగు తీకుండా కొంతవరకు యీ పంటలు సేవ చేయగలుగాము. 8,785 యకరములు 15 రోజులు పూర్తిగా మునిగిపోయినాయి. అక్కడ మురుగు నీరు నిల్వ ఉండడం వల్ల ముఖ్యంగా ఆవంట, వేపవరం, ఒడ్డెపల్లె అనే గ్రామాలు యీ 7 అండ్ 8 కంటోన్మెంట్ ఉండడం వల్ల ఒక బేసిన్ గా యేర్పడిపోయి మునిగిపోయి మేము వరి చేతిలో పడవ చేసుకొని తిరగవలసి వచ్చింది. ఈ నక్కల కాల్వ డ్రైయిన్ క్రింద ఉన్న యీ చేలు అన్నీ కూడా సుమారు 6,785 యకరములు పూర్తిగా దిగ్బంధం అయిపోయి ఒక గింజ కూడా రైతుల చేతికి రాలేదు. కనుక దీనిని రెమిషన్ ఇచ్చి వచ్చే ఛార్జీలకు పర్మిషన్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. తర్వాత సబ్సిడైజ్డ్ సీడ్స్, పెన్సిలెడ్స్ కూడా సప్లయ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ నక్కల కాల్వ డ్రైయిన్ కాకరపల్లె అనే గ్రామము దగ్గర నుంచి బయలు దేరి లక్షపాలెం దగ్గర నుంచి గోదావరిలోకి నిలుస్తుంది. ఈ కాకరపల్లె డ్రైయిన్ కు కూడా అటు అప్ లీడ్ నుంచి వచ్చే మురుగు కూడా యీ నక్కల కాల్వ డ్రైయిన్ గో రావడం వల్ల యీ క్రింద ఉన్న పల్లె పు భూములన్నీ మునిగి పోతున్నాయి. దీనికోసం కాకరపల్లె దగ్గర నుంచి యీ గోదావరిలోకి పంపించడానికి పీలుగా అక్కడ ఒక అక్విడెట్ కట్టవలసిన అవసరం ఉంది. దీనిని ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. తర్వాత యిప్పుడు యీ వరద బాధితులకు కొన్ని ఫండ్స్ సమితికి యింత అని యిస్తున్నారని తెలిసింది. ఆ సమితిలు యింకా మన చేతిలో లేకపోవడం వల్ల గవర్నమెంటు యీ కాసన సభ్యులకు యీ కార్యక్రమాల విషయంలో పీరికి చోటు ఇవ్వాలని కోరుతూ నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి (అద్వైత):— గత రెండు వారాల క్రిందట కురిసిన భారీ వర్షాలవల్ల రాష్ట్రంలో అనేక జిల్లాలు వరదలకు గురికావడం, ప్రధానంగా నిజామాబాద్, అదిలాబాదు, కరీంనగర్ జిల్లాలో మున్ను యెన్నడు కూడా కని విని యెరగని రీతిలో వరదలు రావడం అనేక విధాలుగా ప్రజలు నష్టపోవడం, కొన్ని జిల్లాలకు ప్రాణనష్టం వకు నష్టం జరగడం అంతే కాకుండా రైతుల పంట పొలాలు వేల సంఖ్యలో నాశనం కావడం యదంతా దురదృష్టకరమైన పరిస్థితి మనకు యిది జరగడం ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల మనకు యిటువంటి విపత్తులు సంభవించినప్పుడు సత్వరం సహాయ కార్యక్రమాలను

చేపట్టి ప్రజలను ఆదుకొనే బాధ్యత యీ పభుత్వం మీద ఉంటుంది. కరీం నగర్ జిల్లాలో కూడూరు గ్రామములో యిప్పుడు రామచంద్రారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు సిద్దలో ఉన్నటువంటి 11 మంది వరదలలో కొట్టుకొని పోవడం వారంతా చచ్చిపోయినవ్యధయే విచారకరమై సంతకునలు అనేక జిల్లాలో జరిగిన విషయం నేరుగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు యచ్చిన సమాచారాన్ని బట్టి యీ జిల్లాలో కూడా వెంటనే విషయ కార్యక్రమాలు చేపట్టినట్లుగా చెప్పినారు. నేను నిజామాబాద్ జిల్లా అంతా పర్యటించినాను. ఆ జిల్లాలో జరిగినటువంటి నష్టం లెక్క చేస్తే నా అంచనా ప్రకారం సుమారు 80, 40 కోట్ల రూపాయలు అని నా అభిప్రాయం కాని అధికారులు అందించిన సమాచారం యెంతో నాకు తెలియదు కాని అక్కడకు సీనియర్ ఐ. ఏ. ఎస్. అధికారులు వచ్చి ఆ గ్రామాలు తిరిగిన నాకు అనిపించిన విషయం యేమిటంటే ఆ సీనియర్ అధికారులంతా యిది వరకు పెద్ద పెద్ద ముఠానులను చూసిన వారే. అక్కడ సహాయ కార్యక్రమాలు అందించిన వారే కాబట్టి యీ జిల్లాలో జరిగినటువంటి నష్టం వారికి కనిపించి నట్లు నాకు అనిపించ లేదు. కాబట్టి వారు సరియైన రిపోర్టు యివ్వలేదని నేను అన్నాను. కాని మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రకటనలో కొన్ని కాలాలు చదవడం జరగలేదు. కాబట్టి అసలు అక్కడ జరిగిన నష్టాన్ని సమగ్రంగా ఆ సమాచారాన్ని తెప్పించుకొని ముఖ్యమంత్రిగారు సహాయ కార్యక్రమాలు అందించాలని కోరుతున్నాను. నిజామాబాద్ జిల్లానుగురించి నేను మాట్లాడడం వ్యాయంగా ఉంటుంది. ఎందుచేతనంటే నేను ఆ జిల్లాకు సంబంధించిన వానిని. నేను అక్కడ అన్నీ ప్రాంతాలు పర్యటించినప్పుడు అక్కడ ప్రాణనష్టం చాలా తక్కువ గానే జరిగింది. కలెక్టరు గారు అక్కడ ముగ్గురు, నలుగురు చనిపోయినట్లుగా చెప్పినారు. కలెక్టరు శ్రీమతి పీలాభేడే గారు స్త్రీ అయినప్పటికీ అక్కడ ముందు బాగ్రత్త చర్యలు తీసుకోవడం వల్ల ప్రాణనష్టం జరగకుండా అరికట్టడం జరిగింది. లేకపోతే అక్కడ సుమారు 5,000, 10,000 మంది వరదలలో కొట్టుకుపోయే వారని నేను మనవి చెప్పన్నాను. కనుక ఆ కలెక్టరు గారిని అభినందిస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ మాట్లాడుటిన పాలికార్డులో 12 వ తేదీన నిజామాబాద్ కు వచ్చి అందరినీ పరామర్శించి గట్టి చర్యలు తీసుకోమని చెప్పినందుకు అభినందిస్తున్నాను. కాని అక్కడ చేపట్ట వలసిన కార్యక్రమాలపై కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. అక్కడ సుమారు 53 గ్రామాలు ముంపుకు గురి అయినాయి. అందులో 17 గ్రామాలు పూర్తిగా ధ్వంసం అయినాయి. ఆ గ్రామాలలో 90 వర్సంటు యిళ్లు కూలిపోయినాయి. ఆ గ్రామం యెందుకూ పనికిరాకుండా పోయింది. అందులో భాగంగా బోధన్ తాలూకాలో బ్రాహ్మణవల్లి గ్రామం ఉంది. అక్కడకు నేను మా వాయకులు రాజశేఖరరెడ్డిగారు వెళ్లి చూసినాము, అక్కడ 5 యిళ్లు తప్ప మిగిలినవి అన్నీ నేలమట్టం అయినాయి. అక్కడ దైన్యమయిన పరిస్థితి చూసిన తర్వాత యెవరికైనా హృదయం చలించక తప్పదు. వారు ఒకటే కోరిక కోరినారు.

అక్కడ ఉండేటటువంటి వారు తాము వంపులో వున్నాము కాబట్టి యీ ప్రమాదం యెప్పుడైనా వస్తుంది, గుడిసెలు పెనుకుంటే కొట్టుకుపోయే ప్రమాదం ఉందని, ఆ వాగుకు అవతలి ఒడ్డున వునరావాసం కల్పించాలని అడుగు తున్నారు. ఆ గ్రామంలో 150 కుటుంబాలు ఉన్నాయి. వారికి 15 ఎకరములు ఎక్వైర్ చేస్తే ఆ గ్రామానికి శాశ్వతంగా వునరావాసం కల్పించినవారము కనుక వారికి ఆ విధంగా వునరావాసం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా యితర గ్రామాలకు కూడా వునరావాసం కల్పించవలసిన అవసరం ఉంది. గ్రామాలకు పశువుగా చేయవచ్చును. కాని యీ శాస్త్రవేత్తల గ్రామానికి చుట్టుప్రక్కల పశువుల భూములు కాని, పీయివేటు భూములు కాని లేవు. అక్కడ వారికి వునరావాసం కల్పించాలంటే ఆ రోడ్డు యిరుప్రక్కల నిజాం నుగర్ ఫ్యాక్టరీ వారి భూములు ఉన్నాయి. అది కంపెనీ యాళ్ళు కింద వస్తుండేమో కాని యేదైనా అది పశువుల పరిధిలో ఉంటుంది. కనుక సత్వరంగా 15 ఎకరములు ఎక్వైర్ చేసి వెంటనే అక్కడ యిళ్ళు కట్టించాలి. యీ బలహీనవరాలకు యిచ్చే యిళ్ళలో వారికి 150 యిళ్ళు కట్టించడం కష్టం కాదు కనుక వారికి 15 ఎకరములు ఎక్వైర్ చేసి సత్వరంగా యిళ్ళు కట్టించాలని కోరు తున్నాను. వారికి తొందరగా యిళ్ళ నిర్మాణం చేయకపోతే యిప్పుడు చెరుకు పెట్టే సీజను. ఇంకా ఒకటిన్నర సంవత్సరం వరకు అక్కడ యిళ్ళు కట్టించడానికి వీలుండదు. ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు తొందరగా ఆదేశాలు యివ్వాలని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా బోధన్ తాలూకాలోనే అంగెరగ వసుంస, తాజాపూర్ వరదల సందర్భంగా అరచేతిలో పాణిడాలు పెట్టుకుని బ్రతుకుతున్న ఆ గ్రామాలకు కూడా యిటువంటి సౌకర్యం కల్పించాలి. అదే విధంగా నిజామాబాద్ జిల్లాలో బిక్కిరి, మిట్టాపూర్, శాంతి నగర్ కర్జిష్టా నగర్ యీ గ్రామాలు ఆ సందర్భంగా ప్రమాదంలో ఉన్నటువంటి గ్రామాలే. వీటికి కూడా వునరావాసం కల్పించాలి. ఇక ఆగూర్ తాలూకాలో జాడుగొని ఉమ్మడ, పొందూరు, నికాలపూర్, మున్నగునవి శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు ముంపుకు గురి అయిన గ్రామాలు. వీటికి వునరావాసం కల్పించడానికి లోకల్ రిహేబిలిటేషన్ చేశారు. కాని వారు కట్టుకున్న యిళ్ళు 50 వర్సెంటు కూలి పోయినాయి. వారికి చేయవలసిన సహాయం యేమిటంటే వారు స్వయంగా కట్టుకొనే యిళ్ళు కాబట్టి యిప్పుడు చేసే సహాయంతో పాటు వారికి లెవీ సిమెంటు యిస్తే యిళ్ళు గట్టిగా ఉంటాయి. ఇళ్ళు కూలిపోయిన వారికి వారు యిళ్ళు కట్టుకోవడానికి గాను ప్రభుత్వం లెవీ సిమెంటు యిస్తే యికముందు యిటువంటి వరదలు వచ్చినా వారి యిళ్ళు కూలి పోకుండా కట్టుకోవడానికి వీలువడుతుంది. కాబట్టి యీ లెవీ సిమెంటు యివ్వడంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. మా భీమగల్ తాలూకాలో గోరావరి నడి ఒడ్డున ఉన్నందున అక్కడ గ్రామాలు దోమచండ్, గుమ్మిరాల్, కొడపాళల్, తాళరాజపురం యీ 4 గ్రామాలలో వరదలు బాగా వచ్చి గ్రామాలు మునిగిపోయాయి. దోమచండ్ గుమ్మిరాల్ గ్రామాలలో ఇళ్ళు బాగా మునిగి పోయాయి. కాబట్టి ఆ గ్రామ ప్రజలకు వునరావాసం వెంటనే కలుగజేయాలి. తరువాత భీమగల్ దగ్గర ఉన్న పోతులూరు గ్రామం పెద్ద వాగు

ప్రక్కన ఉంది. ఆ వాగు క్రింద గ్రామాలు ట్టి ప్రమాదానికి గురి అయినాయి. దానికి రెండు కి. మీ. దూరంలో ఉన్న అగ్రామ ప్రజలకు రిహాబిలిటేషన్ జాకేలా చూడాలి. ఈ జరిగిన ప్రమాదాలన్నీకూడా వాగులకు యిరు ప్రక్కలలో పరియ్యానెలో ఉండడంవల్ల భీమవర్ జాలూకాలో 2000 ఎకరాలు పంట నష్టం జరిగింది. ఆ పొలాలు ఎందుకూ పనికిరాకుండా అయిపోయాయి. కొన్ని పొలాలు సీటిలో మునిగిపోయి మళ్ళీ కొట్టుకుపోయి చాళ్ళు మార్చు మిగిలిపోయి, రి సంతృప్తాలవరకూ కూడా పంటకు కీలుకాని పంటగా ఆ పొలాలు అయిపోయాయి. అట్లాగే 200 వంపు సెట్లు కూడా కొట్టుకుపోయాయి. వైపులైనులు కొట్టుకుపోయాయి. అందువల్ల పొలాలలో అయిపోయిన తీసుకోవడానికి చిన్నకారు రైతులకు ఎకరాకు 1000 రూపాయలు చొప్పున రుణ సౌకర్యాలు కల్పించాలి. అందులో 50 శాతం సబ్సిడీ ప్రం యివ్వాలి. మరల కరెంటు మోటార్లు పెట్టుకోవడానికి కనెక్షన్లు తీర్చాకుంటు చార్జీలు, పంపాకార బ్యాంకుల చార్జీలు అప్పులు యిప్పించానికి కోరుతున్నాను. ఇక వరదలలో ఇళ్లు కూలిపోయిన వారికి వారు పెద్ద భవనంకులు అయితే రుణం యివ్వనక్కర్లేదు కాని, చిన్న వారు బీదవారు అయితే చిన్న చిన్న గడిసెలు కూలిపోయినవారికి అడ్మినిస్ట్రేషన్ సహాయం అందజేయాలి. ఇదివరకే ఎప్పుడో రెవున్యూ కోడ్ లో 150, 250 రూపాయలు సహాయం చేయడం సరైనది కాదు. ఈ విషయ లో నేను అధికారులను ఏమీ అనడం లేదు కానీ యిదివరకు జరిగిన యీ సహాయం కార్యక్రమాల్లో ఆ డబ్బు అంతా కూడా దుర్వినియోగం జరిగింది. సక్రమంగా అప్పు కూలిపోయిన వారికి ఒక్కొక్కరికి 100 రూపాయలు సహాయం చెప్పి బహిష్కరణ వర్గాల వద్దకం క్రింద దీనిని చేపట్టి బీద ప్రజలకు పునరావాసం కల్పించాలి. మా నిజామాబాదు జిల్లాలో అరముగు అనిస్టియన్స్ లో మొక్కజొన్న పంట ఎక్కువగా పండిస్తారు. ఆ ఖరీఫ్ పంట అంతా కూడా మొన్నవచ్చిన వరదలలో నష్టం అయింది అందువల్ల రైతులు రెండవపంట పెట్టుకోవడానికిగాను విత్తనాలు ఎరువులు సబ్సిడీ చార్జీలూ ప్రభుత్వం వారి రైతులకు అందజేయాలి. ఇప్పుడు పెద్దలు రామచంద్రారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు యిలాంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు జరిగినప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం సహాయం కొరకు అలోచించడం జరుగుతోంది. ఆ విధంగా కాకుండా యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్న సనరుతో ముందుగా సహాయం అందజేసి తరువాత సెంట్రల్ టీము వచ్చినప్పుడు ఆ సహాయం రాబట్టడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రయత్నం చేయాలి. మా నిజామాబాదు జిల్లాలోనే కాకుండా మా ప్రక్కన ఉన్న అదిలాబాదు, నిర్మల్ నియోజక వర్గాలలో కూడా మాకు దగ్గర సంబంధాలు ఉన్నాయి. కాని మా జిల్లాలలో కలెక్టరుగారు అంచనా వేసిన నష్టం 80 కోట్ల రూపాయలు అన్నారు. కాని నిజంగా అక్కడ 80 కోట్ల రూపాయల నష్టం జరిగింది. ఈ వరద భీదన 10వ తేదీన జరిగినప్పుడు అక్కడ అధికారులు కూడా ప్రజల దగ్గరకు పోయి వారికి ఏ విధమైన సహాయ సహకారాలు అందించారనేది నా దగ్గర సమాచారం ఉంది. కాని ఆ సహాయం తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని అవఖ్యాతి పాలు చేసేదిగా ఉంది. ఆ పార్టీ యిలాంటి

ప్రకృతివై పరిస్థానాలు వచ్చినప్పుడు కలిసికట్టుగా పని చేయాలని ఒక ప్రక్క ప్రకటనలు చేస్తూ అక్కడ 80 కోట్ల రూపాయలు ఆస్తి నష్టం జరిగితే 80 కోట్ల రూపాయలు నష్టమని చెప్పడం భావ్యంగా లేదు. అందువల్ల కలెక్టరుగారిని ముఖ్యమంత్రి గారు మందలించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత యీ వరదల వల్ల చెరువులు కుంటలు తెగిపోయి 80 శాతం నష్టం జరిగింది. కాబట్టి వెంటనే వాటి మరమ్మత్తుల విషయం చూడకపోతే మరల వచ్చే సంవత్సరం కూడా యిదే పరిస్థితి ఏర్పడి ఎక్కువ నష్టం వస్తుంది. ఆ చెరువులు, కుంటలు మరమ్మత్తు కొరకు యిప్పుడే డబ్బు మంజూరు చేసి తెండర్లు యిస్తే వెంటనే వాటికి మరమ్మత్తులు చేయడానికి వీలు పడుతుంది. ఈ చెరువులు కుంటలు తెగిపోవడం వల్ల 80 శాతం రోడ్లు పాడయిపోయినాయి. ఇప్పుడు నిజామాబాదు నుంచి హైదరాబాదుకు వచ్చే రోడ్డు లో కూడా మధ్యలో ఉన్న వాగల మీద బ్రిడ్జిలు కూలిపోయి రోడ్డు సౌకర్యాలు దెబ్బతిన్నాయి. ముఖ్యంగా చాటిగామ్ అనే చోట బ్రిడ్జి పడిపోయింది. ఈ రెండు బ్రిడ్జిలు వెంటనే ఆర్ అండ్ బి డిపార్టు మెంటు ద్వారా కట్టించాలి. ఏవిధంగా వారు కార్యక్రమాలు చేపడకారో కూడా ఆలోచించాలి. నా నియోజకవర్గంలో ఉన్న భీమ్గల్ కు పోవాలంటే ముఖ్యమంత్రిగారి, యితర మంత్రులు గాని, శాసన సభ్యులు గాని కేవలం పాలీకాప్రట్ లోనే పోవలసి వస్తుంది. ఇంకా రెండు మాసాలవరకూ ఆ పరిస్థితి ఉంటుంది. ఆ చుట్టు ప్రక్కల బ్రిడ్జిలు కట్టడానికి లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుతాయి. మొన్ననే 1979 సంవత్సరంలో నిర్మాణం చేసుకున్న కప్పలవాగు బ్రిడ్జి వంచాయటి డిపార్టుమెంటు వారిది రి మాసాల క్రితం ప్రారంభోత్సవం జరిగింది ఆ బ్రిడ్జి కూలిపోయింది. అందుచేత వంచాయటిరాజ్ డిపార్టుమెంటుకు సలబంధించిన, ఆర్. అండ్ బి. వారికి సలబంధించిన రెండు రోడ్డు బ్రిడ్జిలు నిర్మాణం చేయడానికి త్వరమే చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. నాకు యీ చర్యలో పాల్గొనడానికి ఆవకాశం యిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

* శ్రీ ప. వి. సూర్యనారాయణ రాజు (రాజోలు):—అధ్యక్షా, యీ సంవత్సరం వచ్చిన వరద తాకిడికి ఎక్కువగా తూర్పుగోదావరి జిల్లా కోనసీమ ప్రజలు గురి అయినారు. మొన్న 12వ తేదీన వచ్చిన వరదవల్ల రాజోలు నియోజకవర్గంలో అనేక గ్రామాలు వరద నీటితో మునిగిపోయాయి. అప్పన రాముని ల. క. రామరాజుల. క. దిండి, సగినేటిపల్లి గ్రామాలు యీ వరదలవల్ల వివరీతమైన నష్టాలు వచ్చి వేలాది ఎకరాల పంట నాశనమై, వేదప్రజల యిళ్ళు కూలిపోయి నిరాశ్రయులై నారు. ముఖ్యంగా సగినేటిపల్లి పంటకాల్వ 7 కి.మీ. పొడవు గలది మట్టితో, ఒండ్రుతో యిసుకతో కప్పబడిపోయింది. వెంటనే ఆ కాల్వ మరమ్మత్తు చేయకపోతే అక్కడ రైతులు పంటలు పండించుకోవడానికి వీలు పడదు. ఈ వరదవల్ల అనేక కిలోమీటర్ల రోడ్డు పాడైపోయి బయట ప్రపంచంతో సంబంధం లేకుండా కట్ ఆఫ్ అయినాయి. నేను అసెంబ్లీ సమావేశములలో ఉన్నందున 17వ తేదీ ఉదయం వరకూ నాకు నా నియోజక

వర్గం నుంచి అనేక తెలిగ్రామాలు వచ్చాయి. వాటిని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రావడం జరిగింది. ప్రభుత్వం వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాల్సి కలెక్టరును ఆదేశించిన సంగతి ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికలో వార్తలు వచ్చాయి. నేను 18వ తేదీన బయలుదేరి నా నియోజకవర్గమునకు వెళ్ళాను. 12వ తేదీ నుంచి 18వ తేదీ వరకూ యీ 5 రోజులలో అక్కడ అధికారులు ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకోలేదు. కనీసం వరంలో చిక్కుకుపోయిన నిరాశ్రయులైన పేద ప్రజలకు ఆద్యకు చేర్చడానికి బోట్లు కూడా సప్లయ చేయలేని పరిస్థితి అక్కడ ఉంది. నేను అక్కడ ఆర్.డి.ఓ. గారితో మాట్లాడి 20వ తేదీన నిరాశ్రయులైన పేద ప్రజలకు నియ్యం మొదలైనవి సప్లయ చేయించడం జరిగింది. కాని 12వ తేదీ నుంచి 20వ తేదీ వరకూ ఏవిధమైన చార్మక్రమాలు జరగకపోవడం విచారకరం. ఈనాడు అయిపోయినా యికముందే నా అధికారులు వరద తాధిమల విషయంలో గట్టి శ్రద్ధ తీసుకునేట్లు చూడాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా వరదలవల్ల వేలాది ఎకరాలలో పోసిన పంటలు నష్టపోయినందువల్ల అక్కడ రైతులకు ప్రభుత్వం తప్పకుండా పోయిన పంటలకు నష్టపరిహారం క్రింద చెమిస్తున్న ఇవ్వాలి. అక్కడ నిరాశ్రయులైన పేద ప్రజలకు ఏదో ఏదంగా పని కల్పించాలి. ముఖ్యంగా మా పొంతంలో అప్పనరాముని లంక అనే గ్రామం కు ఒక మహిళ సర్పంచిగా పొత్తినిర్వహించి వహిస్తున్నది. ఆ గ్రామానికి 85 సంవత్సరాలు అయి స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత కూడా రోడ్డు సౌకర్యం లేదు. వర్షాకాలంలో ఆ గ్రామానికి వెళ్లాలంటే రోడ్డు లేదు. ఆ గ్రామం పొత్తి సంవత్సరం కూడా వరద నీటితో మునిగిపోతూ వుంటుంది. కాబట్టి ఆ గ్రామ అభివృద్ధికి తక్షణం ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ నాకు ఈ అవకాశం దొరికినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ప. జె. బి. బి. మహేశ్వరరావు (అల్లవరం):—అధ్యక్షా, మార్పు గోదావరి జిల్లా కోనసీమ పొంతం మూడు వైపులా గోదావరితో ఉన్న ఒక రీవి పొంతం. అటువంటిది పొత్తి సంవత్సరం గోదావరి వరదతో జన నష్టం, పొత్తి నష్టం జరుగుతూన్న పరిస్థితులు ఉన్నవి. అంతేకాకుండా పొత్తి పటా వచ్చే వరదలవల్ల పంటలు కూడా నష్ట పోతున్నాయి. 16, 17 తేదీలలో వచ్చిన విపరీత వరదలవల్ల నా నియోజక వర్గం అల్లవరంలో నందంపూడి, గోపాయలంక, రబ్బికవల్లి, ఓడలి రేవు, బోడమపూరు అనే గ్రామాలు పూర్తిగా నీటిలో మునిగి పోయాయి. ఆ గ్రామాలకు ఇతర పొంతాలతో సంబంధాలు పోయాయి. అటువంటి సమయంలో మన ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకోని లాంచీలమీద వెళ్ళి పేద ప్రజలకు అవసర వసూళ్ళు సప్లయ చేసినందుకు ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. అల్లవరం నియోజక వర్గంలో ఎక్కువగా లంక భూములు ఉంటాయి. అక్కడ పంటలు పంటకు వచ్చే సమయంలో యీ వరదలు వచ్చాయి. అంతేకాకుండా అక్కడ డ్రయివేజీ సౌకర్యం లేనందువల్లకూడా నీరు నిల్వవుండి పంటలు ఎక్కువగా నష్టపోవడం జరుగుతోంది. అంతేకాకుండా రోడ్లుమీద పారిశుధ్యంలేక వాసనలు వస్తున్నాయి. ఈ లంకభూములు వరదలలో పోకండా

నదికి రాడ్లు కట్టించే ప్రయత్నం జరిగితే అక్కడ రైతులకు సహాయం చేసినట్లు అవుతుంది. ఈ సందర్భం వంటలు పాడై పోయినందువల్ల శిస్తులు వసూలుచేయ కూడదు వంటల పోయినందువల్ల అప్పులు వసూలు కూడా వాయిదా వేసి తీరిగి రైతులు వంటలు పండించుకోవడానికి గాను తగిన రుణ సౌకర్యాలు, విత్తనాలు, ఎరువులు కూడా ప్రభుత్వం అందజేయాలని కోరుతూ నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు సన్మహదాలు తెలుపుకుంటూ శలవి తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. రామకృష్ణారావు (ఖమ్మం):—అదృష్టా, మొన్న జరిగిన వరద బీభత్సములో ఖమ్మం జిల్లా గురించి యిచ్చిన రిపోర్టులో చాలా తక్కువగా ఉంది. కానీ తగువాత యీ టేబుల్ మీద పెట్టిన దానిలో కొన్ని వివరాలు యిచ్చారు. ఆ వివరాలు చూస్తే ఖమ్మం జిల్లాలో వరదలవల్ల 9,269 హెక్టారులు అంతే దాదాపు 25,000 ఎకరాలు వంట చెడిపోయినట్లు రిపోర్టులో ఉంది. ఖమ్మం జిల్లాలో ముఖ్యంగా నాలుగు తాలూకాలో యీ వంట చెడిపోయింది. గోదావరికి యిటూ, అటూ ఉన్న భద్రాచలం, వెంకటాపురం, మణుగూరు, బూర్గంపాడు ఈ నాలుగు తాలూకాలలో వంట బాగా చెడిపోయింది. ముఖ్యంగా

5-00 p.m. అక్కడ ఈ లెక్కల ప్రకారం 896 ఇండ్లు పాడై పోయాయి, పూర్తిగా కూలిపోయినవి. 3,780 ఇండ్లు పార్షియల్ డామేజ్ అన్నారు. ఈ వరద నీటికి గురి అయిన పార్షియల్ కోయ పార్షియల్. అక్కడున్న గుడిసెలు పాడై పోయాయి, వారు కీదరికంకో ఉన్నారు. ఆ నాలుగు పార్షియల్ లో ఎంతో నష్టం వచ్చింది. లెక్కల ప్రకారం టోటల్ ఎస్టిమేటెడ్ డామేజ్, ఇక్యుడింగ్ ప్రొవిజెట్ పార్షియల్ దాదాపు 4 కోట్లు అని టేబుల్ లో ఇచ్చారు. కానీ ప్రకటనలో కేర్వోన లేదు. దీనికి ప్రధానమైన కారణం తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. శబరి, తాళ్ళేరు అనే గోదావరి ఉపనదులు పొంగడం వలన 16 తాలూకాల వరకూ గాగ్గిమాలలో వరద వచ్చి, 15, 16 తాళికుల వరకూ గాగ్గిమల్లు బయటకు రావడానికి కూడా వీలు లేకుండా పోయింది. గాగ్గిమాల చూట్టూ నీరు వచ్చింది. సరైన సహాయం కూడా అక్కడి వారికి అందలేదు. ఇప్పుడు ఇస్తున్న సహాయం కూడా చాలా తక్కువ 1977లోనే వరదలకు గురి అయిన పార్షియల్ వారికి రూ 150/-కన్న సహాయంగా ఇవ్వాలన్నారు. ఈ రోజు వస్తువుల ధరలు పెరిగిన దానితో చూస్తే అప్పటి రూ. 250—అప్పటి 150—పార్షియల్ వీ 10 రూపాయలో 15 రూపాయలో అవుతుంది. పార్షియల్ డామేజ్ కు రూ. 150—ఉన్నదానిని రూ. 75—చేశారు. సామాన్య తగ్గించడం జరిగినందువల్ల ఆ డబ్బు సరిపోదు. ఖమ్మంలో కిన్నెరసాని వల్ల కూడా కొంత ఇబ్బంది వస్తోంది. దీని వల్ల రైతు అధికారులు అక్షరతో సకాలంలో మూసివేయకపోవడం వలన పినవాక, నాగారం వద్ద లిఫ్ట్ ఇన్ఫ్రాగేషన్ ఉంది. దీని క్రింద కొన్ని వేల ఎకరాల మూడి ఉంది. చాటి మీద ఇసుక మేట వేసి ఉంది. కేవలం వరదల వల్ల వచ్చింది కాదు ఆర్టిఫిషియల్ గా అధికారుల నిర్లక్ష్యం వల్ల ఇంత నష్టం వచ్చింది. నాకు ప్రాంతాలలోని కోయ ప్రజలు ఎంతో ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కనుక వారికి కావలసిన మందులు, వైద్య సహాయం వెంటనే అందజేసే అవసరం ఉంది.

చనిపోయినవారికి ప్రభుత్వం ప్రకటించిన రూ. 1,000 చాలదు. కనీసం రూ. 10,000 అయినా ఇవ్వాలి. ఈ రోజు ఉన్న పరిస్థితిని బట్టి దెబ్బతిన్న ఇండ్లకు కనీసం రూ. 1,000 కూలిపోయిన ఇండ్లకు రూ. 2,000 అయినా ఉన్నక పోతే ఉపయోగం ఉండదు. ముఖ్యంగా కోయ గ్రామాల వారికి ప్రత్యేకమైన పదుపాయాలు కలిగించాలి. పెద్ద ఇండ్లు కూలిపోతే అప్పులు ఇవ్వించాలి. కిన్నెరసాని క్రింద కోఆపరేటివ్ లోన్స్ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఆ లోన్స్ వసూలు చేయకుండా ఆశ్రమని చేప్పాలని కోరుతున్నాను. ఇంక మేట తీసివేయడానికి అవసరమైన మొత్తాన్ని అప్పుగా ఇవ్వించాలని కోరుతున్నాను. లిఫ్ట్ ఇన్స్ట్రక్షన్ క్రింద ఉండే వారి అప్పులను ఈ సంవత్సరం వసూలు చేయకుండా, హాఫ్ చేయాలి. ముఖ్యంగా మా కమ్మం జిల్లాను ప్రత్యేక దృష్టితో చూసి అవసరమైన సహాయం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం. మురళీమనోహరరావు 'లక్ష్మేట్టి పేట'):- అధ్యక్షా, తెలంగాణాలో వరదలు రావడం మొదటిసారిగా చూస్తున్నాము. 10 సంవత్సరాల నుంచి కరీంనగర్, ఆదిలాబాదు, నిజామాబాద్ జిల్లాలలో వరదలు రావడం ఇదే మొదటి సారి. ఎందుకంటే ఇది పత్తయిన ప్రాంతము. దురదృష్టవశాత్తు ఈ సంవత్సరం 11 వందల మి. మీ. వర్షము 10, 11 తారీకులకే పరిపించి. సంవత్సర మొత్తం వర్షపాతం 950 మి. మీ. పడాలి. గోదావరి నది ఒడ్డున ఉన్న గ్రామాల్ని, ముఖ్యంగా ఆదిలాబాద్ జిల్లా వరదలకు గురియినాయి. ఒక వైపు పెనుగంగ, ఇంకొకవైపు గోదావరి. ఈ పెనుగంగ, స్వర్ణ, గోదావరి మొలకలని పొంగడము వల్ల సుమారు రెండు వందల గ్రామాలు నీటి తాకిడికి గురై, ఎ.తో నష్టం వచ్చింది. ముఖ్యంగా నిర్మల్, మధోల్, ఆదిలాబాదు, లక్ష్మేట్టిపేట, చెన్నూరు మొదలయినవి ఎక్కువగా నష్టము వచ్చిన ప్రాంతాలు. రోడ్లు పూర్తిగా కట్ అయిపోయాయి. మధోల్ తాలూకాకు పోవాలంటే 3, 4 బస్సులు మారాలి. ఇది మెట్ట ప్రాంతము. ప్రత్తి, జొన్న మొదలయిన పంట పండుకుంది. నిర్మల్ ఆదిలాబాదు, మధోల్, ఉట్నూరు, బోధలలోని ఫారెస్టు పరియాలలో కలెక్టరు గారు అంచనా ప్రకారం వచ్చిన నష్టము రూ. 30 నుంచి 36 కోట్లని వంపారు. మొత్తం సరిగ్గా లెక్కవేస్తే రూ. 100 కోట్లకు పైగావే నష్టం ఉంటుంది. 21, 22 తారీకులలో నేనూ, డిప్యూటీ స్పీకరుగారు వెళ్ళి చూసినప్పుడు, పంట అంతా ఎర్రబడింది. వరదలతో కష్టం వచ్చింది వేరే ఉంది. వర్షాల వల్ల ఎంత నష్టము వచ్చిందో తెలుపలేదు. ఉన్న చెరువులకు గండ్లు వడ్డాయి. వీటికి సత్వరం ఫండ్స్ కేటాయించాలి. వీటిని మరమ్మత్తు చేయడానికి తెండర్లు విలకాల లే, వర్షాకాలం కూడా వెళ్ళిపోతుంది. కనుక రూల్స్ ను తొలగిస్తే ఉన్న పంటను రక్షించడానికి కావలసిన తక్షణ చర్యలను తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. లక్ష్మేట్టి పేటలో సుమారు 15 గ్రామాలు దెబ్బతిన్నాయి. సుమారు 850 ఇండ్లు పాడై పోయాయి. నీరు బాగా వచ్చి, ఈ ఇండ్లన్నీ నీటిలో మునిగిపోయాయి. చాలా చోట్ల రోడ్లు పాడయిపోయినవి. వాటిమీద వాహనాలు పోవాలంటే ట్రక్కు జీపులో 25 కి.మీ. పోవడానికి సుమారు 1 గంట పట్టింది. కలెక్టరుగారు రూ. 36

కోట్లు నష్టం వచ్చిందన్నారు. లాంగ్ రన్ లో చూస్తే, ఈ నష్టం రూ. 100 కోట్లకు పైగానే ఉంటుంది. కనుక వెంటనే తగిన సహాయము అందచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. నా నియోజకవర్గంలోనే 95 ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లు మునిగిపోతాయి. వాటిని రీవైండ్ చేయించాలనీ, మెట్టప్రాంతాలను కాపాడడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. జిల్లా అధికారులు పని చేయలేదని సంతోష రెడ్డిగారు అన్నారు. అది వాస్తవం కాదు. సేను 10, 11 తారీఖుల తరువాతనే ఆక్కడినుండి వచ్చాను. వరదలు వచ్చిన వార్త విన్న తరువాత మళ్ళీ వెళ్ళాను. 13 నాటికి కలెక్టరుగారు కూడా వచ్చారు. రోడ్డు కట్ అవడం వల్ల కొన్నిచోట్లకు కలెక్టరుగారు రాలేకపోయారు కానీ ఆర్.డి.సో అధికారులు వెళ్ళారు. ఎవరూ వెళ్ళలేదని అనడం సమంజసం కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు హెలికాప్టరులో వెంటనే వరదప్రాంతాలను సందర్శించడంవల్ల ఏర్పడిన శయం వల్లనేమో కానీ అధికారులు సక్రమంగానే పనిచేశారు. టైమ్ లీ ఏక్జిక్ట్ వల్లనే కొంత రిలీఫ్ అందింది. టైన్స్ క్లబ్ వారు, రోటరీ క్లబ్ వారు ఎంతో సహాయం చేశారు. చెన్నూరు, లక్నెట్టిపేట ప్రాంతాలలో నష్టానికి ఇన్ సూరెన్స్ వారే కారణమని సేను భావిస్తున్నాను. పోచంపాడు 10 లక్షల క్యూసెక్కుల నీరు వదలినప్పుడు, కడెం ప్రాజెక్టు నుండి రెండు లక్షల క్యూసెక్కుల నీరు వదలినప్పుడు, కలెక్టర్లకు తెలిగ్రాములు ఇస్తే సరిపోయిందనే నమ్మకంతో ఉన్నారు. అట్లా కాకుండా లక్నెట్టిపేట, భానాపూర్ లకు వైర్ లెస్ మేసేజ్ ఇచ్చి వుంటే, కనీసం తిండిగింజలై నా తీసుకుని వేరే ప్రాంతాలకు వెళ్ళేవారు. వివరాలను క్రిందకు తెలుపకపోవడం వలన ఈ నష్టం వచ్చింది. అధికారులను అడిగితే మా జాధ్యత కాదు, కలెక్టర్లకు చెప్పాము అంటారు. కనుక నిర్లక్ష్యం చేసిన అధికారులపై కఠిన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఆదిలాబాదులోని 5 తాలూకాలలో వర్షాలు వచ్చేవరకూ వెంటనే చేయకుండా, మెట్ట పంటలు వేయడానికి గాను, వారిని ఎడ్యుకేట్ చేసి స్వల్పకాలిక సిద్ధులు కొంత సబ్సిడీగా ఇచ్చి, జొన్నలు, నువ్వులు వేయడానికి దోహదం చేయాలి. విత్తనాలను, కావలసిన ఎరువులను కూడా సప్లయ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇండ్లు కొట్టుకుని పోయినందువల్ల ప్రభుత్వం ఎక్కువ మొత్తాలతో ఆదుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరావు :—అధ్యక్షా, 15 రోజుల క్రిందట వచ్చిన వరదలవల్ల గురి అయిన ప్రాంతాలను ముఖ్యమంత్రి గారు సందర్శించి, నిజామాబాదు, కర్నూలు, గోదావరి జిల్లాలలోని పరిస్థితిని అవగాహన చేసుకుని తగిన సహాయం చేసినందుకు వారికి అభినందలు తెలియజేస్తూ, మా అధికారులు సరైన విధ్యయం తీసుకోకపోవడం చేతనేమో గానీ, అదేరోజు ముఖ్యమంత్రి గారు మా ఆదిలాబాదును సందర్శించలేదని సేను భావిస్తున్నాను. ఈ జిల్లాచుట్టూ, గోదావరి, ప్రాణహిత, వైన గంగా నదులూ, ఇంకా పెద్ద పెద్ద వాగులు చాలా ఉన్నాయి. వాటివల్ల ఎన్నో వేల ఎకరాలు, దాదాపు 610 గ్రామాలు పాక్షికంగా గానీ, సిరిపూర్ తాలూకాలో పెనుగంగవద్ద నున్న వెంకటరావుపేట

మొదలైన నాలుగయిదు గ్రామాలు పూర్తిగా మునిగిపోయాయి. కొన్ని వేల ఎకరాలపై ఇసుక మేట వడింది. ఈ వర్షావల్ల మెట్ట, మాగాడి భూములు మునిగిపోయినందువల్ల ఎవరు పెరిగి, ఒకరకమైన నాచు తెగులు వచ్చి పైర్లు కూడా మూడిపోయాయి. ఆదిలాబాదు జిల్లాలోని దాదాపు కొన్ని వందల గ్రామాలలో జిల్లాపరిషత్ రోడ్లు గాని, సమితి రోడ్లు కాని 11 వందల కి. మీ. వరకూ అక్కడక్కడ చెడిపోయాయి. జిల్లా పరిషత్, సమితులలోని స్కూలు భవనాలు (దాదాపు 843) దెబ్బతిన్నాయి. జిల్లా పరిషత్ హాస్టల్స్ లో 49 భవనాలకు నష్టం వాటిల్లింది. స్కూల్ బిల్డింగ్స్ కే దాదాపు రెండు కోట్లు, అరవై అయిదు లక్షల రూపాయలు నష్టం వచ్చింది. కొన్ని వేల ఎకరాలలో రూ. 50 కోట్ల విలువైన పంట దెబ్బతింది. ప్రాణనష్టం కూడా ఎక్కువగానే ఉంది. ఆదిలాబాదు జిల్లాలో కలరావల్ల 27 మందిచనిపోయారు. సిరిపూర్ లో 8 మంది చనిపోయారు. వరదలవల్ల సుమారు రెండు వేల పశువులు చనిపోవడమో, కొట్టుకుపోవడమో జరిగింది. ఎన్నో పిడబ్బడి, రోడ్లు గండ్లువడ్డాయి. మనరాష్ట్రంలో ఆదిలాబాదు జిల్లా వెనుకబడిన ప్రాంతము. మరి, జిల్లా ఆధికారుల నిర్లక్ష్యం చేతనో, సమగ్రమైన రిపోర్టు ముఖ్యమంత్రిగారికి వంప నందు వల్లనోగాని, ఈ 7 పేజీల రిపోర్టులో కనీసం ఈ జిల్లా గురించి 7 పంక్తులు కూడా లేవు. ఇక్కడ ఎన్నో వనరులు సమకూర్చే అడవులు, బొగ్గు గనులు, సిమెంటు, కాగితం, సిల్క్ పరిశ్రమలు ఎన్నో వున్నాయి. అయినప్పటికీ, మా జిల్లాను, ముఖ్యంగా సిర్ పూర్ తాలూకాను అంచనాలలో వెక్కిరించేకూడదు. ఈ వరదలలో సిర్ పూర్ మాత్రమే కాకుండా, సిద్ధల్ ఇంకా అనేక గ్రామా లకు ఎంతో నష్టం వచ్చింది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పటికైనా ఒకసారి మా జిల్లాకు పర్యటించి, జరిగిన నష్టాన్ని పరిశీలించి, న్యాయం చేయాలని మీ ద్వారా కోరుకున్నాను.

(శ్రీ వి. వెంకటేశ్వరరావు (మెట్ పల్లి) :— అధ్యక్షా, ఈ వరదలవలన కలిగిన బీభత్సాన్ని గురించి ప్రత్యేకంగా ఈ సమావేశంలో చర్చిస్తున్నాము. ఇప్పుడు ప్రభుత్వవరంగా అందిన నోట్ లో వివరాలు అంత సరిగా లేవు. అనేక జిల్లాలు నష్టానికి గురి అయినాయి. ఆంధ్రలో ఈ నష్టం ఎప్పుడూ వచ్చేది. కాని తెలంగాణాలో ఇదే మొదటి సారి. కరీంనగర్, నిజామాబాదు, ఆదిలాబాద్ మొదటిసారిగా కనీవినీ ఎరగనంత పెద్ద నష్టం వచ్చింది. కరీంనగర్ కు సంబంధించి ఈ నోట్ లో ఒక్క చాక్యంలో మాత్రమే చెప్పడం జరిగింది. “In Karoem-nagar District low lying areas of Manthani town and several Villages in Peddapalli division were inundated.” ఇంకో చోట పెద్దవల్లి, మంతెనలలో విపరీతంగా నష్టం వచ్చిందని చెప్పారు. గోదావరి తీరంలో ఉన్న పాళీతాలలో ఈ వరదలవల్ల ఎక్కువగా నష్టపోయింది కరీంనగర్ జిల్లా, ప్రభుత్వం అందించిన నోటును బట్టికూడా ఇది స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. పశ్చిమ గోదావరి తరువాత, కరీంనగర్ కే ఎక్కువ నష్టం వచ్చింది. ఆధికారులు అందించిన సమాచారాన్ని బట్టి, జిల్లా కలెక్టరు, 17 వ తేదీన తెజస్వీచర్స్ సమావేశాన్ని ఏర్పరిచారు. ఆ నాడు అందిన సమాచారాన్ని మా ముందుంచారు.

అప్పుడుకూడా ఈ సమాచారం అంత వివరంగా లేదు. ఈ సమాచారాన్ని ఎవరినుండి తెప్పించారు అని అడుగగా, తాహసీల్దారుమంచి వచ్చిందని వారు అన్నారు. అదికాదు షద్దతి. పంచాయతి సమితులలో, సర్పంచల సమావేశం ఏర్పాటు చేసి ఏప గ్రామాలలో ఎంతెంత నష్టం వచ్చింది, ఎట్లా బాధలకు గురి అయింది అన్న విషయాలు సర్పంచల ద్వారా సేకరిస్తే, సమగ్ర సమాచారం వస్తుందని చెప్పాము. అంతేకాని, తాహసీల్దారువలన సమాచారం రాదని అన్నాము. 4 రోజులలో పూర్తిగా సమాచారాన్ని సేకరించి, సభ్యులకు అందించాలని, అసెంబ్లీ సమావేశాలలో 828 క్రింద చర్చకు వచ్చినప్పుడు, మేము మాట్లాడడానికి పూర్తి సమాచారం కావాలని స్పష్టంగా చెప్పడంకూడా జరిగింది. అయినప్పటికీ సేటివరకూ సమగ్ర సమాచారమేదీ మాకు అందలేదు. మేమే సమాచారాన్ని సేకరించుకోవచ్చునుకదా అని మీరు అడగవచ్చును. మా నియోజకవర్గాన్ని గురించి సేకరించగలమేమో కాని మొత్తం జిల్లాకు సంబంధించి తేలేరు కదా ఎవరైనా? అందువలనే మేమే చర్చలలో ఇంప్లెమెంట్ గా మాట్లాడ లేకపోయామని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి విషయంలో కూడా కరీంనగర్ జిల్లా ఎక్కువ భీభత్సానికీ, నష్టానికీ గురి అయింది. పశు నష్టం, గృహ నష్టం, పంటల నష్టం, ప్రాణ నష్టం ఆ జిల్లాలో ఎక్కువగా జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రాణ నష్టం విషయంలో చనిపోయిన వ్యక్తిపై ఆధారపడిన వారికి వెయ్యి రూపాయలు ఇవ్వడలిచారు. వెయ్యి రూపాయలు ఇస్తే సరిపోతుందని అధికారులు చెప్పివుంటారనుకుంటాను. 77లో వెయ్యి రూపాయలు ఇచ్చారు. 79 లో కూడా వెయ్యి రూపాయలు ఇచ్చారు. ఇప్పుడు కూడా అదే కాపి చేయడం జరిగింది కాని యధార్థంగా ఈనాడు వేయి రూపాయలు సరిపోతుండా అని ఆలోచించడం లేదు. ఇవ్వడం కనీసం అయిదు వేలు రూపాయలు అయినా ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రి వరదల వల్ల నష్టపడిన ప్రాంతాలను చూడడానికి ఏరియల్ సర్వే జరపారు. ఆ తరువాత చీఫ్ సెక్రటరీ లెవెల్ లోనే అందచేయవలసిన రిలీఫ్ గురించి మీటింగు జరిపారు. క్యాబినెట్ లో ఎందుకు చర్చలు జరిపి నిర్ణయం తీసుకోలేదని అడుగుతున్నాను. కేవలం ఆఫీసర్లకు ఈ భాద్యతను అప్పగిస్తే వారు కేవలం పాతవారిని చూసి కాపి కొట్టడం తప్ప ఇంకోవిధంగా ఆలోచించరని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంట్లు కూలిపోయిన వారికి 250 రూపాయలు ఇస్తామంటే ఎంతవరకూ సమంజసమో ఆలోచించాలి. కనీసం ఆ డబ్బులో ఊక్ గోడ కట్టుకోవడం కూడా సాధ్యం కాదు. కనీసం వేయి రూపాయలైనా ఇవ్వాలి. లో ఏరియాలలో వున్నవారిని అక్కడే స్టాండులుకొనే వారిని నిర్బంధంగానైనా మరో ఎత్తయిన ప్రదేశంలో స్థలాలు ఇచ్చి అక్కడ ఇంట్ల నిర్మాణానికి సహాయ పడాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం ఈ డిమాండులకు కేటాయించిన మొత్తాలు చూస్తే చాలా స్వల్పంగా కన్పిస్తున్నది. ముఖ్యంగా మెనర్ ఇరిగేషన్ కు చాలా తక్కువగా వుంది. వెంటనే రెస్టోర్ చేయవలసిన చోట అలా చేయటానికి ఉత్తర్వులు ఇచ్చారా అని అడుగుతున్నాను. అలాంటి ఉత్తర్వులు ఇవ్వకపోతే వెంటనే ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. కమాండ్ ఏరియాలో చాలా చెరువులు, కుంటలు బ్రిచ్ అయ్యాయి

5-20 p.m.

వాటిని రెస్టోర్ చేస్తే నీరు వచ్చే అవకాశం వుంది. రెండు పంటలు పండించటానికి అవకాశం వుంది. వాటిని వెంటనే చేపట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను.

అంతేకాదు, సాయిల్ ఎరోజన్ వల్ల కూడా చాలా నష్టం జరిగింది. అటు పంటి చోట్ల త్వరగా చర్యలు తీసుకుని రైతులను ఆదుకోవాలి. నా వియోజక వర్గంలో మెట్టల్లిలో 107 గ్రామాలు దెబ్బతిన్నాయి. లక్షా 45 వేల మంది ప్రజలు బాధ పడుతున్నారు. గోదావరి నది ఒడ్డున ఉన్న ఎర్రండి, కోమటికుంట పురం, వాల్మీండి, పగలాపురం గ్రామాలు బాగా దెబ్బతిన్నాయి. ముఖ్యమంత్రి గారు నుండిన చూశారు కాక మెట్టల్లికి రాలేదు. మెట్టల్లిలో కూడా 2 వేల ఇండ్లు దెబ్బతిన్నాయి. నేను వ్యవసాయ అధికారులతో మాట్లాడినప్పుడు వారు ఇచ్చిన అంచనా ప్రకారం 70 అడం విలవ గల పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. రోడ్ల పరిస్థితి చూస్తే మెట్టల్లి పంచాయితీ సమితిలో రహదారి సౌకర్యాలు కలుగజేయటానికి 50 లక్షలు సాయిల్ ఎరోజన్ ద్వారా 10,800 ఎకరాలు దెబ్బతిన్నదానిని బాగు చేయటానికి 50 లక్షలు అవసరమవుతాయి. కల్యాణ్, బ్రిడ్జెస్ దెబ్బతిన్నాయి. సమితి రోడ్లు, పరిషత్ రోడ్లు దెబ్బతని రాకపోకలు స్తంభించిపోయాయి. అక్కడ రాకపోకలు స్తంభించిపోయిన పరిస్థితి వుంది. వాటిని రెస్టోర్ చేయడానికి కనీసం 22 లక్షలు అయినా అవసరం వుంటుందని అక్కడ అంచనా వేశారు. ఈ విధంగా భారీ ఎత్తున నష్టం కొన్ని కోట్ల రూపాయల వరకు జరిగింది. కరీంనగరం జిల్లాలో 26, 27 కోట్ల నష్టం వాటిలిందని అక్కడ వారు చెబుతున్నారు. అంతకు మించి 60 కోట్ల వరకు నష్టం వాటిలిందనేది పరిస్థితిని ఊర్ధ్వంగా పరిశీలిస్తే తెలుస్తుంది. ముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రత్యేక మనవి. వెనుపెంటనే ప్రభుత్వం ఎంత సాధ్యమైతే అంత పాచ్చు మోతాదులో రిలీఫ్ కు డబ్బును రిలీజ్ చేయండి. ఆ తరువాత పెంటరును యాచించండి. ఇంతవరకు పెంటరు వద్దకు ముఖ్యమంత్రిగారు ఎందుకు వెళ్ళలేదు? ముఖ్యమంత్రిగారు పరిస్థితిని అంతా పాలికాష్టరు ద్వారా చూసివచ్చిన మరునాడే ఢిల్లీకి వెళ్లి ప్రధాన మంత్రి గారిని కలిసి విషయాన్ని గుర్తింపజేసి శుభక కర్తవ్యంగా యిత సహాయం అందజేయవలసిన అవసరం వుందని చెప్పవలసింది, ఆ విధంగా ఎందుకు వస్తోంది తీసుకురాలేదని అడుగుతున్నాను. ఆ విధంగా చేస్తే ఎక్కువ మోతాదులో రైతులకు, యితరులకు సహాయం చేసినవారము అవుతాము. ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

5-30 p. m.

శ్రీ కె. నాగేశ్వర రావు (కొత్తగూడెం) :—అధ్యక్షా, ఈ నెలలో మన రాష్ట్రములో వరదలు వచ్చిన విషయం అందరికీ తెలుసు. మా ఖమ్మం జిల్లాలో గోదావరి గాకుండా శభరి, హోల్లెరు అని రెండు వాగులకు వరదలు రావడం మూలంగా గోదావరి విపరీతంగా వచ్చి 18 నుండి 17వ తేదీవరకు చాలా గ్రామాలు నీటిలో మునిగిపోయి ప్రజలు చాలా యిబ్బందులకు గురి అయినారు. ముఖ్యంగా భద్రాచలం నుండి వెంకటాపురం వెళ్ళే రోడ్ 80 మైళ్లు వుంటుంది, భద్రాచలం నుండి కూనవరం వెళ్ళే రోడ్ 40 మైళ్లు వుంటుంది. మొత్తం నాలుగు రోజులు ఎటుపోకుండా ధారిలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. మా వద్ద

యిద్దరు మాత్రం చనిపోయారు గాని ఆస్తి నష్టం ఎక్కువగా జరిగింది. ముఖ్యమంత్రి గారు ఆదిలాబాదు, నిజామాబాదు, కరీంనగరం, తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల్లో పర్యటించారు. కానిమా ఖమ్మం జిల్లాలో ఎందుకు పర్యటించ లేదో అర్థం కావడం లేదు. అక్కడి ప్రజలు చాలా నిస్పృహతో వున్నారు. మా కలక్టరు గారు తక్కువ అంచనావేసి 4 కోట్ల నష్టం అని యిచ్చారు, కనీసం 10 కోట్లు అయినా వుంటుంది. చాలా నష్టం జరిగింది, దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ముఖ్యమంత్రిగారు మరోసారి కలక్టరు నుండి రిపోర్టు తెప్పించుకొని చూడాలని కోరుతున్నాను. భద్రాచలంలో పవిత్రమైన శ్రీరామచంద్రుని దేవస్థానం వుంది. ప్రతి సంవత్సరం గోదావరి వరదల మూలంగా ఆ ఊసులో చాలా యిబ్బంది కలుగుతుంది. దానికి శాశ్వత కరకట్ట వేయకుంటే ప్రతి సంవత్సరం గోదావరి మూలంగా చాలా నష్టం జరుగుతుంది. మొన్న వరదలు వచ్చినప్పుడు యింకొక రెండు అడుగులు గోదావరి గనుక వచ్చి వుంటే భద్రాచలం దేవాలయములోని ఏనుగు చచ్చిపోయి వుండేది. ఇవి అన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని పవిత్రమైనటువంటి భద్రాచలం దేవస్థానము గురించి మన ముఖ్యమంత్రి గారు ఆలోచించి తప్పకుండా అక్కడ ఒక కరకట్ట వేయించాలని కోరుతున్నాను. పోతే మా జిల్లాలో ఆరు తాలూకాలు యీ వరదలవల్ల దెబ్బ తిన్నాయి. మణుగూరు, బూర్గుంపాడు, వెంకటాపురం, భద్రాచలం కూనూరం, వరదంచంద్రాపురం. ఈ ఆరు తాలూకాల్లో గిరిజనులు ఎక్కువగా వున్నారు వారికి ఇండ్లు పోయినవి. 250 రూపాయలు యిస్తామని చెబుతున్నారు. నేను కలక్టరును అడిగితే మొదట 150 రూపాయలు అన్నారు. ప్రభుత్వ ఆర్డరు ప్రకారం 250 రూపాయలు యిస్తామని చెబుతున్నారు. కాని అది చాలావు. వారంతా ఫారెస్టు ఏరియాలో వుంటారు, 250 రూపాయలకు బదులు కలవ వుచితంగా యిస్తే తప్పకుండా ప్రజలకు సహాయము చేసినచోటము అవుతాము. ఇవి అన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని మా ఖమ్మం జిల్లాను ఒకసారి పరిశీలించమని కోరుతున్నాను.

పోతే కొత్త గూడెం ధర్మల్ స్టేషనుకు వాటరు సప్లయ గురించి కిన్నరసాని డామ్ వుంది. ప్రతి సంవత్సరము వర్షాలు రావడము మూలంగా ఆ డామ్ లో వాటరు ఎక్కువగా వుండి తెగిపోతుందనే వుద్దేశముతో అక్కడి యింజనీర్లు ఒకే సారి 18 గేట్లను తెరవడము వల్ల యిరిగేషను చాలా దెబ్బ తిన్నది. కొన్ని వందల ఎకరాల్లో యిసుకమేట వేసివుంది. వాటిని కూడ ముఖ్యమంత్రిగారు పరిశీలించి శిస్తు రిమిషను యివ్వాలని, తగు సహాయము చేయాలని కోరుతూ యీ అవకాశము యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. కిషన్ సింగ్ (బాన్స్ వాడ):-అధ్యక్షా, మా నిజామాబాదు జిల్లాలో మున్నెన్నడూ కనీవిని ఎరుగని విధంగా యీ సంవత్సరము విపరీతంగా వర్షాలు పడి ఉధృతంగా వరదలు వచ్చి చెద్ద నష్టము ఉచ్చింది. ఎంతో బాధగా వుంది. అది తెలిసిన వెంటనే గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు నిజామాబాదు యితర ప్రాంతా

అనుభవించి తక్షణమే అందుకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. వచ్చే రోజు చర్చించడానికి సమావేశం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రి మాట్లాడుతూ చెప్పినట్లును, గౌరవపూర్వక శ్రమలను లాలోకి తీసుకుంటుంటే తెలిపారు, వారి నియోజకవర్గాల పరిస్థితిని చెప్పారు. కానియోజకవర్గాలలో కూడ వాగులకు వరదలు వచ్చి వరం ఎక్కడాలో యింకా పోయిపోయి వంటి రాకుండా పోయింది. అది ముఖ్యమంత్రి మాట్లాడినప్పుడు మునిపోయి వనికి రాకుండా పోయింది. అంతా రాకుండా కానియోజకవర్గాలలో మునిపోయి 400 రూపాయల గుడితెలు, వంట రూపాయల గుడితెలు, ముడువేల రూపాయలు యిండ్లు పైతే కట్టించారో వాటిలో 80% గంటానరకు మాట్లాడిపోయినది, మాట్లాడుకుంటున్న కొరకు వడివేల రూపాయల కేటాయింపులు, ఈ పడిపోయిన గుడితెలవాటికి మొట్టమొదట ప్రాముఖ్యత వచ్చి ఆ కేటాయించిన డబ్బును వారికి ఖర్చుపెట్టాలని మాంకల్లనుగారి చెప్పినే, యిదివరకు గాని వారికి మళ్ళీ యివ్వకూడదు అని ఏదో యింట్లో పెట్టి యివ్వడానికి నిలుచేడు, ప్రభుత్వానికి వాని తెలుసుకొని తరువాత చర్చించుచున్నామని చెప్పారు. అట యిండ్లు కూడిపోయినవాటికి మొదట ప్రాముఖ్యత గలది. వాగుంటుందా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. వామితుడు సడలో చెప్పినట్లు ప్రామాణ్యవల్ల గురించి చెప్పారు వానవంగా ఆ గ్రామము పూర్తిగా వరదలతో కంటిపోయింది మంజీరా నది నీళ్లు వెనక్కు తన్ను పోయింది అడుగు నీరు ఆ గ్రామములో పేరుకొనిపోయి చాలావాళ్లు యిండ్లు పోయిన పరిస్థితి వుంది. అక్కడికి రిస్క్ తి చాలా భయానకంగా వుంది. అటువంటివారు యిలాంటి నిజాం మార్ ఫ్యాక్టరీ పరియంలో గడ్డ భూమిలో గుడితెలు తారాళికంగా పేలకొంటే, ఆ నిజాం మగరు ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యంవారు కలెక్టరుగారికి చెప్పి పోలీసులను కేసుకువచ్చి గుడితెలు కూలగొట్టి అందులో మండి వారిని వెళ్ళగొట్టించారు. వామిద పోలీసులు కేసులు కూడా పెట్టారు. అది ముఖ్యమంత్రి రివ్యూపీ తెస్తున్నాను ఎందుకంటే యిది చాలా బాధాకరమైనటువంటి విషయం ఒక ప్రక్క వరదలు వచ్చి నష్టపడుతున్నాను. రెండవ ప్రక్క తలరాచు కోడానికి గెడినెలు కేసుకోకుండా పోలీసులు చేస్తున్నారంటే వాకు అడ్డం కావడం లేదు. నేను అధికార పార్టీలో ఉండి చెప్పాలంటే బాధగా ఉంది. ఈ విషయములో ముఖ్యమంత్రి గారు చొరవ తీసుకొని అది నిజాం మగరు ఫ్యాక్టరీ వారి భూమి గాని మరొకటి గాని, మనం ల్యాండు ఎక్విజిషను ద్వారా భూమి తీసుకొని ఎలాగైతే యిస్తున్నామో, అట్లాగా వారి కేసుకొని ఆరు వేల స్కిముస్ క్రింద యిండ్లు కట్టినై వాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

మంజీరా వెంబడి, నదుల వెంబడి కంపునెట్లు, అయిల్ ఇంజనులు కనిపించకుండా పోయాయి. శ్రవస్తివ బాధలు పూడిపోయాయి. వీటికి కోఆపరేటివ్ బ్యాంకుల 5-40 p. m. ద్వారా, కమిషియల్ బ్యాంకుల ద్వారా అప్పులు టీసుకోవడం జరిగింది. అందు చేత వాటిని మాఫీచేసేట్లు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. వందల ఎకరాలలో ఇసుక పూడిపోయింది అది కీయాలంటే ఎకరానికి 2, 3 వేలు ఖర్చు అవుతుంది. ఇంతకుముందు మిత్రులు చాలామంది చెప్పారు. ఆ

ఇసుక ఖియడాని ప్రభుత్వం సబ్సిడీ రూపేణా ఇస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. వరిపొలాలు నీటిలో మునిగిపోయాయి. ఇప్పుడు మరల పెట్టుబడి పెట్టి మందులు పేయడానికి రైతుల దగ్గర డబ్బు లేదు. అందుచేత వారికి కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులద్వారా లోన్లు ఇస్తే ఆ పంటలకు ఎక్కువ నష్టం జరగకుండా చూసుకోగలుగుతారని మనవిచేస్తున్నాను. మా పరియాలో పెసర, మినాము, మొక్కజొన్న-అన్నీ పోయాయి కామారెడ్డి, ఎల్లారెడ్డి ప్రాంతాలలో విసేరితవైన పంట నష్టం అయింది. ఈనాడు ఖరీఫ్ పంట చేతికి రాకుండా పోయింది, వాటికి నష్టపరిహారం రైతులకు అందజేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. జిల్లా పరిషత్ లోని పి.డబ్ల్యు.డి. రోడ్లు, జిల్లా పరిషత్ రోడ్లు పాడైపోయాయి. అదే విధంగా పంచాయతీ రాజ్ ద్వారా వేసిన రోడ్లు కూడా పాడైపోయాయి. మురుగు కాలువలు కూడా పూర్తిగా పోయాయి. ఈనాడు చాలా గ్రామ పంచాయతీలు కరంటు బిల్లులు కూడా కట్టలేని పరిస్థితులలో ఉన్నాయి. వారి దగ్గర డబ్బులు లేవు. వారు జీతాలు ఇవ్వలేని పరిస్థితులలో ఉన్నారు. ఏ ఏ పంచాయతీలలో ఏతెంత నష్టం జరిగిందో ఆ పంచాయతీ ప్రెసిడెంట్లద్వారా ఇన్ఫర్మేషను తెప్పించుకొని ఇందులో చేరిస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. అటువంటి చేయలేని గ్రామాలకు వాటి ఆదాయాన్నిబట్టి ప్రభుత్వం గ్రాంటు ఇస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు రైతులకు, బీదవారికి సహాయం చేయాలని కోరుతూ తమరు నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అభినందనలు తెలియజేస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :—అధ్యక్షా, సప్లయచేసిన నోట్ లో ఏ ఏ జిల్లాలలో ఏ ఏ తాలూకాలలో ఏతెంత వర్షం పడిందో రాశారు. అది సెంటి మీటర్స్ లోకా మిల్లి మీటర్స్ వ్రాయలేదు. ఈ నోటునుబట్టి చూస్తే అన్ని జిల్లాలలోకన్నా కరీంనగర్ జిల్లా ఎక్కువ ఎఫెక్టు అయినట్లు కనిపిస్తున్నది. కరీంనగర్, మంథనిలో 218 పడేడి ఉంటే ఈసారి 300 వరకు పోయింది, కరీంనగర్ జిల్లా ఎక్కువ ఎఫెక్టు అయింది. కరీంనగర్ జిల్లాలో వరదలవల్ల వచ్చిందని అనుకుంటున్నాము. గోదావరి నీరేకాకుండా ఎక్కువ వర్షాలు పడడంవల్ల లోతెచెలు గ్రామాలు ఏవయితే ఉన్నాయో అవన్నీ మునిగిపోయాయి. నిన్నటి వరకు 13, 14 గ్రామాలు అసలు మనుషులు పోయే పరిస్థితి లేదు. ఈ నోటు ప్రకారం 251 వైద్య బృందాలు బయలు దేరాయని చెప్పారు. కరీంనగర్—మంథని వెళ్ళిన డాక్టర్లు హెడ్ క్వార్టర్స్ లో ఉన్నారు కాని గ్రామాలకు పోలేదు. వారికి వెహికల్ లేదు, రెండు అడుగుల బురదలో పోయే ఓపిక లేదని, అందుకు వారు పోలేదని నాకు తెలిసింది. సహాయ కార్యక్రమాలు ఏ విధంగా తీసుకొంటున్నారో చెబుతాను. అక్కడున్నటువంటి సర్పంచి వచ్చి మా దగ్గర ఇంతమందికి నష్టం అయిందని చెప్పినవారికి మాత్రం బియ్యం ఇస్తున్నారు. వారు అక్కడి కక్కడే అమ్మకొని ఎన్ జాయ్ చేసుకొని పోయే పరిస్థితి ఉంది. కనుక నష్టం జరిగిన గ్రామాలకు అధికారులు వెళ్ళి ఎంత నష్టం జరిగిందో అక్కడికక్కడే బేరీజు వెసుకొని నష్టపరిహారం కట్టించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకు కృష్ణా నదీమీద ఫరదలు వస్తున్నాయని చెప్పేవారు. కృష్ణా నదీమీద డామ్ము కట్టాము

నుక ఈ మర్కటాన్ని గురించి ఎక్కువగా వినడం లేదు. అదేవిధంగా గోదావరి నదిమీద వోలవరం డాము కడితే ఈ ప్లాజ్ ఎఫ్లెట్టు ఉండిన మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ఎఫ్లెట్ విలేజ్ లో స్కూలు పిల్లలు చదువుకొనడం కష్టం ఆ కుటుంబాల మొత్తం నష్టపోయాయి అందువే ఆ విద్యార్థుల ఫీజులు మాఫీ చేయండి. అక్కడ నష్టపోయిన వారి పిల్లలకు పోటు పుస్తకాలు, టెక్స్టు బుక్స్ ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ఎఫ్లెట్ విలేజ్ లో ఎక్కడైతే ఇసుక వచ్చిందో వారికి వెంటనే ప్రబ్లిడి ఇచ్చి ఇసుక తీరేయడానికి ప్రభుత్వం సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ ఎఫ్లెట్ విలేజ్ లో కూడా సన్ను మాఫీ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. రఘురామ్ (గన్నవరం):—అధ్యక్షా, గత సమావేశంలో మనం కరువు గురించి, అనావృష్టి గురించి, నీటి ఎత్తడి గురించి చర్చించాము. ఇప్పుడు ఈ సమావేశంలో అధిక వర్షాల గురించి, వరదల గురించి చర్చిస్తున్నాము. ఇది ప్రకృతి వైపరీత్యం. ఇది వర్షాలను, అనావృష్టిని పోల్చుకొని ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే విటిని తట్టుకోగలుగుతామని ప్రభుత్వానికి నూచన చేస్తున్నాను. సరైన రిజర్వాయర్స్ లో దాని చెరువులలో కాని శిలాలను స్టోర్ చేసుకుంటే వచ్చే వేసవి కాలం మండినీటి ఎత్తడిని తట్టుకొనడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అవిధంగా ముందుజాగ్రత్తగా చేస్తే వచ్చే వేసవికాలం మండినీటి కోరక ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. కృష్ణా జిల్లాలో అవనిగడ్డ, నాగాయలంక ప్రాంతాలు ఈ వరదలవల్ల తీవ్రంగా దెబ్బతిన్నాయి. ఉయ్యూరు తాలూకా కంకిపాడు, పామర్రు, గన్నవరం, బందరు, కైకలూరు, ముననేపల్లి, బంటుమల్లి, గుడివాడ తాలూకాలలో కూడా చాలా పంట నష్టం జరిగింది. ముఖ్యంగా వరిపంటకు తీవ్రమైన నష్టం కలిగింది. ఎకరం 2, 3, పార్లు నాట్లు వేసారు. సెంటు వరినారు కనీసం 100 రూపాయలకు అమ్ముకున్నారు. అయినా నారులేని పరిస్థితి ఉంది. ఎరువులు వేస్తే మొత్తం కొట్టుకొనిపోయాయి. రైతు చాలా బీద స్థితిలో చాలా పీనమైన స్థితిలో ఉన్నాడు. రైతుని అదుకోవలసిన బాధ్యత మనమీద ఉంది. ఎందుకని అంటే మనది రామరాజ్యం రైతు రాజ్యం అని చెప్పుకుంటున్నాము కాబట్టి రైతుని సరిఅయిన సమయంలో తప్పకుండా అదుకుని రైతులకు సహాయపడవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా ఈ వరదల వల్ల కృష్ణా జిల్లాలోని ప్రధాన రహదారులు జాతీయ రహదారులతోనాటు ఆర్.ఆండ్.బి. రహదారులు, జిల్లా పరిషత్తు రోడ్లు సమితి రోడ్లు పంచాయితీ రోడ్లు మొత్తం రహదారులు అన్నికూడా దెబ్బతినడం ప్రస్తుతం ప్రయాణాలకుకూడా చాలా ఇబ్బంది పడవలసి వస్తున్నది. ప్రతి రోడ్డు మోకాలు లోతు ఉన్నాయి. కృష్ణాజిల్లాలో ప్రధానమైన నగరం విజయవాడనుంచి బెంజి కంపెనీ సెంటరు అక్కడనుంచి పడమర అలాగే ఇబ్బిపాం పట్టణం సెంటరు, చెక్ పోస్టు సెంటరు ఎక్కడ మాసిగనాని మోకాలు లోతు గోతులతోను నిండా వరద నీరు తోను వర్షపు నీరుతోను చాలా అవాస్తవమైన పరిస్థితిలోవుంది విజయవాడ పట్టణం లోను కొన్ని పరిశ్రమ ప్రాంతాలలోను కూడా, విజయవాడ పట్టణంలో దృష్టి

5-50 p.m.

నుక ఈ మర్కట్ల ధ్వజం గురించి ఎక్కువగా వినడం లేదు. అదేవిధంగా గోదావరి నదిమీద పోలవరం డాము కడితే ఈ ఫ్లడ్ ఎఫెక్టు ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ఎఫెక్టైడ్ విలేజెస్లో స్కూలు పిల్లలు చదువుకొనడం కష్టం. ఆ ఓటుంకాలు మొత్తం నష్టపోయాయి అందుచేత ఆ విద్యార్థుల ఫీజులు మాఫీ చేయండి. అక్కడ నష్టపోయిన వారి పిల్లలకు నోటు పుస్తకాలు, తెక్సు బుక్సు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ఎఫెక్టైడ్ విలేజెస్లో ఎక్కడైతే ఇసుక వచ్చిందో వారికి పెంట్ నేనట్లూడి ఇచ్చి ఇసుక తీసివేయడానికి ప్రభుత్వం సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ ఎఫెక్టైడ్ విలేజెస్లో కూడా సన్ను మాఫీ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. రత్నావన్ (గన్నవరం):—అదృష్టా, గత సమావేశంలో మనం కరువు గురించి, అనావృష్టి గురించి, నీటి ఎత్తి గురించి చర్చించాము. ఇప్పుడు ఈ సమావేశంలో అధిక వర్షాలు గురించి, వరదల గురించి చర్చిస్తున్నాము. ఇది ప్రకృతి వైపరీత్యం. అధిక వర్షాలను, అనావృష్టిని పోల్చుకొని ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే వీటిని తట్టుకోగలుగుతామని ప్రభుత్వానికి నూతనం చేస్తున్నాను. సరైన రిజర్వాయర్సులో కాని చెరువులలో కాని జలాన్ని స్టోర్ చేసుకుంటే వచ్చే వేసవి కాలం మంచినీటి ఎత్తడిని తట్టుకొనడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ విధంగా ముందుజాగ్రత్తగా చేస్తే వచ్చే వేసవికాలం మంచినీటి కోరత ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. కృష్ణా జిల్లాలో అవనిగడ్డ, నాగాయలంక ప్రాంతాలు ఈ వరదలనల్ల తీవ్రంగా చెబ్బితిన్నాయి. ఉయ్యూరు తాలూకా కంకిపాడు, పామర్య, గన్నవరం, బందరు, కైకలూరు, మునెవల్లి, బంటుమల్లి, గుడివాడ తాలూకాలలో కూడా చాలా పంట నష్టం జరిగింది. ముఖ్యంగా వరిపంటకు తీవ్రమైన నష్టం కలిగింది. ఎకరం 2, 3, పార్లు నాట్లు వేసారు. సెంటు వరినారు కనీసం 100 రూపాయలకు అమ్ముకున్నారు. అయినా నారులేని వరిస్థితి ఉంది. ఎరువులు వేస్తే మొత్తం కొట్టుకొనిపోయాయి. రైతు చాల బీద స్థితిలో చాల హీనమైన స్థితిలో ఉన్నాడు. రైతుని అదుకోవలసిన బాధ్యత మనమీద ఉంది. ఎందుకని అంటే మనది రామరాజ్యం రైతు రాజ్యం అని చెప్పుకుంటున్నాము కాబట్టి రైతుని సరిఅయిన సమయంలో తప్పకుండా అదుకుని రైతులకు సహాయపడవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా ఈ వరదల వల్ల కృష్ణా జిల్లాలోని ప్రధాన రహదారులు జాతీయ రహదారులతోబాటు ఆర్.ఎం.బి. రహదారులు, జిల్లా పరిషత్తు రోడ్లు సమీప రోడ్లు పంచాయితీ రోడ్లు మొత్తం రహదారులు అన్నికూడా చెబ్బితినిపోయి ప్రస్తుతం ప్రయాణాలకుకూడా చాల ఇబ్బంది పడవలసి వస్తున్నది. ప్రతి రోడ్డు మోకాలు లోతు ఉన్నాయి. కృష్ణాజిల్లాలో ప్రధానమైన నగరం విజయవాడనుంచి బెంకి కంపెనీ సెంటరు అక్కడనుంచి పడమర అలాగే ఇబ్బిహిం పట్టణం సెంటరు, చెక్ పోస్టు సెంటరు అక్కడ చూసినగాని మోకాలు లోతు గోతులతోను నిండా వరద నీరు తోను వర్షపు నీరుతోను చాల అవాగ్వాన్మ మైన పరిస్థితిలోవుంది విజయవాడ పట్టణం లోను కొన్ని పరిసర ప్రాంతాలలోను కూడా విజయవాడ పట్టణంలో ద్వైతనేతి

5.50 p.m.

సౌకర్య గా అసౌకర్య గా ఉంది. ప్రజలకు, డ్రాయినేజీ అక్కడ బాగుచేయడం లేక అక్కడ అధికార్లు క్లడ్యువల్లగాని నిధుల కొరతవల్ల కాని చాల అభ్యాన్న పరిస్థితిలో ఉండి డ్రాయినేజీ మొత్తం బాగు అయిపోయిన పరిస్థితిలో ఇటీవల అక్కడ డ్రాయినేజీ బాగుచేసేస్తున్నాడు. మురికి చాలున బాగు చేసినప్పుడు దుర్మౌళం చెందారు విజయవాడలోనే కాకుండా పంట కాలువలు బాగు చేయక మారుగు కాలువల పరిస్థితి కూడా చాల అభ్యాన్నంగా ఉంది. పంట కాలువలు మురికి కాలువలు అన్నీ ఇటు తూటి కాడతోను గుల్మపుడెక్క కాడతోను పూర్తిగా నిండిపోయి నీరు సాఫీగా నడవక ఎక్కడికక్కడ చేలు అన్నీ మునిగి యే పరిస్థితి వచ్చింది. అంతేకాకుండా కృష్ణా జిల్లా గన్నవరం తాలూకాలోని కొత్తేరుపాడు, ఆముదాలవల్లి వద్ద బుడమేరు ముంపుకి ఎక్కువగా గురి అవుతున్నది. అక్కడ రిగ్యులేటరు కట్టాలని ఎప్పటినుంచో అనుకుంటున్నారు గాని గత 20 సంవత్సరాల నుంచి ప్లానులోనే ఉండిగాని అమలులోనికి రాలేదు. రిగ్యులేటరు నిర్వహణ కట్టినట్లుంటే ఆ ప్రాంతాలలోని రైతులకు చాల ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. తరువాత ఇటీవల కురిసిన అధిక వర్షాలవల్ల గత ప్రభుత్వం కాలంలో వెయ్యి రూపాయల ఇళ్ళు, 4000 రూపాయల ఇళ్ళు పూర్తిగా డెబ్బ తిని పోయి ఉన్నాయి. ఈ వేళ మనం పశ్చిం నట్లయితే ఈ వేళ మనం ఆరు వేల రూపాయలు, ఏడు వేల రూపాయల ఇళ్ళు కట్టే యిస్తున్నాము. మరి ఈ ఇళ్ళ వలక వాళ్ళ ఉసురమంటూ చూసే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది కాబట్టి వారికి గత ప్రభుత్వంలో వెయ్యి రూపాయలు, నాలుగు వేల రూపాయలు ఇచ్చినవారికి కూడా కొంత పెంపిడి కూడా ఇవ్వవలసి అవసరం ఉంటుందని వేను ప్రభుత్వం వారికి మనవి చేసుకుంటూ, అంతేకాకుండా జిల్లాలోని దాదాపు 52 వేల ఎకరాలలో వరి పంట, అదేరికంగా వరి వేల ఎకరాలలో చేరకు పంట దానితోబాటుగా అరటి తోటలు, తమలపాకుల తోటలు, నిమ్మతోటలు పూర్తిగా డెబ్బతినిపోయి నాయి అగ్రికల్చర్ డెవలప్ మెంటు బ్యాంకు వారు కానిస్ట్రక్ట్, కోపరేటివ్ బ్యాంకు ద్వారా కాన్వర్షన్ కాలంలో రైతులకు అప్పులు యిచ్చి ఆదుకున్నట్లయితే వారికి మనము ఎంతో సేలు చేసినవారము అవుతామని భావిస్తూ ప్రభుత్వం సకాలములో చర్య తీసుకుంటు దని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. కృష్ణారావు (అవనిగడ్డ) :- అధ్యక్షా, మిత్రుడు రామరాజ్యము అన్నాడు. గత రామరాజ్యంలో నెలకు మూడు వర్షాలు కురిసేవి, ఈ రామ రాజ్యంలో మూడు సంవత్సరాలకు సరిపడే వర్షాలు పడ్డాయి అని గుర్తుంచుకుంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ పి. మోహన్ రెడ్డి (నీరిసిల్ల) :- అధ్యక్షా, ఈ హావుసులో ఎప్పుడైనా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో జరిగిన వరదల గురించి, వరద బాధితులను గురించి చర్చించే అవసరం వర్ధి గాని, యిప్పుడు చూస్తే తెలంగాణాలో అనుకోకుండా అసలే తాగడానికి నీరు లేనట్లు వటి పరిస్థితిలో ఇలాంటి అతివృష్టి వర్షాలు పడడంవల్ల ఎంతో నష్టము జరిగిపోవడం విషయం మీకు విదితమయినట్లుంటే, ముఖ్యంగా

కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్, నిజామాబాద్ జిల్లాలలో ఏదైతే వర్షం పడి ఎంత నష్టం జరిగిందో వెంటనే గౌరవనీయులయిన ముఖ్యమంత్రిగారు వెళ్ళి అక్కడ చూసే తీసుకుని చూసిరావడమే కాకుండా అక్కడ తాత్కాలికంగా తీసుకోవలసినటువంటి సహాయ చర్యలకు వారు కలవు యివ్వడం, పీటికి వాని అభినందిస్తూ అక్కడ వున్నటువంటి స్థానిక కలక్టరుగార్లు కూడా ఎంతో విధానంగా ముఖ్యంగా కరీంనగర్ జిల్లా కలక్టరుగారిని కూడా వెంటనే నత్తర చర్యలు తీసుకున్నందుకు అభినందిస్తున్నాను. 25 కోటు నష్టం వచ్చింది అంటున్నారు గానీ అది సరికాదు. 10 కోట్లకు పై నష్టం వుంటుందని చెప్పక తప్పదు. మంతెన, మార్గదర్శక లోకో జాగిన నష్టము చాలా విపరీతముగా వున్నది అక్కడ గోదావరి నదిలో చిక్కుకున్న 18 మందిని ఎన్. టి. సి. లో వున్నటువంటి జి. ఇ. గారు ఒక సి. ఐ. గారు వారిని రక్షించాలని చేసిన ప్రయత్నంలో ఆ కొటు అక్కడనే ఇరుక్కుపోతే వెంటనే ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలిసి వారు పాలికాఫర్ల పంపిన విషయం చూస్తేనే అక్కడ పరిస్థితి ఎంత ఘోరముగా ఉందో తెలుస్తున్నది. అక్కడ నివాసాలు కోల్పోయిన సుమారు మూడు వేల మందికి భోజనాలు తాత్కాలికంగా ఏర్పాట్లు చేశారు. ముఖ్యంగా కరీంనగర్ జిల్లా కూడూరు, కొడిమల అనే గ్రామాల్లో 150 వరకు ఇళ్ళు కొట్టుకుపోయాయి. ఎంతమంది చనిపోయారో తెలియని పరిస్థితి వచ్చింది. ఒక పిల్లవాడు కొట్టుకుపోతూ ఆతని మంచం ఒక చెట్టుకి తట్టకుని ఆగిపోయి అతను రక్షించబడిన విషయం మీ కందరికీ తెలుసు. వేములవాడ తాలూకాలో అక్కడ కట్టిన అనకట్ట కొట్టుకుపోయి చెరువులు నిండిపోవడం వల్ల బస్సులు ఆగిపోయి ఉన్నాయి. నేను అక్కడ జరిగిన నష్టం దీచెల్పు మొత్తం రిపోర్టు గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారికి యిచ్చాను. వెంటనే ప్రభుత్వం వారు చొరవ తీసుకుని సహాయ కార్యక్రమాలు చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. మార్గర ఉన్నటువంటి మూలవాగు ఎగువ నూనేరు కరెంటు మోటారులు వైపు లైనులు అన్నీ కొట్టుకునిపోయి రైతులు చాల నష్టపోయారు.

(మిస్టర్ స్పీకర్ ఇన్ ది ఛైర్)

వెంటనే నేను చొరవ తీసుకుని అక్కడ పంటకు నష్టము జరుగుతున్నందున వారికి మోటార్లు ఇప్పించమని కలెక్టరుగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తే, వారు సి.సి. బ్యాంకు వై ర్యన్ ని పిలిపించి చెప్పారు. కాని అది జరుగుతుందో లేదో తెలియదు. కాబట్టి వెంటనే ప్రభుత్వము చొరవ తీసుకుని ఒక బృహత్ పథకాన్ని సృష్టించి ఆ కరెంటు మోటార్లు యిప్పించవలసిందిగా ఆదేశాలు యిచ్చాలని కోరుతున్నాను. మల్లారం అనే గ్రామంలో ఒక వాగుకి అడ్డముగా కట్టబడిన అనకట్ట ఉండేది. అది వేములవాడ పుణ్యక్షేత్రానికి నీరు తీసుకువచ్చే వాగు. అది వెంటనే సరిచేయకుంటే వచ్చే సంవత్సరం పంటలు కూడా లేకుండా పోయే అవకాశం వుంది కాబట్టి వెంటనే దీనికి అనకట్ట కట్టించే ప్రయత్నం చేయాలని ఇట్ల పోగొట్టుకున్నవారికి మొత్తం డబ్బు యిచ్చి అదుకోవాలని ఇట్ల కట్టకునే వారికి ఏమెంటు సప్లయ చేయాలని కోరుతున్నాను. నేను చూసిన వాటిలో వేములవాడ, సంఖ్యవల్లి, తునువాడ, మల్లపురం గ్రామాలు చూస్తే వాటికి మనం ఏ విధంగా సహాయం

చేయగలుగుతాము. ఇప్పుడు కాకుండా వుంది. ఇన్సూరెన్స్ పైపులైను వేసుకున్న వారిది సరాసరి 10 మీ. పొడవులు స్వంత యజమానులు నష్టపోయిన వారు ఉన్నారు. యేవిధంగా చేస్తారో కాని వానికి తగిన సదుపాయాలు కలుగజేయడమే కాకుండా అప్పులు కనిపించకా యే విధంగా అయినా బృహత్ సదుపాయాలు కలిగించి వారిని కాపాడాలని కోరుతున్నాను. రోడ్లు పూర్తిగా పాడైపోయి బస్సులు నడిచే పొజిషన్లో లేవు కాబట్టి అందుకు సత్వర చర్యలు తీసుకొని ఆ రోడ్లు మరమత్తులు పూర్తి అయ్యేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను ఈ వివరాలు చెప్పాలంటే చాలా ఉన్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారికి మెమోరాండం. సమర్పించు కున్నాము. దానిని బట్టి వెంటనే చొరవ తీసుకొని యే విధంగా ఆడుకోవాలో ఆ విధంగా ఆడుకోవాలని కోరుతూ యీ రోడ్లు యేవయితే మునిసిపాలిటీ చాటి నష్టాన్ని గురించి మాత్రమే చెబుతున్నాను కాని యింకాయేవోవిధాలుగా మనకు పంటలు పోయిన నష్టాన్ని గురించి కూడా సహాయం చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ కె. మృత్యుంజయం (కరీంనగర్) :— అధ్యక్షా, వరదల వల్ల పొంటాలు యీస్టు గోదావరి కరీంనగర్ యీరెండు జిల్లాలలో సమానంగా దెబ్బ తిన్నాయని చెప్పవచ్చును. చాలామంది పెద్దలు ఆ జిల్లాలలో యే యే పొలాల్లో యెక్కడ నష్టం జరిగిందనేది మనవిచేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా కరీంనగర్ నియోజకవర్గాన్ని కవర్ చేస్తున్న కరీంనగర్ పట్టణం పంచాయతీరాజ్ కు సంబంధించిన ఆస్తుల నష్టం, ఆర్ అండ్ బి డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన నష్టం మిగిలిన నష్టాలు గురించి చెప్పడం జరిగింది కాని మున్సిపల్ ప్యాంత్లలో జరిగినటువంటి నష్టాన్ని గురించి యీ వివరణలో యివ్వలేదని మనవిచేస్తున్నాను. కరీంనగర్ పట్టణంలో కూడా ప్రభుత్వ వారు చెప్పిన దాని ప్రకారంగా నార్మల్ ఫర్ ఆగస్టు 16.9.81 మిల్లీమీటర్లు వర్షం కురిసి ఉంటే 8 వ తేదీని 2.6 మిల్లీ మీటర్లు, 9వ తేదీని 5.2 మిల్లీ మీటర్లు ఒక్క 10వ తేదీని 182.6 మిల్లీ మీటర్లు కురిసింది. మరి అన్నిటికీ మార్గంగానే మున్సిపల్ ప్యాంత్లలో మున్సిపల్ ఆఫీసుకు చైప్ లైన్స్ కు కాని మున్సిపల్ రోడ్స్ కు కాని యెటువంటి నష్టం జరిగిందనేది సర్వే కూడా జరిపించలేదు. ఆ వివరణ యింకా యివ్వలేదు. దీనిని కూడా గుర్తించాలని కోరుతున్నాను. కరీంనగర్ పట్టణంలో దాదాపు రూ. 80 లక్షలకు పైగా ఆస్తి నష్టం జరిగింది. అక్కడ చాలా పొంటాలు జలమయం అయినాయి. అక్కడ ప్రాంతాల్లో ఆస్తులే కాకుండా ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, కొన్ని పాఠశాలలు కూడా దెబ్బతిన్నాయి. ఇది ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదేమో కాని మా మున్సిపల్ చైర్మన్ గారి ఆధ్వర్యంలో 10 మంది శాసన సభ్యులము ముఖ్యమంత్రిగారికి మహజరు పత్రాన్ని యివ్వడం జరిగింది. దీనిని తక్షణం పరిశీలించాలి. ఇతర ఆస్తుల నష్టానికి యేదో కొంత సహాయం చేయడం జరిగింది కాని మున్సిపల్ ఆస్తుల నష్టానికి వెంటనే తాత్కాలిక సహాయ చర్యలకు మంజూరు చేయవలసివ అవసరం ఉంది. ఇకపోతే యిళ్లు కూలిపోయిన వారికి రూ. 250 లు పాక్షికంగా

కూలిపోయిన వారికి యిచ్చే అంత సమీక్షనగా లేని మనవిచేస్తున్నాను. రూ. 400లు యిచ్చ నిర్మాణానికి యిచ్చే వర్షాది యేమి ఉండో అని దర్శినియోగం అవుతుంది. ప్రజలు దీనితో చేసుకోలేని స్థితిలో యీ పని కాస్తా తీ వేసి రూ. 6000, రూ. 2,000 యివ్వాలనే పని కాస్తా యీ కొత్త పద్ధతుల తీసుకున్నది. ఇటు వంటి పరిస్థితిలో గొలుతం యిచ్చు కూలిపోయినవారికి రూ. 250లు యిస్తే సరిపోదు. అందువల్ల దీని కోరిక పెంచి 3 వారం టులదని మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీరామసాగర్ ప్యాంపు గురించి యిదివరకు కూడా చెప్పడం జరిగింది. శ్రీరామ సాగర్ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన వ్యవహారం కాకుండా శ్రీరామసాగర్ ప్యాంపులో వరదల వల్ల నుసుగుతన్న గాగ్గిమాలకు సంభవించిన ప్రమాదాన్ని నేను పంపు ద్వారా తీసుకురాదనానున్నాను. మన పద్ధతుల అధికారులు అంచనాల పక్కాగా అక్కడ యెంక లెవెల్ నీరు రావలసి ఉందో చెప్పడం జరిగింది. ఆ తర్వాత ఎస్టిమేట్ చేయలేదు. వారికి డబ్బు కూడా యివ్వడం జరగలేదు. అక్కడ వారిని భాళి చేయాలని కూడా చెప్పడం జరగలేదు. అక్కడ వారు నివాసం చేయడం, వ్యవసాయం చేయడం కూడా జరుగుతున్నది. కాని దుర్భిక్షతకాదు 10వ తేదీన వచ్చిన వర్షం వల్ల అక్కడున్నటువంటి నదులు పొంగి లోయరు మాడేదలో ఆ ఒక్క రాత్రికే 10 పిట్స్ నీరు అధికారుల అంచనాలకు మించి రావడం వల్ల కొన్ని వంటల యకరములు వరి పంట నష్టం కావడం జరిగింది. మిగిలిన పంటలు కూడా ఆ నీటిలో మునిగిపోవడం జరిగింది. ఇక్కడ మునిగిపోయినటువంటి గాగ్గిమాలను పక్కేళ్ళక మైన దృష్టితో చూడాలని కోరడం జరిగింది. వారి గాగ్గిమాల మునిగిపోవడం వల్ల వారెక్కడనో చలించుకోవలసి వస్తోంది. ఇది చూడాలి అని నుంచి జనగు తోంది. 4 సంవత్సరముల క్రిందట ఎస్టిమేట్ చేసి కూడా వారికి డబ్బు యివ్వక పోతే ఉప్పెన వల్ల వచ్చే అంచనాలకు మించి నీరు వచ్చేసినంత సందర్భంలో వారి పరిస్థితి యెట్లా? - ది విధి వక్కాచండం వల్ల జరిగినా, అధికారుల అంచనాల లోపం వల్ల జరిగిందేమో అనుకుంటున్నాను. వారిని అక్కడ భాళి చేయమంటే చేసే వారు, ఎస్టిమేట్ చేసి వారి డబ్బుకు వారికి యిస్తే వేరే చోటుకు వెళ్లే వారు. దీని పద్ధతుల పరిశీలించవలసిందిగా నొనసాగున్నాను. ఇంకవరకు కరీంనగర్ జిల్లాలో చెడిపోయిన యే ఒక్క పనిని కూడా పూర్తిరీతిలో చూడాలని యెటువంటి కార్యక్రమం చేపట్టలేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇతర జిల్లాలకు కొంత డబ్బు యిచ్చి ఉండవచ్చును. ఈ డబ్బు యే యే కార్యక్రమాలకు యేవిధంగా సరిపోతుందో కాని కరీంనగర్ జిల్లాకు జరిగినటువంటి నష్ట పూర్తిగా దృష్టిలో ఉంచుకొని యీ పనులన్నీ చేయడానికి సర్వరం చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పి. మధెమ్మ (చెనుకొండ):—అధ్యక్షా, త రెండు వారాలు క్రితం 10 వ తేదీన ఎర్రకాల్వ వరదలవల్ల మా ప్రాంతం అంతా అది కాల్వ అనుకోరు, ముంపు అనుకోరు, గొప్ప సముద్రం క్రింద 1400 ఎకరముల ధాకా ముంపు అయి చాలా నష్టం కావడం జరిగింది. ఆ ప్రాంతం అంతా కూడా మన మినపర్లగూరు అయిన హరిరామజోగయ్యగారు, శ్రీనివాసరావుగారు,

వెంకటేశ్వరరావుగారు, కృష్ణబాబుగారు, నేను కూడా కలిసి పర్యటన చేసినాము. ఆ పర్యటనలో కొన్ని పంటల యిళ్ళు శుభ్రంగా సమాప్తం అయి ఉన్నాయి. అట్లాగే జంతువులు కూడా పోయినాయి. అట్లాగే పంటలు కూడా పోయి వానన పన్నాయి. ఇది నూ తాతలు, తండ్రుల నాటినుంచి వస్తున్నటువంటి వరద. అది చిన్న చిన్న వరదలు వచ్చి పంటలు పోయినా యిప్పుడు యెట్లా జరుగుతోందో ముఖ్యంగా యీ ఎర్రకాల్వ ప్రాజెక్టు దీనికి వె గళరావు ప్రాజెక్టు అని పేరుతో దీనికి కొంత డబ్బు కేటాయిస్తూ జరుగుతూ ఉంది. దీనిని పూర్తి చేయకుండా ఉన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు దీనిని తప్పనిసరిగా చేస్తే మా ప్రాంతీయలంతా బ్రతుకుతారు. తాడేపల్లిగూడెం చాకా ఒక పంట అయినా ఉంటుంది. కాని మా ప్రాంతానికి అటువంటి పంటలు నష్టం అయి దొడ్డిగా మెరక ప్రాంతాలలో బాధలు పడుతూ అనేక రకాల కష్టనష్టాలతో ఉంటున్నారు. అటువంటి ప్రాంతానికి యీసారి యీ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేస్తే మెరక ప్రాంతంలో ఒక పంట అయినా తిని ఆ పేదవరం వారు బ్రతుకుతారని తెలియజేస్తూ శ్రీనివాసరావుగారు దీనిని గురించి చెప్పేది కూడా బాధ్యతగా తీసుకుంటారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ కె. శ్రీనివాసరావు (ఉంగుటూరు) :—అదృష్టా, చాలామంది చెప్పిన విషయాల్లో తిరిగి చెప్పడం జరిగింది. దానిని గురించి మాట్లాడదలచుకోలేదు. కాని విచిత్రం యేమిటంటే మా నియోజకవర్గంలో పర్యటించినప్పుడు అక్కడ ప్రజలు మావల్లనే యీ కష్టాలు వచ్చినాయని అనడం జరిగింది. క్రొత్తగా యెన్నికలు నటువంటి మేము వారిని పరికరిద్దామని వెడితే యీ కష్టాలు మీవల్లనే వచ్చినాయని అంటే నేను అశ్చర్యపోయిచాను వారు చెప్పించేమిటంటే ప్రకృతివల్ల నష్టాలు వస్తూ ఉంటాయి. దీనికి ప్రభుత్వం చేయి అడ్డుపెట్టుకొని అపుచేసే పరిస్థితి లేదు. కాని ప్రభుత్వం చేయవలసిన పనులు చూస్తే కొన్ని యిబ్బందులు పోతాయని చెప్పినారు. ఉదాహరణకు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో నా నియోజకవర్గంలో 24 కిలోమీటర్లు దూరం ఉన్నటువంటి పల్లిక్ డెయిన్ 1974 లో క్రవ్వింది, అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు తవ్వకపోవడ వల్ల ప్రతి సంవత్సరం 2000, 3000 ఎకరములు మునిగిపోయే పరిస్థితి యేర్పడింది. అందువల్ల ఆ పని మన ప్రభుత్వం యెంతవరకు చేయకలుగుతుందో అంతవరకు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక్కడ తాలూకాల లెక్క చూపించేప్పుడు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 8 తాలూకాలు పాత తాలూకాలే చూపించినారు, క్రొత్త తాలూకాలు భీమడోలు యిటువంటివి ఉన్నాయి లేవు జిల్లాలకు వెడితే పాత తాలూకాలు మాత్రమే పరిగణనలోనికి తీసుకొని సహాయక చర్యలు చేపారని కాని కొత్త తాలూకాలను పరిగణనలోనికి తీసుకోరు. అందువల్ల ప్రభుత్వం భీమడోలు, పాడూరు యిటువంటి తాలూకాలు యేవయితే ఉన్నాయో వాటిని కూడా వరదలకు గురి అయిన తాలూకాలుగా పరిగణించి సహాయక చర్యలు చేయాలని కోరుకున్నాను. అట్లాగే ఎర్రకాల్వ ప్రాజెక్టు గురించి సోపానములు మెచ్చుకుంటూ చెప్పినారు. అది 1974 లో దూ, 22 కోట్ల వ్యయంతో

కూడిన ప్రాజెక్టు యంతవరకు కూడా నాల్గవ వంతు పని కూడా పూర్తి కాలేదు. దీనివల్ల చాదాపు 30,000 ఎకరములు కొత్తగా సాగులోనికి రావడమే కాకుండా ముఖ్యంగా నరర నిరోధకం అయిన ప్రాజెక్టు దీనికి యీ సంవత్సరం బడ్జెటులో రూ. 1 కోటి 80 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించినారు. ఈ రూ. 1 కోటి 80 లక్షలతో యెన్ని సంవత్సరములలో పూర్తి అవుతుందో అర్థంకాని పరిస్థితి ఉంది. అందువల్ల తప్పనిసరిగా యీ ప్రాజెక్టు తొందరగా పూర్తి అయ్యేటట్లు యెక్కువ నిధులు కేటాయించి ముందుగా సాగు అయ్యేమాట యెట్లా ఉన్నా అది నరర నిరోధకానికి ఉపయోగపడే ప్రాజెక్టు కాబట్టి యీ ఎర్రకాల్వ ప్లాజెక్టు పూర్తి చేయాలి. అట్లాగే యీ పంచాయతీరాజ్ సంస్థకు రూ. 350 లక్షలు కేటాయించినారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతీ సమితులు వ్యవహారం యెట్లా ఉందో ముఖ్యమంత్రిగారికి కూడా తెలుసు. మేము అసెంబ్లీ సమావేశంలో ఉంటాము. మాకు తెలియకుండా అక్కడ నిధులు దుర్వినియోగం కాకుండా యీ ప్లాజెక్టు ఎఫెక్టు అయిన రోడ్డు కాని స్కూలు బిల్డింగ్స్ కాని మరమృత్తు చేయవలసినవి యే ప్రయారిటీలో తీసుకోవాలో దీనిలో కానన సభ్యులను ఉంచి వీరి అనుమతి కూడా ఉండేటట్లు యెదైనా ఒకటి యేర్పాటు చేయవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతూ నాకు యీ అవకాశం యిచ్చి నందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری خواجہ ابو سعید - جناب اسپیکر صاحب ہم ایسے معاملہ پر بحث کر رہے ہیں جیسے فائل پر بغی کثرت بارش کی وجہ سے جو نقصانات ہوئے ہیں 6-13 p.m.

جیسے مشرق گوداوری مغربی گوداوری عادل آباد کریم نگر اور نظام آباد اور اسکے تعلقہات اور چھوٹے چھوٹے قصبات بڑے ہی متاثر ہوئے ہیں بلاشبہ یہ ایک آسانی بات ہے کہ بارش کثرت سے ہونے کی وجہ سے نقصانات ہوئے - لیکن آدمی ان نقصانات کو کچھ بھی کرسکتا ہے - لیکن بعض وقت اپنے غیر دانشمندانہ حرکت کی وجہ سے نقصانات میں اضافہ کرا لیتے ہیں - میں یہاں یہ بتانا چاہتا ہوں جیسے ضلع نظام آباد سب سے زیادہ متاثر ہوا بنسبت دیگر اضلاع کے - ضلع نظام آباد ایک ایسا ضلع ہے جہاں عین آبادی کے اندر بڑے شدید نقصانات ہوئے پلان کی نہر جس سے پلان ہی نقصان نہیں ہوا بلکہ دیگر مقامات بھی بری طرح متاثر ہوئے - وہاں کے لوگ انتہائی پریشان رہے - یہاں میں ایک خصوصی بات آپکو یہ بتانا چاہتا ہوں کہ پلان کی نہر کے لوگ متاثر ہوئے ٹھیک ہے اس وقت کچھ بھی نہیں کیا جاسکتا تھا لیکن وہاں جو نظام ساگر کا جو بہت بڑا کنال ہے جسکے تعلق سے نشانہ بھی کی گئی تھی کہ یہ کہ نشان کے مقام پر بڑی نہر کا جو بانڈ ہے وہ ٹوٹ گیا - اسکی وجہ سے قلعہ کی روڈ اور دوسرے احمد پورہ کالونی متاثر ہوئی آپ غور فرمائیے کہ اگر اس نہر پر پہلے ہی توجہ کی جاتی جس مقام پر بانڈ خراب ہو رہا تھا اس کو پہلے ہی بناتا جاتا تو شاید اتنی بڑی تباہی نہیں ہوتی - جہاں احمد پورہ کالونی اور قلعہ کی روڈ کا علاقہ جو متاثر ہوا ہے ایک دو نہیں بلکہ ہزاروں خاندان تباہ

ہو گئے ہیں۔ پانی میں بھیگتے ہوئے ٹھنڈی ہوا کھاتے ہوئے چھوٹے چھوٹے بچے اور عورتیں کھلے میدانوں میں بیٹھے ہوئے تھے۔ خود وہاں کے کچھ لوگوں نے متاثر شدہ لوگوں کو مدارس اور شادی خانے وغیرہ میں ٹھہرنے کا انتظام کئے۔ ہمارے چیف منسٹر صاحب جو بڑے ہی توجہ کے ساتھ یہاں بیٹھے ہوئے ہیں میں آپکے توسط سے یہ بتانا چاہتا ہوں کہ کلکٹر اور دیگر متعلقہ عہدیداروں کا وہاں پر اس معاملہ میں کیا رول رہا ہے۔ نظام آباد ضلع میں۔ کہاں تک انہوں نے سپورٹ کیا اور ان لوگوں کو کیا امداد دی۔ خود چیف منسٹر صاحب نے پانچ گھنٹوں کا فضائی دورہ کیا میں سمجھتا ہوں کہ اگر وہ نظام آباد کے اندر فضائی معائنہ کئے ہیں تو وہ بلاشبہ بخوبی اندازہ کرسکتے ہیں تو میں انکی توجہ مبذول کروانا چاہتا ہوں یہ جو دہی عہدیدار تھے وہ صحیح معنوں میں انکا ساتھ نہیں دیا۔ پہلی مرتبہ ضلع نظام آباد میں ایک ریلیف کیمپ قائم کیا گیا تھا۔ کیونکہ وہاں کے لوگ بے گھر ہو چکے تھے مصیبت زدہ پریشان حال تھے انکو امداد دینے کیلئے گھانا کھلانے کیلئے اور انکے چھوٹے چھوٹے بچوں کو دودھ دینے کیلئے جو عہدیدار تھے انہوں نے صحیح معنوں میں کسی قسم کا تعاون نہیں کیا انہوں نے دیکھاوے کے طور پر جیسے کہ اردو میں ایک مقولہ ہے۔ 'آنسو پونچھنا، آنسو پونچھے گئے اسکے سوا کچھ بھی نہیں کیا گیا۔ میں چاہتا ہوں کہ انہیں کیوں توجہ نہیں دلائی گئی اس قسم کے آفات تو آتے ہیں کسی مقام پر۔ ان لوگوں کو چاہئے کہ امداد دیں لیکن جو امداد دی جا رہی ہے وہ نہ کافی ہے میں آپکو یہ بتانا ہوں ایک تعلقہ بھیگل ہے۔ عادل آباد سے لیکر نرمل آرسور خصوصیت کے ساتھ بھیگل کا یہ عالم ہے کہ وہاں پر سے گزرنے کیلئے دو بڑی بڑی ندیاں ہیں ویل پور اور مد نوری کی مشہور ہے جو سالہا سال سے لوگوں کے کاوشوں کے بعد یہ دو پل پانی کی کثرت کی وجہ سے وہ ٹوٹ گئے اب انکی تعمیر کیلئے مزید کتنے سو سال لگ جائیں گے۔ میں یہ چاہتا ہوں کہ یہ پل ایسے ہیں جو آرسور تعلقہ سے بھیگل تعلقہ کو ملانے کیلئے انتہائی ضروری ہے۔ لحاظ فوری توجہ کی ضرورت ہے آپ امداد کیلئے جو رقم رکھے ہیں وہ عجیب و غریب ہے میں تو کچھ کہنا نہیں چاہتا لیکن آپ نے کس انداز سے ان لوگوں کو امداد دینے کیلئے رقم رکھی ہے یعنی مرنے والوں کیلئے ایک ہزار روپیہ اور جن لوگوں کا زیادہ نقصان ہوا انکے لئے ۲۰۰ روپیہ اور جن لوگوں کو کم نقصان ہوا ان کیلئے صرف ۵۰ روپیہ میں یہ عرض کرونگا کہ یہ جو نقصانات کی پابجائی کر رہے ہیں میری ایک رائے ہے اس ایوان کے اندر آپ امداد دیجئے جیسے فرض کر لیجئے اگر کسی کو ایک ہزار روپیہ کا نقصان ہوا اور کسی کو ۱۰ ہزار روپیہ کا نقصان ہوا تو ان لوگوں کو ایسی امداد دیں کہ وہ دوبارہ باز آباد کاری کی تعریف میں آئے جو ایک تمسخرانہ بات ہے آپ

وو معمولی نقصان ہونے والے کو ۷۰ روپیے دے رہے ہیں اگر آپ وہاں پر جا کر تحقیقات کرے تو معلوم ہوگا کہ اسکو تقریباً ۲۰ ہزار روپیہ اور ۲۰ ہزار روپیے کا نقصان ہوتا ہے لیکن آپ صرف انہیں ۷۰ روپیے دے رہے ہیں۔ تو میں چاہتا ہوں کہ امدادی رقم کے بارے میں غور و خوص کریں اور باز آباد کاری کی طرف خصوصیت کے ساتھ توجہ کریں ورنہ یہ آنسو پونچنے کے مترادف ہوگا۔

శ్రీ ఎం. సత్యనారాయణ (అమలాపురం):—అధ్యక్షా, మొన్న సంక్రమించిన వివరీత వరదలవల్ల కూర్చు గోదావరి జిల్లాలో ఎక్కువ భాగం నా నియోజకవర్గంలో అమలాపురంలో 8 లంక గ్రామాలు పూర్తిగా జలమయమై అక్కడ ప్రజలు బయటికి రమ్మన్నా కూడా రాకుండా వారి ఆస్తిపాస్తులు పోగొట్టుకోవడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారి ఆదేశాలు ప్రకారంగా వారికి సహాయక చర్యలు చేసే ఆఫీసర్లుపోయి వారిని బయటకు రమ్మన్నా రాలేదు. వారికి రికార్డుననర వస్తువులు ఆవార పదార్థాలు సరఫరా చేయడం మాత్రం జరిగింది. 1983 సంవత్సరంలో ఆ ప్రాంతంలోని గోదావరి నదికి కట్టబడ్డ పటిగట్టు పరమత్తు చేయడం జరిగింది. తరువాత ఆ పటిగట్టు పునఃనిర్మాణం జరిగకుండా ఉండి, అందువల్ల అక్కడ గోదావరి నది క్రింద ఉన్న గ్రామాలు ఎక్కువ మంపుకు గురి అయ్యే అవకాశం ఉంటున్నది. కాబట్టి ఆ పటిగట్టు నిర్మాణం విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఎక్కువ నిధులు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా వరద నీరు పోయేందుకుగాను అక్కడ డ్రయినేజీ సిస్టమ్కూడా పరిగా లేక వరదలు, భారీ వర్షాలు వచ్చినప్పుడు నీరు పోవడానికి వీలులేక ఇళ్లు, గొరాలు మంపుకు గురి అవుతున్నాయి. కాబట్టి ఆ డ్రయినేజీ నిర్మాణానికి కావలసిన గ్రాంట్లు కూడా మంజూరు చేయవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని గోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా మాది సెంట్రల్ డెల్టా కాబట్టి లూజ్ సాయిల్ సమక రోడ్లు అస్థవస్థంగా ఉంటున్నాయి. వరదలు, వర్షాలు వచ్చినప్పుడు అవి పూర్తిగా డెబ్బ తింటున్నాయి. అందువల్ల సెంట్రల్ డెల్టాలోని రోడ్లు విషయం కూడా ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు శత్యజ్యాలవారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి.పాచ్. పోమసుందరరెడ్డి (కొత్తపేట):—అధ్యక్షా, ఈ వరదల పరిస్థితి విషయంలో కోనసీమ ప్రాంతం నుంచి వచ్చిన సభ్యులు అనేక సూచనలు చేయడం జరిగింది. నేను ముఖ్యంగా ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నది ఏమంటే రాకాస్టియన్సీలో ఉన్న రిరి గ్రామాలు నది ఒడ్డున వుండి పటిగట్టు క్రింద ఉన్నాయి. అందువల్ల అక్కడ ప్రజలు ఈ వరదల వల్ల అనేక రకాల భయ భ్రాంతులకు గురి అయినారు. ఇప్పుడు అక్కడ గోదావరికి ఉన్న పటిగట్టు వాలా ప్రమాదకరమైన పరిస్థితిలో ఉంది. మొన్న వరదలలో అక్కడ కానన భ్యులకు, అధికారులకు కూడా తెలియకుండా పటిగట్టుకు గండి పడింది. తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారి, అక్కడ ప్రజల అదృష్టంవల్ల అది ఎవరికీ తెలియని రకంగా మూత పడింది. అందువల్ల ఈ వరదల సమస్య అక్కడ ప్రజలకు అందోశగా

6-20 p.m.

ఉంటున్నది. ఈ గ్రామాలు అభివృద్ధికి 1955 నుంచి ఈ రోజు వరకూ ఒక్క రూపాయకూడా ఖర్చు పెట్టలేదు. అదే రకంగా నానియోజకవర్గంలో ఒక అవుట్ ఫోల్డ్ మ్యూన్ ఉంది. దాని పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉన్నది ముఖ్యమంత్రిగారికి ఫోటోలు నేను ఇప్పుడు వారికి అందజేస్తున్నది చూస్తే తెలుస్తుంది. ఇక్కడ చాలా మంది ముఖ్యమంత్రిగారికి అప్పీలు చేశారు. కానీ నేను లీడర్ ఆఫ్ ది ఓపోజిషనుకు అప్పీలు చేస్తున్నది ఏమిటంటే ఇప్పుడు రివర్ కన్సర్వేటరీ ఫండ్స్ అనేది సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు ఇస్తారు. ఆ ప్రకారంగా 1978 సంవత్సరంలో మన రాష్ట్రానికి 78 అక్షర రూపాయలు మాత్రమే వచ్చాయి. ఈ ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వచ్చినపుడు పార్టీ దృక్పథం అంతో విచడం మంచికేకాదని మన సెంట్రల్ రెడ్డి గారు చెప్పినందుకు సంతోషం. ముఖ్యంగా ఈ రివర్ కన్సర్వేటరీ నందు ఉత్తర హిందూస్థానంలో ఇస్తున్న విధంగా వారికి ఇస్తున్న కోట్లాది రూపాయలు మాదిరిగా మనకు కూడా ఫండ్స్ తీసుకురావాలని కోరుతూ మదన్ మోహన్ గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ కలవు తీసుంటున్నాను.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మంథెన):- అధ్యక్షా, నేను 12 వ తేదీన యీ వరదల పరిస్థితి గురించి చర్చించడానికి గాను 8291 నోటీసు ఇచ్చాను. కాని యీరోజు 28వ తేదీన దీని గురించి మనం చర్చిస్తున్నామంటే మనం ఎంత బాధ్యతా రహితంగా వ్యవహరిస్తున్నామో తెలుస్తుంది. అంతేకాకుండా ప్రభుత్వ ఆఫీసర్లు కూడా వరదల పరిస్థితిని అంచనా వేయడంలో ఎంత బాధ్యతా రహితంగా వ్యవహరిస్తున్నారో యీ ప్రభుత్వ రిపోర్టు వల్ల తెలుస్తున్నది. ఎందుకంటే మంథెనలోనే యీ గొర్రెలు వరదలలో 5000 బాగా చనిపోయినాయి. మంథెన, మహాదేవపురం, పెద్దపల్లి దోమరకుంటలో కలిసి యింకా ఎక్కువ చనిపోయి ఉంటాయి. ఎందుకంటే దోమరకుంటలో 3,000 గొర్రెలు, మంథెనలో వెయ్యి మహాదేవపురంలో 2,000 అంటూ చనిపోయిన గొర్రెలు లెక్కలు ఇచ్చారు. కేవలం 5000 గొర్రెలు మాత్రమే చనిపోయాయని లెక్కలు వ్రాసి పంపారు. ఇక మైనర్ ఇరిగేషన్ కుంటలు తీసుకుంటే మంథెనలోనే 267 కుంటలు, కమాన్ పూర్ లో 27 కుంటలు, మహాదేవపురంలో 90 కుంటలు గండ్లు వడి మొత్తం 2 కోట్ల రూపాయలు అస్థి నష్టం జరిగినట్లు అధికారులు అంచనా వేశారు. ఎవరు యీ ఎస్టిమేటు బాధ్యతా రహితంగా ఇచ్చారో ఎంక్వయిరి చేయాలని కోరుకున్నాను. మంథెన పట్టణం ఒక ఐలాండులాగా ఉంటుంది. ఒక వైపు గోదావరి, ఒక వైపు వాగు, ఒక వైపు మానేరు ఉండి ఒక వైపు మాతగిమే రోడ్డు ఉంటుంది. అటువంటి మంథెనకు ఇప్పుడు రోడ్డు మీద ప్రయాణించేసే పరిస్థితిలేదు. ఇప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు అయితే పాలికాష్టర్ మీద వెళ్ళి తిరిగివచ్చారు. ఈ వరదలలో ఎన్నో యెళ్లు కూలిపోయి, వాగులు తెగిపోయినపుడు 3 కోట్లరూపాయలు నష్టమని. అంచనాలు 2 కోట్లు రూపాయలు నష్టమని అంచనాలు వేయడం మంచిది కాదు. మాస్కాంతంలో నష్టం మొత్తం 55 కోట్ల రూపాయలకు తక్కువ ఉండదని చెబుతున్నాను. అట్లాగే రోడ్లు, బర్సెలు, గొర్రెల విషయంలో కూడా చాలా నష్టం జరిగింది. పోలీసు

ప 1000 రూపాయలైనా అని మన ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. పొండు
మిలువన్న కనీసం 5,000 రూపాయలకైనా విలువవట్టి నష్ట పరిహారం కింద ఆ
కుటుంబానికి ఇవ్వాలి. ఇప్పుడు యీ వరదలలో మా ప్రాంతంలో 1500 యిళ్ళు
కూలిపోయాయి. అటువంటి పరిస్థితులలో పూర్తిగా పోయిన యిళ్లకు 1000
రూపాయల చొప్పున పార్షియల్ గా పోయిన యిళ్లకు 500 రూపాయల
చొప్పున నష్టపరిహారం ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. తరువాత వంటలు పోయిన రైతు
లకు రుణ సౌకర్యాలు యిస్తూ, కోఆపరేటివ్ డిపాజిట్ మెంటు ద్వారా ఎరువులు,
విత్తనాలు అందజేయవలసి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం రైతులకు యిచ్చిన లోన్ను కూడా
వసూలు నిలువదల చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ విషయంలో జాతీయ బ్యాంకుల
వారితో కూడా సంప్రదించి రైతులకు తగు రుణ సౌకర్యాలు అందజేయాలి. ఆ
విధంగా ప్రతి రైతులకు ఎకరానికి 8000 రూపాయల చొప్పున రుణ సౌకర్యం
కలుగజేయాలి.

కమ్యూనికేషన్స్ సౌకర్యము లేకుండా అభివృద్ధి చేస్తున్నామనుకొంటే
చాల పొరపాటు అవుతుంది కాబట్టి తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. రామచంద్రారావు తాళిచేపు):- అధ్యక్షా, ఆగస్టు నెల 7, 8 6-30 p.m.
తేదీలలో కురిసిన భారీ వర్షాలవల్ల మా పూర్వ గోదావరి జిల్లాలో తీవ్రమైన
నష్టము సంభవించినది. మా తాళ్ల రేవు బయోజనవర్గములో 15 వేల ప్యాకెట్ల
భూమిలో వంట నాశనమైపోయింది. మూడవవంతు రోడ్స్ పాడై పోయినాయి.
గత 10 సంవత్సరాలుగా మురుగు కాల్వలు తగ్గవ్వనందువల్ల వంటపొలాలన్నీ
ముంపుకు గురువుతున్నాయి వృత్తి సంవత్సరం గుర్రపుడెక్క, తూటికాడ
తీయవందువల్ల ఎక్కువ నష్టము సంభవించినది. అసలు గ్రామాలు వున్నాయా
కొట్టుకుపోయాయా అనే పరిస్థితి ఏర్పడింది. ముఖ్యమంత్రిగారు ధనశేష్యరానికి
వచ్చి మాతాళ్ల రేవు ప్రాంతాలకు రాలేదని ఆ ప్రాంతపు ప్రజలు ఎంతో
విచారాన్ని వ్యక్తిము చేశారు. పూర్తిగా వంట పోయింది. మొత్తము వంట
పోయిన రైతులకు చెల్లించవలసిన అప్పులను వాయిదా చేయాలి. ఎకరానికి
రూ. 1000లు దీర్ఘకాలిక ఋణాన్ని ఇవ్వవచ్చు. సబ్సిడీతో ఎరువులు, పురుగుల
గుండులు, విత్తనాలు సరఫరా చేయాలి, గోదావరి ఓడ్డున వున్న పెద్దవోకల
కొట్టుకుపోయింది. గొడ్డువాని లంక కొట్టుకుపోయింది. ఇట్లు కొట్టుకుపోయిన
వారికి 6 వేల రూపాయల యిళ్లు నిర్మించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. సమ్మయ్య:- అధ్యక్షా, ఈ నెలలో సంభవించిన వరదలవల్ల
రాష్ట్రములోని యితర జిల్లాలతో పాటు వరంగల్లు జిల్లా కూడా వరద ముప్పుకు
గుర్రెనది, మాకు అందజేసిన స్టేటుమెంటులో అన్ని జిల్లాలగూర్చి చెప్పారు కాని
మా వరంగల్లు జిల్లాగురించి ఒక్క మాట కూడా వ్రాయలేదు, పార్ట్ నోటము
స్వల్పానికి సమాధానమిచ్చిన స్టేటుమెంటులో వరంగల్లు జిల్లా గురించి వ్రాశారు.
అప్పుడే రెయిజ్ చేశాను కాని వివరాలు లేవు ఇప్పుడైనా మా జిల్లాకు
సంబంధించిన సమాచారమును తెప్పించి ఈచర్చనందర్భములో యివ్వాలని ఆహ్వానించాను.

చెప్పడంజరిగింది కాని ఇక్కడున్న సమాచారమును చూస్తే వచ్చినట్లు లేదు. వశువుల నష్టము ఎంత, పొట్టి ఎంత నష్టపోయింది, మెట్ట భూములు ఎంత నష్టపోయాయి ఏమీ వివరాలు లేవు. ఏటూరునాగారం గోదావరి నది ఒడ్డున వున్న తాలూకా, ట్రైబల్ ఏరియా ఫారెస్ట్ ఏరియా. ఇప్పటికీ అక్కడ 21 గ్రామాల పరిస్థితి చాల దయనీయముగా వుండి, రవాణా సౌకర్యానికి అంతరాయం కలిగింది. బుట్టారం, దెయ్యాలవాగు ముంపువల్ల రోడ్స్ పాడై పోయినవి, 800 కుటుంబాలు నిరాశ్రయమై నారు. 1500 ఎకరాల పంట పాడై పోయింది. 1770 ఎకరాలలో వరిపంట పోయింది. దెయ్యాలవాగు, నెట్టిపల్లి వాగుకు గండ్లు పడ్డమువల్ల 100 ఎకరాలు మునిగిపోయాయి. రామన్నగూడెంలో 15 వశువులు కొట్టుకుపోయాయి. ఏటూరునాగారం పంచాయతీలో 95 యిల్లు వరదనీటిలో మునిగిపోయాయి. 280 ఎకరాలకు నష్టము జరిగింది. వాగులు పొంగుటవల్ల హరిజనుల యిల్లు మునిగిపోయాయి. కలెక్టరు స్టేటుమెంటు ప్రకారం ములుగులో 985 ఎకరాలలో పంట పోయింది. వర్షన్న పేటలో 546, పర్కాలలో 584 ఎకరాలు, చిట్యాలలో 454 ఎకరాలలో పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. 1092 ఎకరాలలో ఇసుకమేట చేసిన పరిస్థితి వుంది. 945 యిల్లు మొత్తము జిల్లాలలో కొట్టుకుపోయాయి. అనేక చోట్ల రోడ్స్ గండ్లు పడ్డాయి. 8 లక్షల విలువగల పంట నష్టమైనది. ఇద్దరు చనిపోయారు. వశువుల నష్టము పెద్ద సంఖ్యలో జరిగింది. మోతంచవాగు పొంగుటవల్ల చిట్యాలలో 60, 70 యిల్లు కూలి పోయాయి. వారంతా నిరాశ్రయమై నారు. ఏదో 250, 100 రూపాయలు సహాయాన్ని ప్రకటించినంతమాత్రాన వరదలకు గురైన ప్రజలకు సహాయం జరుగుతుందనేది కాదు. మన రాష్ట్రములో అనావృష్టి, అతివృష్టి వల్ల బాధపడడం జరుగుతున్నది. మొన్నటి వరకు అనావృష్టితో బాధపడేవాము, ఇప్పుడు అతివృష్టితో బాధపడుతున్నాము. యుగప్రాతిపదికమీద దెబ్బ తిన్న వారికి సహాయం అందాలి. ఏదో సహాయము చేశామని అన్వించుకోడానికి బదులు కష్టాలలో వున్న వారికి సహాయం చేయడం చాల అవసరం వరంగల్లు జిల్లాలో 80 మైనర్ యిరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. చనిపోయిన వారికి యిచ్చే రు. 1000 లను 3000 పెంచవలసిన అవసరం వుంది. యిల్లు కూలి పోయినవారికి రు. 250 లు యిస్తున్నారు. రు. 250 లతో కర్ర కూడ రాదు. దానికి కనీసం రు. 1000 లకు పెంచాలి. కొంతభాగము కూలి పోయిన వారికి రు. 500 లు యివ్వాలి. వరదలలో యిల్లు మునిగిపోయిన కుటుంబాలకు ఏదో 10 కిలోల బియ్యాన్ని యిస్తే చాలదు. వారానికి సరిపోయే విధంగా యిస్తే బాగుంటుంది. కనీసము 50 కిలోల యివా యిస్తే బాగుంటుంది. ఎక్కడైతే పంటలకు, వ్యవసాయ పరికరాలకు నష్టము జరిగిందో అక్కడి రైతులకు ఇదివరకు అప్పులు యిచ్చినా మరల అప్పులు యివ్వాలి. ఈ స్టేటుమెంటులో వరంగల్లు గురించి ఉదహరించనందుకు నా నిరసనను తెలియజేస్తూ, అధికారుల నుంచి సరియైన సమాచారమును తెప్పించి సభకు అందించవలసిన అవసరం వుందని చెబుతూ శలవుతీసుకొంటున్నాను,

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ :— అధ్యక్షా, మొన్న వచ్చిన వర్షాలమూలముగా చాల పెద్ద నష్టము సంభవించింది. రైతులంతా ఆనేక వ్యయప్రయాసలకు లోనై ఎరువులు వేసి నాట్లు వేసినతరువాత యించుమించి 10 జిల్లాలలో పెద్ద నష్టము జరిగింది. వేసిన పంట పోయింది. గోదావరి నదీ తీరములో వున్న గ్రామాలు నీట మునిగిపోయాయి. మన రాష్ట్రములో పడిన వర్షాలన్న మహారాష్ట్రలో పడిన వర్షాలవల్ల గోదావరి ఉపనదులు పొంగి మనకు పచ్చేటప్పటికీ తీవ్రనష్టమును కలుగజేయడం జరిగింది. పంట అంతా నాశనమైపోయింది. జరిగిన నష్టముగురించి సభ్యులంతా వివరించడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రి గారు సీనియర్ ఆఫీసరును వేసి పెద్ద నష్టము జరగకుండా చూడడానికి ప్రాథమిక చర్యలు తీసుకొన్నందుకు చాల సంతోషము. 1982 లో వచ్చిన తుఫానువల్ల ఆ ప్రాంతము చాల నష్టపడినది. తరువాత వచ్చిన ఉష్ణోగ్రతలో చాలమంది చనిపోయారు. కాని ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రి ఎన్. టి. ఆర్. గారు చాల మెలకువతో శక్తివంతన లేకుండా ఒక సీనియర్ ఆఫీసర్ ని వేసి ప్రాథమిక చర్యలను తీసుకొన్నారు. నష్టము ఎంత అనేది రెవెన్యూ అధికారులు వేసే అంచనాల మీదనే ఆధారపడు తున్నారు. ఖమ్మం జిల్లా భద్రాచలం డివిజనులో ఘోరమైన నష్టము సంభవించింది. అక్కడ వచ్చిన గోదావరి వరద వర్షనాశితము. అక్కడి గ్రామాలు చారం రోజులు నీటవుండి ప్రజలు ఎంతో కష్టాలకు గురయినారు. ఇప్పటికీ ఆ గ్రామాలకు వెడితే కానిటేషన్ కి సంబంధించి చెప్పడానికి వీలులేని పరిస్థితి వుంది. ఇప్పటికీ చనిపోయినవారి ఆచూకీ తీయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. 6 వేల యిల్లు కూలిపోయాయి. పంటలు పాడైపోయాయి. ఎంత నష్టపడినది రెవెన్యూ అధికారులు లెక్కలు యిస్తారు. కలెక్టరు తహశీల్దారుమీద ఆధారపడతాడు. తహశీల్దారు రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుమీద ఆధారము, ఆర్. ఐ. గ్రామాధికారిమీద ఆధారము. కాని వాస్తవమైన పరిస్థితి యిక్కడ కన్పించడంలేదు. అచారమున కోట్ల విలువగల పంట నష్టమైనది. రైతులు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. 6 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడానికి తహశీల్దారుకు ఉత్తర్వు లిచ్చారు. దానిమీద చెక్ లేదు. చెక్ లేకుండా డబ్బు ఖర్చు పెట్టడమనేది నరేయైన పద్ధతి కాదు. వరదలకు గురయిన వారి లిస్ట్ గ్రామం వారిగా లిస్ట్ టాట్ చేసి వారికి సహాయాన్ని అందించే పరిస్థితి వుండాలి. ప్రాథమిక చర్యలకు పరిమితము చేసి ఫలో ఆఫ్ యాక్షన్ లో వెనుక పడుతున్నారు. వెనుకపడితే సమన్య పరిష్కారం కాదు. దీనిలో కరప్షన్ కి ఎక్కువ అవకాశం వుంటుంది. వరదలు వచ్చినపుడు, అగ్నిప్రమాదాలు సంభవించినపుడు చేసే సహాయ సందర్భములలో కొంత ఎక్స్ ప్లాయేషన్ జరుగుతూ వుంటుంది. గతములో జరిగిన సహాయ సందర్భాలలో తగిన అజమాయిషీని పెట్టుకొనడం జరిగింది. గత సంచత్సరం జామానికి గురయి, నోట్లపై చేసిన తాలూకాలు 160 వున్నాయి. 1982 లో వచ్చిన కేంద్ర సహాయము అంత వరకే పరిమితము. వారి గోడుకు వారిని విడిచిపెట్టారు. కేంద్రానికి ప్రాని నట్లు ప్రతివజాల వాయకులతో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన మాటలు వున్నాయి. కేంద్ర బృందము వచ్చింది. ఏమీ చెప్పకుండా వెళ్ళింది. వారు తమ నిస్సహాయతను వ్యక్త పరిచారు. సెంట్రల్ అసిస్టెన్స్ రాకపోతే ఏమీ చేయాలని

6-50 p.m.

ఇప్పుడు కూడ మీరు చెప్పవచ్చు. ఆ రకమైన పరిస్థితి అయితే అక్కడ వారు కూర్చోన వలసిన పని లేదు. వంటలు తీవ్రముగా నష్టపడినాయి. పొలాన్ని సముద్ర మయమయినాయి. ఆ మహిళా కామ్రేడ్ చెప్పినట్లుగా నిజంగా నీళ్లు, సముద్రాలు అయిపోయినవి. వంటలు అన్ని మురిగిపోయినవి. అక్కడ భూములు అన్ని వేకంటుగా వున్నవి. ధైర్య విత్తనాలు కావాలి, ఎరువులు కావాలి, అధిక సహాయం కావాలి. ఊట టిప్లీచేయవలసిన అవసరం వుంది. ముఖ్యమంత్రి గారు సహాయం గురించి చెప్పాలి ఇంత మంది చనిపోయారు, ఇన్ని ఇండ్లు పోయినవి మృతుల కుటుంబాలు యిన్ని వున్నవి అనేది గాకుండా, చనిపోయిన మాట నిజము. కాని అసలు మన పరిస్థితి డబ్బు లేదు, మన రాష్ట్రములో డబ్బులేదు ఈ ఆరు కోట్లతో పరిమితం గాకుండా మీరు అనుకున్న 15 కోట్లు కాదు, అదనంగా డబ్బులు తీసుకు రావడానికి మీరు చేస్తున్న అన్వేషణ ఏమిటి? సాధించ దానికి మీరు తీసుకుంటున్న క్రమ ఏమిటో చెప్పాలి. ఊమ పరిస్థితులకు గురి అయినటువంటి వాని పరిస్థితిని బట్టిగా వరద తాగుతున్న వదిలి పెడితే బట్టము. సన్నకారు, మధ్య తరగతి పెద్ద రైతులు అందరూ కూడ బాధితులుగా వున్నారు. మీరు కో ఆపరేటివ్ సొసైటీల ద్వారా అందిస్తున్న సహాయం గాని యివర సబ్సి డీలు గాని యివి అన్ని నార్మల్ కోర్సులో జరిగేవి. అవి సహాయం అ పించుకొదు. మీ ప్రతిష్ఠను, కీర్తిని పెంచదు. కష్టముతో వున్న వారిని ఆదుకోవడం అవసరము. మొదటి దశలో మీరు ఆదుకున్నందుకు మిమ్ములను అభినందిస్తూ మిగతా కార్యక్రమాన్ని పదిలపెడితే మిమ్ములను కిర్తించరని దాని సాధనకు కృషి చేయాలని కోరుతున్నాను. నేను అన్నది అప్పాం చేసుకోవద్దు. అక్కడ మీరు కూర్చోనద్దు యిక్కడ మేము చెప్పనద్దు అన్నది. దానిని సాధించడానికి కావలసిన మార్గాన్ని అన్వేషించి సెంట్రల్ అసిస్టెన్స్ ఎటా తీసుకురావాలనేది కావాలి, లేకపోతే యీ బడ్జెటులో ఏరైనా పద్ధతు తగ్గించి ప్రకృతి వై పరిశ్రామాలకు గురిఅయినవారికి పది జిల్లాల బాధితులకు మేము సహాయ పడుతామని హామీ యివ్వలసిన అవసరం వుంది. మొన్న మీరు కాన్సిల్ లో చేసిన ప్రోటన రాష్ట్రములో ప్రశంసలను అందుకో లేదు. బాధితులు సంతోషపడలేదు. అయితే కొద్దో గొప్పో చేసినందుకు కృతజ్ఞత వంటలు పోయినవి, తిరిగి వేయలేదు; రైతాంగము నానా యిబ్బందులు పడు తున్నారనే విషయం ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను డబ్బు విషయములో నిర్దుష్టంగా చెప్పాలి. దానిని సాధించడానికి కావలసినటువంటి వ్యవహారాన్ని తేల్చాలి. అది తేల్చకుండా యంత సేపు, రెండు మూడు గంటలు కష్టపడి యిక్కడ సమావేశం అయినాము, ఆ నివారణ కొరకు కావలసిన మార్గోపాయాన్ని గ్రహించకండా, మరం ఒక నిర్ణయం చేయకుండా వెళ్ళిపోతే ప్రయోజనము లేదని చెబుతూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు: — అధ్యక్షా, ఆనాడు నేను స్వయం గా కన్నీటి కెరటములా వున్నటువంటి ఆ వాతావరణాన్ని చూశాను. వేరే గతి లేక రెండు రోజుల నుండి యిండ్ల మీద కావగం వుంటూ బిడ్డలతో కిక్కురిక్కుమంటూ

పున్నటువంటి ఆ కన్నీటి కడలిలో పున్న ఆళాగ్యుల గాధలు కూడ చూశాను. అదే విధంగా నిజామాబాదు పట్టణంలోని వీధులన్ని నీళ్లమయం అయి పుండడం కూడ చూశాను. చెరువులు గండ్లు పడి మొత్తమంతా ఒకే జలమయమై, యిదేమన్నా ప్రళయం వచ్చిందా అన్నట్లు పున్నటువంటి విపరీతమైన పరిస్థితిని కూడా చూశాను. బిడ్డలను చంకలో పెట్టుకొని భర్త ఎక్కడ పున్నాడో ఏమి అయినాడో తెలియకుండా, అక్కడున్నటువంటి ఉదారులు, ఆఫీసర్లు ఏర్పాటు చేసినటువంటి విడుదలలో కాలం కడపుతూ వారు పెట్టిన ముద్దతో కడపు నింపుకుంటూ అలో లక్ష్యంగా అనే ఆడపడచులను చూశాను. ఈ నాడు ముఖ్యంగా 294 కాసనసభ్యులు వివిధ పజాలవారు పున్నప్పటికీ అందరము తెలుగువారము, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు చెందినవారము, భిన్న మత సంస్కృతులతో కూడిన యీ పరిశుద్ధమైనటువంటి వాతావరణములో ఆన్నదమ్ముల్లాగా మెలుగుతున్నటువంటి వారము. ఈ నాడు ఎవరి హృదయమునుండి బయటకు చెప్పినా ఏమి చెప్పినా అవేదన ఒక్కటే ప్రస్ఫుటిస్తున్నది. ఈనాడు ఎంత పోయింది అస్తి ఏవిధంగా ప్రజలు పున్నారనేది కాదు. మన సోదరిశోదరములు ఏ విధంగా కడగండ్ల పాలై వారు, ఏ విధంగా అతివృష్టి గురై బాధపడుతున్నారనేది ప్రతి గౌరవ సభ్యుడి హృదయములో, మనస్సులో పున్నటు వంటి బాధ. ఎంతో ఆధ్మికతో వ్యక్తం చేశాను సోదరులందరు, ఈ నాడు వరదల బాధకు గురి అయినటువంటి అనేక వేల కుటుంబాలవారు నిరాశ్రయియై అస్తి పోగొట్టుకున్నవారికి కడగండ్లు పడుతున్నవారికి నష్టపోయినవారందరికి కూడ యీ సభ సజ్జానా పరిపూర్ణమైనటు వంటి సానుభూతిని, ప్రగాఢ సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నానని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఎంతో మంది ఉదారులు ముందుకు వస్తున్నారు. ఈ నాడు ప్రభుత్వమే గాదు ప్రజలను ఆదుకోడం, ప్రతి వారు బాధ్యతను గుర్తించి కొన్ని చెక్కులు కూడ సమర్పించారు. ఆ విధంగా ఉదారులైన ప్రజా సేవాపరాయణులైనటువంటివారు, సంస్థలు కూడ ముందుకు వచ్చి యీ ఆపదను ఆదుకోవాలని యీసభాముఖంగా అందరికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు సుమారు మూడు వేల గ్రామాలు, ఒక వంద లోపు ప్రజలు, పది వేల లోపు గొర్రెలు గాని పశువులు గాని 4 లక్షల ఎకరాల పల్లపు చేలో పున్నటువంటి పంట, 4 లక్షల పైచిలుకు మెట్ట చేలో పున్నటువంటి పంట సుమారు 40 వేల యిండ్లు పూర్తిగా ధ్వంసం అయిపోయినవి. ఇంకా 45 వేల యిండ్లు పాక్షికంగా నష్టపోయినవి, ఇసుక మెట్ట చేసిన ప్రాంతాలు సుమారు 10 వేల ఎకరాల పొలం వుంది. చెరువులు గండ్లు పడి ఒక జలపాతంగా ఆ ప్రాంతాలన్నింటిని నింపివేసినవి సుమారు వేయి లక్షల నష్టం తెచ్చిన చెరువులు పున్నవి. ఏ. డబ్ల్యు. డి. వంచాయతీ రోడ్ సుమారు 1900 లక్షలు పున్నవి. డ్రైనేజ్ పథకాలు సుమారు 300 లక్షల పోగొట్టుకున్నాము. ఎలక్ట్రిసిటీ వల్ల 125 లక్షల నష్టం వచ్చింది. పబ్లిక్ భవనాలు గాని భవంతులు గాని కూలిపోవడం వల్ల మరమ్మత్తులకు గాని 200 లక్షల నష్టం సంభవించింది. ఈ నాడు ఎక్కువ గాని కక్కువ కాని అంచనాప్రకారం 110 కోట్ల సుమారు నష్టం వచ్చి పుంటుందని శాస్త్రాత్మికపు అంచనా వేయబడిందని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

ఏమి సహాయం చేశారంటే చేసినవారు చేశారు. కాదని నేను చెప్పలేను. వెంటనే వాచీ వున్నవాచాం కల్పించారు అభీనర్థం. నిజామాబాదులో దగ్గతి దగ్గతి అచేడు వేలి నిరాశ్రయులకు వుండడానికి ఆధారం కల్పించి వంట నదుపాయాలు ఏర్పాటు చేసి మూడు రోజులపాటు భోజనాలు ఏర్పాటు చేశారు. ఒకటి రెండు పాలికాప్టర్స్ నుండి యిండ్ల మీద వున్నటువంటి వాచీ—చుట్టూ జలమయంగా, శోకం యంగా, శోకసముద్రంగా వున్నటువంటి వాతావరణములో కనీసం పిల్లలకు కూడా అన్నా పెట్టుకోడానికి పిలుగా వుండేటు—అవోర పదార్థాల పొట్టాలను వేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా గోదావరిలో ఒక రాత్రి అంతా బిక్కుబిక్కుమంటూ వున్నటువంటి 18 మంది అభీనర్థులతో సహా వున్నటువంటి నిర్బంధితులను రక్షించడం జరిగింది. ఈ విధమైనటువంటి రక్షణచర్యలు గాని అవోర పొట్టాలను ప విడి చేసే విధానాలను గాని అనుమతించటం జరిగింది. 18 మిలిగీ బొట్టు కూడా ఆవరలో వున్నవారిని రిరీ చేర్చడానికి పిలుగా వుపయోగించబడితాయని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. నిజంగా దురదృష్టం. రోడ్డు పోయినవి, రవాణా సౌకర్యాలు పోయినవి, ఇంను మించుగా పాలికాప్టర్స్ పో పెట్రోలు అయిపోయి ఏ విధంగా తిరిగి వస్తవి, తిరిగి రావడానికి ఏ విధంగా అనుకూలత వుంటుందనే వాతావరణములో ప్రజలు ఏ విధంగా బాంపడ్డారో అని అన్ని ఒకసారి అలోచిస్తే నిజంగా మనం ఎంత చేసినా ఎంత బాధ వ్యక్తం చేసినా చాలదేమోననే భావన కలుగుతున్నదని గౌరవ సభ్యులందరికీ ప్రభుత్వం వరంగా తెలియజేస్తున్నాను.

7-00 p. m.

ఇకపోతే, ప్రభుత్వపరంగా ఏమి చేశామో చెప్పడం నా ధర్మం, నా బాధ్యత. అనుభవం వున్న అభీనర్థును, యింజనీర్స్ ను గోదావరి వద్ద కావలా పెట్టాము ఏ ఊరుములో ఏమి జరుగుతుందోనని. నేను వెళ్లి నవ్వుడు అనకట్టపైన 17 అడుగులు పొడిగి ప్రవహిస్తున్న ఆ గోదావరి తల్లి, ఆ తరువాత ఒక అడుగు రెండు అడుగులూ మన వస్తే కట్టలు తెగిపోయేవి. తెగే పరిస్థితి వస్తే ఎంత నష్టం వస్తుందో, ఎన్ని వేల మంది పోతారోనని భయభ్రాంతులైన అభీనర్థు నాకు చెప్పడముతో, అక్కడ అనుభవజ్ఞులైన యింజనీర్స్ ను చేసి ఏ ఊరానికి ఆ ఊరు కనిపెట్టుకొని పు డాలని ఏ విధంగా నివారణ చర్యలు ఎప్పటికప్పుడు స్పీసుకోవాలో ఆ విధంగా చేయాలని కోరడం జరిగింది. తరువాత అనుక్షణం వస్తున్న ఆవరను తెలియపరచడానికి మన సెక్రటేరియేట్ లో ఒక కంట్రోలు రూమును ఏర్పాటు చేశామని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఆ తరువాత అక్కడ వున్నటువంటి చెరువులవల్ల గాని నూతులవల్ల గాని అంటువ్యాధులు సోకకుండా బ్లీచింగు పౌడరు వాడడం జరిగింది. నిరాశ్రయులైనటువంటి వారికి కలరా మొదలైన వ్యాధులు సోకకుండా యింజక్షన్లు, వ్యాధి నివారణ వైద్య సదుపాయాలు కలిగించడం జరిగింది. బావులను క్లోరిన్ తో శుభ్రపరచడం జరిగింది. తరువాత వారు ఎక్కువ బాధపడుతారనే భావముతో ఈ విధమైనటువంటి శ్రద్ధ తీసుకోవడం జరిగింది. ఈనాడు అవసరాన్ని బట్టి టి. ఆర్. 27 క్రింద ప్రజల సౌకర్యం కొరకు ధన సౌకర్యం ఏర్పాటు చేసుకొని వుపయోగించు

కోవలసిందిగా జిల్లా కలెక్టర్లకు పుత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది. అక్కడి నుండి యంత కావాని ప్రారాబాదును వ్రాయడానికి గాని తెలిపోవడంలో చెప్పడానికి కాని సౌకర్యాలు లేవు. అందువల్ల ప్రభుత్వవరంగా చెప్పడానికి అలస్యం కావచ్చుననే భావముతో ఆ పుత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది. తక్షణ సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయడానికి పరిపూర్ణ మొత్తంవంటి ఆధికారాలు వారికి యివ్వడం జరిగింది. ఈనాడు తీసుకొన్నట్లు చర్యలు, రిలీఫ్ చర్యలు. ఈనాడు ఎంత డబ్బు అనే విషయం వచ్చినప్పుడు యంత వరకు పున్నట్లువంటి అంచనా ప్రకారం ఆ సౌకర్యం చేయడం జరిగింది, అంతటితో సరిపోదని నాకు తెలుసును. చనిపోయిన వారికి వేయి రూపాయలు యిండ్లు పోయిన వారికి 250 రూపాయలు, సగం లేకపోతే కొంతవరకు యిండ్లు పోయిన వారికి 75 రూపాయలు, బట్టలకు 75 రూపాయలు అంటే యీనాడు పున్నట్లు వంటి మార్కెట్టు రేటున్న బట్టి గాని జీవిత వ్యర్థతలను బట్టి గాని ఏ మాత్రం చాలదు. అంతకు మించి వేర వారికి, అప్పు ఏ మాత్రం అసరా లేనట్లువంటి వారికి శ్రమ మీద ఏగితికే కష్టజీవులకు, వారి యిండ్లు పోతే ప్రభుత్వం తల పెట్టినట్లువంటి కాశ్వత గృహ నిర్మాణ పథకములో చేర్చి కాశ్వత గృహ నిర్మాణాలు చేయడానికి అవకాశం వంటి వాటి అన్నింటిని కాశ్వత గృహ నిర్మాణ పథకము క్రింద చేర్చి జాగుంటుండేమో ఆ విషయం ఆలోచించ మని అధికారులకు పుత్తర్వులు యివ్వడం జరిగిందో మనవి చేస్తున్నాను, అనే విధంగా పది కిలోల బియ్యం వెంటనే యివ్వడం జరిగింది. వనం అంటే యించు మించుగా అంతా కొట్టుకుపోయినట్టే లెక్క. ఏమి మిగిలింది తరువాత చూచు కుంటే తెలియాలి కాని అసలు యీనాడు వనం వేస్తున్న అంచనాలు అన్ని తప్పు అంచనాలే. బయట చూచినా పంటలను మేరక వేస భూములను చూసి అనుకుంటున్నా కాని ఇంటిలో గుడ్డ పోయినా నష్టమే. పెట్టెలో డబ్బు పోయినా నష్టమే. అందుకు పడుకునే మంచంపోయినా నష్టమే, పాలిచ్చే పశువు పోయిననష్టమే. అంచనా ఎంత వుందో వేయలేము. యధార్థంగా ఆ గాడ్లు తీర్చడానికి ఎంతో కాలం పడుతుందని సవినయముగా మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా వ్యవసాయం, ముఖ్యంగా యీనాడు ఖరీఫ్ పంటకు నీరు పుష్టిగా వుంది. గోదావరిలో, పోచం పాడులో నీరు తప్పిగా వుంది. కాబట్టి యీ ఖరీఫ్ పంటను పండించేవిధానము ఆలోచించమని గట్టిగా పుత్తర్వులు యివ్వడం జరిగింది. పోయింది పోగా వెంటనే నాట్లకు ఏదైనా అవకాశం కలగజేసి ఆహార సమస్య విషమంగా పరిణమించకుండా వెంటనే ఖరీఫ్ పంటకు తగిన సౌకర్యాలు ఆలోచించమని అధికారులకు పుత్తర్వులు యివ్వడం జరిగింది. అదే విధంగా రాజోయే రాబీ పంటకు నీరు సమృద్ధిగా యివ్వడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడుతున్నాయి. ఏమైనా దీవివల్ల ఆహార సమస్య విషమించకుండా సరిచేసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఖరీఫ్ పంట పోగొట్టుకోడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు. ఆ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవలసిందిగా అధికారులకు పుత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే ఐ.ఎం.ఎస్. లోన్ను వారికి వెంటనే ఏర్పాటు చేయమని చెప్పాము—

వేదవారు అయితే పెట్టారుకు 170 రూపాయల చొప్పున యివ్వాలని—

25 వర్సంటు నుండి 80 వర్సంటు వరకు చేదలు వుంటే వారికి రాయిటి ఏర్పాటు చేయమని చెప్పడం జరిగింది. తరువాత యీనాడు తిరిగి తట్టుకునే పరిస్థితిలో పంటలు వుంటే వారికి ఎరువుల సదుపాయం ఏర్పాటు చేయాలని అధికారులకు వుత్తర్వులు చేయడం జరిగింది. ముఖ్యంగా కొద్ది కాలములో వచ్చే పంటలకు ప్రాధాన్యం యివ్వాలని చెప్పాము. నెలా, నెల 15 రోజుల ఊర్పుల కాలం వచ్చింది. కాబట్టి త్వరితంగా వచ్చే పంటలైతే ముఖ్యంగా ఖరీఫ్ కాలములో వేసుకున్న పంటలు నష్టపోయినా వాటిని పూడ్చుకోడానికి వీలుగా వుంటుందని యీ విధంగా వుత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది.

ఇకపోతే ముఖ్యంగా చెప్పవలసింది, దీనివల్ల వచ్చిన నా అనుభవం కూడా సభ వారికి వ్యక్తం చేయడం నా బాధ్యత. ఈనాడు నష్ట పడేది ఒక గోదావరి వరద పొంతమే కాదు. మురుగు సదుపాయాలు పోయినటువంటి వల్ల పు పొంతాలు అన్ని దెబ్బ తిన్నవి. గోదావరి దెబ్బ మాత్రమే కాదు, కృష్ణ దెబ్బ కూడా దెబ్బ తిన్నది. ఎందుకంటే ప్రత్యేకంగా వరద వచ్చి కాదు. వర్షం కురిసిన నీరు పోవడానికి సౌకర్యం లేక. ఇంత వరకు ఏ విధంగా మైనరు యిరిగేషను ప్రాజెక్టులను నిర్లక్ష్యం చేశామో దానివల్ల ఎటువంటి అనర్థాలను మనం అనుభవిస్తున్నామో కూడా, యిది మంచి అనుభవమని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు చెరువులకు మరమ్మత్తులు లేవు, డీసిల్లింగ్ మరచిపోయినారు. కాలవలు అన్ని పూడిపోయినవి, ఎక్కడ చూసినా లోతు లేక చెరువులు అన్ని నిండిపోయినవి, గట్టే లేవు, ఉన్న పాత గట్లు కొట్టుకుపోయినవి. అసలు మురుగు కాలవలను, డీసిల్లింగ్ విధానమును ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేసిన ఫలితంగా యీనాడు వర్షం వల్ల పంటలు అన్ని ముంపుకు గురి అయినవని మనవి చేస్తున్నాను. వచ్చే సంవత్సరము ఏ విధంగా మైనరు యిరిగేషను ప్రాజెక్టులు గాని మేజరు యిరిగేషను ప్రాజెక్టులు గాని మనం చేపట్టాలనేది యీనాడు ప్రభుత్వానికి ప్రథమ సమన్వయంగా వుంది. ఈనాడు సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాల కంటే కూడ యిటువంటి దురదృష్ట సంఘటన జరిగినప్పుడు దానిని అదృష్టంగా తీసుకొనే విధానం ఏమంటే చెరువులు అన్ని బాగు చేసుకొని గట్టును కట్టుదిట్టంగా వేసుకోగలిగితే వున్న నీటిని వృధా చేయకుండా నీరు సముద్రం పాలు గాకుండా ఒక ఆధారంగా మలుచుకోడానికి అవకాశం వుంటుంది గాబట్టి మైనరు యిరిగేషను ప్రాజెక్టును తక్షణమే ప్రారంభించవలసిన అవసరం వుంది. ఈనాడు ప్రభుత్వపరంగా ఎన్నో విధాల సహాయం చేయవలసి వుంది. ఇదమిద్దంగా యింత అని నిర్ణయించడం లేదు. ఎంతైనా వరే మనవారికి మనం సహాయం చేసుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వ పరంగా వుందని నేను గుర్తించానని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు మన యిల్లును మనం చక్కచెట్టుకుంటున్నాము. ఒక భాగములో వున్న సోదరుడికి పట్టిన దుర్గతి సానుభూతి చూపిస్తూ యింత సహాయం అందిస్తున్నాము, గాని ప్రత్యేకంగా పోయినవారి ముఖానా 4 చుక్కల నీల్లు చల్లడం అనే విధంగా గాకుండా పరిపూర్ణ మైనటువంటి సానుభూతితో చేస్తున్న కృషి యిది. సహాయంకాదు, మన బాధ్యత. ముఖ్యంగా ప్రభుత్వం అడుకోవడం యీనాడున్న వ్యవస్థ యొక్క కర్తవ్యంగా

నేను మనవి చేస్తున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం విషయం. మొన్ననే వర్షాలు రావడం చాలా తరువాత కాననవలసి వచ్చినవి. వాటిని వదలిపెట్టకుండా ఏడణములో ఏగడ్డు పరిస్థితి వస్తుందోనని యిక్కడ వుండవలసిన అవసరం వుంది. ఈ సభా కార్యక్రమాన్ని చూచుకోవలసిన అవసరం వుంది. గాజ్ టీ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఎప్పటికప్పుడు జరిగినటువంటి యిబ్బందులను తెలియజేయడంజరిగింది ఏమాత్రం యీ విషయములో నిర్లక్ష్యం చేయలేదని మనవి చేస్తూ నేను ఇందిరాగాంధీ గారికి వ్రాసిన ఒక పుత్రరమును చదివి వినిస్తాను.

"Dear Smt. Indira Gandhi,

May I request you to refer to my letter dated 18-8-83 in which I have briefly informed you of the grave situation arising out of the floods in the river Godavari and cyclone due to the heavy rains in the first fortnight of this month. Reports since reached the state Government so far indicate that the extent of damage to the public and private properties together exceeds Rs. 100 crores. Information so far received indicates that 56 lives have been lost and standing crop in over 2.75 lakh hectares has been totally damaged. Damages to over 75,000 houses have also been reported and several roads and irrigation sources and public buildings have suffered extensive damage.

A memorandum seeking Central assistance to meet the grave situation is being sent to the Government of India separately. The State Government has issued orders for immediate relief to the affected population by providing shelter, clothing and foodgrains. Orders have also been issued for extending assistance to the cultivators where it is possible to revive the standing crop. We have also sought an advance of Rs. 15 crores from the Government of India for essential repairs to irrigation sources and for food relief. I shall be grateful for relief of advance assistance and also for a Central Study Team at the earliest for assessing the extent of damage so that the quantum of assistance from the Government of India may be decided quickly."

వెంటనే దీని విషయంలో ఒక స్టడీ టీమును పంపించాలని, తగినటువంటి అర్థిక సహాయం చేయాలని కోరడం జరిగింది. అందరం సమిష్టిగా కలిసి చేయవలసిన విషయం ఇది. ఇది మనందరి బాధ్యత, సభ బాధ్యత అని మనవి చేస్తున్నాను. మీరు ఒకటి, మేము ఒకటి అని అనుకోవద్దు. మనం ఇక్కడున్నంతవరకు మనది ఒక కుటుంబం. నేను మీలో ఒకడిని, మీరు మాలో ఒకరు అని సహకరించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ వరద బాధితులకు సహాయపడుటకు, వరద నివారణోపాయాలు మనకు అందుబాటులో ఉన్న సూచనలు ఇవ్వాలని గౌరవసభ్యులందరినీ నేను అభ్యర్థిస్తున్నాను. ఈ విషయంలో అంతా ఒక్కటే. మన రాష్ట్రాన్ని మనం కాగు చేసుకోవాలి. ఈ కోకనముద్రం నుంచి మన వారిని మనం కాపాడు కొనడం మన ధర్మం అని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈనాడు ఈ బాధాకరమైన 7-10 p.m.

విషయాన్ని ఈ సభముందు పెడుతూ ఎంతో బాధను వ్యక్తం చేస్తూ, సోదరి సోదరులకు, నిరాశయులైన కుటుంబాల వారందరికీ నా ప్రగాఢ సానుభూతిని వ్యక్తం చేస్తున్నాను.

Sri A. Madan Mohan :—Mr. Speaker, Sir. at this hour of crisis one is not in doubt about the unreserved support and assistance of the Opposition parties including my party. We always stand by the Government because it is the Government which has to shoulder responsibility. So the Chief Minister need not have any doubt about the unreserved assistance and support of my party and other opposition parties.

Sri N. T. Rama Rao:—Thank you.

Sri A. Madan Mohan :—We never lagged behind in this policy it was we who shouldered in this State this responsibility on many occasions. We have that sense of responsibility and also have the experience. So in the light of this, if I have to make suggestions I am sure the Chief Minister will not take it amiss or the other members of his party including his colleagues. I wish to say that what all he has done is a narration of facts. This is not a new experience to this Government. The administrative set-up is tuned to rising to the alarming situation; they have been trained and tuned and with the varied experience of administrative ability they have stood by the Government and through the Government machinery by the side of the people. I may recall this is not the first occasion when the Chief Minister had toured in helicopters, While I certainly pay compliments to the on-the-spot decision of the Chief Minister to visit the flood-affected areas, I should not be misunderstood if I quote the experience of the earlier Government when Dr. Chenna Reddy was Chief Minister ; there was the monitoring system because of earlier experience. Not only that, he has pressed 3 or 4 helicopters into service to enable several people to undertake an aerial survey : he also asked his colleagues to tour—I, as his colleague in my capacity as Health Minister did undertake the tour not by helicopter because it was difficult to accommodate so many people. I had gone along with the Secretary and Director of Medical and Health Services and right from Nellore we covered Prakasam, Guntur, Vijayawada and we came back. We personally saw to it and everywhere bleaching powder was spread and every precautionary measure was taken so that no untoward incidents take place. But this time — I am not saying that it was deliberately done, it would not be good and it would be irresponsible opposition to say or allege against the party in power — but there is a lapse on part of his colleagues — be it the Revenue Minister, be it the

Agriculture Minister or the Minister for Health – to undertake this tour. I do not know whether they were waiting for the instructions of their Chief Minister or the Chief Minister failed to give instructions. I do understand about their predicament because Assembly is in session the opposition is not that foolish to comment about the absence of any of his colleagues when in a situation like this they go in the interests of the people – unfortunately, I would only put it that it is only a lapse and this should not be misunderstood. This is only a suggestion which I am making.

(Interruption.)

You are not one of the Ministers and I am only making a suggestion. I hope members on the treasury benches will be able to understand; otherwise I could have been critical about what has happened. To-day people – more particularly in the areas where so many villages are marooned, where people are affected – I am referring to that aspect – I don't want to make a political capital; probably we are much more or at least we are equally concerned as far as people's sufferings are concerned – don't think with our varied maturity we want to make political encashment of everything. I said in the very first instance, we extend our unreserved support in this hour of crisis. Instead of appreciating if people misunderstand I cannot help it. What I am saying is only by way of a constructive suggestion. Now, the real assessment has not been made – probably the Chief Minister would do well in instructing the Chief Secretary and the other administrative apparatus to make a proper assessment about the real human loss, loss of cattle and the loss of property and also other losses. I would also like to bring to the notice of the Chief Minister – it is a matter of recent experience when Vijaya Bhaskara Reddy was Chief Minister we had to face a similar situation. While we were facing floods in Nellore, Ongole other Circar areas and part of Rayalaseema we were facing the drought situation in Telangna and Rayalaseema. There again I in my capacity as Revenue Minister and other colleagues of mine – the Agriculture Minister and the Health Minister, Mrs. Pulla Reddy – we had to undertake the tour followed by the Chief Minister's tour. I am not here to go on record to give a list of illustrations of how the previous Government has done. What I am trying to impress upon the Government is – this is a situation where we expected all your colleagues to take up this work on a war footing mere survey by the Chief Minister will not be sufficient.

Coming to the assistance of the Government of India, we are one with you in trying to press our demand on the Government of India in time to get as much financial help as possible. I am sure with our collective approach we will not be failing in getting what is

required for the State. At the same time I wish to state that the Chief Minister would have done better in going to Delhi impressing upon them by his personal visit and by his physical appearance about the need for sending a Central team and also interim relief. Probably letter-writing is a formality. It does not mean that the Government of India does not take cognisance of situation because it has been doing not only to our State but all the States in the country. I feel that the Chief Minister's physical presence at Delhi would have really made a difference. Even now it is not too late for the Chief Minister to think about it and for that reason if he requires any of the assistance of the Opposition leaders — either of our party or other parties put together — we will stand by the Chief Minister in this hour of crisis.

7-20 p.m.

These are some of the lapses which have taken place, may please be taken note of. Please see and try to rise to the expectations of the people. As far as the payment of money to the damaged house permanently collapsed houses and other things are concerned, I need not say and the Chief Minister himself has agreed that the rupee value has come down and what is being paid is a pittance and probably it shall not be a realistic approach to approach the problem.

Then coming to the land, irrespective of the central assistance, the State Government should have taken a greater responsibility in allocating more funds. Another lapse has come to our notice, which I may bring it to the notice of the Chief Minister as well as this August House, In Karimnagar District only the Collector and the Superintendent of Police have really taken pains to go round every where. Rest of the District Officials were absent, which is subject to correction if it is so. I think a serious view has to be taken. I should compliment the District Collector, Nizamabad. She is a lady with small children. She left them and undertook very bravely the situation. She faced and has really averted the situation. As per the statement of my colleague, Mr. Santosh Reddy, if she had not taken those steps very boldly and timely action, about 5000 people would have died. I pay compliments to that District Collector, because it is a matter where one likes to rise to the occasion. I hope the Chief Minister also would share the sentiments and try to take other necessary measures so that we can ultimately reach the people and try to rescue them from suffering and help them.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :— అధ్యక్షా, ఇంచాక గౌరవ సభ్యులు సుదన్ మోహన్ గారు ముట్లాడుతూ కానన సభ్యులు ఆ పోలింగం చూడలేదు.

అని అనుకుంటున్నారు. రామారావు గారు చెప్పిన తరువాత ఉభయ గోదావరి జిల్లాల వారు చెబుతాము.

Sri A. Madan Mohan:—I have not uttered about a single word about the legislator. I said about the colleagues. you are not colleague. you are a legislator. Ministers are his colleagues. Let him understand like that.

శ్రీ సి. హెచ్. వెంకటరామజోగయ్య:—మంత్రులు ఎవరూ కూడా ఈ ప్లడ్ ఎఫ్డెడ్ పరియాన్ ని చూడలేదు అక్కడ ఏమీ జస్టిస్ జరగలేదు అని మన మదనమోహన్ గారు అవడిం ఏమి జాగాలేదు.

Sri A. Madan Mohan:—It is spoiling the atmosphere. If Mr. Hari Rama Jogaiah has gone I would compliment him. If the others have not gone, may be, because they did not have instructions, or it has not struck to the Chief Minister that his colleagues also should go. So this is the time where the people expect you to go about. I am not finding fault. If you have to take every word of mine with a pinch of salt, I cannot help it. I only have to make a sad observation that his intelligence is to be a power fuel.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—అధ్యక్షా, అన్ని విషయాలు మదన్ మోహన్ గారు చెప్పారు. ప్రభుత్వం వెంటనే ఈ గండు పూడ్చే కార్యక్రమం వెంటనే చేపట్టాలి. ఇప్పటివరకు రైల్వాలో వంటలు నష్టమయ్యాయి కాబట్టి మళ్ళీ ముందు ఇంకా నష్టము కాకుండా ఆ కాలవలలో పేరుకన్నటువంటి తూటికాడ, గుర్రపుడెక్క కూడ ఇలాంటివి అన్ని తొలగించడానికి నవ్వర చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా నష్టము రు 110 కోట్లు సరికాదు. వారే చెప్పిన దానినిబట్టి రిలక్షం ఎకరాల వంట నష్టము అయిందని వారే అంగీకరిస్తున్నారు. ఎకరం వెయ్యి రూపాయలు తీసుకొన్న అదే 80 కోట్లు అవుతుంది. మరి ఇళ్ళు, వశువులు ఇంకా రోడ్లు, చెరువులు అన్ని కలిపితే అసలు చాలా ఎక్కువ నష్టము అయింది అనేది కనబడుతూ ఉంది. అందుకని నష్టాన్ని తిరిగి సరిఅయింతువంటి అంచనా కట్టవలసినటువంటి అవసరం ఉంటుంది. నిజామాబాదు జిల్లాలో బోర్డన్ కాలనీలో బ్యాక్లూడనల్లి అని ఒక విలేజ్ ఉంది. అక్కడ ఒక్క ఇల్లుకూడా మిగలకుండా అన్ని కూలి పోయాయి. అది లో తెనాలిలో ఉరిడడం వల్ల వర్షము ఎక్కువ వచ్చిన ప్రతిసంవత్సరము పోతువున్నది. ఆ గ్రామస్తులు కోరుతున్నది ఏమిటంటే ప్రక్కన ఉన్న ఎత్తు ప్రదేశంలోని స్థలం వారికి ఇప్పించినట్లయితే ఇళ్లు కట్టుకుంటామని అంటున్నారు. అంత అనిజాం మగిర్ ఫ్యాక్టరీ వారిది. గ్రామానికి గ్రామం పోయింది కనుక అలాంటి వారికి సహాయం చేయాలి. మొత్తం నష్టపోయినవారికి ఏదైనా ఆశ్రయం కల్పించడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. మగిళ్ళు అధికారులు తీసుకొన్న చర్యలు సరిపోయినవగానీలే. కోమలకర్ణూలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:— నా మిత్రులు మదన్ మోహన్ గారు చెప్పారు. నేను చెప్పేది ఏమీ లేదు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి సహాయం పొందడంలో వారు వారి ప్రయత్నం చేస్తారని నేను అనుకుంటూ వున్నాను ముఖ్యమంత్రిగారు ఉత్తరం వ్రాసినంత మాత్రాన ప్రస్తుత పరిస్థితులలో వెంటనే సహాయం వచ్చే పరిస్థితి లేదు. మొన్న కరువు విషయంలో ఏమీ జరిగిందో మీకు తెలుసు. అదృష్టవశాత్తు కొన్ని ప్రాంతాలలో ముందుగా తొలకరి బిల్లు వడ బిల్లి సరిపోయింది గాని లేకపోతే అంతా మలమల మాడి చచ్చి ఉండే వారు. ఎవరూ పట్టించుకున్న పాపాన పోలేదు. ఇప్పుడు అయినా కనీసం ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక అదివారమో లేకపోతే రేపటి నుంచి కాన్సిలు లేదు కాబట్టి ఏదో ఒక రోజు ఢిల్లీకి వెళ్ళి ప్రధాన మంత్రిని ఇతర సంబంధమైన మంత్రులను కలుసుకుని దీని తీవ్రతను వారికి చెప్పి మన ఆంధ్రప్రదేశ్ పార్లమెంటు సభ్యులను కూడా సమావేశ పరచి వారితో కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడి కేంద్రం పైన ఒత్తిడి తెచ్చి అది నాన్-ప్లానుగాని ప్లానుగాని ఏదైనా సరే వీలైనంత తొందరగా ఆర్థిక సహాయం వచ్చేటట్లుగా చూడవలసిన అవసరం ఎంతో ఉందని ఆ విషయం పై దృష్టి కేంద్రీకరించమని మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అధికారులు ఎవరైతే చక్కగా పని చేశారో, సరిగా పని చేశారో వారందరిని గురించి మనం తప్పని సరిగా ఎప్రిషియేట్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. జిల్లాలలో డబ్బు ఖర్చు పెట్టేప్పుడు సహాయ కార్యక్రమాలు చేపట్టేప్పుడు కనీసం జిల్లాలో ఉన్న కానస సభ్యులు రాజకీయ పార్టీల వారితో కూడా ఒక సారి సలహా సంప్రదింపులు కూడా చేస్తే చాల వరకు అది క్రింద స్థాయిలో పరిష్కారం. అయ్యే అవకాశం ఉంది కాబట్టి ఆ విధంగా చేయమని చెప్పి ముఖ్యమంత్రిగారిని తమ ద్వారా కోరుతూ ఉన్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయం కోసం వేచి చూడకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే తమ నిధులను విడుదల చేసి వెంటనే వాటిని ఖర్చు పెట్టే కార్యక్రమం చేపట్టవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతూ ఉన్నాను.

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు(సికింద్రాబాద్):—అధ్యక్షా, ఈ కష్టసమయంలో నిజాని కేంద్ర సహాయం ఎంతైనా అత్యవసరం. దీని విషయంలో మా ముఖ్యమంత్రిగారు ఉత్తరం వ్రాసిన విషయం తెలుసు. కాని కాంగ్రెస్ (ఎ) లో ఉండేటటువంటి అపోజిషన్ లీడరు గారు వారి పార్టీ అధ్యక్షులు ఎప్పుడైతే పర్యటించారో వారు ఆ విషయాన్ని కేంద్రానికి తెలిపారా? వారి ప్రభుత్వం కేంద్రంలో ఉంది, కేంద్రానికి, ఎంత నష్టము జరిగిందో ఇక్కడ తెలియజేశారా? ప్రభుత్వానికి వారు కూడా సహకరించి కేంద్ర సహాయాన్ని పొందవలసిన అవసరం ఉన్నది.

శ్రీ ఎన్.టి.రామారావు:—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైనటువంటి సభ్యులు చేసిన మాచనలతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. ఈనాడు జరిగినటువంటి ఉపద్రవాన్ని అందరం ఒకటిగా సానుభూతితో తీసుకోవడం మన అందరి ధర్మం గాని దీని విషయంలో వాదోపవాదాలు ఏమీ లేవు. ఎంత విలు కలుగుతుందో ఎంత చేయగలమో అంత సహాయం మనం మనకు చేసుకోవడం మన ధర్మం అనే

re : Nomination of Sri S. Sanjeeva Rao
to the Committee on Petitions in
place of Sri G. Prakasa Rao.

భావాన్ని నేను వ్యక్తం చేస్తూ ఈ నాడు మీరు ఇచ్చిన సూచనలకు కూడా అభినందనలు తెలుపుతూ ఆ కృషిలో నాతో సహకరించినటువంటి అధికారులకు నేను కృతజ్ఞతలు చెప్పవలసి ఉంది. నా ప్రెస్సివల్ పెక్రటరీ శ్రావణ కుమారు గారు కానిస్టండ్ ఇక్కడ గౌరవనీయులైన సభ్యులు చెప్పినట్లుగా నిజామాబాదు కలెక్టరు అడకూతురు అయినప్పటికీ కూడా ఆమె రాత్రింబవళ్ళు కష్టపడి అటువంటి పరిశ్రమ చేసి ఉండకపోతే అధికారు సహకరించకపోతే ఇంకా ఎక్కువ ముప్పు ఉపద్రవము కలిగేదేమో అనే భావము సభ ద్వారా వ్యక్తం చేస్తూ ఈనాడు నాకు పరిపూర్ణమైనటువంటి నిండు మనస్సుతో సలహాలు ఇచ్చినందుకు ప్రభుత్వము వారితో సహకరిస్తామని వారు చెప్పినందుకు గౌరవ నీయ సభ్యులకు, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు నా హృదయపూర్వకమైనటువంటి సమస్కారములు తెలియజేస్తున్నాను.

ANNOUNCEMENT

Re : Nomination of Sri S. Sanjeevarao to the Committee on petitions in place of Sri G. Prakasa Rao.

Mr. Speaker :—"I am to announce to the House that I have nominated Sri S. Sanjeeva Rao, to the Committee on Petitions for the year 1983-84 in place of Sri G. Prakasa Rao who resigned to his membership in the Assembly".

Mr. Speaker :—Now the House stands adjourned to meet at 8-30 A.M. on Saturday, the 27th August, 1983.

7-30 p.m.

The House then adjourned.

